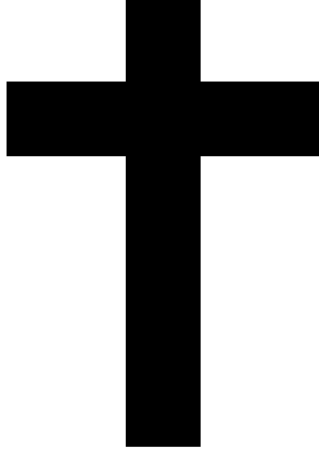

Kitabu ka Kanu

Portions of the Holy Bible in the Baga Sitemu language of
Guinea

Kitabu ka Kanu
Portions of the Holy Bible in the Baga Sitemu language of Guinea
Des portions de la Sainte Bible dans la langue Baga Sitemu de
Guinée

copyright © 2015 Pioneer Bible Translators

Language: Baga Sitemu

Translation by: Traducteurs Pionniers de la Bible

Contributor: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
e5320012-5c6f-534d-9205-97d787f9a95c

Contents

Luk	1
Yebac	48
Sak	92

Kəbaru Kətət Luk

Kəberε ka kəcop moloku ma Luk

¹ Nte afum alarəm ɲaɲcɔp kələmpəs ka mes mme mənacepər su daco mə, ² pəmɔ təkɔ akɔ ɲananəɲk mi dəkəcɔp, akɔ ɲanasom kələku ka afum toloku ta Kanu mə. ³ Kələləs kam, Teyofil, itɔ pəwuren'em fɔ pantesε ina sɔ, nte inten mi bel-bel kəyεfε dəkəcɔp mə. Awa, isɔɲ'am mi kəcərə dəmecicəs pəmɔ təkɔ inatakəs mi mə, ⁴ nte tɔɲsɔɲε məcərə kaɲce ka mes mme antəks'am mə.

*Mələkε moloku kədəkom ka Aɲɲabi Saɲ**

⁵ Təm nte Herodu enayɔnε wəbε ka atɔf ɲa Yude mə, wəlɔɲnε ka Kanu wələma enayi pəc-we kɔ Yakariya, wəka kəgba ka alɔɲnε nkε aɲc-wenε wətem Abiya mə enayɔnε; wəran kən pəwur dokom da Aruna, pəc-we kɔ Elisabet. ⁶ Mərəɲ maɲan fəp ɲanalomp fər ya Kanu kirinɲ, ɲacəmə sɔ dɔpɔ kɔ mosom ma Kanu Kəpəɲ fəp darəɲ pəmɔ təkɔ pəmar mə. ⁷ Mba ɲanayɔ fε wan, bawo Elisabet enayɔnε fε wəran wəkombərə, mərəɲ maɲan fəp ɲanasikər.

⁸ Dəsək dələma Yakariya pəc-bəc yebəc yɔn ya kələɲnε ka Kanu, bawo kəgba kəɲan kənəkɔ kətəmpər kələɲnε kaɲkɔ. ⁹ Pəmɔ təkɔ alɔɲnε a Kanu ɲaɲɔ ti mə, k'angbal kələ†; kɔ kələ kəmentər Yakariya dəsək dadəkɔ kəberε ka dəkəfo kəcempi ka kələ kəpəɲ pəkɔ-motε Kanu Kəpəɲ curay. ¹⁰ Afum alarəm ɲanayi nde dabanɲa ɲac-lok-lokər **Kanu** tēm tatəkɔ aɲc-mot curay mə. ¹¹ Awa, kɔ mələkε ma Kanu mowurər Yakariya, məcəmə nde kəca kətət ka **aɲgbip** nɲε aɲmot

curay mə. ¹² Nte Yakariya enəɲk mələkε mme mə, kɔ pəyi kɔ yama-yama, kɔ kənəsε kəsumpər kɔ. ¹³ Mba kɔ mələkε mme moloku kɔ:

«Ta mənəsε Yakariya,

bawo Kanu kələk kətola kam:

Elisabet, wəran kam, endekom'am wan wərkun

mədə məwe kɔ tewe ta Saɲ†.

¹⁴ Wan wəkakɔ endesəɲ'am kəyeki domp pəbət'am sɔ mes;

kəkom kən kəndesəɲε afum alarəm kəselsər.

¹⁵ Bawo fum wəpəɲ endeyi fər ya Kanu Kəpəɲ kirinɲ;

ɔfɔde pəc-mun member, ɔfɔde pəc-mun yomunəs nyε yɛɲcisəs mə,

endelarε **Amera** Nəcempi **ɲa Kanu** pəsəɔ-yi kərə dəkɔr.

¹⁶ Endeluxe awut a Yisrayel alarəm nnɔ Kanu Kəpəɲ, Kanu kaɲan, kəyi mə.

¹⁷ Kanu kəndesak Saɲ pəyi Wəbε kirinɲ kəderenε amera kɔ fənəntər ya wədəɲk wəka Kanu Eliya.

Endekafəli bəkəc ya cas nnɔ awut ɲayi mə,

bəkəc ya atanɲi ləɲəs nnɔ kəsək domp ka alompu kəyi mə,

pələmpəs afum aɲε ɲandeyi kiyi ka Kanu Kəpəɲ tēm fəp mə.»

¹⁸ Kɔ Yakariya eyif mələkε: «Cəke cɔ indecərənε, a kaɲce kɔ-ε? Bawo wətem iyɔnε kɔ wəran kem sɔ embək.»

¹⁹ Kɔ mələkε məsəɲε kɔ kəcərə, moc-loku kɔ : «Ina əyɔnε Yibirila nwe εɲcəmə Kanu fər kirinɲ mə! Asom'im kəsom dam kədəlok-lokər'am, ilok'am toloku tətət tante.

²⁰ Mba nte məntələɲ moloku mem mə, məfədesɔ-tam kələk-loku hanɲ dəsək nde tendeyi mə, tēm nte Kanu kəndefanɲ mə.» ²¹ Nte afum fəp ɲac-kar Yakariya nde dabanɲa mə, kɔ pənde pəcijanε ɲa, bawo oɲc-won

* **1:4** «Saɲ Batis» = Yaya; itɔ «Saɲ, wəgbət afum dərɔmun teta kəsəkəs bəkəc yaɲan.» † **1:9** «kɔ kələ kəmentər nwe Kanu kəfan mə.» K'angbal kələ: tatəkɔ tɔ aɲc-yek-yek wəlɔɲnε alɔɲnε daco mə pəc-mar kəberε kəfo kəcempi kəkɔ-motε Kanu curay nde kələ kəpəɲ mə. ‡ **1:13** a. «Yaya» = «Saɲ»

dāndo kəfo kəcempi. ²² Yakariya endewur, entam fe kəlok-lokar ŋa, kə afum ŋaŋcəre a Kanu kəsəŋe Yakariya kəŋəŋk tes təloma dāndo kəfo kəcempi disre. Kə Yakariya ɔyənə wətətam kəlok-loku, k'eyefe kəlok-lokəre ŋa waca.

²³ Nte mataka mən ma yebəc meŋceper mə, k'olukus nde kəb kən. ²⁴ Pəwon fe, kə wəran kən Elisabet embekəs. K'ɔŋgbəpne yof kəcamət, pəc-loku: ²⁵ «Nte tə Kanu Kəpəŋ kəyən'em, kəntep oŋ kədewose kəwur'em malap nno afum ŋayi mə.»

Meleke moloku kadekom k'Anjabi Yesu

²⁶ Ŋof ŋa camət-tin ŋa kəbəkəs kən, kə Kanu kəsom meleke Yibirila nde dare dəkə aŋwe Nasaret mə, atəf ŋa Kalile, ²⁷ ndena wan wəran wətəcəre wərkun, nwe aŋc-we Mari mə. Isifu wəka dokom da Dawuda eŋc-fac kə. ²⁸ Kə meleke mēmbere ndena Mari, kə moloku: «Pəbət'am, mana nwe Kanu kəmar kəfili mə; Kanu Kəpəŋ kəsol'am!» ²⁹ Kə toloku tatəkə təsəŋe kə pəyi Mari yama-yama. K'eyifne nte kəyif kəŋkə kəloku mə. ³⁰ Kə meleke moloku kə: «Ta mənese Mari, bawo məsətə kəmar kəfili nke kəyefe ndena Kanu mə.

³¹ Mənəŋk fe! Kəbəkəs kə mander, məkom wan wərkun, məde məwe kə tewe ta Yesu. ³² Fum wəpəŋ endeyi, pac-we kə wan ka Wəbe wəka dareŋc, Kanu Kəpəŋ kəndesəŋ kə kəŋgbasar Š ka dəbe da Dawuda, wətem kən.

³³ Nkən endekəre dəbe da doru o doru nno aka dolom da Yakuba * ŋayi mə, dəbe dən dəfədelip.»

³⁴ Kə Mari eyif meleke: «Cəke cə tatəkə tentam kəyi-ε, bawo iŋcəre fe wərkun?» ³⁵ Kə meleke moloku kə:

«**Amera** Nəcempi **ŋa Kanu** ŋendeder'am, fənəntər fa Wəbe wəka dareŋc fəkump'am katəkəp kən.

Itə endesəŋe wan nwe andekom mə kəcemp, pac-kule kə «Wan ka Kanu.»

³⁶ Mənəŋk fe! Elisabet wəkomene kam, nkən sə embekəs wan wərkun detembəra dən disre. Nkən nwe aŋc-kule kətə-kom mə, ŋof ŋən ŋa camət-tin ŋa kəbəkəs ŋeyi ŋaŋe, ³⁷ bawo Kanu kəfətarpenə tes o tes.»

³⁸ Kə Mari oloku: «Kanu kəyən'em tatəkə məntep kəc-loku mə. Wəcar ka Kanu Kəpəŋ iyənə; intola teyi pəmə tante mələk'im ti mə.» Kə meleke meyefe kə day kə mənjkə.

Mari kəkətəs ndena Elisabet pəkə-nəŋk kə

³⁹ Mata maməkə, kə Mari eyefe kəkə katəna-katəna dare da Yuda dəloma, nde atəf ŋa dəmərə.

⁴⁰ K'ɔŋkə pəbere kəb ka Yakariya, k'eyif Elisabet. ⁴¹ Elisabet endene kəne dəm kəyif ka Mari, kə wan esep kə dəkər. Kə **Amera** Nəcempi **ŋa Kanu** ŋelare katin Elisabet, ⁴² kə ŋəsəŋe Elisabet kəgbəŋe kəloku:

«Kanu kəmpoc'am pətət aran fəp daco,

⁴³ Ak' iyənə nte iya wəka Wəbe kem endeder kəyif'im mə?

⁴⁴ Nte ine kəyif kam mə, kə wan esep'im dəkər pəbotu disre. ⁴⁵ Pəbət nwe enalaŋ mə, bawo nte Kanu Kəpəŋ kənaloku kə mə tendeyi.»

Teleŋ ta Mari tokor-kore Kanu

⁴⁶ Kə Mari oloku oŋ: «Iŋkor-koru Kanu Kəpəŋ kətam kem fəp,

Kanu kəpocə pətət pokom pa kor kam!

⁴⁷ Amera ŋem ŋelare pəbotu teta Kanu Kəpəŋ Wəyac kem;

⁴⁸ bawo owose kəgbal fər nno ina, wəcar kən wəfəfər iyi mə.

Š **1:32** «kəŋgbasar» = «dəcəm da dəbe», ti tɔyənə tegbəkəre ta dəbe. * **1:33** «Kəb ka Yakuba» = «afum aka Yisrayel»

Ey, kəyefe ndekəl han tem fəp,
afum njande njac-lok'im a
pəmbət'im,

49 bawo Wəka fənəntər nwe
ɔyən'em mes məpəŋ mə,
tewe tən teŋcemp!

50 Kəbət ka Kanu amera kənyefe
deɛtemp kə deɛtemp
akə njalələs ki mə.

51 Kəmentər fənəntər fa kəca kən:
kə kəsaməsər afum akə njanabək
bəkək mə;

52 kə kəŋgbal abe apəŋ dəbe danan
kə kəŋcəmbər afafər kirin.

53 Kə kəsəŋe kənəmbərə pətət aŋe
dor dənayo mə;

kə kəmbeləs akə njanayo daka mə
waca wəsəkər.

54 Kə kənder kədəmar aka Yisrayel,
amarəs ən;
kəmpələrne fe kəmentər dobotu
amera dan

55 a Abraham kə yuruya yən ta doru
o doru
—pəmō təkō ɛnaloku ti atem asu
mə.»

56 Kə Mari ŋayi kə Elisabet han yof
maas, k'olukus nde ndərən.

Kəkom ka Aŋnabi Saŋ Baptist†

57 Kə tem tembəp nte pənamar
Elisabet pəkom mə, k'əŋkom wan
wərkun. 58 Ande ən kə akomene
ən njane, a Kanu kəntore kə pəforu
disre, kə pəmbət ŋa fəp faŋan.
59 Tataka ta camət-maas ta kəkom
kən, kə njander kədəkəŋc ka wan, kə
ŋasəŋene kə tewe ta kas Yakariya.
60 Mba kə kere elek moloku, k'oloku:
«Ala, Saŋ sō andewe kə.» 61 Mba
afum njaloku kə: «Ali fum eyi fe
dokom dam nwe aŋwe tewe tante
mə.» 62 Kə afum ŋayefe kəyifəte kas
waca, tewe ta wan nte efaŋ pawe
kə mə. 63 Kə Yakariya ewe tabam,
k'əŋcic: «Saŋ sō andewe kə.» Kə
pəŋciyane afum fəp. 64 Kə kusu kən
kəmepe katina, kə temer tən tɛyefe;
k'eyefe kəkor-koru ka Kanu. 65 Kə
kənese kəyi ande ən fəp, kə mes
maməkō məmbarə atəf ŋa Yude fəp,

pac-yifətene mi. 66 Nwe o nwe ene
pac-loku mi, tenyi kə dəbəkək, njac-
yifne: «Ake wan wəkəkō endeyəne
əŋ-ε?» Kə fənəntər fa Kanu Kəpəŋ
fəŋcəme kə darəŋ.

Telej ta Yakariya tokor-kore Kanu

67 K'Amara Nəcempi **ŋa Kanu**
njelare Yakariya papa ka Saŋ,
k'eyefe kədəŋk moloku mme Kanu
kənasəŋ kə kaloku mə, pəc-loku:

68 «Inkor-kor'əm mənə Kanu Kəpəŋ,
Kanu ka aka Yisrayel,
bawo kənder kəmar afum ən, kə
kəmbarə ŋa.

69 Kəwure su wəyac wəpəŋ,
dokom da Dawuda, wəmarəs kən.

70 —Itō Kanu kənalok-loke cusu ca
adəŋk ən acempi kəyefe nte
pənawon mə—

71 kənasəŋ su temer kədəbarə su
aterene asu dəwaca
kə kətam ka akə ŋantəfaŋe su pətət
mə.

72 Itō kənamentərə amera ŋobotu ŋa
ki atem asu,
kə kəŋcəm-cəmne **kəcaŋəs
kəcempi kəŋan kəyi tes tin.**

73 Pəmō **kədərəm** kəŋkō Kanu
kənaderme Abraham wətem
kosu, itō elase su ki,

74 a kə kəndebərə su aterene asu
dəwaca-ε,
kəndesəŋe su tem tatəkō pac-kor-
koru kə bəkək yoforu disre,

75 nte təŋsəŋe pakor-koru kə de-
cempi kə dolompu disre fər
yən kirin
kiyi kosu doru fəp mə.

76 Kə mənə wan kem, wədəŋk
wəka Wəbe wəka dareŋc ə
andew'am.

Mənə endeyi Wəbe kirin, məc-
lompəs səpə sən.

77 Məkō məsəŋe afum ən kəcərə a
Kanu kənder kədəyac ŋa,
kəŋaŋnene ŋa kiciya kəŋan. 78 Ey!
Teta dərəŋc kə dobotu amera
da Kanu kosu,

† 1:56 Saŋ Baptist; məməmən 1:6

kamot su pawanƙara pa darenɗ, mpe powurɛne ko pawanƙara pa dec deɗenɗe ma.

⁷⁹ Nte tɔɗɗɔɗe aka ɗayi kubump ko ako ɗayi katakɔp ka defi dantaf ma, ɗasɔto pawanƙara, kasole su so dɔpɔ da pɔforu.»

⁸⁰ Ko wan embek, pɛc-sɔto fanɔntar fa amera. K'eyi dɔndo dɔtegbere han dɔsɔk nde enamentarne nno afum aka Yis-rayel ɗayi ma.

2

Kakom ka Aɗnabi Yesu (Isa)

(Mt 1:18-25)

¹ Mata mamako ma, Okustu wabe wɔpɔɗ waka taf ya Rom fap, osom kalɔm ka afum ane ɗanayi debe don dantaf ma fap. ² Kalɔm kacɔko-coko kanjo kanayi tem nte Okustu enacambɔr Kurenijo, pɔyɔne wabe ka ataf ɗa Siri ma. ³ Ko afum fap ɗanjo kasɔɗne mewe nwe o nwe nde dare don dɔpɔɗ nde ankom ko ma.

⁴ Ko Isifu nkɔn so empe kayefe dare da Nasaret ataf ɗa Kalile kaka dare da Dawuda nde anwe Betlehem ma, bawo Isifu waka kelo ko dokom da Dawuda do enayɔne. ⁵ Nte tɔɗɗɔɗe pɔsɔɗne tewe ko Mari, wɔran nwe enɗ-fac ma, wakako pabekas.

⁶ Nanasɔro-yi di, ko tem ta Mari tokom tembɔp, ⁷ k'ɔɗkom wan kan wacoko-coko warkun. K'ɔfaktar ko dakaloto, k'ɔɗko paboc ko dɔtanju nte anɗ-bere yocol yeri ma, bawo ɗanasɔto fe kɔfo dɔndo dɔkarwanɗe.

Meleke ma Kanu mowurɔr akek yocol

⁸ Ataf ɗin ɗanjo ko ɗenayo akek ane ɗanɗ-cepɔrene pibi dakulum kabum ka yocol yanjan ma. ⁹ Ko meleke ma Kanu Kɔpɔɗ mowurɔr ɗa, ko **pamot pa debeki da Kanu Kɔpɔɗ** pɛɗkel ɗa. Ko kanese kɔpɔɗ kayi ɗa. ¹⁰ Mba ko meleke moloku ɗa: «Ta nanese! Bawo toloku tɔtɔt to inder kadeloku

nu, nte tendebɔtas afum fap bakac ma: ¹¹ Mako, nde dare da Dawuda disre, ankom'on wayac, nwe ayɔne Wabe, nwe Kanu kayek-yek ma. * ¹² Nte tendeyɔn'on teneɔle taka ti: Nɔɗko-bɔp kanaka pafaktar ki dakaloto, kafantare dɔtanju nte ambere yocol yeri ma.

¹³ Pɔwon fe, ko kanay ka melekee ma darenɗ kamɛpne katina macoko-coko kakor-koru ka Kanu, moc-loku: ¹⁴ «**Debeki da Kanu** deyi darenɗ, bakac yɔfor ako ɗayi dantaf ak' ombɔtar ɗa ma!»

Akek kaka kɔɗan Betlehem

¹⁵ Nte melekee mesak ɗa ko mempe darenɗ ma, ko akek ɗalokene: «Awa, panɗon han Betlehem, pakɔ pananjo tako teyi ma, nte Kanu Kɔpɔɗ kasɔɗe su kacere ma.» ¹⁶ Ko akek ɗambelkar kaka, ko ɗanjo ɗabɔp Mari ko Isifu, kanaka kafantare tanju pebere pa yocol yeri. ¹⁷ Nte ɗalip kananjo ti ma, ko ɗalom tako analoku ɗa teta wan kaka ma. ¹⁸ Ako ɗanacanjkal moloku mako akek ɗanɗ-lɔmɔr ɗa ma fap, ko menɗiyane ɗa. ¹⁹ Ko Mari emenkarne moloku mamako fap, pɛc-cem-cemne mi debakac. ²⁰ Ko akek ɗalukarne so nde ɗanayefe ma, **ɗac-cam debeki da Kanu**, ɗanɗ-kor-koru Ki teta moloku mako meleke menaloku ɗa, a ko ɗananjko so mi ma.

Kawure ka Aɗnabi Yesu doru

²¹ Nte kakom ka wan kasoto mata camat-maas ma, k'anjanɗ ko, k'awe ko Yesu, tewe nte meleke menabonɗar ɗa, ta antabekas ko ma.

Kamentar ka Aɗnabi Yesu nde kalɔ kɔpɔɗ ka Kanu

²² Nte mataka manjan ma kasokasne melip pɔmo nte sariye sa Musa saloku ti ma, ko ɗanjekare ko Yerusalem kaka-mentar ko Wabe Kanu. ²³ ɗanayo moyo mako anɗic buk ba sariye sa Wabe disre ma: «Awut arkun acoko-coko ane aran

* **2:11** «Wosom ka Kanu» = «Krist» tokule to = «Nwe Kanu kayek-yek kasom ma».

ŋaŋkom mɔ fəp, pəmar pasəŋ ŋa Wəbe Kanu ŋayɔne acempi.»
 24 Pəmar sɔ akombəra a wan wəkakɔ ŋalɔŋne Kanu «mɔpəy mɛrəŋ, kɔ pəyɔne fɛ ti-ɛ, ntantoriya yowut mɛrəŋ,» pəmɔ tɔkɔ aloku ti sariye sa Wəbe disre mɔ.

25 Tɛm tatakɔ fum wəlɔma ɛnayi Yerusalem pəc-we kɔ Siməŋ. Fum wəlɔmpu ɛnayi pəcəme dɔpɔ da Kanu darəŋ, pəc-kar nwe endeyac Yisrayel mɔ, **Amera Nəcempi ŋa Kanu** ŋɛnayi kɔ kəron. 26 Amera Nəcempi ŋaŋkɔ ŋenasəŋe kɔ kəcərə, a ɔfɔfi ta ɛnəŋk Krist, wəbe nwe Kanu Kəpəŋ kəyɛk-yɛk mɔ. 27 Kɔ **Amera Nəcempi ŋa Kanu** ŋəŋcɔŋəs kɔ, k'əŋkɔ nde **kəlo kəpəŋ ka Kanu**. Nte akombəra a Yesu ŋaŋkəkərə kɔ kəkɔ-yɔne kɔ tɔkɔ sariye səlɔku mɔ, 28 kɔ Siməŋ ɛlek wan dəwaca k'əŋkor-koru Kanu pəc-loku: 29 «Wəbe, məntam ɔŋ kəsak wəcar kam pəfine abəkəc ŋoforu pəmɔ tɔkɔ mənəloku ti mɔ, 30 bawo fər yem yati yɔ inəŋke nte məyɔ kəyac ka afum am mɔ— 31 Nwe məlompəs afum fəp fər kirin mɔ— 32 endeyɔne pəmɔ pəmot mpe pendesəŋ afum a tɔf ya doru fəp pəwanəkəra it' ɔŋsəŋe ŋacərə Kanu. Nwe endeyɔne pələl pa afum am, aka Yisrayel.»

Siməŋ kəlɔku ka tɔkɔ Kanu kəndeyɔ mɔ

33 Kɔ pəŋciyanɛ akombəra a Yesu nte Siməŋ ɔŋc-loku teta Yesu mɔ. 34 Kɔ Siməŋ ontolanɛ ŋa, k'oloku Mari iya wəka Yesu: «Kanu kəŋkərə wan wəkawɛ kədesəŋe aka Yisrayel alarəm kətempnɛ, pəyɛkti sɔ alarəm. Paka pa Kanu pɔ mpe pendesəŋe afum kəgbəkəlɛnɛ mɔ. 35 Endɛbɛr pəwanəkəra bəkəc ya ako ŋayɔ mɛcɛm-cɛmnɛ məgbɔpne mɔ. Kɔ mənə Mari, pəcuɔ pəndefut'əm abəkəc pəmɔ tɔkɔ kəŋgbasar kəŋfutu mɔ.»

Wədəŋk wəka Kanu wəran Hana

36 Wədəŋk wəran wəlɔma ɛnayi pəc-we kɔ Hana, wan ka Panuyɛl, wəka kusunka ka Aser. Wəran wəsikər ɛnayi. ɛnalɔ nda wərkun meren camət-mɛrəŋ kəyɛfɛ nte anagbaŋne kɔ mɔ. 37 Kɔ wos ende pəfi, k'eyi ɔŋ ta ɔyɔ wərkun-ɛ. Hana pəsɔtɔ meren 84 k'eyi, ta ɔmbɔlɛ **kəlo kəpəŋ ka Kanu**-ɛ pəc-bəc mɛfan ma Kanu dan kɔ pibi **kəlɔk-lokər Kanu** kɔ kəsun disre. 38 Kɔ nkən ɔŋkɔ sɔ pəbɛrɛ di tɛm tatakɔ Siməŋ ɔŋc-loku teta wan pəc-kor-koru sɔ Kanu mɔ; pəc-yif Kanu nəwali, pəc-loku teta wan akɔ ŋaŋc-kar Kanu kədeyac Yerusalem mɔ.

Kəlukus ka Nasarət

39 Nte akombəra a Yesu ŋalip kəyɔ ka məyɔ məkɔ aloku sariye sa Kanu Kəpəŋ disre mɔ, kɔ ŋalukus nde ndaranjan Kalile, nde dare da Nasarət. 40 Awa, wan pəc-bək, pəc-sɔtɔ fənəntər. Pələrɛ kəcərə ka pəkət, kəmar kəfili ka Kanu kəyi kɔ kəron.

Aŋnabi Yesu kəkɔ ka nde Kəlo kəpəŋ teren tən ta wəcɔ kɔ mɛrəŋ

41 Kərən o kərən, akombəra a Yesu ŋaŋc-kɔ Yerusalem kətəŋne kəsata ka aSuyif ka Kəcɛpər.†

42 Nte Yesu ɔsɔtɔ meren wəcɔ kɔ mɛrəŋ mɔ, kɔ akombəra ɔn ŋasolɛ kɔ kəkɔ-təŋne kəsata ka Kəcɛpər dəndo Yerusalem pəmɔ tɔkɔ ŋaŋc-yɔ ti kərən o kərən mɔ. 43 Nte mataka ma kəsata melip mɔ, kɔ akombəra a Yesu ŋasumpər dɔpɔ kəlukus ndaranjan, mba kɔ wan Yesu nkən eyi Yerusalem, ta akombəra ɔn ŋaŋcərə ti-ɛ. 44 Akombəra ɔn ŋanacɛm-cɛmnɛ a Yesu ŋasol kɔ alukus, kɔ ŋaŋkɔt tataka tin. Kɔ ŋantɛn Yesu akomɛnɛ kɔ acərənɛ aŋan dacɔ. 45 Mba ŋananəŋk fɛ kɔ. Kɔ ŋaluksərɛnɛ sɔ Yerusalem ŋac-tɛn kɔ. 46 Mata maas disre, kɔ ŋaŋkɔ ŋanəŋk kɔ nde **kəlo kəpəŋ ka Kanu** disre, pəndɛ atəkse dacɔ pəc-cəŋkəl ŋa,

† 2:41 «Kəsata ka kəcɛpər» Kəsata kəpəŋ ka Yisrayel kɔ, nke kəŋcɛm-cɛmɔs ŋa tɔkɔ mɛlɛkɛ mɛŋc-difət awut acɔkɔ-cɔkɔ a Misira a mɛc-sak akəŋan mɔ.

pæc-yifæt ña moloku. ⁴⁷ Anje ñanjc-cəŋkəl kə mə fəp, cusu cənaʋos ña dosoku domp dən, kə moloku mme oŋc-lukse ña mə. ⁴⁸ Nte akombəra ɔn ñanəŋk kə mə, kə pəŋciyanə ña. Kə kerε eyif kə: «Wan kem, ta ake tɔ məyɔnε su tantε-ε? Papa kam kə ina, bəkəc yelecε-lecε su kəten kam!» ⁴⁹ Kə Yesu eyif ña: «Ta ake tɔ nəntən'em-ε? Nəŋcərə fε a mənε isumpər yebəc ya Papa kem?» ⁵⁰ Mba akombəra ɔn ñanacərə fε tedisrε ta toloku tatəkə. ⁵¹ Kə Yesu eyefε kə ñasol kə akombəra ɔn kəkə ka Nasarət, bawo Yesu enaleləs ña. Kə iya kən eməŋkərne dəbəkəc mes maməkə fəp.

⁵² Yesu pəc-bereɛne kəcərə pətət, pəc-naŋkanε kəbek, pəc-sətə kəmar kəfili ka Kanu kə afum.

3

Kawandi ka Aŋnabi Saŋ

(Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Saŋ 1:19-28)

¹ Teren ta wəco kə kəcəmət ta wəbe wəka atəf ña Tiber, tem tatəkə sɔ Pəŋse Pilat pəyɔnε wəbe wəka atəf ña Yude, Herodu nkən pəyɔnε wəbe ka atəf ña Kalile, wəŋc Filip pəyɔnε wəbe wəka taf mərəŋ; nde Iture kə atəf ña Tirakoniti. Lisaniyas pəyɔnε wəbe nde atəf ña Abilen. ² Tem ta alonɛ a Kanu apəŋ Hana kə Kayifa tenayi sɔ. Kə toloku ta Kanu tender Saŋ, wan ka Yakariya, nde dətegbere. ³ Kə Saŋ ɔŋkət sədare sa Yurdən fəp, pəc-kawandi kəgbət afum dərɔmun teta kəsəkpər mera yaŋan, ñacəme pəlompɔ darəŋ, nte təŋsəŋe Kanu kəŋaŋne ña kiciya kəŋan mə. ⁴ Pəmɔ təkə aŋcic mi nde buk ba moloku ma wədəŋk wəka Kanu Esayi mə:

«Dim da wəkə eyi kəkule-kule nde dətegbere mə dɔ:

Nəlompəs dəpɔ da Kanu Kəpəŋ,
Nəlompε məpɔ mən!

⁵ Andelas mərɔ dacɔ fəp,
mərɔ kə pəŋcɔ fəp yendetoŋ,
Səpɔ sənūtəsne fəp səndelomp,

Səpɔ səcumbul-cumbul fəp,
andeyukur si,

⁶ Afum fəp ñandenəŋk kəyac ka Kanu.»

⁷ Afum alarəm akə ñanjc-der nkən Saŋ pədegbət ña dərɔmun mə, ñɔ oŋc-loku ti: «Nəna anje nəyi pəmɔ bok mə! Anɔ etəks'on kəyeksər ka metelε mme mender mə-ε? ⁸ Nəmentər dəmɔyɔ a nəŋsəkpər mera, kə nəŋcəme pəlompɔ darəŋ. Nəsak kəc-lokunε: «Abraham ɔyɔnε wətem kosu.» Bawo ic-lok'un a Kanu kəntam kəkafəli masar mame awut a Abraham. ⁹ Ndekəl oŋ tomunt tɔfəŋ kəcɔp kəcɔpəs tək haŋ ntentəl ya yi: Kətək nke o nke kətəkom yokom yətət, aŋcɔp ki paləm ki dənɛŋc.»

¹⁰ Kə cəgba ca afum cəyefε kəyifət kə: «Cəke cɔ səndeyɔ oŋ-ε?» ¹¹ K'oloku ña: «Məna nwe məŋyɔ suma mərəŋ mə, məpocε wəkə ɔntəyɔ mə, məna nwe məŋyɔ yeri mə, məpocε wəkə ɔntəyɔ mə.»

¹² Kə abanəs dut ñander a Saŋ pəgbət ña dərɔmun, ñac-yifət kə: «Wətəkse, cəke cɔ pəmar sədeyɔ oŋ-ε?» ¹³ K'oloku ña: «Ta nədenər mpe o mpe antəlok'un kəban mə.» ¹⁴ Kə asədar ñayif kə sɔ: «A səna-a, cəke cɔ pəmar səyɔ oŋ-ε?» K'oloku ña: «Ta nəmentər nwe o nwe fənəntər, ta nədenε sɔ nwe o nwe yem, kəway konu kətəŋn'on.»

¹⁵ Nte afum fəp ñanayi kəkər mə, kə ñaŋyifne dəbəkəc kə pəyɔnε bafɔ Saŋ ɔyɔnε Krist, nwe Kanu kəpəŋ kəyək-yək mə. ¹⁶ Kə Saŋ oloku ña: «Ina dərɔmun ingbət'un de, mba wələma eyi kəder nwe ɔyɔ fənəntər pətəs'im mə, ali cəfta cən iyɔ fε dofum nde pəmare isikəli ci mə. Wəkakə, **Amera Nəcempi ña Kanu** disrε kə nəŋc yɔ ende pəc-gbət'un. ¹⁷ Pətəmpər kəgbɔ kən pəc-fəŋət kur kən; endecəŋ-cəŋ yika nyε endecəfε nəŋc nde dəntədenime mə, pələk malɔ mən pəber dəkelε.»

¹⁸ Saŋ oŋc-loku sɔ afum moloku mətət pəc-yenkas ña sɔ bəkəc bel-

bel. ¹⁹ Mba kɔ Saŋ enal wəbɛ Herodu teta Herodiyas, wəran nwe enabanar wɛŋc k'ɛnɛŋcɛ mɔ, kɔ teta mes mɛlɛc mɔkɔ Herodu enayo mɔ. ²⁰ Kɔ Herodu ende pənanɔkanɛ kələsər: k'osumpər Saŋ, k'ɛmbər kɔ dɛbili.

*Kəsəkəs ka Aŋnabi Yesu
(Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)*

²¹ Ntɛ afum ŋasɔtɔ kəgbət dərɔmun mɔ, kɔ Yesu nkɔn sɔ ɔsɔtɔ kəgbət dərɔmun. Eyi **kəlɔk-
lɔkər Kanu**, kɔ kɔm kəŋgbite, ²² kɔ **Amera Nɛcɛmpɪ ŋa Kanu** ŋontorər kɔ, ŋɛtəŋkələ dis d' abɛmp, pəmɔ antantoriya. Kɔ dim dontor kəyɛfɛ dərəŋc: «Wan kem nwe imbətər mɔ məyɔnɛ, pəbotu pem fəp pɔ imber'əm.»

*Akombəra a Aŋnabi Yesu
(Mt 1:1-17)*

²³ Yesu enasɔtɔ meren 30, a pədɛcɔp yɛbɛc yɔn. Wan ka Isifu enayi pəmɔ tatəkɔ anacɛm-cɛmɛnɛ ti mɔ, wəka Heli, ²⁴ wəka Matat, wəka Lewy, wəka Melki, wəka Yannay, wəka Isifu,

²⁵ wəka Matatiyas, wəka Amɔs, wəka Nahum, wəka Hesəli, wəka Nakay,

²⁶ wəka Mahat, wəka Matatiyas,

wəka Semeyin, wəka Yosɛk, wəka Yoda,

²⁷ wəka Yohanan, wəka Resa, wəka Sorobabel,

wəka Salatiyɛl, wəka Neri,

²⁸ wəka Melki, wəka Adi, wəka Kosam,

wəka Elmadam, wəka Er,

²⁹ wəka Yesu, * wəka Eliyɛsɛr, wəka Yorim,

wəka Matat, wəka Lewy,

³⁰ wəka Simɔŋ, wəka Yuda, wəka Isifu,

wəka Yonam, wəka Eliyakim,

³¹ wəka Meleya, wəka Menna, wəka Matata,

wəka Natan, wəka Dawuda,

³² wəka Yisay, wəka Obɛd, wəka Bɔs,

wəka Sala, wəka Nasɔŋ,

³³ wəka Aminadabu, wəka Admin,

wəka Arni, wəka Hɛcəron,

wəka Pɛrɛc, wəka Yuda,

³⁴ wəka Yakuba, wəka Isiyaka, wəka Abraham,

wəka Terah, wəka Nahor,

³⁵ wəka Seruk, wəka Rehu, wəka Pɛlɛk,

wəka Heber, wəka Sala,

³⁶ wəka Kayinan, wəka Arpaksadu, wəka Semy, wəka Nuha, wəka Lɛmɛk,

³⁷ wəka Metusela, wəka Henok,

wəka Yɛrɛdu, wəka Mahalalel, wəka Kenan, †

³⁸ wəka Enɔs, wəka Sɛt, wəka Adama, wəka Kanu.

4

Sentani kəfaŋ kəsɔŋɛ Aŋnabi Yesu
kəciya*

(Mt 4:1-11; Mk 1:12-13)

¹ Kɔ Yesu ender kəyɛfɛ Yurden, pələrɛ **Amera Nɛcɛmpɪ ŋa Kanu**. Kɔ Amera Nɛcɛmpɪ ŋanɔkɔ ŋɛŋkəkərə kɔ nde dətɛgbɛrɛ, ² nde sentani sənawakəs kɔ kəsɔŋɛ kɔ kəciya mata 40 disrɛ mɔ. Ali paka enadi fɛ mataka maməkɔ disrɛ, nte mataka maməkɔ melip mɔ, kɔ dor dɔyɔ kɔ. ³ Kɔ sentani səlɔku kɔ: «Kɔ məyɔnɛ Wan ka Kanu-ɛ, məlɔku oŋ tasar tantɛ tɔyɔnɛ kəcom.» ⁴ Kɔ Yesu oloku sentani: «Aŋcic ti dɛbuk ba sariyɛ sa Kanu: «Bafɔ kəcom gbəcərəm kəŋsɔŋɛ fum kiya ka doru.»»

* **3:29** g. «Yesu» = h. «Yosuwe» † **3:37** h. «Kenan» = g. «Kayinam» * **4:** Sentani = <g. «diabolos» = «wəfor», itɔ wəbɛ wəka yɔŋk yɛlɛc, ŋi ŋɔsɔŋɛ afum kəciya; wəter ka Kanu wəcəkɔ-cəkɔ ŋɔ ɔyɔnɛ.

5 Kɔ sentani səmpɛnɛ kɔ sɔ tofo tɛjɛci kəronj, kɔ səmentər kɔ pipic tɔf ya doru fəp. 6 Kɔ səloku kɔ: «Indesɔnj'əm kətam fəp kɔ **pəmot pa pələl pa dɛbɛ** da tɔf yayɛ fəp; bawo anasɔnj'im yi, ina sɔ ic-tam kəsɔnj yi nwe o nwe injfan mə. 7 Awa, kɔ mənə mənəntntnɛn'em fər kirinj-ɛ, yayɛ fəp yam yɔ yɔnjɔnɛ.» 8 Kɔ Yesu oloku sentani: «Anjic ti dəbuk ba sariyɛ sa Kanu: «Kanu Kəpɔnj nke kəyɔnɛ Kanu kam mə, pəmar məc-tontntnɛnɛ; nkən gbəcərəm ə pəmar sɔ məc-cəpəs tewɛ tən.»»

9 Kɔ sentani sənkekərə kɔ sɔ Yerusalem, kɔ sənjkɔ səcəmbər kɔ nde **kələ kəpɔnj ka Kanu** kəronj. Kɔ səloku kɔ: «Kɔ pəyɔnɛ fɔ Wan ka Kanu məyɔnɛ-ɛ, məyokɛ onj ma nnɔ dəntɔf. Bawo anjic ti dəbuk ba Kanu: 10 «Kanu kəndesək mɛləkɛɛ ɔn anjɛ njande kəc-bum'əm mə;» 11 k'anjic sɔ: «Njandətəmpər'əm dəwaca nte tənɔnjɛ ta məmɔt tasar mə.» 12 Kɔ Yesu oloku Sentani: «Anjic ti dəbuk ba sariyɛ sa Kanu: «Ta məwakəs Kanu Kəpɔnj, Kanu kam.»» 13 Nte Sentani səlip kəwakəs Yesu kəciya mə, kɔ səmbɔlɛ kɔ hanj tɛm tɔləma.

Annabi Yesu kəcɔp ka yɛbəc yən Kalile

(Mt 4:12-17; Mk 1:14-15)

14 Kɔ Yesu olukus Kalile kɔ fənəntər fa Amera njə Kanu disrɛ, kɔ tewɛ tən tɛsam dətɔf fəp. 15 Pəc-təkɛ afum nde **dəkəcəpəs** danjan, kɔ afum fəp njac-cam **debeki dən**.

Kəbɛləs ka Annabi Yesu nde Nasarɛt

(Mt 13:53-58; Mk 6:1-6)

16 Kɔ Yesu ender Nasarɛt nde anadusum kɔ mə, k'embɛrɛ **dəkəcəpəs** simiti, dəsək da kənjɛsəm, pəmɔ təkɔ ɔnj-c-yɔ ti mə. K'eyɛfɛ kəkɔ-karanj, 17 k'asɔnj kɔ buk ba wədənj wəkə Kanu Esayi. K'emperi buk, k'embəp da anjic:

18 «Amerə njə Kanu Kəpɔnj njɛy'im kəronj,

bawo Kanu kəyɛk-yek'im

ntɛ təsɔnjɛ iloku afum atəyɔ daka tɔloku tətɔt mə;

Kanu kəsom'im kədɛdənjk kəyɔc ka acar anjɛ asumpər dəkəwan mə.†

Ideloku atənənjk a njandenənjk;

kədəkekərə anjɛ njayi kətam disrɛ mə, bəkəc yoforu disrɛ

19 kədɛdənjk kərən ka kəmar nke Kanu kəndənənjnɛnɛ afum səbɛ nɛ njantəmpər mə.»‡

20 Nte Yesu elip kəkaranj mə, k'ɛnɛp buk, k'ɔsɔnj bi wəmarəs nwe ɛnatəmpər tɛta səbuk mə, k'ɔnjkɔ pəndɛ. Akɔ njanayi **dəkəcəpəs** disrɛ mə fəp kɔ njəngbətɛnɛ kɔ.

21 Kɔ Yesu eyɛfɛ kələk-lokər njə: «Məkɔ tɔloku tɛcic tətəkɔ nənɛ mə, telarɛ.» 22 Kɔ fəp fəmentər kɔ

ntɛ pəmbət kɔ nnɔ eyi mə, kɔ təkɔ pənjciyanɛ njə moloku ma kəmar

kəfili mɛmɛ mɔnj-c-wur kɔ dəkusu mə, kɔ njənyifətɛnɛ: «Bafɔ wan ka

Isifu ɔfɔ ba?» 23 Kɔ Yesu oloku njə: «Injɛrɛ a nəndelok'im capafɔ

nɛ: «Wətɛn-cɔl mətaməsɛnɛ mənə sərka!» Nəndesɔ-lok'im: «Sənɛ mɛs

məkɔ mənɛpərənɛ Kapərnayum mə fəp, məyɔ sɔ mɛs min mayi nnɔ

anjkom'əm mə.» 24 Kɔ Yesu oloku njə sɔ: «Kanjɛ k'indelok'un: Ali wədənjk

wəkə Kanu wəkin afəsɛlɛnɛ bel-bel ndɛ anjkom kɔ mə. 25 Kanjɛ kɔ kanjɛ

indesɔ-lok'un mə: Aran anjɛ awos anjə njanafi Yisrayel mə njanala tɛm

ta Eliya, tɛm nte kəm kəngbətɛnɛ mɛrɛn maas yof camət-tin mə, a

kɔ dor dɔpɔnj dosumpər atɔf mə. 26 Mba kənasom fɛ Eliya nda nwe

o nwe, mɛnɛ nda wəran wətɔlɔ wəlɔma, ndɛ Sarepta ndɛ atɔf njə

Sidənj. 27 Acunɛ sen alarəm njanayi sɔ Yisrayel tɛm ta sayibɛ Elise. Mba

ali wəkin njə dacɔ anasəkəs fɛ, mɛnɛ Naman wəkə Siri.»

† 4:18 «Kədɛdənjk kəyɔc ka acar anjɛ asumpər dəkəwan mə» kɔ pəyɔnɛ fɛ ti-ɛ, «Kədɛloku acar kəsak kənjən njayi tɛfanj tanjan.» ‡ 4:19 Esayi 61:1-2

28 Nte afum akɔ ɲanayi dɛkɛcɛpɛs, ɲanane moloku mamɔkɔ mɔ, kɔ mɛtɛlɛ meyi fɛp faɲan. 29 Kɔ ɲayɛfɛ kɛbɛlɛs kɔ kɔwurene dare, kɔ ɲaɲkɛkɛrɛ kɔ nde tɔrɔ tenɛci ta dare da Nasaret kɛronɲ nde ɲanacɛmbɛr dare daɲan mɔ, kɛkɔ-wɛn kɔ pɛtɛmpɛnɛ. 30 Kɔ Yesu embɛrɛ-bɛrɛ ɲa daco, k'ɔɲkɔ.

Fum nwe ɲɔɲk ɲɛlɛc ɲɛnakafɛli-kafɛli mɔ

(Mk 1:21-28)

31 Kɔ Yesu ontɔr dare da Kapernayum atɔf ɲa Kalile; k'ɔɲkɔ pɛc-tɛksɛ simiti, dɔsɔk da kɛɲɛsɛm. 32 Pɛnaciyanɛ afum tatɔkɔ ɛɲc-tɛksɛ mɔ, bawɔ kanɛcɛ kɛnayi moloku mɔn. 33 Fum wɛlɔma ɛnayi dɛndo **dɛkɛcɛpɛs**, nwe ɲɔɲk ɲɛlɛc ɲɔtɔsɔk ɲɛnayi mɔ, pɛc-kulɛ-kulɛ pɛpɔɲ; 34 «Ta ake tɔ mɛmberɛnɛ mes mosu-ɛ, Yesu wɛka Nasaret? Sɛna ɲɔ mɛnder kɛlɛsɛr? Inɛcɛrɛ bel-bel wɛkɔ mɛyɔnɛ mɔ: Wɛcɛmpi wɛka Kanu!» 35 Kɔ Yesu ɛɲgbɔɲ-gbɔɲɛr ɲi, pɛc-loku: «Mɛmɛp kusu! Mɛwɛur fum wɛkawɛ!» Kɔ ɲɔɲk ɲɛlɛc ɲɛɲgbɔl fum wɛkakɔ dɛntɔf afum daco, kɔ ɲowur kɔ, ali pɛlɛc ɲɛnayo fɛ kɔ. 36 Kɔ cusu cɛwɔs afum fɛp, kɔ ɲayɛfɛ kɛyifɛtɛnɛ: «Ake toloku tɔ tantɛ-ɛ? Fɛnɔntɛr kɔ kɔtam kɔn k'ɔɲlok-ɛkɛrɛ yɔɲk yɛlɛc yɔtɔsɔk, yoc-lukus afum darɔɲ.» 37 Kɔ tewe tɔn tɛsam dɛtɔf fɛp.

Aɲnabi Yesu kɛtamɛs kɛn acuy alarɛm

(Mt 8:14-17; Mk 1:29-34)

38 Nte Yesu ɛyɛfɛ dɛndo **dɛkɛcɛpɛs** mɔ, k'ɔɲkɔ ndena Simɔɲ. K'ɔɲkɔ pɛbɔp iya wɛka wɛran ka Simɔɲ pɛc-yikɛnɛ fiba fɛpɔɲ, kɔ akakɔ ɲayɛfɛ kɛlɛtsɛnɛ Yesu a pɛmar ɲa. 39 Kɔ Yesu ɛntilsɛrɛnɛ wɛran nwe k'ɛɲgbɔɲ-gbɔɲɛr fiba fafɔkɔ, kɔ fiba fɛsɔk wɛran nwe. Gbɛɲcana babɔkɔ kɔ wɛran nwe ɛyɛfɛ k'ɛyɛrɛs afum yeri.

40 Nte dec dɛɲkɛlɛ mɔ, aɲɛ ɲanayo acuy mɔ fɛp, kɔ ɲaɲkɛnɛ ɲa

Yesu. K'ɛndɛɲɛsɛr ɲa waca fɛp, kɔ ɲantamɛ. 41 Kɔ yɔɲk yɛlɛc yolukus afum alarɛm darɔɲ, yoc-kulɛ-kulɛ: «Mɛna ɔyɔnɛ Wan ka Kanu!» Kɔ Yesu ɛɲgbɔɲ-gbɔɲɛr yi, ta ɔɲwɔsɛ a yolok-loku-ɛ, bawɔ yɛnacɛrɛ a nkɔn ɔyɔnɛ nwe Kanu kɛyɛk-yɛk mɔ.

Aɲnabi Yesu kɛkawandi kɛn dɛkɛcɛpɛs

(Mt 4:23; Mk 1:35-39)

42 Dec dɛndɛsɔk, kɔ Yesu owur k'ɔɲkɔ nde kɛfo kɛyɛr-yɛr kɛlɔma. Kɔ afum alarɛm ɲawur kɛtɛn kɔ, kɔ ɲaɲkɔ ɲabɔp kɔ dɛndo kɛfo kanɛkɔ. ɲanafɔɲ fɛ kɛsɔk Yesu pɛkɔ. 43 Mba k'oloku ɲa: «Nɛsɔk'im ikɔ-dɛɲk sɔ sɛdare sɛlɔma moloku mɔtɔt ma **dɛbɛ da Kanu**; bawɔ itɔ anasom'em.» 44 Kɔ Yesu ɛɲkawandi afum dɛndo **dɛkɛcɛpɛs** da sɛdare sa Yude.

5

Yesu kɛwɛ acɛpsɛ ɔn darɔɲ acɔkɔ-cɔkɔ

(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)

1 Dɔsɔk dɔlɔma, Yesu pɛcɛmɛ agbɛp ɲa kɛba ka Kenesaret, afum ɲamɛpɛnɛ kɔ ɲac-cɛɲkɛl toloku ta Kanu. 2 K'ɛnɛɲkɔ dɛndo kɛba kɛsɔk cɛbil mɛrɔɲ, nɛɛ awɛnt ɲanawur disrɛ, ɲac-yak manta maɲan mɔ. 3 Kɔ Yesu embɛkɛ abil ɲin disrɛ, ɲɲɛ ɲɛnayoɲɛ ɲa Simɔɲ mɔ, k'oloku kɔ a pɛbɔlɛnɛ agbɛp pipic. K'ɛndɛ debil pɛc-tɛksɛ kɛnay kanɛkɔ kɛnacɛmɛ dɛntɔf mɔ.

4 Nte ɛsɔk kɛlok-loku mɔ, k'oloku Simɔɲ: «Mɛcɔɲɲɛ nde pɛntukmɛ mɔ, nɛgbɔl manta monu nɛsumpɛr ɛp.» 5 Kɔ Simɔɲ oloku kɔ: «Wɛkiriɲ, pibi pampe fɛp sɛc-gbɔl manta, mba ali paka sɛsɔtɔ fɛ. Mba nte mɔloku ti mɔ, kɛgbɔl k'inder manta.» 6 Nte ɛɲgbɔl manta mɔ, k'osumpɛr ɛp yɛlarɛm hanɛ kɔ manta monɛcɔp kɛwɛlɛ. 7 Kɔ ɲawɛ anapa aɲan akɔ ɲanayi abil ɲa mɛrɔɲ ɲɔkɔ disrɛ mɔ, kɛdɛmar ɲa. Kɔ akakɔ ɲander, kɔ ɲalɛs cɛbil cacɔkɔ mɛrɔɲ hanɛ cɛc-fɔɲ kɛkɛlɛ.

8 Nte enəηk tatəkə mə, kə Siməη Piyer entempene Yesu wecək dəntəf, k'oloku: «Wəbe, məbəl'em! Fum wəciya iyəne.»⁹ Kə kusu kəwos kə, nkən kə akə ηanayi mə fəp, teta lop yəkə ηanasumpər mə.¹⁰ Itə pənayi sə asol a Siməη, Sak kə Saη, awut a Sebede. Kə Yesu oloku Siməη: «Ta mənese! Kəyefe məkə, afum ηə mände məc-fekəs oη.»¹¹ K'asumpər lop akakə ηampene cəbil dəgbəp, kə ηasak ca fəp, kə ηaηcəpse Yesu darəη.

*Yesu əsəkəs wətətamne
(Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)*

¹² Dare dələma də Yesu enayi. Kə wərkun wələma nwe sen sənəsumpər dis fəp mə, ender. Nte enəηk Yesu mə, k'entempene dəntəf, k'əηcəpe Yesu tobu, k'ələtsene kə: «Wəbe, kə məfaη-ε, məntam kəsəkəs'im.»¹³ Kə Yesu entəηc kəca, k'əηgbuηene kə, k'oloku: «Ifaη ti! Məsək!» Gbəηcana babəkə kə sen səsək fum wəkakə.¹⁴ Kə Yesu oloku kə: «Ta məloku ti fum o fum, mba məkə məmentərne wəloηne ka Kanu. Məloηne sə teta kəsəkəs kam pəmə təkə Musa enacic ti mə, nte təηsəηe afum fəp ηacəre a məntamne mə.»¹⁵ Tewe tən təηc-sam kəsam dəm, afum alaram ηac-loηkane kəcəηkəl kə, kəten ka kətaməs ka docu danan.¹⁶ Mba kə Yesu owur afum dacə, k'əηkə nde dətegbere **dəkəlok-lokər Kanu.**

*Yesu kətaməs kən fum nwe enatə-
tam kəkət mə*

(Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)

¹⁷ Dəsək dələma Yesu pəc-təkse. AFarisi kə atəkse a sariye ηande. Nəyefe-yefe sədare sa təf ya Kalile kə Yude, kə dare da Yerusalem. Kə fənəntər fa Kanu Kəpəη fəyi kə Yesu, nte təηsəηe pəc-taməs acuy mə.¹⁸ Kə afum ηander, ηagbaηne wətəkət dəyala, ηac-səp kəbere kəkə-boc kə fər ya Yesu kirin.¹⁹ Nte delay da afum dəsəηe ηa kətəsətə dəkəbere mə, kə ηafərəηk kələ kəroη, kə ηaηkə ηafeni kələ darenç kəfo kələma, kə

ηantore wətəkət nwe pəyi dəyala yən afum dacə, Yesu fər kirin.²⁰ Nte Yesu enəηk kəlaη kəηan mə, kə Yesu oloku fum nwe: «Aηaηnen'am kiciya kam!»²¹ Atəkse sariye kə aFarisi ηayefe kəcəm-cəmne, ηac-yifne: «Fum wəre əfə wəkawε eηfani Kanu mə? Ana entam kəηaηnene kiciya, kə pəntəyəne Kanu sona-ε?»²² Kə Yesu eηcəre pəcəm-cəmne paηan, k'oloku ηa: «Ta ake tə nəηcəm-cəmne məcəm-cəmne məme dəbəkəc-ε?»²³ Ake 'cuca kəloku pətəs: «Aηaηnen'am kiciya kam,» kə kəkule ka fo: «Məyefe məkət-ε?»²⁴ Awa kəsəηe konu kəcəre a Wan ka fum entam nno doru kəηaηnene ka kiciya: K'oloku wətətam kəkət, «Ic-lok'am: Məyefe! Mələk yala yam, məkə nde ndaram!»²⁵ Gbəηcana babəkə kə fum wəkakə fər yaηan kirin, k'ələk yala yən, k'osumpər dəpə kəkə nde ndəroηn **pəc-cam debeki** da Kanu.²⁶ Kə cusu cəwos afum fəp, kə ηayefe **kəcəm debeki** da Kanu. Kə kənese kəyi ηa, ηac-loku: «Sənəηk məkə nte səntatə-nəηk mə.»

Yesu kəwe kən Lewy

(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)

²⁷ Nte tatəkə tənçepər mə, kə Yesu owur k'ənəηk wəbaηəs dut wələma, nwe aηc-we Lewy mə, pənde nde aηgbaηcan ηa abanəs dut. Kə Yesu oloku kə: «Məyefe məcəm'em darəη.»²⁸ Kə Lewy esak mes fəp, k'eyefe k'əηcəpse Yesu darəη.²⁹ Kə Lewy əηkə pəboce kə kəsata kəpəη nde kələ kən. Abanəs dut alaram ηanayi di, ηandes-ndes dəməsa kə afum aləma kə Yesu.³⁰ AFarisi kə anapa aηan atəkse sariye aηe ηanayi di mə, ηac-cəpene, ηac-loku acəpse a Yesu darəη: «Ta ake tə nəndine yeri, nəc-munəs kə abanəs dut kə aciya-ε?»³¹ Mba Yesu oloku ηa: «Bafə atamne ηafəη wəten-cəl de, mba acuy ηafəη kə.»³² Bafə alompu ηə inder kəwe, mba aciya ηə inder kəwe ηatam **kəsəkpər mera, ηacəme pəlompu darəη.**»

Yesu kɔ kəsun
(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)

³³ Kɔ ɲaloku Yesu: «Acɛpse a Saɲ darəɲ kɔ acɛpse a aFarisi darəɲ, ɲaɲsun tɛm fəp ɲac-cəpəs, kɔ mənə akam ɲandi yeri ɲac-mun.» ³⁴ Kɔ Yesu oloku ɲa: «Nəntam kəsɔɲe anapa a wəfura kəsun ɲayi kɔ wəfura kəsata kəɲan disre ba? ³⁵ Mataka meyi mme ɲandegbeyene kɔ wəfura mɔ, awa ɲandesun mata maməkɔ.» ³⁶ Kɔ Yesu oloku ɲa sɔ capafɔ nce: «Fum o fum əfɔwali kəpɔl dəkəloto kəfu kəkɔ-cəpe kəkur. Bawo tɔɲsɔɲe kəpɔl ka kəloto kəfu kanjɔ ewali mɔ, kətamar kəloto kəkur kənkɔ efaɲ kəlompəs mɔ. ³⁷ Fum o fum əfɔber member dəkəfala. Kɔ pəyɔne fe ti-e, member montɔɲ, member moloɲe, məyi oɲ ta məsɔtɔ member mam-e; ³⁸ mba pəmar paber member dəcəbuntəle. ³⁹ Nwe o nwe omun member mokur, əfɔsɔ-faɲ mofu, bawo oɲloku: «Mokur məntəɲne.»»

6

Aɲnabi Yesu kɔ simiti, dəsək da kəɲesəm

(Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

¹ Simiti səlɔma, dəsək da kəɲesəm,* kɔ Yesu eyi kəcali dale, kɔ acɛpse ən darəɲ ɲaɲɲosəru malɔ ɲac-gbac-gbaci mi ɲac-səm. ² Kɔ aFarisi alɔma ɲaloku ɲa: «Ta ake tɔ nəɲyɔne nte antəwose kəyɔ simiti, dəsək da kəɲesəm mɔ?» ³ Kɔ Yesu oloku ɲa: «Nəməmən fe yecicəs ya Kanu disre təkɔ Dawuda enayɔ, nte dor dənayɔ kɔ, kɔ afum ən mɔ? ⁴ —Dawuda enabəre kəlɔ kəpɔɲ, k'elek kəcom nke alɔɲne Kanu nke pəntəmar fum o fum pəsəm mənə wəlɔɲne ka Kanu mɔ, kɔ nkən Dawuda əsəm ki, k'ompoce afum ən akɔ dor dənayɔ mɔ.» ⁵ Kɔ Yesu

oloku ɲa: «Wan ka fum əyɔne wəbɛ ka simiti, dəsək da kəɲesəm.»

Fum wəfi kəca
(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)

⁶ Kɔ simiti səlɔma, dəsək da kəɲesəm sənde səbəp, kɔ Yesu əɲkɔ nde **dəkəcəpəs** kətəkse afum. Wərkun wəlɔma enayi di, pəfi kəca kətət. ⁷ Atəkse sariye kɔ aFarisi ɲaɲkəkce Yesu bel-bel, kɔ pəyɔne fɔ əɲkətaməs fum simiti, dəsək da kəɲesəm-e. ɲanayɔ ti nte tɔɲsɔɲe ɲasɔtɔ teyemsene kɔ mɔ. ⁸ Mba Yesu enacəre məcəm-cəmne maɲan, k'oloku wərkun nwe kəca kən kənafi mɔ: «Məyefe məcəme nno daco.» Kɔ wəkakɔ eyefe, k'ɛɲcəme. ⁹ Kɔ Yesu eyif ɲa: «ɪc-yifun ma: Cəke cɔ awose kəyɔ ka simiti, dəsək da kəɲesəm-e? Pəmar payɔ pətət, ka pələc pɔ pəmar payɔ; pataməs fum, ka pace kɔ pəfi?» ¹⁰ Awa, kɔ Yesu əməmən ɲa dəcəro fəp faɲan, k'oloku wərkun nwe: «Mətənci kəca!» Kɔ wərkun nwe entənci kəca, kɔ kəca kən kəntamne. ¹¹ Mba kɔ pəntele acicəs a sariye kɔ aFarisi, kɔ ɲayefe kəgbəkələne nte ɲantam kəyɔ Yesu mɔ.

Yesu kəyək-yək Asom ən wəco kɔ mɛrəɲ

(Mt 10:1-4; Mk 3:13-19)

¹² Tɛm tatakɔ, kɔ Yesu empe nde dətəro kəkɔ-sali, k'əɲkɔ pəcəpərəne pibi fəp kəlɔk-lokər Kanu. ¹³ Nte dec dəsək mɔ, k'ewe acɛpse ən darəɲ, k'eyək-yək ɲa daco afum wəco kɔ mɛrəɲ, aɲe enasəɲ tewe ta «asom» ən mɔ. ¹⁴ K'ewe Simɔɲ, nwe enasəɲ tewe ta Piyer mɔ; kɔ wɛɲc Andəre, Sak, Saɲ kɔ Filip, Bartelemɔ, ¹⁵ Matiye, Tɔma, Sak, wan ka Alfe, Simɔɲ, wəsəɲka-saɲka† ¹⁶ Yude, wan ka Sak, kɔ Yudas wəka dare da Iskariya, nwe enadesəɲ Yesu adif ən mɔ.

* **6:1** simiti, dəsək da kəɲesəm sariye səmone aEbəru fəp kəbəc tataka ta camət-mɛrəɲ lokun o lokun. Difo aɲwe simiti «simiti, dəsək da kəɲesəm». † **6:15** Simɔɲ, nwe aɲc-we «wəsəɲka saɲka», ou «wəsimse» mɔ, nwe efaɲ a atof ɲa Yisrayel ɲowur kətam kɔ dəbe da Rom.

Yesu pəc-təksə pəc-taməs

(Mt 4:23-25)

¹⁷ Kə Yesu njantor kəyɛfɛ dətərə kə ɲa, k'ɔŋkə pəcəmə kəfo kətəŋnɛnɛ nkɛ acɛpɛ ɔn alarəm, k'afum alarəm aləma ɲanayi mə: afum aka Yude fəp, Yerusalem, kə afum aka kəba kəsək nde sədare sa Tir kə Sidəŋ. ¹⁸ Afum akanɛ fəp ɲanader kədəcəŋkəl kə, pətaməsɛnɛ sɔ docu danjan. Afum aɲɛ yəŋk yɛlɛc yəŋc-tərəs mə, ɲanatamɛ. ¹⁹ Afum fəp ɲac-sɛp kəgbuɲɛnɛ kə, bawo fəntətər fəŋc-wur kə nɛfɛ fəŋc-taməs acuy fəp mə.

Pətət kə pələc

(Mt 5:1-12)

²⁰ Kə Yesu ɔməmən acɛpɛ ɔn darəŋ, k'oloku:

«Pəbət'un nənə atəyɔ daka,
bawo nənə ɔyɔ **dɛbɛ da Kanu!**

²¹ Pəbət nənə aɲɛ dor dəyɔ tantɛ mə,
bawo nəndenɛmbərə!

Pəbət'un nənə aɲɛ nəyi kəbok mə,
bawo nəndesɛl!

²² Pəbət'un kə afum ɲandeter'un-ɛ, ɲac-bɛləs'un, ɲac-ləməs'un, ɲac-ləsər'un mewe bawo nəlanɲ dim da «Wan ka fum.» ²³ Nəde nəwoləs kə dəsək dadəkə dendeder-ɛ, nəyok-yokɛnɛ pəbotu, bawo kəpocɛ kəpəŋ kəŋkar'un nde darenɲ. Tantɛ tɔ atem anjan ɲaŋc-yɔ adəŋk a Kanu.

²⁴ Pələc pey'un nənə aɲɛ nəyɔ daka mə!

Bawo nəlip kəsətɔ pənɛmpəsɛ ponu mɛ pənamar'un kədək-sətɔ mə.

²⁵ Pələc pey'un nənə aɲɛ ca fəp yɛlar mə,

bawo dor dendekə-yɔ nu!

Pələc pey'un nənə aɲɛ nəyi kəsɛl mə,

bawo nəndekə-yi kəbal kə kəbok disrɛ!

²⁶ Pələc pey'un nənə nwe afum fəp ɲandeloku pətət ponu mə,

tantɛ tɔ atem anjan ɲaŋc-yɔ kə akɔ ɲaŋc-banɛnɛ kəyɔnɛ adəŋk a Kanu mə.»

Kəbətər ka aɲɛ ɲanter'un mə

(Mt 5:38-48; 7:12)

²⁷ «Mba, inloku ti nənə aɲɛ nəŋcəŋkəl'im mə: Nəbətər aterɛnɛ anu, nəyɔ pətət aɲɛ ɲanter'un mə!

²⁸ Nətolanɛ pətət aɲɛ ɲantolan'on pələc mə, nətolanɛ aɲɛ ɲaŋləməs'un mə!

²⁹ Kə fum efer'əm kəca dakanca-ɛ, məcəŋc sɔ akanca ɲa mɛrəŋ ɲəkə pəsut sɔ ɲaŋəkə. Kə fum ɛlɛkər'əm duma dakarəŋ-ɛ, məcə kə sɔ pələk duma dam dedisrɛ.

³⁰ Məpocɛ nwe o nwe ontol'am mə; kə fum ɛlɛkər'əm paka mɛ pəyɔnɛ pam mə, ta məwɛrəs kə pi.

³¹ Nəyɔnɛ afum təkɔ nəfan a ɲayən'on mə. ³² Kə nambətər gbəcərəm akɔ ɲambətər'un mə, kəway kərə kə nəŋgbəkər sɔ mɛrə-ɛ?

Ali aciya ɲambətər aɲɛ ɲambətər ɲa mə! ³³ Kə pəyɔnɛ fɔ akɔ ɲaŋyən'on pətət mə gbəcərəm ɲɔ məŋyɔnɛ pətət-ɛ, kəway kərə kə məntam kəgbəkər amɛrə-ɛ?

Ali aciya tatəkɔ tɔ ɲaŋyɔ! ³⁴ Kə pəyɔnɛ fɔ akɔ nəyɔ amɛrə kədəluks'on mə gbəcərəm ɲɔ nəntam kəbər-ɛ, kəway kərə kə nənə nəntam kəgbəkər amɛrə-ɛ?

Bawo ali aciya sɔ ɲambər aciya nɛ tənɲɔnɛ ɲa kədəsətɔ pətəŋnɛnɛ payi mə.

³⁵ Nəbətər ater anu, nəbər ɲa nəwure kəlukɛ debɛ dadəkə amɛrə. Nəndesətɔ kəpocɛ kəpəŋ, nəyɔnɛ sɔ awut a Wəbɛ wəka darenɲ, bawo Kanu kəntɛsɛ nnɔ apələrnɛ pətət kə ayənki bəkac ɲayi mə.

³⁶ Nəbət mɛrə pəmɔ təkɔ Papa konu ɔmbət amɛrə mə.»

Ta nəcin afum aləma

(Mt 7:1-5)

³⁷ «Ta nəcin fum, afəkə-cin nu; ta nəboc kiti ka Kanu nnɔ fum eyi mə, afədəkə-kiti nu; nəŋaŋnɛnɛ akɔ, andekə-ɲaŋnɛn'on.

³⁸ Nəpocɛ, andekə-poc'on; andekə-bɛr nde yuba yonu yəpəŋ ya duma donu potubucɛ pətət, pasumpər, pasəŋk-səŋk, pələnɛr. Bawo yotubucɛ nyɛ nəntubucɛ mə, yɔ andekə-tubucɛ nu kəlukɛ nu kəway.

³⁹ Kə Yesu olok-lokər ɲa ca-pafɔ: «Wətənɲk ɛntam kəkətɛnɛ

watónajk ba? Kò pəyónε fε ti-ε mεrəŋ maŋan fəp mə ŋantempənε abi disrε. ⁴⁰ Ali wətəkəs wəkin eŋcəpər fε wətəkε kən; mba wətəkəs nwe εntəkəs bel-bel mə, eŋyi pəmə wətəkε kən. ⁴¹ Ta ake tə məŋməmənε ayika nŋε ŋeŋyi wεŋc'əm dərɔfər, a ta məntam kəkəkε togbu təkə teyi mənə sərka dərɔfər mə? ⁴² Cəke cə məntam kəloku wεŋc'əm: «Wεŋc'im məwosε a ilin'əm ayika nŋε ŋey'əm dərɔfər mə!» mənə nwe məntónajk togbu ta dərɔfər dam mə? Mənə wəbajənε dofum! Məlɪŋ kərəsna togbu ta dərɔfər dam, itə ɔŋsəŋ'am kənəŋk bel-bel məlin ayika ŋəkə ŋeyi wεŋc'əm dərɔfər mə.»

Kətək kə yokom ya ki
(Mt 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ «Kətək kətət kəfəkom yokom yelec, kətək kεlec kəfəkom yokom yətət. ⁴⁴ Kətək nke o nke kə, yokom ya ki yə aŋnepəle ki. Afəpim tumbunyi‡ dəgbec, afəpim rεsεŋ§ dəbεŋk. ⁴⁵ Fum wətət nde abəkac ŋən ŋətət eŋlek məyɔ mətət, kə fum wəlec nde abəkac ŋən ŋεlec eŋlek məyɔ mεlec. Bawo nte o nte kusu kəŋluku mə, ti teyi nde dεbəkac.»

Wələ mεrəŋ
(Mt 7:24-27)

⁴⁶ «Ta ake tə nəŋwen'em «Wəbε! Wəbε!» ta nəŋyɔ mes məkə inluku mə-ε? ⁴⁷ Nwe o nwe edər'im, pəne moloku mem, pəkət mi, imentər'un nwe owurεne mə: ⁴⁸ Owurεne fum nwe eyi kəcəmbər kələ mə. Fum wəkakə eŋkay dəntəf bel-bel kə pəntukmε, k'eŋcəmbər kələ kən tasar kəronj. Ali wəcafən ontuf pəlarəm, domun dεfəntərəε, kələ kən kəfətam kətempənε, bawo anacəmbər ki gbɪŋ. ⁴⁹ Mba nwe o nwe ene moloku mem, ta ɔŋkətεne mi-ε, fum wəkakə ŋawurεne kə nwe eŋcəmbər kələ kən katina dəntəf, ta eŋkay pəcəmbər ki tasar kəronj

mə. Kə wəcafən ontuf, domun dεfəntərə-ε, kələ kəŋkə kəntempənε katina, kələcε few!»

7

Aŋnabi Yesu kətaməs kən wəcar ka wəbε ka asodar 100
(Mt 8:5-13)

¹ Nte Yesu elip kəlɔk-lokər afum aŋε ŋaŋc-cəŋkəl kə mə, k'ɔŋkə Kapernayum. ² Dəndo kəfo kəŋkə, wəbε ka asodar tasar tin (100) wəRom wələma εnayɔ wəcar nwe tetən tenayəŋk kə mə. Wəcar wəkakə εnatamnε fε, pəc-faŋ kəfi. ³ Nte wəbε ka asodar nwe ene pac-loku teta Yesu mə, k'osom abeki aSuyif aləma, ŋəkəwεnε kə Yesu pədetaməsε kə wəcar kən. ⁴ Kə abeki akakə ŋander ŋabəp Yesu kə ŋələtsenε kə ŋac-gbəkərəε, ŋac-loku: «ɔyɔ dofum ndε pəmar məyənε kə ti mə, ⁵ bawo wəbε wəkawε əmbətər atəf ŋosu, nkən εnacəmbər **dəkəcəpəs** dosu.» ⁶ Kə Yesu ɔŋkə kə ŋa. Nənabələnε fε kələ ka wəsodar, kə wəsodar osom anapa ən kəkə-loku kə: «Wəbε ta mətərəsne, bawo isətɔ fε dofum ndε pəmar'am kəbərəε kələ kem mə. ⁷ Itə ɔsəŋε nte ina sərka intəna-kə nnə məyi mə. Mba məloku toloku tin, wəcar kem pətamnε. ⁸ Bawo ina wəkawε yati abε'em ŋə iyi dəntəf, k'ina sə iyi asodar aləma aŋε ŋay'im dəntəf mə. Nwe inkule fə məkə mə, wəkayɪ ɔŋkə, k'iloku wəkə fə məder-ε, wəkayɪ ender. K'iloku wəcar kem fə məyɔ nte-ε, ɔŋyɔ ti.» ⁹ Nte Yesu ene moloku maməkə mə, kə teta wəsodar nwe teŋciyanε kə. K'eŋkafələ, k'entefərne afum akə ŋanacəmε kə darəŋ mə, k'oloku: «Ic-lok'un, ali nde Yisrayel inanəŋk fε kələŋ pəmə kəŋkε!» ¹⁰ Kə asom a wəsodar nwe, ŋalukus ndərən. Kə ŋabəp wəcar nwe εnatə-tamnε mə, pətamnε kεŋ.

Yesu kətimi kən wəfi

‡ 6:44 f. = «figue» § 6:44 Pokom mpe ponkom nde Yisrayel, pi pəkə anfac kəsətə member mme aŋwε «wεŋ» mə.

11 Nte telip mɔ, k'ɔŋkɔ dare nde anɔc-we Nayin mɔ. Atəkəs ɔn kɔ afum alarəm ɲanasol kɔ nkɔn kəkɔ. 12 Nte ɲalɔtərne kəberɛ ka dare mɔ, kɔ ɲambəpene kɔ afum ɲaɲc-kekəre fum wəfi dəkəwup, mba fum nwe sona gbɔɲ sɔ kere enakom kɔ; wos pəfi sɔ. Afum alarəm a dare dadəkɔ ɲaɲc-kekəre wəfi wəkakɔ dəkəwup. 13 Kɔ Yesu enəɲk wəran nwe, k'ɔyɔne kɔ nənɔfɔr, k'oloku kɔ: «Ta məbok!» 14 Kɔ Yesu ɔɲɔɲne k'ɔɲgbuɲene kaɲkərə ka wəfi. Anɛ ɲanatɔmpər kɔ mɔ ɲaɲcəmɛ. Kɔ Yesu oloku: «Wətəmp, ina olok'am: Məyefɛ!» 15 Kɔ wəfi eyefɛ k'ende, k'ɔɲɔp kəlɔk-loku. Kɔ Yesu olukse wəfi nwe kere. 16 Kɔ fəp fənese; kɔ ɲayefɛ **kəcam debeki** da Kanu, ɲac-loku: «Wədəɲk wəka Kanu wəpɔɲ eyefɛ su daco! Kɔ Kanu kənder kəmar afum ɔn!» 17 Kɔ tɔyɔ ta Yesu tatəkɔ tesam atɔf ɲa Yude fəp, kəbəp ka sədare səkɔ səɲkel Yude mɔ.

*Asom a Aɲnabi Saɲ
(Mt 11:2-19)*

18 Kɔ acepse a Saɲ darəɲ ɲaɲkɔ ɲaloku kɔ mes maməkɔ fəp. Kɔ Saɲ ewe acepse ɔn darəɲ daco afum mərəɲ, 19 k'osom ɲa kəkɔ-yif Wəbe Yesu kɔ pəyɔne nkɔn ɔyɔne nwe eyi kəder mɔ ba, ka pəmar pakar wələma? 20 Nte ɲambəp kɔ mɔ, kɔ afum anɛ ɲaloku kɔ: «Saɲ wəgbət afum dərɔmun osom su kədeyif'am: «Məna ɔyɔne, nwe eyi kəder mɔ ba, ka pəmar səkər wələma?»» 21 Afum akakɔ anasom mɔ ɲaɲkɔ ɲabəp Yesu pəc-taməs docu da atətammɛ alarəm, lanyiru, anɛ yɔɲk yələc yɛɲcəmɛ darəɲ mɔ, k'ɔsɔɲɛ atənəɲk alarəm kənəɲk. 22 Kɔ Yesu oloku ɲa: «Nəkɔ nəloku Saɲ təkɔ nənəɲk kɔ təkɔ nəne mɔ: Atənəɲk ɲanəɲk, atorər ɲaɲkɔt, k'asəkəs aka sen, atone ɲane, afi ɲatime, andəɲk toloku tətət nɔɔ atɔyɔ daka ɲayi mɔ.

23 Pəbət nwe tetem tɔntɔdesəɲɛ kəlɔɲɛ* mɔ!»

24 Nte asom a Saɲ anɛ ɲaɲkɔ mɔ, kɔ Yesu eyefɛ kəlɔku afum teta Saɲ pəc-yif: «Ake nənəkɔ kəmɔmən nde dətɛgbere-ɛ? Awo nɲɛ afef ɲeyikac mɔ ba? 25 Mba ake nənəkɔ ɔɲ kəmɔmən di-ɛ, fum wəberne duma dətət? Mba aberne suma sətət, ɲayi pətət disre ɲande wələ wa abe disre. 26 Ake nənəkɔ ɔɲ kəmɔmən-ɛ, wədəɲk wəka Kanu-ɛ? Ey, ic-lok'un, Saɲ entese pətəs wədəɲk wəka Kanu. 27 Nkɔn ɔyɔne nwe yecicəs yecempi yoloku tetən mɔ: «Isak wəsom pəy'im kirinɲ pəkɔ-cɛpəs dɔpɔ dam fər yam kirinɲ.»†

28 Kɔ Yesu oloku: «Ic-lok'un, anɛ aran ɲaɲkom mɔ fəp, ali wəkin eyi fɛ nwe eɲɔpər Saɲ mɔ. Mba nwe efɛte nde **dəbe da Kanu** mɔ, ɔyɔne nwe eɲɔpər Saɲ mɔ. 29 Afum anɛ ɲanane kɔ kəlɔk-loku mɔ fəp, kəbəp awerəs dut, kɔ ɲawosɛ dolompu da Kanu; ti disre kɔ ɲawosɛ a Saɲ pəgbət ɲa dərɔmun; 30 mba aFarisi kɔ atəkse a sariye ɲanawosɛ fɛ nte Kanu kənafanɛ ɲa mɔ, kɔ ɲafati a Saɲ pəgbət ɲa dərɔmun. 31 Anɔ indetubcɛne afum a dətəmp dandɛ-ɛ? Anɔ ɔ ɲawurene-ɛ? 32 Anɛ ɲɔ ɲawurene: ɲawurene awut anɛ ɲande kəfo nkɛ afum fəp ɲambəpsene mɔ, a ɲac-wenɛne kəkɔ-loku:

«Səfulanɛ nu aluk, kɔ nəntəpise!

Kɔ səlɛɲɛ nu melenɲ ma defi, kɔ nəntəbok.» 33 Bawo nte Saɲ wəgbət afum dərɔmun enader mɔ, ɔɲc-səm fɛ kəcom, ɔɲc-mun fɛ member, kɔ nəloku: «Wəka ɲaɲk ɲɛləc ɔfɔ!» 34 Kɔ Wan ka fum ender, pəc-səm kəcom pəc-mun member kɔ nəloku: «Wəcələk kɔ wəcis ɔfɔ, wanapa ka abanəs dut k'aciya!» 35 Mba awut a kəcərə pətət ɲawosɛ dolompu da ki.»

Yesu nde kələ ka Siməɲ wəFarisi

* 7:23 kəsɔle † 7:27 Malaki 3:1

36 Kò wəFarisi wəloma ewe Yesu kəkò-di yeri kò nkòn. Kò Yesu emberé nde kə̀lò ka wəFarisi wəkəkò, k'ò̀nkò pə̀ndé amesa kirinj. 37 Wəran wəciya wəloma enayi dare dadəkò, nte ene a Yesu ɔ̀nkò nde kə̀lò ka wəFarisi nwe mə, k'èlek təkò-bò pətət pə̀lare labundé, 38 kò wəran nwe ɔ̀nkò pə̀cəmə Yesu kumunt darə̀j pə̀sumpər kò wəcək. K'eyefé kə̀bok pə̀c-cə̀nkəse mənɔ̀cər mən wəcək wa Yesu, k'efənɔ̀te wəcək wa Yesu cə̀fon cən, pə̀c-cup wi, pə̀c-lɔ̀nsər wi labundé. 39 Nte wəFarisi nwe enawe Yesu nde ndərən, enə̀nk tatəkò mə, k'olokuné də̀bəkək: «Fum wəkawé ɔ̀jyənə wə̀də̀nk wə̀ka Kanu-e, k'ənɔ̀cərə wəran nwe ɔ̀ngbuɔ̀nə kò mə, fum nwe ɔ̀yənə mə—Wəran wəciya.» 40 Kò Yesu èlek moloku, k'oloku: «Simə̀j, iyò toloku təloma tolok'əm.» Kò Simə̀j oloku kò: «Mə̀lok'im ti, Wətə̀ksé.» 41 «Wə̀bəs-bəsər wə̀loma afum mərə̀j njanatə̀mpərə̀re debe: Wə̀kin nwe pətə̀mpərə̀re kò gbeti mənɔ̀cə̀mbəl masar kə̀camət (500); kò wə̀ka mərə̀j pətə̀mpərə̀re kò mənɔ̀cə̀mbəl 50. 42 Mba nte wə̀bəs-bəsər nwe enə̀nk fə̀ alekər ɔ̀n sə̀be nɔ̀yò fə̀ gbeti bolukse kò mə, k'ənɔ̀nɔ̀nə mərə̀j manjan fə̀p. Akakò mərə̀j anò endenanɔ̀kané kə̀bətər kò pətəs wəkò-e?» 43 Kò Simə̀j oloku kò: «Pə̀wuren'em, a wəkò enatə̀mpərə̀re kò gbeti belarəm mə.» Kò Yesu oloku kò: «Gbes, mə̀loku kanɔ̀!» 44 Kò Yesu enɔ̀kafə̀le k'entə̀fərne wəran nwe, k'oloku Simə̀j: «Mənə̀nk wəran nwe? Imberə̀na nnò kə̀lò kam mba mə̀sə̀nna f'em domun ibikene wəcək; mba nkòn enɔ̀cə̀nkəse wəcək wem mənɔ̀cər mən, k'efənɔ̀te wi cə̀fon cən. 45 Mənɔ̀cupna f'em, mba nkòn kə̀yefé nte imberə̀na nnò mə, a k'ɔ̀ncop kə̀cupəs'im wəcək mə, haɔ̀ ndəkəl itò eyi kə̀yò. 46 Məsopna f'em moro dərə̀mp,‡ mba wəran wəkawé osop'im labundé də̀wəcək. 47 Itò ɔ̀sə̀jə nte intam kə̀lok'əm

fə̀, kiciya kə̀larəm nke enɔ̀ciya mə, anɔ̀nɔ̀nə kò ki, bawo nkòn ɔ̀mbətər pə̀nanɔ̀kané. Məna nwe anɔ̀nɔ̀nə pipic mə, pipic pə̀ məmbətər.» 48 Kò Yesu oloku wəran nwe: «Anɔ̀nɔ̀n'am kiciya kam.» 49 Afum anɔ̀ njanandé amesa kirinj kò nkòn mə, nɔ̀ncop kə̀c-lokuné də̀bəkək: «Anò ɔ̀fə̀ wəkawé enɔ̀nɔ̀nə ali kiciya mə?» 50 Mba kò Yesu oloku wəran: «Kə̀lanɔ̀ kam kə̀yəc'əm, mə̀kə̀nə abəkək nɔ̀foru.

8

Aran anɔ̀ nɔ̀nsol kò Yesu mə

1 Nte tɔ̀yefé də̀nda mə, kò Yesu ende pə̀c-kət sə̀dare; pə̀c-kawandi pə̀c-də̀nk moloku mə̀tət ma **də̀be da Kanu.** Nɔ̀sol kò Asom ɔ̀n wə̀co kò mərə̀j, 2 kə̀berə̀nə ka aran alə̀ma anɔ̀ enataməs docu da dis kò da yə̀nk yə̀lec mə: Mari wəkò anɔ̀-we «Wə̀ka Makdala» mə, nwe anabeləs yə̀nk yə̀lec camət-mərə̀j mə; 3 Yohanna (wəran ka Cusa, wə̀lompəs ka mes ma kə̀lò disre ka Herodu), Susan kò aran alarəm alə̀ma anɔ̀ nɔ̀nc-wurə̀ daka danɔ̀n kə̀mar ka Yesu kò Asom ɔ̀n mə.

Capafə̀ ca wə̀bə̀f

(Mt 13:1-9; Mk 4:1-9)

4 Kò afum alarəm ayefé sə̀dare sə̀loma nɔ̀mərə̀nə kò. Kò Yesu oloku capafə̀ nce: 5 «Nte wə̀bə̀f owur kəkò-gbal malò mən mə, eyi kə̀gbal malò kò mənɔ̀nɔ̀nə mə̀loma mənɔ̀mpənə də̀pə̀. Afum nɔ̀c-nas-nas mi, kò gbaɔ̀nə yəsəm mi fə̀p. 6 Kò mənɔ̀nɔ̀nə mə̀loma mənɔ̀mpənə də̀masar; nte momponɔ̀ mə, kò mowos, bawo mənayə̀ fə̀ pə̀də̀m. 7 Kò mənɔ̀nɔ̀nə mə̀loma mənɔ̀mpənə də̀bənɔ̀, kò bənɔ̀ yomponɔ̀ kò mənɔ̀nɔ̀nə maməkò kò yentəsərne mi. 8 Kò mənɔ̀nɔ̀nə mə̀loma mənɔ̀mpənə antə̀f nɔ̀tət kə̀ronɔ̀. Nte maməkò momponɔ̀ mə, kò yonkəməs; kò poponɔ̀ mpe o mpe ponkəm mənɔ̀nɔ̀nə tasar tin (100).»

‡ 7:46 Aka Yisrayel moro mə nɔ̀nc-sop acikə̀ra anɔ̀n alɔ̀

Yesu onj-loku toloku tatokó, pæc-gbàjé: «Màna nwe mànyò lèjàs mæc-ne mɔ, mæcànjkál!»

Ta ake tɔ Yesu onj-loke capafɔ-ε?
(Mt 13:10-17; Mk 4:10-12)

⁹ Kɔ acɛpsɛ ɔn darəj ɲayif kɔ nte capafɔ cacokɔ cɔloku mɔ. ¹⁰ K'oloku: «Nàna ɲɔ asɔj kɛcɛrɛ mɔgbɔpɔnɛ ma **dɛbɛ da Kanu**; kɔ akɔ dɛcapafɔ aloku ɲa ti, mba: «Nagbɛtne kɔ ɲantɔ kɛc-nɔnjk; kɔ ɲanjɔnjkál ta ɲanjne-ε.»

Yesu kɔloku tedisrɛ ta capafɔ ca wɔbɔf

¹¹ «Tedisrɛ ta capafɔ caɲɛ tɛntɛ: Defet, toloku ta Kanu tɔ. ¹² Mɛnjgbɛn mme mentɛmpɛnɛ dɔpɔ daco mɔ, mi mɔyɔnɛ afum aɲɛ ɲanjne mɔ; ɲɔnjk ɲɛlɛc ɲeder ɲɛlij ɲa dɛbɛkɛc toloku ta Kanu tɔkɔ ɛnane mɔ, nte tɔɲsɔjɛ payaməsɔr ɲa kɔlanj nke kɛntam kɔyɔc ɲa mɔ. ¹³ Mɛnjgbɛn mɔkɔ meyi dɛmasar mɔ, afum ɲɔ, aɲɛ ɲanjc-kɔna-ne toloku ta Kanu, pɛbɔt ɲa mɔ. Mba ɲayɔ fɛ ntɛntál,* ɲalanj tɛm tɔlɔma, kɔ tɛm teyenjki tender ɲa-ε, ɲasak. ¹⁴ Mɛnjgbɛn mme mentɛmpɛnɛ dɛbɛnjk mɔ, mi mɔyɔnɛ afum aɲɛ ɲanjɔnjkál moloku ma Kanu, kɔ ɲalasɔrɛnɛ mes mɔpɔj mme mentasɔrɛnɛ ɲa mɔ: Mɛcɛm-cɛmɛnɛ mɛlarəm, kəsɔtɔ ka daka kɔ mɛfanj mobotu ma doru, ɲa ɲafɔsɔj yokom yololu. ¹⁵ Mɛnjgbɛn mme meyi antɔf ɲɔtɔt mɔ, afum ɲɔ, aɲɛ ɲanjɔnjkálɛ toloku abɛkɛc ɲɔtɔt ɲosoku, ɲamɛnjkɔrɛnɛ ti, ɲacɔmɛ ti darəj mɔ, ɲa ɲanjɔsɔj yokom yɔtɔt.»

Capafɔ ca lamp
(Mk 4:21-25)

¹⁶ «Nwe o nwe ɔfɔmot lamp a pækufun di kalonj, ɔfɔsɔ-bɛrsɛnɛ di kɛfɔnjɔ dɛntɔf; mba ɛndɛt di kɛdɛt dɛm, nte tɔɲsɔjɛ aɲɛ ɲambɛrɛ dukɔlɔ mɔ, ɲanɔnjkɛ pɔwanjɔkɔrɔ. ¹⁷ Mɛrɛ o mɛrɛ pɛmɛnjkɔnɛ, antam pi kɛnɔnjk. Nte o nte tɔɲgbɔpɔnɛ mɔ, antam ti kɛcɛrɛ, tɔwur tɛfɛntɔrɛ pɔwanjɔkɔrɔ.

¹⁸ Nɔkɛmbɔrɛnɛ tɔkɔ ɲanjɔnjkál mɔ; bawo andekɔ-bɛrɛnɛ akɔ ɲayɔ mɔ; pabelɔr akɔ ɲantɔyɔ mɔ ali pɔkɔ ɲanjgbɛkɔr mɛra kɔyɔnɛ paɲan mɔ.»

Iya kɔ awɛnjɔc a Yesu
(Mt 12:46-50; Mk 3:31-35)

¹⁹ Kɔ iya ka Yesu kɔ awɛnjɔc ɔn ɲander ɲabɔp kɔ, mba ɲanjc-tam fɛ kɔlɔtɔrɛnɛ kɔ nte afum ɲala mɔ. ²⁰ K'anjɔc paloku kɔ ti: «Iya kam kɔ awɛnjɔc'əm aɲa ɲayi nde doru, mɔn' ɔ ɲafanj kɔnɔnjk.» ²¹ Kɔ Yesu oloku: «Iya kem kɔ awɛnjɔc'im aɲa, ɲayɔnɛ aɲɛ ɲanjɔnjkál toloku ta Kanu ɲacɔmɛ sɔ ti darəj mɔ.»

Yesu kɔcɔmbɔrɔs kɔn afɛf ɲɔpɔj
(Mt 8:23-27; Mk 4:35-41)

²² Dɔsɔk dɔlɔma kɔ Yesu ɛmbɛkɛ debil kɔ acɛpsɛ ɔn darəj. K'oloku ɲa: «Pacali ntɛndɛ kɔba mokuru.» Kɔ ɲanjɔkɔ. ²³ ɲayi kɔcali, kɔ Yesu ɛndirɔrɛnɛ. Kɔ afɛf ɲɔpɔj ɲɛyɛfɛ kɔwɔr dɔkɔba kɔ abil ɲɛfanj kɔkale, kɔ ɲayi dɔpɔwɛy-wɛy. ²⁴ Kɔ acɛpsɛ ɔn darəj ɲander ɲatimi kɔ, ɲac-kulɛ-kulɛ: «Wɔtɔkɛ! Wɔtɔkɛ! Kɛfi kɔ sɔnder!» Nte ɛntimɛ mɔ, k'ɛyɛfɛ kɔgbɔj-gbɔjɔr afɛf, kɔ yam yɔpɔj yɔkɔ yɛnɔyɛfɛ mɔ, kɔ yɛsak few. Kɔ pɔyɔ yɛj, ali tes aɲc-ne fɛ sɔ. ²⁵ Kɔ Yesu ɛyif ɲa: «Dɛkɛ kɔlanj konu kɔyɛ-ε?» Nte ɲanɛsɛ a kɔ cusu cɔwos ɲa mɔ, kɔ ɲayifɛnɛ: «Anɔ ɔfɔ wɔkawɛ? Wɔkawɛ ɛnjgbɔj-gbɔjɔr ali afɛf kɔ yam, yɛcɔmɛ sɔ tɛfanj tɔn darəj!»

Yesu kɔtamɔs ka fum nwe yɔnjɔc yɛlɛc yɛnacɔmɛ darəj mɔ
(Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)

²⁶ Kɔ Yesu ɔnjɔc pɔnɔnjk yɛcic yɔlɔma nde atɔf ɲa Kadara, nde pɔntɛfɔrɛnɛ kɔ Kalile mɔ. ²⁷ Nte Yesu ontɔr dɛntɔf mɔ, k'ɛnɔnjk fum wɔlɔma wɔka dare dadɔkɔ fɔr yɔn kirinj, nwe yɔnjɔc yɛlɛc yɛlarəm yɛnacɔmɛ darəj mɔ. Kɔyɛfɛ nte pɔnawon mɔ, ɛnjc-bɛrɛnɛ fɛ duma, ɛnɔyɔ fɛ kɔlɔ kɔyɛ, mɛnɛ pɔyɛ nde aɲwɔpɛnɛ mɔ. ²⁸ Nte fum nwe

* 8:13 «kɛntɛntál», «ntɛntál» = «kɔcɔnjɔc», «ɲɔcɔnjɔc»

enɔŋk Yesu mɔ, kɔ nɔŋk nɛlɛc nɔsɔŋɛ kɔ kɔkule-kule, k'entempɛnɛ Yesu wɛcɔk dɛntɔf, k'oloku pɛpɔŋ: «Cɔke cɔ mɛfanɔr'im-ɛ, Yesu, Wan ka Kanu Wɔbɛ wɔka dareŋc? Iletsɛn'am ta mɔtɔrɔs'im!»²⁹ Bawo Yesu ɔŋc-loku nɔŋk nɛlɛc nɛ nɛnabɛrɛ fum wɔkɔkɔ dɛris pɛwɔn mɔ kɛwɔr. Gbɛkɛ yɔ aŋc-kɔtɔrɛnɛ fum wɔkawɛ dɔkɔcɔk kɔ afɛc nɔpɔŋ, mba ɔŋc-cɔpu gbɛkɛ yɔyɔkɔ, nɔŋk nɛlɛc nɔsɔlɛ kɔ nɛkɛkɛrɛ ndɛ dɔtɛgbɛrɛ.³⁰ Kɔ Yesu eyif kɔ: «Cɔke cɔ aŋw'am-ɛ?» Kɔ fum nwɛ oloku Yesu: «Ina aŋwɛ «Pɔlaram.»» Bawo yɔŋk yɛlɛc yɛlarɛm yɛnacɔmɛ kɔ darɔŋ.³¹ Kɔ yɔŋk yɛlɛc nyɛ yɛletsɛnɛ Yesu kɛsak yi, ta pɛsɔŋɛ yi kɛwɔr yɔkɔ dɔpɔcɔca.³² Awa, nɛnabɔlɛnɛ fɛ sɔp yɛlarɛm yɔlɔma nyɛ yɔŋc-sɔmɔt dɛndɔ tɔrɔ kɛrɔŋ mɔ. Kɔ yɔŋk yɛlɛc yɔntɔla Yesu kɛwɔsɛ ka kɛbɛrɛ ka dɛsɔp nyɛ, kɔ Yesu owɔsɛ yi.³³ Kɔ yɔŋk yɛlɛc yolukus fum nwɛ dɛris, kɔ yɔŋkɔ yɛmbɛrɛ dɛsɔp. Kɔ sɔp nyɛ fɔp yɔntɔr kɛyɛfɛ dɔtɔrɔ, kɔ yɔŋkɔ yɔtɔr dɔkɔba, kɔ yɛŋgbɔtɔsɛ, kɔ yɛfis-fis fɔp.³⁴ Ntɛ afum aŋɛ nɛŋc-kɛk sɔp nyɛ nɛnɔŋk ti mɔ, kɔ nɛyɛkɛsɛ kɔ nɛŋkɔ nɛlɔku ti dare dɔŋŋan kɔ aka sɔdɛrɛ sɔkɛsɔk.³⁵ Kɔ afum nɛnder kɛmɔmɔn tɔkɔ tɛnacɛpɛr di mɔ. Kɔ nɛnder nɔnɔ Yesu eyi mɔ, kɔ nɛmbɔp fum wɔkɔ yɔŋk yɛlɛc yɛnalukus darɔŋ mɔ, pɛndɛ Yesu dɛntɔf, pɛbɛrɛnɛ yamos pɛc-yɔ mes bel-bel, kɔ afum aŋɛ nɛnɔnɛder kɛmɔmɔn mɔ nɛnɛsɛ.³⁶ Afum akɔ nɛnanɔŋk mes mamɔkɔ mɛnacɛpɛr mɔ, nɛlɔmɔr akɔ nɛnɔnɛder kɛmɔmɔn tɔkɔ anɛyɔc kɔ mɔ.³⁷ Kɔ afum a atɔf nɛ Kadara fɔp nɛlɔku Yesu a pɛyɛfɛ ndaranɛn pɔkɔ, bawo nɛnanɔnɛkanɛ kɛnɛsɛ. Kɔ Yesu ɛmbɛrɛ debil k'olukus.³⁸ Fum wɔkɔ Yesu ɛnalukɛ yɔŋk yɛlɛc darɔŋ mɔ, ɛletsɛnɛ Yesu a pɛtam kɛcɛ kɔ pɛyi kɔ dɛntɔf. Mba kɔ Yesu ombupɛrɛ kɔ pɛc-loku:³⁹ «Mɛlukus nɔnɔ ndaram. Mɔkɔ mɛc-loku afum tɔkɔ Kanu kɛyɔn'am mɔ fɔp.» Kɔ fum nwɛ ɔŋkɔ pɛlɔku dare disrɛ fɔp

mes mɔkɔ Yesu ɛnɛyɔnɛ kɔ mɔ.

Wan wɔran wɔka Sayirus, kɔ wɔran wɔkɔ ɛnɛgbuŋɛnɛ yamos ya Yesu mɔ

(Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)

⁴⁰ Yesu kɛlukus kɔn, kɔ afum nɛŋkɔ nɛfayɛnɛ kɔ, bawo fɔp fɛŋc-kar kɔ.⁴¹ Kɔ fum wɔlɔma, pɛc-wɛ kɔ Sayirus, nwɛ ɛnɛyɔnɛ wɔbɛ wɔka **dɔkɔcɔpɛs** mɔ, owur ndɛ pɛc-der. Kɔ Sayirus ɛfɛntɔrɛ dɛntɔf, k'osumpɛr Yesu wɛcɔk, pɛc-letsɛnɛ kɔ kɛwɔsɛ kɛder ka kɛlɔ kɔn.⁴² Bawo ɛnɛyɔ wan wɔran wɔkin gbɔŋ, nwɛ ɛnasɔtɔ mɛrɛn wɔcɔ kɔ mɛrɔŋ mɔ, pɛc-fi. Ntɛ ɛyɛfɛ kɔkɔ mɔ, kɔ kɛnɛy kɛmɛpɛnɛ kɔ haŋ nɛc-yamɔsɔr kɔ kɛŋɛsɔm.⁴³ Wɔran wɔlɔma ɛnɛyi di, wɔkɔkɔ pɛc-yak kɛyɛfɛ ka mɛrɛn wɔcɔ kɔ mɛrɔŋ ta pɛŋcɛmbɔrɔs-ɛ. Wɔran nwɛ ɛnɛbɛrɛ dɔka dɔn fɔp nɔnɔ atɛn cɔl nɛyi mɔ, ntɛ tɔŋsɔŋɛ patamɔs kɔ mɔ. Mba ali fum ɛnatam fɛ kɛtamɔs kɔ.⁴⁴ Kɔ wɔran nwɛ ɔlɔtɔrɛnɛ Yesu tadarɔŋ, k'ɔŋgbuŋɛnɛ dɔbɔl da duma dɔn. Gbɛŋcɛna babɔkɔ kɔ kɛwɔr mɛcir kanɔkɔ kɛnɛyi kɔ mɔ kɛsɔkɛ.⁴⁵ Kɔ Yesu eyif: «Anɔ ogbuŋɛn'ɛm-ɛ?» Ntɛ afum fɔp nɛmbupɛrɛ ti mɔ, kɔ Piyɛr oloku: «Wɔtɔkɛ afum nɛŋkɛl'ɔm wɔca nwɛ fɔp!»⁴⁶ Kɔ Yesu oloku: «Fum wɔlɔma ɔŋgbuŋɛn'ɛm, bawo nɛcɛrɛ a fɛnɔntɔr fɔlɔma fɛwɔr'im dɛris.»⁴⁷ Ntɛ wɔran nwɛ ɛŋcɛrɛ a Yesu ɛŋcɛrɛ fɔ fum ɔŋgbuŋɛnɛ kɔ mɔ, k'ɛnder pɛc-yikɛ, k'entempɛnɛ Yesu wɛcɔk dɛntɔf. K'oloku afum fɔp fɔr kiriŋ tɛs tɔkɔ tɛnasɔŋɛ kɔ kɛgbuŋɛnɛ ka duma da Yesu mɔ, kɔ tɔkɔ dɔcu dɔn dɛnatamɛnɛ gbɛŋcɛna babɔkɔ mɔ.⁴⁸ Kɔ Yesu oloku kɔ: «Wan kem, kɛlanɛ kam kɛyɔc'ɔm, mɔkɔnɛ abɔkɛc nɔforu.»

⁴⁹ Yesu eyi kɛlɔk-loku kanɔkɔ, kɔ fum wɔlɔma ɛnder kɛyɛfɛ ka ndɛna wɔbɛ ka **dɔkɔcɔpɛs** da dare, k'ɛnder pɛlɔku: «Wan kam efi, ali mɛntɔrɔs fɛ sɔ wɔtɔkɛ kɔkɔ di.»⁵⁰ Mba Yesu ɛnɛnɛ fum nwɛ kɛlɔku

ka wəbe wəka **dəkəcəpəs** defi da wan kən, k'oloku wəbe nwe: «Ta mənəsə! Məlanj gbəcərəm, wan kam entamne.»⁵¹ Nte njalukus deker mə, Yesu owosə fə fum kəberə kə nkən mənə Piyer, Saŋ, Sak, wan wəran nwe kas kə kerə gbəcərəm, nɔ enawosə kəberə nnə wan wəran wəfi nwe eyi mə.⁵² Kə afum fəp njambok njac-ləm pəcu y paŋan tetən. Kə Yesu oloku: «Ta njəbok! Efi fə, kədire k'endə.»⁵³ Kə afum njayefə kəsələr Yesu, bawo afum anjə njanacərə a wan wəran nwe efi.⁵⁴ Kə Yesu osumpər wan wəran nwe kəca, k'olokə dim dəpən: «Wəyecara, məyefə!»⁵⁵ Kə amera njən njender kə, gbənçana babəkə k'eyefə, kə Yesu oloku a pasən kə yeri.⁵⁶ Kə cusu cəwos akombəra aka wan wəran nwe, kə Yesu oloku nja a ta njəlmər nwe o nwe nte teŋcəpər mə.

9

Yesu osom acəpsə ən darən wəco kə mərəŋ

(Mt 10:5-15; Mk 6:7-13)

¹ Kə Yesu ewe Asom ən anjə wəco kə mərəŋ, k'osən nja fənəntər kə kətam ka kəbeləs yəŋk yələc fəp, kələkene kətam ka kətaməs ka docu.² Kə Yesu osom nja kəkə-dəŋk **dəbe da Kanu**, kə kətaməs ka docu.³ K'oloku nja: «Ta nətəmpərəne daka o daka teta dəpə, ta nətəmpər togbo, ta nətəmpər tələba, ta nətəmpər tocom, ta nətəmpər pəsam, ta nwe o nwe pətəmpər suma mərəŋ.⁴ Nnə o nnə anjə-baŋ'un waca mərəŋ mə, nəyi di, difə nəndəkə-wur a nəsumpər dəpə donu kəkə.⁵ Nnə o nnə afum njantəkə-wos'on kəyi mə, kə nəndewur dare dadəkə-ε, nəkoŋ-kəŋ wəcək wonu, itə endeyənə sede nnə njayi mə.⁶ Kə asom anjə njawur njac-kət sədare; njac-dəŋk toloku tətət ta Kanu, njac-taməs acuy mofə fəp.

*Pəciyane pa Herodu
(Mt 14:1-12; Mk 6:14-29)*

⁷ Nte Alkaly Herodu ene mes mme meŋc-cəpər mə, kə pənçiyane kə. Bawo aloma njəŋc-loku a Saŋ entime afi daco; ⁸ aloma njac-loku, a Eliya eder, aloma njac-loku, a wədəŋk wəka Kanu wəcəkə-cəkə wələma oluksərne sə kəder.⁹ Kə Herodu nkən oloku: «Inagbinti Saŋ domp! Anə əyənə fum wəkawə anjəloku tetən mə-ε?» Kə Herodu əfaŋ kənəŋk kə.

Yesu kəsənje ka afum wul kəcamət (5000) kənəmbərə

(Mt 14:13-21; Mk 6:30-34; Saŋ 6:1-14)

¹⁰ Kə asom njander njalukse Yesu təkə njanayə mə fəp. Kə Yesu elək nja kə njawurnə kəsək, ntende dare da Betsayida.¹¹ Kə afum njəŋcərə kəwur kənən kə njəŋcəpsə nja darən. Kə Yesu owosə nja kəder, k'əŋkə pəc-loku nja teta **dəbe da Kanu**, k'entaməs sə anjə njanətə-tamne mə.¹² Nte dec dəyefə kəkale mə, kə Asom ən njalətərne kə njac-loku: «Məyə on məsak afum akanjə njakə njaten dəkədire kə yeri nde sədare nse səŋkel nnə mə; bawo dətegbərə ayi wəkawə.»¹³ Kə Yesu oloku nja: «Nəna nəsən nja yeri.» Kə Asom ən njaloku kə: «Cəcom kəcamət kə lop mərəŋ gbəcərəm yə səyə, məfaŋ on a səkə səwayə kənay kəŋkə yeri ba?»¹⁴ Mba afum anjə njəŋc-bəp afum wul kəcamət (5000). Kə Yesu oloku Asom ən: «Nəyə nja njaləŋkane afum 50-50.»¹⁵ Kə asom ən njayə təkə Yesu ənaloku nja kəyə mə, kə njandəs nja fəp.¹⁶ Kə Yesu elək cəcom nce kəcamət kə lop nyə mərəŋ, k'eyekti fər dareŋc, k'ontolanə yeri nyə nnə Kanu kəyi mə. Kə təyefə dənda k'entipi yeri nyə a k'endesənəs yi acəpsə a njayerəs kənay kəŋkə.¹⁷ Kə afum akəkə fəp njandi yeri nyə kə njənəmbərə. Nte anawətəs yeri yələpəs nyə mə, yənayə cəfala wəco kə mərəŋ.

Piyer oloku a Yesu oyone nwe Kanu kayek-yek mo
(Mt 16:13-19; Mk 8:27-29)

¹⁸ Dɔsɔk dɔlɔma Yesu **pɛc-lok-lokɛr Kanu** taciɲa, aɕɛpɛ ɔn darɛɲ ɲalɔɲkanɛ kɔ kɛsɛk. Kɔ Yesu eyif ɲa: «Toloku ta afum, anɔ iyɔnɛ-ɛ?»
¹⁹ K'acɛpɛ ɔn darɛɲ ɲaloku kɔ: «Ntɛ alɔma ɲaloku mɔ, a Saɲ wɛgbɔt afum dɛromun mɛyɔnɛ, k'alɔma ɲaloku a Eliya mɛyɔnɛ; alɔma a wɛdɔɲk wɛka Kanu wɛcɔkɔ-cɔkɔ wɛlɔma ɔ mɛyɔnɛ nwe eyɛfɛ afi daco mɔ.»
²⁰ Kɔ Yesu eyif ɲa sɔ: «Kɔ cɛke cɔ nɛna nɛɲcɛm-cɛmnɛn'em kayɔnɛ-ɛ?» Kɔ Piyer oloku Yesu: «Wɛyɛk-yɛk wɛka Kanu mɛyɔnɛ.»

Yesu kacam defi dan kɔ kɛdeyɛfɛ kɔn afi daco
(Mt 16:20-28; Mk 8:30-9:1)

²¹ Kɔ Yesu entin-tin ɲa kɛcaɲkɛ ti, ta ɲaloku ti fum o fum. ²² K'ɔnɔcɛr a pɛnamar dis dɔlɔl Wan ka fum bel-bel; abeki, alɔɲnɛ apɔɲ kɔ atɛkɛ sariyɛ ɲabelɛs kɔ; padif kɔ; pɛyɛfɛ defi tataka tɔn ta maas.

²³ K'oloku afum fɛp nte: «Kɔ fum ɛfan kɛɕɛps'em-ɛ, wɛkayi pɛsak kɛcɛm-cɛmnɛ tetɔn ta sɛrka, wɛkayi pɛwɔsɛ kɛsak mɛfan mɔn pɛwɔsɛ kɛtɔrɔ haɲ pɛfi * dɔsɔk o dɔsɔk, pɛcɛm'em darɛɲ. ²⁴ Bawo, nwe o nwe ɛfan kɛyac kɛyi doru kɔn mɔ, kɛɲsalpɛr kɔ; mba nwe o nwe ɔ kiyi kɔn doru kɛsalpɛr kɔ tetem mɔ, ɛyac ki. ²⁵ Ake tɔyɔ fum kɛsɔtɔ kɔn doru dandɛ fɛp-ɛ, kɔ pɛyɔnɛ fɔ wɛkayi eyi kɛgbalɛnɛ kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti wɛkayi pɛc-lɛsɛrnɛ-ɛ? ²⁶ Nwe o nwe ɛlapɛrn'em kɔ moloku mem, Wan ka fum endekɔ-sɔdɛmnɛ-wɔsɛ kɛyac mɛna wɛkayi k'endeder **pɛmot pa pɛlɛl pa dɛbɛ** da Papa-ɛ, kɔ mɛlɛkɛɛ mɛcɛmpi. ²⁷ Ic-loku nu kaɲcɛ: Afum akin akin ɲayi nɔ kɛfo kaɲkɛ aɲɛ ɲantɔdewak defi ta ɲantanɛɲk **dɛbɛ da Kanu** mɔ.»

Piyer, Saɲ kɔ Sak ɲanɛɲk Yesu pɛyi pɛmot pa debeki da Kanu disrɛ
(Mt 17:1-8; Mk 9:2-8)

²⁸ Ntɛ Yesu oloku moloku mamɔkɔ mɔ, kɔ mata camɛt-maas mɛɲcɛpɛr, k'ɛlɛk Piyer, Saɲ kɔ Sak, kɔ ɲampɛ tɔrɔ kɛrɔɲ **kɛkɔ-lok-lokɛr Kanu**. ²⁹ Yesu eyi kɛsali, kɔ kɛrɔ kɔn kɛsɛkpɛr, kɔ yamos yɔn yɛnaɲkanɛ kɛfɛrɛ yoc-motɛr-motɛr. ³⁰ Pɛwɔn fɛ kɔ afum mɛrɛɲ ɲayɛfɛ kɛlɔk-loku kɔ nkɔn: Musa kɔ Eliya ɲanayi, ³¹ aɲɛ aɲc-nɛɲk **pɛmot pa pɛlɛl** pa debeki da Kanu disrɛ mɔ. ɲac-loku Yesu kɛkɔ kɔn nke kɛɲkɔyi Yerusalem mɔ. ³² Tɛtɛɲnɛ Piyer k'asol ɔn ɲac-dirɛ pɛpɔɲ; nte ɲantime mɔ, kɔ ɲanɛɲk Yesu pɛmot pa debeki da Kanu disrɛ, kɔ afum mɛrɛɲ akɔ ɲanacɛmɛ kɔ nkɔn mɔ. ³³ Tɛm nte afum akakɔ mɛrɛɲ ɲaɲc-gbɛyɛnɛ kɔ Yesu mɔ, kɔ Piyer oloku kɔ: «Wɛtɛkɛ pɛntɛsɛ su kiyi ka nɔ. Sɛcɛmbɛr **cɛbal cɛɕɛpɛ-cɛpɛ** maas, ɲin ɲam, ɲin ɲa Musa, kɔ ɲin ɲa Eliya.» Piyer ɛnacɛrɛ fɛ nte ɔɲc-loku mɔ. ³⁴ Ntɛ ɔɲc-loku tatakɔ mɔ, kɔ kɛp kɛnder kɛgbɛpɛrnɛ ɲa kɔ kɛnɛsɛ kɛsumpɛr aɕɛpɛ a Yesu darɛɲ nte ɲananɛɲk kɛp kaɲkɔ kɛcɛder kɛgbɛpɛrnɛ ɲa mɔ. ³⁵ Kɔ dim dowur kɛp kaɲkɔ disrɛ, doc-loku: «Wɛkawɛ oyɔnɛ wan kem, nkɔn iyɛk-yɛk: Nɛcaɲkɛl kɔ!» ³⁶ Ntɛ anɛ dim dadɔkɔ mɔ, k'anɛɲk Yesu pɛcɛmɛ sona. K'acɛpɛ a Yesu darɛɲ ɲaɲcaɲk ali fum ɛnaloku fɛ sɔ wɛkɔs tɔlɔma nte ɛnɛɲk mɔ mata mamɔkɔ.

Yesu kɛtamɛs ka wan nwe ɲɔɲk ɲɛlɛc ɲɛnatorɲkulu-tɔɲkulu
(Mt 17:14-18; Mk 9:14-27)

³⁷ Dɔcɔkɔsɔk nte ɲantɔr kɛyɛfɛ dɛtɔrɔ mɔ, kɔ afum alarɛm ɲander kɛdefaynɛ Yesu. ³⁸ Kɔ fum wɛlɔma ɔɲkulɛrnɛ kɛnay kaɲkɔ daco: «Wɛtɛkɛ ɛlɛtsɛn'am mɛmɔmɔn wan kem, bawo wɛkin wɛkawɛ gboɲ iyɔ. ³⁹ ɲɔɲk ɲɛlɛc ɲɛlɔma ɲɛmbɛrɛ kɔ,

* **9:23** «kɛgbɛɲnɛ kɛtɔk ka gbɛkɛ kɔn» = ti disrɛ: «kɛwɔsɛ kɛsɔɲnɛ defi dɔsɔk o dɔsɔk pɛmɔ tɔkɔ Yesu ɛnɛyɔ ti mɔ.»

kɔ nɔsɔŋe kɔ kəkule-kule gbɛŋcana babɔkɔ, kɔ nɛyikɛc kɔ pɛpɔŋ, kɔ nɔsɔŋe kɔ kɛfoc kɔwɔr kɔ dɛkusu; kɔ nɔlɔlɔs kɔ dis, a kɔ nɛndesak kɔ. ⁴⁰ Iletsɛne acepsɛ-am darɛŋ kɛbelɔs ka ŋi, mba ŋantam fe ti.» ⁴¹ Kɔ Yesu oŋkulɔrne: «Nɔna afum alɛc a tɛm tante, atɔlan Kanu, tɛm cɛke tɔ pɛmar sɔ iyi kɔ nɔna-ɛ? Tɛm cɛke tɔ pɛmar sɔ itɔmpɛr te tɔnu-ɛ? Mɛkɛrɛ wan kam nnɔ.» ⁴² Ntɛ wan wɛkakɔ oŋc-lɔtɔrne Yesu mɔ, kɔ ŋɔŋk ŋɛŋgbal kɔ dɛntɔf kɔ nɛyikɛc kɔ pɛpɔŋ. Mba kɔ Yesu ŋɛgbɛŋ-gbɛŋɔr ŋɔŋk ŋɛlɛc ŋɛŋɔkɔ, k'ɛntamɔs wan wɛkakɔ, k'ɔsɔŋ kɔ kas. ⁴³ Kɔ cusu cɔwos afum fɛp kɛnɔŋk ka fɛnɔntɔr fɛpɔŋ fa Kanu.

Yesu kɛgbɔkɔrɛ kɔn kɔlɔku defi dɔn

(Mt 17:22-23; Mk 9:30-32)

Ntɛ mes mamɔkɔ Yesu oŋc-yɔ mɔ mec-ciyɛne afum mɔ, k'oloku acepsɛ ɔn darɛŋ; ⁴⁴ «Nɔna nɔsu lɔŋɔs, nɛcɔŋkɛl bel-bel moloku mame: Kɛbɛr k'ander Wan ka fum afum dɔwaca.» ⁴⁵ Mba acepsɛ ɔn darɛŋ ŋanacɛrɛ fe tedisrɛ ta toloku tatɔkɔ oŋc-loku mɔ; tɛnagbɔpɔrne ŋa, nte tɔŋsɔŋe ta ŋɛŋcɔrɛ ti mɔ. Kɔ ŋanɛsɛ kɔyifɔt kɔ tedisrɛ ta toloku tatɔkɔ.

Anɔ ecepɔr nu fɛp-ɛ?

(Mt 18:1-5; Mk 9:33-37)

⁴⁶ K'acepsɛ ɔn darɛŋ ŋayɛfe kɔyifɔtɛne nte tɔŋsɔŋe ŋacɔrɛ nwe eŋcepɔr ŋa dɛkɛcɛmɛ mɔ. ⁴⁷ Yesu nwe ɛnacɛrɛ mɛcɛm-cɛmne mme meyi ŋa dɛcor mɔ, ɛlɛk wan wɛfɛt wɛkin, k'eŋcɛmbɔrɛrne kɔ. ⁴⁸ Kɔ Yesu oloku ŋa: «Nwe o nwe ɛban wan wɛkawɛ kɔban kɛtɔt tetem, ɛmban'im ina sɛrka pɛtɔt; nwe o nwe ɛban'im, ɛmban wɛkɔ osom'im mɔ. Bawo fum wɛkɔ eŋcɛmbarne dɛkɛcɛmɛ defɛt mɔ, ɔyɔne wɛkɔ eŋcepɔr nu fɛp.»

Nwe ɔntɔc'am mɔ, ɛfan'ɔm

(Mk 9:38-40)

⁴⁹ Kɔ Sanj ɛlɛk moloku k'oloku: «Wɛtɔkɛ sɛnanɔŋk fum wɛlɔma pɛc-belɔsɛ yɔŋk yɛlɛc tɛwe tam; kɔ sɛfan kɛmɔne kɔ, bawo wɛkayi eŋcɛmɛ f'am darɛŋ pɛmɔ sɔna.» ⁵⁰ Kɔ Yesu oloku kɔ: «Ta nɛmɔne kɔ ti; bawo fum nwe ɔntɔc'am mɔ, ɛfan'ɔm.»

Dare dɔlɔma da Samari kɛfati kɔban ka Yesu

⁵¹ Ntɛ dɔsɔk dɛlɛk da Yesu doru dɔŋc-lɔtɔs mɔ, k'olokune a mɛne pɛkɔ Yerusalem gbɔs. ⁵² K'osom afum alɔma ŋayi kɔ kirin. Kɔ akakɔ ŋayi kirin kɔ ŋɛŋkɔ ŋabɔp dare da Samari dɔlɔma, nte tɔŋsɔŋe ŋalompɔsnɛne kɔ mɔ. ⁵³ Mba kɔ aka dare dadɔkɔ ŋafati kɔban kɔ, bawo Yerusalem ŋɛŋc-kɔ. ⁵⁴ Ntɛ afum aŋɛ ŋanɔŋk ti mɔ, acepsɛ a Yesu darɛŋ, Sanj kɔ Sak ŋaloku: «Wɛtɔkɛ, mɛfanj sɔlɔku nɛŋc dɔtor kɔyɛfe dɛkɔm dɛlɔsɔr ŋa?» ⁵⁵ Kɔ Yesu eŋkafɛlɛ k'ɛntɛfɔrne ŋa, k'ɛgbɛŋ-gbɛŋɔr ŋa. ⁵⁶ Kɔ ŋayɛfe kɔ ŋɛŋkɔ dare dɔlɔma.

Aŋɛ ŋafanj kɛcɛmɛ Yesu darɛŋ mɔ

(Mt 8:19-22)

⁵⁷ Ntɛ ŋanayi dɔpɔ kɛkɔ mɔ, kɔ fum wɛlɔma oloku kɔ: «Iŋcam'am darɛŋ nnɔ o nnɔ mɛŋkɔ mɔ.» ⁵⁸ Kɔ Yesu oloku kɔ: «Yeterer yɔyɔ bi kɔ bɛmp yɔyɔ wɔlɔ wa yi; mba Wan ka fum ɔyɔ fe nnɔ ɛntam kɛboc domp mɔ.» ⁵⁹ Kɔ Yesu oloku fum wɛlɔma: «Mɛcɛm'em darɛŋ.» Kɔ fum wɛkakɔ oloku kɔ: «Wɛtɔkɛ, mɛwos'em kɔrɛsna ikɔ iwup papa kem.» ⁶⁰ Kɔ Yesu oloku fum wɛkakɔ: «Mɛsak afi ŋawup afi; kɔ mɔna, mɛkɔ mɛdɔŋk **dɛbɛ da Kanu.**»

⁶¹ Kɔ fum wɛlɔma oloku: «Kɛcɛm'am k'inder darɛŋ Wɔbɛ, mba mɛkar ikɔ kɔrɛsna ilembɔrne aka kɛlɔ kem disrɛ.» ⁶² Kɔ Yesu oloku kɔ: «Nwe o nwe edebifte cɔna a wɛkayi pɛc-mɔmɔn tadarɛŋ, entɛsɛ fe kɛdɔŋk ka **dɛbɛ da Kanu.**»†

† 9:62 «entɛsɛ fe kɛdɔŋk ka dɛbɛ da Kanu» kɔ pɔyɔne fe ti-ɛ, «ɛmar fe dɛbɛ da Kanu.»

10

Kasom ka acepse darəj 72
(Mt 10:7-16)

¹ Nte tatəko tençepər mə, kə Wəbē eyek-yek sə afum 72 aləma, k'osom nja mērəj mērəj nja yi kə tekirin kəkət ka sədare kə mofo fəp mme pənamar kə kəkə mə. ² K'oloku nja: «Dale detel dembək, mba atel nampice. Nəletsene wəka dale detel dandē, pəsak atel nade nətəl dale dən. ³ Awa! Nəkə, isak'un nəkə pəmō nte anjak nkesiya calma daco mə. ⁴ Ta nətəmpərəne pəsam pa delek, ta nətəmpərəne ləba, ta nətəmpərəne cəfta, ta nəyifene sə kə fum o fum dəpə. ⁵ Kələ nke o nke nandekə-bere mə, nəkulē kərəsna: «Kanu kəberse pəforu kələ kanjē!» ⁶ Kə pəyənē, fum wəka pəforu eyi kələ kanjə-ε, pəforu ponu pənji kə kəronj; kə pəyənē fē ti-ε, pəforu papəkə poluksərn'on. ⁷ Nəyi kələ kanjə, nədi yeri, nəmun domun da kələ kanjə; bawo pəmar pasəj wəbəc kəway kən. Ta nəc-calcali wələ de! ⁸ Dare nde o nde nəberē a paban'un mə, nədi yeri yəkə anşən'un mə. ⁹ Nətaməs acuy akə nja yi di mə, nəloku nja: «**dəbē da Kanu** dələtərn'on.» ¹⁰ Dare nde o nde nəkə ta amban'un mə, nəkə nde abanjka njan nəloku: ¹¹ «Şəjkoşər'un kəbof ka dare donu ali nke kəsopte su dəwecək mə, səluks'on ki; nətam kəcərə a **dəbē da Kanu** dələtərne.» ¹² Ic-lok'un a dəsək dadək, təy nte andeyə dare dadək mə, tendeyenjk tecepər ta Sodom.»

Sədare nse səfati kəlan mə
(Mt 11:20-24)

¹³ «Pələcər'am mənə dare da Korasin! Pələcər'am mənə, dare da Betsayida! Bawo **mes məwəy-wəy mme Kanu kəmməntər** ayə nnə ndoronu mə, m' anayə sədare sa Tir kə Sidən-ε, kə njanasəkpər mera pəwon, nəcəmə pələmpu darəj, njaberne yamos yəjan ya kəbal, njande njaməjcnē! ¹⁴ Itə

endesəje dəsək da kiti ka Kanu dadəkə, pəfədeyenjər Tir kə Sidən pəmō nənə. ¹⁵ Kə mənə, dare da Kapernayum, məjcem-cəmmē a andekə-pən'am hanj darejç? Ala! Andekə-tor'am dəntəf hanj nnə afum a fi nja yi mə. ¹⁶ Nwē eñçəjkəl'un mə, eñçəjkəl'im. Kə nwē eñwenəs'un mə, ewənəs'im, k'ewənəs wəkə osom'im mə.»

Kəluku ka acepse darəj 72

¹⁷ Kə afum 72 aņe anasom mə njaluku pəbotu disre kə njaloku: «Wəbē! Ali yəjk yelēc fəp yənəyi su dəntəf tewe tam.» ¹⁸ K'oloku nja: «Indenanəjk Sentani kətemperne kəyefe darejç pəmō təkə pəjmot mə. ¹⁹ Nəcəjkəl: Isən'un kətam kəkət ka bok kə mekalençər kəronj kələkene fənəntər fa ater anu fəp, daka o daka dəfətam kəyams'on ti. ²⁰ Mba ta pəbət'un nte yəjk yelēc yeyi nu dəntəf mə, mba pəbət'un nte aņcic mewe monu nde darejç, ndena Kanu mə.»

*Pəbotu pa Yesu**(Mt 11:25-27; 13:16-17)*

²¹ Tenatəjne, **Amera Nəcempi nja Kanu** nəsəje pənanjkanē kəbət Yesu, k'oloku: «Injek-yekəs'am, Papa, Wəbē wəka darejç kə dəntəf, nte məmənjər abeki kə asoku səbomp mes mame, a kə məmentər mi awut afət mə. Ey, Papa, bawo tatəkə tə məfanj ti. ²² Ic-lok'un a Papa kem ember'im ca fəp dəwaca. Nwē o nwē eñçərə fē nwē əyənē Wan mə, kə pəntəyənē Papa-ε; nwē o nwē eñçərə fē sə nwē əyənē Papa mə, kə pəntəyənē Wan-ε, kə afum akə Wan eñfanj kəluku ti mə.»

²³ Kə Yesu eñkafələ k'entefərne acepse ən darəj, k'eyəl dim, pəc-loku nja: «Pəmbət fər yəkə yəjənəjk məkə nəyi kənəjk mə! ²⁴ Bawo adəjk a Kanu kə abe a təf yeləram njanəfanj kənəjk mme nəyi kənəjk mə, mba njanənjək fē mi; njanəfanj kəne mme nəyi kəne mə, mba njanane fē mi.

Capafɔ ca wəSamari wətat

²⁵ Kɔ wətakse sariye wəloma eyefe k'oloku Yesu, nte efan kəcəpe kɔ towul mɔ. K'eyif Yesu: «Wəbe, cəke cɔ pəmar iyɔ kəsɔtɔ ka kəyi wəyeŋ katina-ε?» ²⁶ Kɔ Yesu eyif kɔ: «Cəke cɔ aŋcic nde buk ba sariye-ε? Cəke cɔ mənkarəŋ bi disre-ε?» ²⁷ Kɔ fum nwe oloku Yesu: «Pəmar məbətəre Wəbe Kanu abəkac ŋam fəp, amera ŋam fəp, fənəntər fam fəp, kɔ kəsək kam domp fəp. Kɔ telip-ε, məbətər wəŋc'am pəmɔ təkɔ məmbətərne mənə sərka mɔ.» ²⁸ Kɔ Yesu oloku kɔ: «Məloku ti bel-bel, məyɔ tatəkɔ nte tɔŋsəŋ'am kəyi wəyeŋ katina mɔ.» ²⁹ Mba nte wəbe wəka sariye nwe efan kəmentər dolompu dən mɔ, k'eyif Yesu: «Anɔ əyɔne wəŋc'im-ε?» ³⁰ Kɔ Yesu əŋgbəkəre moloku k'oloku: «Fum wəloma enayefe Yerusalem pəc-kɔ Yeriko. Kɔ afum wəkakɔ əŋkɔ pəbere afum alec dacɔ, kɔ afum alec akakɔ ŋambaŋər kɔ daka dəkɔ enatəmpər mɔ fəp, kɔ ŋasut kɔ haŋ pəc-but kəfi, kɔ ŋasumpər dɔpɔ kɔ ŋaŋkɔ. ³¹ Kɔ tosurene wəlɔŋne wəloma osolne sɔ dɔpɔ din dadəkɔ; nte wəlɔŋne nwe enəŋk fum wəkɔ anasut mɔ, k'əŋcəpər dɔpɔ ntende pəbɔle kɔ. ³² Kɔ wəLewy wəloma ender sɔ kəfɔ kin kəŋkɔ; kɔ wəkakɔ sɔ enəŋk fum nwe, kɔ nkən sɔ eŋcəpər ntende pəbɔle kɔ. ³³ Kɔ wəSamari wəloma nwe əŋc-kɔ delek mɔ, ender pəbəp fum wəkawe nte enəŋk kɔ mɔ, kɔ nənɔfər deyi kɔ. ³⁴ Kɔ wəSamari nwe ɔlətərne fum nwe, k'olɔŋər ruŋc yən member; k'əmbɔy yi moro; k'esektər yi. Kɔ wəSamari nwe ɛlek fum wəkakɔ k'enden kɔ pəkətene pən kəron, k'əŋkekəre kɔ karwanse kəloma, k'əŋkɔ pəbɔc kɔ di, k'əŋcəme tetən. ³⁵ Dɔckəsɔk kɔ wəSamari nwe owure gbəleŋ merəŋ ba pəsam, k'ɔsəŋ bi wəka karwanse. K'oloku kɔ: «Məgbekəre kɔ, mpe o mpe mendesəŋ kɔ mɔ, indeluks'am pi dəkəlulukus dem.» ³⁶ Kɔ Yesu ənɔcər:

«Afum akanje maas dacɔ anɔ ə mənə mənɔcəm-cəmne kəyɔne ka wəŋc ka fum wəkɔ afum alec ŋanasut mɔ?» ³⁷ Kɔ wəbe wəka sariye nwe oloku: «Nwe enamentər kɔ amera ŋobotu mɔ.» Kɔ Yesu oloku wəbe wəka sariye nwe: «Awa, mənə sɔ məkɔ məyɔ tatəkɔ.»

Yesu ndena Marta kɔ Mari

³⁸ Yesu ŋayi dɔpɔ kəkɔ kɔ acəpse ən darəŋ, kɔ ŋambere dare dɔloma, kɔ wəran wəloma pəc-we kɔ Marta, emban kɔ nde ndəron. ³⁹ Marta enayɔ wəŋc wəran wəloma nwe aŋc-we Mari mɔ, kɔ wəŋc nwe əŋkɔ pənde Wəbe dantɔf, pəc-cəŋkəl moloku mən. ⁴⁰ Marta nkən pəsumpər yəbəc yelarəm. Kɔ Marta ender pəloku Yesu: «Wəbe tɔfətərəs'am tante wəŋc'im wəran ende pənd'am dantɔf pəsəkər'em yəbəc yaye sona mɔ? Məloku kɔ pəde pəmar'im.» ⁴¹ Kɔ Yesu oloku kɔ: «Marta, Marta! Məyi kəcəm-cəmne kɔ kəsimsɛ teta mes melarəm. ⁴² Mba tes tin gbəŋ tɔyɔ dəkəcəme. Mari ɛlek da pəntese mɔ, afɔsɔ-baŋər kɔ dənda.»

11

Yesu kɔ sali (Mt 6:9-13; 7:7-11)

¹ Dəsək dəloma Yesu **pəc-lok-lokər Kanu** kəfɔ kəloma. Nte elip mɔ, kɔ wəcəpse kən darəŋ wəloma eyif kɔ: «Wətakse, mətəkse su kəlɔk-lokər Kanu, pəmɔ təkɔ Saŋ enatakse acəpse ən darəŋ kəlɔk-lokər Kanu mɔ.» ² Kɔ Yesu oloku ŋa: «Kɔ nənde kəc-lok-lokər Kanu-ε, nəloku: Papa! Pacəre decempi da tewe tam; Dɛbe dam deder! ³ Məc-səŋ su dəsək o dəsək kəcom kosu ka dəsək; ⁴ Məŋaŋnene su kiciya kosu! Awa, sənə sɔ, səŋaŋnene nwe o nwe eŋciyane su mɔ. Ta məsak su səcəm-cəmne kəciya.» ⁵ Kɔ Yesu oloku ŋa sɔ: «Anɔ entam kəyɔ wəkɔs wəkin nu dacɔ,

nwe eḡyefe cek-cek pɛkɔ pɛbɛp wanapa kɔn nde ndɔrɔn pɛc-loku kɔ: «Wanapa mɛbɔr'im cɛcom maas, ⁶ bawo wɛbɛt kem wɔlɔma eder nde nderem cek-cek canɛe, mba ali paka iyɔ fe mpe inɛsɔɲ kɔ pɛdi ma.» ⁷ Kɔ wanapa kɔn wɛkakɔ, eyi dukɛlɔ ma oloku kɔ: «Ta mɛtɔrs'im! Anḡbɛt kumba, sɛfɛntɛrɛ kɔ awut'em, ifɔtam kayefe isɔɲ'am cɛcom.» ⁸ ic-lok'un ti: Ali pɛyɔne fɔ ɔfɔyefe pɛsɔɲ kɔ ci bawo wanapa kɔn ɔfɔ, endeyefe pɛsɔɲ kɔ daka o daka nde efan ma, bawo wanapa kɔn eḡgbɛc gbes a mɛne pɛsɔɲ kɔ. ⁹ Kɔ ina, ilok'un: Nɛtola, aḡsɔɲ'un; nɛten, nɛɲnɛɲk; nɛsut-sut kumba, aḡgbite nu. ¹⁰ Bawo mɛna nwe mɛntola ma, amroc'am; mɛna nwe mɛnten ma, mɛɲnɛɲk; pagbite nwe oḡsut-sut kumba ma. ¹¹ Kas kɛre kayi nu dacɔ, nke wan kɔn ontola kɔ alop, pɛsɔɲ kɔ abok ma? ¹² Kɔ pɛyɔne fe ti-ɛ, wan kɔn pɛtola kɔ ames eḡgbɛɲ, nkɔn pɛsɔɲ kɔ tekɛlɛɲɛr? ¹³ Kɔ pɛyɔne fɔ nɛna aḡɛ nɛlɛɛ ma, nɛɲɛrɛ kɛsɔɲ awut anu ca yɔtɔt, ta ake tɔ Kas nke kayi nde dareɲɛ ma, kɛɲkɔsɔɲ Amɛra Nɛcɛmpi ɲɔn aḡɛ ɲaɲwer kɔ ɲi ma!»

Yesu kɛlukɛ moloku ma yem nye anabɔɲɛ kɔ ma

(Mt 12:22-30; Mk 3:22-27)

¹⁴ Dɔsɔk dɔlɔma Yesu pɛc-bɛlɛs ɲɔɲk ɲɛlɛc nɲɛ ɲɛnasɔɲɛ fum wɔlɔma kɛtɔ-lok-loku ma. Nte ɲɔɲk ɲɛlɛc ɲaɲɔkɔ ɲowur kɔ ma, kɔ wɛtɔlok-loku wɛkakɔ olok-loku, kɔ pɛɲciyanɛ afum. ¹⁵ Mba kɔ afum alɔma ɲaloku: «Bɛlsebul wɛbɛ wɛka yɔɲk yelec, embɛlse yɔɲk yelec.» ¹⁶ Nte alɔma ɲafan kɛsumpɛr kɔ dɛmoloku ma, kɔ ɲaloku kɔ a pɛmentɛr tɔyɔ teḡbekare tin nte tenmentɛr a Kanu kɛsom kɔ ma. ¹⁷ Mba nte Yesu ɛnacɛrɛ pɛcɛm-cɛmne paɲan ma, k'oloku ɲa: «Dare nde aka di ɲandeyefɛrɛne taɲan ma, dɛɲlɛpsɛr kɛlɛɛ. Wɔlɔ wa di wɛtempɛne win win. ¹⁸ Kɔ pɛyɔne

fɔ Sentani eyi kayefɛrɛne kɔ nkɔn sɛrka-ɛ, cɛke cɔ dare dɔn dɛntam kɛtesɛ-ɛ? Bawo nɛloku a Bɛlsebul imbɛlse yɔɲk yelec. ¹⁹ Kɔ pɛyɔne fɔ ina Yesu, Bɛlsebul imbɛlse yɔɲk yelec-ɛ, awut anu oḡ, anɔ ɔ ɲambɛlse yɔɲk yelec-ɛ? Itɔ ɔsɔɲɛ nte ɲa yati ɲande kiti nu ma. ²⁰ Mba kɔ pɛyɔne fɔ fɛnɔntɛr fa Kanu fɔ imbɛlse yɔɲk yelec-ɛ, **dɛbɛ da Kanu** dender haɲ nnɔ nɔyi ma. ²¹ Kɔ fum wɛka fɛnɔntɛr ɔntɔmpɛr posutnɛnɛ-ɛ, ombum daka dɔn bel-bel ta tɔlɔm o tɔlɔm tenɔɲk di-ɛ. ²² Mba kɔ fum wɔlɔma nwe embɛk kɔ fɛnɔntɛr ender pɛsut kɔ kayefɛrɛne pɛtam kɔ-ɛ, wɛkakɔ embajɔr kɔ yosutɛnɛnɛ yɔn nyɛ ɛnalɔɲ ma, pɛlɛk ca yɔn fɛp pɛyɛrɛs. ²³ Nwe ɔntɔyi kɔ ina ma, enter'im; mba nwe ɔntɔlɔɲkan'em ma, mɛɲsamɛsɛr'em.»

Kɛlukus ka ɲɔɲk ɲɛlɛc

(Mt 12:43-45)

²⁴ «Nte ɲɔɲk ɲɛlɛc ɲaɲɔkɔ ɲowur fum nwe dɛris ma, ɲɔc-kɔ ɲɛc-der ɲɛc-cɛpɛr-cɛpɛr mofo mowosu, ɲɛc-ten dɛkayɛ. Kɔ ɲɔntɔsɔtɔ, kɔ ɲoloku: «Ilukus nde kɛlɔ kem nke inayefe ma.» ²⁵ Nte ɲolokus ma, kɔ ɲɛbɛp kɛlɔ kɛɲkɔ pafɛɲ ki, palompɛs di bel-bel. ²⁶ Awa! Kɔ ɲɔɲk ɲɛlɛc ɲaɲɔkɔ ɲɔɲkɔ, ɲɛten akos anɲi yɔɲk yelec camɛt-mɛrɛɲ nyɛ yɛnanɔɲkanɛ kɛlɛɛ yɛtas ɲi ma; kɔ ɲosole yi kɔ yender yeɛcɛme fum nwe darɔɲ. Awa, kɔ pɛlɛc pɛnanɲkanɛ fum wɛkakɔ pɛtas tɔkɔ pɛnanyi kɔ ma.»

Pɛtɔt posoku

²⁷ Yesu eyi kɛloku moloku mamɔkɔ, kɔ wɛran wɔlɔma oɲkulɛrɛnɛ kɛnay ka afum akakɔ daco: «Pɛbɛt kor nke kɛnabɛkas'am ma, kɔ mɛsɛ mme anamɛsɛr'am ma!» ²⁸ Mba kɔ Yesu oɲkule: «Pɛbɛt aḡɛ ɲaɲɛɲkɛl toloku ta Kanu, ɲamɛɲkɛrɛnɛ ti ma!»

Kɛwe ka tɔyɔ teḡbekare tɔlɔma nte tɛyefe nde Kanu kayi ma

(Mt 12:38-42)

²⁹ Nte kənay kəŋc-məpne Yesu mə, kə ŋayefe kəloku: «Afum a ndekəl ŋantese fe; **təy tēgbəkəre nte tēyefe ndena Kanu mə** tə ŋafan kəŋk; mba ali tin afəsə-mentər ŋa kə pəyone fe ta Yunusa-ε. ³⁰ Bawo təkə teta Yunusa tenayone aka Ninewe təy tēgbəkəre mə, itə teta Wan ka fum tendesə-yone afum a tem tantə təy tēgbəkəre. ³¹ Dəsək da kiti, wəbera wəka kəca kətət (kə məntefərne nde dec dəmpə mə), endetime tem ta kiti, pəcəme afum a ndekəl fər kirin. Endeyemsene ŋa, bawo kəfo kəbol-bolu ka dare dələma k'ənyafe k'ender kəcəŋkəl kəcəre pəkət ka Sulemany. Mba fum eyi nnə nwe eŋcəpər Sulemany mə! ³² Dəsək da kiti, afum aka Ninewe ŋandekə-yefər afum a ndekəl ŋayemsene ŋa, bawo aka Ninewe ŋanasəkpər məyə maŋan, kə ŋancəme pələmpu darəŋ, nte ŋanane moloku ma Yunusa mə. Mba wələma eyi nnə nwe eŋcəpər Yunusa mə.»

Capafə ca lamp da dis
(Mt 5:15; 6:22-23)

³³ «Fum nwe o nwe əfəmot lamp pəkəŋk di kə pəyone fe ti-ε pəmēŋk di, mba pəfos pə aŋcəmbər di nte tənəŋe aŋe ŋambere mə ŋanəŋk pəwanərə. ³⁴ Dəfər dam dəyone lamp da dis. Kə dəfər dam dentese-ε, dis dam fəp dəŋmotne; mba kə dəfər dam dəntətesε-ε, dis dam sə kubump kə denyi. ³⁵ Məkəmbərne ta pəwanərə mpe pey'əm dərīs mə pəyən'am kubump. ³⁶ Kə dis dam domot ta tofo o tofo teyi nte teyi kubump mə, tem tatəkə dis dam fəp demar, pəmə təkə lamp dəŋmot'əm kə dendemar-ε.»

Yesu kəboŋce aFarisi kə atəkse a sariye kiciya
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

³⁷ Nte Yesu enayi kəlök-łoku mə, kə wəFarisi wələma elətsene kə kəkə-di yeri dəsək dadəkə nde ndəran. Kə Yesu emberε k'əŋkə pənde amesa kirin. ³⁸ Kə pəŋciyanε wəFarisi nwe nte Yesu enatə-gbət waca dərōmun * kərəsna a pədədi yeri mə. ³⁹ Mba kə Wəbe oloku kə: «Nəna aFarisi, pəlet kə səpət tadarəŋ yə nənəskəs, mba bəkəc yonu disre nələsərne deke dərīs kə kəyə mes mələc. ⁴⁰ Nəna atəcəre mes aŋe nəyone mə, Kanu nke kələmpəs tadarəŋ mə, bafə ki kələmpəs sə tedisre ba?† ⁴¹ Nəc-pocε atəyə daka mpe penyi səpət kə dəpəlet yonu mə, fəp fa yi fəndesək nnə nəyi mə.

⁴² Mba pələcər'un nəna aFarisi! Bawo nənəŋəŋ Kanu farile fa merket kə malanən; mba nəc-pələr dolompu kə kəbətər ka Kanu. Tatəkə tə pəmar payə, ta ampələrne təkə-ε. ⁴³ Pələcər'un nəna aFarisi! bawo nəmbətər dəkəndε dəcəkə-cəkə **dəkəcəpəs**, kə kəyif kələle nde ambəpsene mə. ⁴⁴ Pələcər'un! bawo nəyi pəmə cufu nce antəgbəkəre mə, pəc-kət ci kəron ta aŋcəre-ε.»

⁴⁵ Kə fum wələma atəkse a sariye dəcə elek moloku, k'əŋkulərne: «Wətəkse, kə məloku tatəkə-ε, məŋsunu sə sənə!» ⁴⁶ Kə Yesu oloku: «Pələcər sə nəna, atəkse a sariye! Bawo nənəsarəsər afum yesare nye ŋantətam mə, ta nənəŋbuŋenene yi ali telər tonu-ε.»

⁴⁷ «Pələcər'un! Bawo nəna əŋlə cufu ca adəŋk a Kanu aŋe atem anu ŋanadif mə. ⁴⁸ Kəmentər kə mənde tantə a mənə sə məwosε məyə ma atem anu məməkə, bawo ŋa ŋanadif adəŋk a Kanu, kə nəna nənəŋ cufu cəŋan! ⁴⁹ Itə əsəŋe kəcəre kətət ka Kanu disre, kəloku: «Indekene ŋa adəŋk kə asom.» Kə ŋandif aləma, kə ŋantərəs aləma, ⁵⁰ itə endesəŋe afum a ndekəl kədəkə-sare kiciya ka kədif ka adəŋk a Kanu akanε

* **11:38** CəFarisi, kə fum əŋkə kədi yeri-ε, mənε pəgbət kərəsna waca dərōmun. † **11:40** Kanu nke kələmpəs tadarəŋ mə, bafə ki kələmpəs sə tedisre ba? kə pəyone fe ti-ε, nwe olompəs tadarəŋ mə, bafə nkən olompəs sə tedisre ba?

fəp, kəyefɛ nte doru doŋcop mə, ⁵¹kəyefɛ mecir ma Abel, haŋ kəbəp ka ma Yakariya, nwe anadif nde Kələ kəpəŋ ka Kanu, kəfo kəcempi kə **an**gbip dacɔ mə. Ey, inlok'un ti: Andekɔ-yif ti afum a tɛm tante.»

⁵² «Pələcər'un, nəna atəkse a sariye! Bawo nəliŋ tasapa pa kəcərə; nəna sərka nəmbere fɛ, nəwose fɛ sɔ acuru ŋabere ako ŋanafaŋ kəbere mə.»

⁵³ Nte Yesu owur nde kələ kaŋkə mə, kə pəntele atəkse sariye kə aFarisi nnɔ eyi mə. Kə ŋayefɛ kəgbəŋ-gbəŋər kə, ŋac-yifət kə mes fəp, ⁵⁴ŋac-cəpɛ kə mowul, nte tɔŋsɔŋɛ ŋanene kə yem dəmολου mə.

12

Nəkembərne ta nabaŋene dofum

(Mt 10:26-27)

¹ Tɛm tatəkɔ afum wul wul ŋanalɔŋkanɛ, pəwurene pəmə ŋadenjərəne, kə Yesu oloku acɛpse ɔn darəŋ kərəsna: «Nəkembərne lebin da aFarisi nde dɔyɔne kəbaŋene dofum mə. ²Tes o tes tɔgbəpne teyi fɛ nte pəntamar paloku mə, nte o nte tɔŋgbəpne fɛ nte pəntamar pacərə mə. ³Itɔ ɔsɔŋɛ nte o nte tɔ nəloku kubump, andene ti daŋ peŋ; kə nte məŋmɛŋkəs fum dɛləŋəs dukələ mə, andedəŋk ti kələ kəroŋ.»

Nwe pəmar nənese mə

(Mt 10:28-31)

⁴ «Ic-lok'un ti, nəna anapa'em: Ta nənese anɛ ŋandif dis gbəcərəm, kə tɛyefɛ dənda ta ŋantam təlɔm o təlɔm sɔ mə. ⁵Indementər'un nwe pəmar nənese mə: Nənese nwe endif pəkafəle sɔ pətam kələm'əm Yahanama mə. Ey! Ic-lok'un, nkən pəmar nənese! ⁶Bafɔ gbaŋa kəcəmət y'əŋcaməs pəsam gbələŋ mərəŋ? Awa! Ic-lok'un a Kanu kəfɔpəl ali ŋin yi dacɔ. ⁷Ali cəfon ca domp donu alɔm ci fəp. Ta nənese; bawo pələl ponu peŋcəpər pa gbaŋa yelərəm!»

Amera Nəcempi ŋa Kanu ŋendetəkse pəmar acɛpse a Yesu kəloku mə

(Mt 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ «Ic-lok'un ti: Nwe o nwe owose afum alarəm dacɔ a wəcɛpse kem darəŋ ɔyɔne; Wan ka fum endesərəmnɛ-wose nnɔ fər ya mɛlekɛɛ a Kanu kirin, a wəkɔn fum wəkakɔ ɔyɔne. ⁹Mba məna nwe məndekɔ-bupərə ti afum dacɔ mə, Wan ka fum endekəsərəmnɛ-cɛ məna wəkayi mɛlekɛɛ a Kanu fər kirin. ¹⁰Nwe o nwe oloku pələc pa Wan ka fum, andekɔ-ŋaŋnɛne wəkayi; mba nwe o nwe ɔləməs **Amera Nəcempi ŋa Kanu**, afədəkɔ-ŋaŋnɛne kə.»

¹¹ «K'ande pac-liŋəs'un kəkəkərə nde **dəkəcəpəs**-ɛ, kə pəyɔne fɛ ti nda aboc kiti, kə pəyɔne fɛ ti abe-ɛ, ta nəcɛm-cɛmnɛ nte nəŋkɔyacnɛ, kə təkɔ nəŋkɔloku mə; ¹²bawo **Amera Nəcempi ŋa Kanu** ŋendekɔ-təks'on gbəŋcana babəkɔ təkɔ pəmar nəndekɔ-loku mə.»

Capafɔ ca wəka daka wətɔcərə tes

¹³ Kə fum wələma oloku Yesu kənay kaŋkə disre: «Wətəkse, məloku wɛŋc'im a səyerɛne kɛ kosu!» ¹⁴ Kə Yesu oloku fum wəkakɔ: «Anɔ ɔ 'cəmbər'im kəyɔne ka wəboc kiti nu dacɔ, kə pəyɔne fɛ ti, wəyer'un daka donu-ɛ?» ¹⁵ Kə tɛyefɛ dənda, kə Yesu oloku ŋa: «Nəkembərne kəbətər ka kəyɔ daka dɛlarəm, bawo bafɔ daka dadəkɔ dətəmpər tecepərəne ta fum doru, ali wəkayi pəyɔ daka dɛlarəm.»

¹⁶ Kə Yesu oloku ŋa capafɔ cələma: «Fum wəka daka wələma ɛnəyɔ ntəf nyɛ yeŋc-tesɛ yəbɔf mə. ¹⁷Pəc-cɛm-cɛmnɛ, pəc-yifne: «Cəke cɔ indeyɔ-ɛ? Bawo iyɔ fɛ kəfo nkɛ inko-lɔŋka yɛtɛl yem fəp mə.» ¹⁸ Kə fum nwe olokunɛ, «Nte tɔ indeyɔ: Kəwəkɛc kə inko cɛle cɛm, isɛl nɛ cəmbək mə, ilɔŋka ci disre mələ kə ca yem yələma. ¹⁹ Kə tɛyefɛ dənda-ɛ, ilokunɛ dɛbəkɛc: «Iyɔ daka dɛlarəm dɛmɛŋkərne meren

melaarəm; inəsəm oŋ, idi, imun iwoləs.»²⁰ Mba kɔ Kanu kəloku kɔ: «Məna Wəbəc, Wətəcərə tes! Pibi pa məkɔ yati pɔ andewer'əm kiyi kam doru; təkɔ məlompəs mə, anɔ ɔ mändesakərə ti-ε?»²¹ Kɔ Yesu ɔnəcər: «Itɔ pəyi fum nwe endelɔŋka daka dən, a ta Kanu kəŋnəŋk kəyɔ kən daka mə-ε.»

Kəlanj Kanu
(Mt 6:25-34)

²² Kɔ Yesu oloku acəpse ɔn darəŋ: «Itɔ ɔsɔŋe nte ilok'un: Ta nəcəm-cəmne teta doru donu — ake nändedi-ε. Ta nəcəm-cəmne sɔ teta dis donu — ake nändebərne-ε.²³ Bawo kəyi doru kəŋcəpər yeri, kɔ dis deŋcəpər yamos. ²⁴ Nəkəkce bəmp ya ser: Yəfəbəf, yəfətəl, yəfəmənəkərne, yəyɔ fε cεle, mba Kanu kəŋsɔŋ yi yeri. Nəna nəŋcəpər bəmp yayəkɔ pəbɔle! ²⁵ Anɔ ɔ kəcəm-cəmne kən kəntam kəberene kururu katin gbɔŋ kawon kɔn doru-ε? ²⁶ Kɔ pəyɔne a nəfɔtam ali tes tɛfət-ε, ake nəŋkəcəm-cəmne təkɔ tɛŋcəme mə? ²⁷ Nəgbətəne nte yeləŋk ya dale yompon mə: Yəfəbəc, yəfədu yamos, mba ic-lok'un, ali wəbe Sulemany kɔ daka da debeki dən, enayɔ fε yamos nyε yənatese pəmɔ pələŋk papəkɔ pin mə. ²⁸ Yika yeyi məkɔ dale, alna pac-ləm yi dənɛŋc, mba Kanu kəŋsɔŋe pəmar yi. Nəna, aŋe kəlanj konu kəmpice mə, nəntam kəlanj tes tin: Pipice oŋ cəke o cəke, itɔ Kanu kəndeyən'on! ²⁹ Kɔ nəna, ta nətərəsne kəcəm-cəmne teta yeri yəkɔ nənde nəc-di mə, ta nəcəm-cəmne teta yomunəs yəkɔ nənde nəc-munəs mə. ³⁰ Bawo acuru a doru dandε ŋəŋcəm-cəmne teta ca yayəkɔ. Kɔ nəna, Papa konu eŋcərə a nəfaŋ yi. ³¹ Nəten **dəbe da Kanu**; nkən Kanu endesɔŋ'un yeləpəs yəkɔ.»

Daka kiyi ka dareŋc
(Mt 6:19-21)

³² «Ta mənese, Atəkəs'em darəŋ! Bawo pəmbət Papa konu kəsəŋ konu daka da dəbe dən fəp.

³³ Nəcəməs daka donu, nəpocε kəway kəŋkɔ atəyɔ daka. Nte təŋsɔŋe nəmənəkərne daka da alna ndena Kanu mə. Daka da ndena Kanu dəfəlɔp! Dəndo wəke eyi fε nwe ɔŋlɔtərne di mə; ate ŋeyi fε ŋeŋe ŋəŋsəm di mə. ³⁴ Bawo da daka donu deŋyi mə, difɔ abəkəc ŋonu ŋeŋyi.»

Abəc aŋe ŋambum mə

³⁵ «Nəgbəŋcne səbelet dəfi, nəmot səlamp sonu, nəcəme bel-bell! ³⁶ Nəyi pəmɔ abum aŋe ŋandekar wəbe kəŋan kəder kəyefε dəŋgbəŋne mə, nte təŋsɔŋe wəkakɔ ɔŋc-kəna-der pəsut-sut kumba, ŋa ŋagbite kɔ ki katəna mə. ³⁷ Pəbət acar akakɔ wəbe kəŋan, ɔŋc-kəna-der pəbər kɔ pəc-kar kəgbite kɔ mə. Amina! Ic-lok'un ti: Endegbəŋcne bɛlet, pədəs acar akakɔ dəməsa kəkɔ-di yeri, nkən pəyerəs ŋa yi. ³⁸ Ali pəyɔne fɔ cək-cək cɔ ender, kɔ pəyɔne fε ti-ε dəsəka, mba k'embəp ŋa ta ŋandire-ε, pəbət ŋa!»

³⁹ «Nəcərə bel-bel a kɔ wəbe wəka kəlɔ eŋcərə tɛm nte wəke ender mə-ε, ɔfəsak kɔ pəwəkəc kəlɔ kən. ⁴⁰ Nəna sɔ, nəcəme bel-bell! Bawo Wan ka fum endeder tɛm nte nəntəyɔ kɔ amera mə.»

Wəbəc wəlompu kɔ wəbəc wətəlomp
(Mt 24:45-51)

⁴¹ Kɔ Piyer eyif Yesu: «Wəbe, səna gbəcərəm ŋə məŋlɔku capafɔ cəŋce, ka fəp fɔ məŋlɔku ti ba?»

⁴² Kɔ Wəbe oloku: «Wəcəmbər-cəmbər daka wərə olomp, pəsək domp-ε? Nkən ɔyɔne nwe wəbe ɔŋlɔku: «Isəŋ'əm yebəc nyε: Məc-səŋ yeri afum aŋe ŋayi kəbəc'em mə, tɛm nte pəmar mə.» ⁴³ Pəbət wəcar wəkakɔ wəbe kən ɔŋlukus pəbəpε kɔ yebəc yayəkɔ mə! ⁴⁴ Ilok'un ti, kəŋce kɔ: Nkən ɔ wəbe kən ɔŋsəŋ yebəc ya kəcəmbər-cəmbər ka daka dən fəp! ⁴⁵ Mba kɔ wəcar olokune dəbəkəc: «Wəbe kem entayefε fε kəder,» pəyefε kəsut ka amarəs

arkun kɔ aran-ε, pɔc-di, pɔc-mun han pɔcis-ε, ⁴⁶ wɔbε ka wɔcar kakɔ endeder dɔsɔk nde ɔntɔyɔ kɔ amera mɔ, dec nde ɔntɔcɔrε mɔ, tɛm tatɔkɔ embelɔs wɔcar wɔkakɔ, pɔsɔŋ kɔ kɔway nke pɔmar pɔsɔŋ acar atɔnɛnε wɔbε kɔŋan mɔ. ⁴⁷ Wɔcar nwe ɛŋcɔrε tɛfan ta wɔbε kɔn mɔ, ta olompɔsnɛnε kɔ mɔ, ta ɔŋyɔ tɔkɔ wɔbε kɔn ɛfan mɔ, aŋsut wɔcar wɔkakɔ kɔsut kɔpɔŋ. ⁴⁸ Mba wɔcar nwe ɔntɔcɔrε tɛfan ta wɔbε kɔn mɔ, pɔciya-ciya kɔlompɔs mɔ, wɔcar wɔkakɔ pɔpic pɔ aŋsut kɔ. K'anason fɔm pɔlarɔm-ε, pɔlarɔm pɔ aŋwer kɔ. K'anason kɔ kɔmɛŋk pɔlarɔm-ε, aŋnaŋkanε kɔwer kɔ pɔlarɔm.»

Teta Yesu tɔsɔŋε afum kɔgbeyɛnε
(Mt 10:34-36)

⁴⁹ «Nɛŋc d' inder kɔbɛr doru, k'ifanɛ di kɔmar! ⁵⁰ Pɔmar isɔtɔ kɔgbɔt dɔromun, kɔ kɔŋwon'im kɔyi. ⁵¹ Nɔŋcɛm-cɛmnε a pɔforu pɔ iŋkɛrε kɔsɔŋ doru ba? Ala de, mba kɔgbey k'iŋkɛrε. ⁵² Kɔyɛfε ɔŋ tante aŋε o aŋε ŋayi kɔcamɔt kɔlɔ disrε, ŋandɛgbeyɛnε akɔ ŋayi maas akɔ ŋayi mɛrɔŋ. ⁵³ Kas kɔgbey wan wɔrkun, wan wɔrkun pɔgbey kas; kɛrε kɔgbey wan wɔran, wan wɔran pɔgbey kɛrε; kɔŋcɔra kɔgbey wɔran ka wan kɔn, wan-sɔ pɔgbey kɔŋcɔra.»

Kɔcɔrɛnε ka kɔm
(Mt 16:2-3)

⁵⁴ Kɔ Yesu oloku sɔ kɔnay: «Kɔ nɔnɔŋk kɔp kɔgbɔpɔrnε ntende dec dɛŋkalε mɔ, nɔŋkulε katina: «Kɔder kɔ wɔcafɔn endeder!» Pɔfɔ-won wɔcafɔn pɔder. ⁵⁵ Mba kɔ nɔnɔŋk afɛf ŋa kɔca kɔtɔt ŋɔc-wur-ε, nɔloku: «Kɔwonε kɔ pɔnder,» tɔkɔ nɔŋloku ti mɔ, itɔ tɛŋyi. ⁵⁶ Nɔna Abanɛnε dofum! Nɔntam kɔcɔrε mɛgbɛkɔrε ma tɔkɔ antɔf kɔ kam yɛnyi mɔ; ta ake tɔ nɔntɔtam kɔcɔrɛnε tɛgbɛkɔrε ta tɛm tante, nte tɛyɛfε ndena Kanu mɔ-ε?»

Mɔtɛn kɔtɔŋnε kɔ wɔtɛrɛnε kam
(Mt 5:25-26)

⁵⁷ «Ta ake tɔ nɔntɔcɔrɛnε nɔna sɔrka tɔkɔ pɔmar nɔyɔ mɔ-ε? ⁵⁸ Kɔ mɔndekɔ kɔ wɔyɛfɔrɛnε kam dɔŋkiti-ε, mɔwɔsɛ nɔtɔŋnε dɔpɔ kɔrɛsna. Kɔ pɔyɔnε fɛ ti-ε, ɛŋkɛkɔr'am dabε. Wɔbɔc kiti pɔsɔŋ'am wɔsɔdar, wɔsɔdar ɛbɛr'am dɔbili. ⁵⁹ Ic-lok'am mɔfɔwur dɔbili kɔ mɔntɔlip kɔsɔŋ pɔsam pɔkɔ mɔntɔmpɔrε wɔkɛkɔrε kam dɔbili mɔ.

13

Nɔsɔkpɔr mera, nɔcɔmε pɔlompɔ darɔŋ, kɔ pɔyɔnε fɛ ti-ε, nɔfi!

¹ Tɛm tatɔkɔ kɔ afum alɔma ŋander ŋalɔmɔr Yesu tɔkɔ Pilat ɛnadifɔt aKalile alɔma nte ŋaŋc-ɔŋnε Kanu mɔ. Itɔ tatɔkɔ Pilat ɛnanɔŋkɔl mecir ma afum kɔlɔŋnε kɔŋan. ² Kɔ Yesu oloku ŋa: «Nɔŋcɛm-cɛmnε a k'anadifɔt aKalile akakɔ tatɔkɔ-ε, a tɛmentɔr ɔŋ a ŋanananɔkanε kɔciya ŋatas aKalile alɔpɔs akɔ anatɔ-dif mɔ ba? ³ Ala! Ic-lok'un: Mba kɔ nɔntɔsɔkpɔr mera nɔcɔmε pɔlompɔ darɔŋ-ε,* tatɔkɔ tɔ nɔndelɔsɔrnε fɔp pɔmɔ akakɔ. ⁴ Kɔ pɔyɔnε fɛ ti-ε, afum aŋε wɔcɔ kɔ camɔt-maas aŋε kɔlɔ ka Siloye kɔnawɛkɔrnε kɔdif mɔ, nɔŋcɛm-cɛmnε a ŋa ŋanananɔkanε kɔciya ŋatas aka Yerusalem alɔpɔs aŋε ba? ⁵ Ala, ic-lok'un, mba kɔ nɔntɔsɔkpɔr mera nɔcɔmε pɔlompɔ darɔŋ-ε, nɔna sɔ fɔp nɔŋfi pɔmɔ ŋa!»

Capafɔ ca kɔtɔk kɔkom nke kɔnatɔ-yɔ yokom mɔ

⁶ Kɔ Yesu oloku sɔ capafɔ nɛc: «Fum wɔlɔma ɛnabɔf kɔtɔk ka tumbunyi dale dɔn daco. K'ender kɔtɛn yokom ya ki, mba k'embɔp kɔtɔk ka tumbunyi nke ta kɔŋkom-ε. ⁷ Awa, k'oloku wɔbɔc kɔn wɔkɔ ɔŋc-bumε kɔ dale mɔ: «Meren maas mɔ mame nte inder kɔpim yokom ya kɔtɔk kɔŋkε mɔ, mba ifɔsɔtɔ. Awa mɔcɛp

* 13:3 «Nɔntubi» itɔ «Nɔsɔkpɔrε mɔyɔ mɔtɔt mɔyɔ mɛlɛc.»

ki! Ta ake tɔ kændecɛmɛnɛ, kɛbaŋ antɔf gbɛcɛrɛm-ɛ? 8 Kɔ wɛbum ka dale oloku kɔ: «Wɛbɛ, mɛsɔk kɛtɔk kɛkom kaŋkɛ kɛren nkɛ gbɛcɛrɛm pamɔmɔn sɔ; indekay haŋ inɔŋkɛr, iber ma sɔ ŋcɛk-cɛk-a. 9 Kɔ tatɔkɔ teyi-ɛ, tɔlɔma kɛŋkom dok, kɔ pɛyi fɛ ti-ɛ, mɛcɛp ki.»

Yesu katamɔs ka wɛran wɛlɔma simiti, dɔsɔk da kɛŋesɛm

10 Kɛtɔkɛ kɔ Yesu ɛŋc-ndɛ **dɛkɛcɛpɔs** dɔlɔma, simiti, dɔsɔk da kɛŋesɛm. 11 Wɛran wɛlɔma ɛnɔyi dɛnda nwe ŋŋk ŋɛlɛc ŋɛnasɔŋɛ kɛtɔ-kɛt kɛyɛfɛ meren wɛcɔ kɔ camɛt-maas mɔ; ɛnanutɛ, ta ɛntam kɛtɛŋcɛ-ɛ. 12 Ntɛ Yesu ɛnɔŋk wɛran nwe mɔ, k'ewe kɔ, k'oloku kɔ: «Wɛran, docu dam desak'ɛm.» 13 Kɔ Yesu endɛŋ kɔ kɛca. Gbɛŋcana babɔkɔ kɔ wɛran nwe ɛntɛŋcɛ, k'ɛyɛfɛ **kɛcam** debeki da Kanu. 14 Mba kɔ pɛntɛlɛ wɛbɛ wɛka **dɛkɛcɛpɔs** dadɔkɔ, nte Yesu ɛnatamɔs wɛran wɛkakɔ simiti, dɔsɔk da kɛŋesɛm mɔ, kɔ wɛbɛ nwe oloku afum: «Mata camɛt-tin meyi nmɛ pɛmar pac-bɛc mɔ, nɛder nɛtɛn kɛtamɔsne mata mamɔkɔ disrɛ, mba ta nɛder simiti, dɔsɔk da kɛŋesɛm.» 15 Kɔ Yesu oloku kɔ ntɛ: «Nɛna abanɛnɛ dofum: Simiti, dɔsɔk da kɛŋesɛm, anɔ ɔntɔgbeki wana wɔn, kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ, sɔfale sɔn pɛkɛkɛrɛ kɛkɔ-mun-ɛ? 16 A wɛran nwe owur dokom da Abraham, a kɔ Sentani sɛsumpɛr sɛkot kɛyɛfɛ meren wɛcɔ kɔ camɛt-maas mɔ, pɛmar fɛ pasikɛli kɔ bɛnda yayɔkɔ simiti, dɔsɔk da kɛŋesɛm ba?» 17 Yesu kɛlɔku moloku mamɔkɔ, kɔ tɔsɔŋɛ ater ɔn fɛp kɛlapɛrɛnɛ; mba pɛnabɔt kɛnɔy fɛp, mɔyɔ mɔpɔŋ mamɔkɔ Yesu ɔŋc-yɔ mɔ.

Capafɔ ca tɛŋgbɛn tɛfɛt
(Mt 13:31-32; Mk 4:30-32)

18 Kɔ Yesu oloku sɔ: «Ake **dɛbɛ da Kanu** dowurɛnɛ-ɛ? Ak' in-detubcɛnɛ di-ɛ? 19 Tɛŋgbɛn tɛfɛt† nte fum ɛlɛk, pɛlɛm dale dɔn disrɛ mɔ. Tɛŋgbɛn tatɔkɔ topɔŋ, pɛyɔnɛ kɛtɔk kɛpɔŋ, bɛmp yeder yɔlɔ wara wawɔkɔ kɛrɔŋ mɔ.»

Capafɔ ca lebin
(Mt 13:33)

20 Kɔ Yesu oloku sɔ: «Ak' inde-tubcɛnɛ **dɛbɛ da Kanu**-ɛ? 21 **Dɛbɛ da Kanu** dowurɛnɛ kɔ lebin ndɛ wɛran ɛŋlɛk pɛbɛr kɛcom nkɛ ɛnalompɔs kɔ abek ŋa farin dɛcɔ mɔ, a kɔ kɛcom kaŋkɔ kɛmpɛ fɛp mɔ.»

Capafɔ ca dɛkɛbɛrɛ dɛwɛkɛnɛ
(Mt 7:13-14,21-23)

22 Ntɛ Yesu ɛŋcali sɛdare sɛfɛt kɔ sɛpɔŋ kɛkɔ ka Yerusalem mɔ, pɛc-tɛksɛnɛ sɔ afum. 23 Kɔ fum wɛlɔma ɛyif kɔ: «Wɛtɔkɛ, afum apic ŋɔ Kanu kɛndekɔ-yac ba?» Kɔ Yesu oloku ŋa: 24 «Nɛna sɔ nɛsɛp nɛdekɔ nɛbɛrɛ dɛkɛbɛrɛ dɛwɛkɛnɛ dadɔkɔ, bawɔ ic-lok'un: Afum alarɛm ŋandɛsɛp kɛbɛrɛ ka di, mba ŋafɔdekɔ-tam.»

25 «Kɔ wɛka kɛlɔ endekɔ-yɛfɛ pɛcaŋ kumba, nɛna aŋɛ nɛŋyi doru mɔ, nɛdɛyɛfɛ kɛsut-sut kumba, nɛc-loku: «Wɛtɔkɛ! Mɛgbite sul! Tɛm tatɔkɔ endekule nu: «Ŋcɛrɛ fɛ kɛca nkɛ nɔyɛfɛ mɔ!» 26 Tɛm tatɔkɔ tɔ nɛndekɔ-cɔp kɛlɔku: «Sɛnadi yeri, sɛmun kɔ mɛna, mɛc-tɛksɛ ndɛ mirit mɔpɔŋ ma dare dosu.» 27 Nkɔn pɛc-lok'un, «Ŋcɛrɛ fɛ aka ndɛ nɔyɔnɛ mɔ! Nɛbɔl'ɛm day, nɛna akanɛ nɛŋyɔ mes mɛlɛc mɔ!» 28 Difɔ afum ŋandekɔ-bok, ŋac-ŋaŋɛrɛnɛ sek, kɔ nɛŋkɔnɛŋk Abraham, Isiyaka, Yakuba kɔ adɛŋk a Kanu fɛp **dɛbɛ da Kanu** dɛntɔf, a pɛlɛm nɛna dabanɛka-ɛ. 29 Afum ŋandekɔ-yɛfɛ kɛca nkɛ dec dɛmpɛ kɔ nkɛ dec dɛŋkale mɔ, kɛca kɛtɔt, kɔ kɛmerya, ŋader ŋandɛ dɛmɛsa ndɛ **dɛbɛ da Kanu**

† 13:19 «tɛŋgbɛn tɛfɛt» Ti tɛŋgbɛn tɛfɛt ta tɔk ya dale, nte tomɔŋ mɔ-ɛ, kɛtɔk ka ki kambɛk pɛtas tɔk yɔlɔma ya dale.

dántof. ³⁰ Tem tatóko, alóma ane ñayóne máko alápsar mó, ñandekó-yóne akirin; akó ñayóne akirin mó, ñayóne alápsar.»

Yesu kó Yerusalem
(Mt 23:37-39)

³¹ Tem tatóko, kó aFarisi alóma ñander ñaloku kó: «Máye fe nnó máko! bawo Herodu efan kádif'am.»

³² Kó Yesu oloku ña: «Néko náloku ayófan ñanjóko: Kábelas yóñk yeléc kó kátamás k'iyine máko kóalna, a indelápas yebác yem tataka ta maas. ³³ Mba méné ikót máko,alna kó dósóko; bawo pámar fe wádáñk wéka Kanu efi káfo kácuru ta páyóne Yerusalem-é.»

³⁴ «Yerusalem! Yerusalem! Nñe ñendif adáñk a Kanu mó, ñec-cacas ane Kanu kasom nnó ñeyi mó; pánabas'im kálonjka ka awut'am pémó nte acóko ñokombára ñonjonjka awut banca ya ñi dántof mó! Mba kó nántofañ ti. ³⁵ Awa, kásakar'on k'ander kálo konu. Mba ic-lok'un: Náfóso-ñanj'ím, han tem tebap nte nándeloku: «Kanu kápoce pátót nwe endeder tewé ta Kanu Káponj mó.»»

14

Yesu kátamás ka wácuy wálóma

¹ Dósók da káñesám da aSuyif dólóma, k'awe Yesu nde kálo ka wábe ka aFarisi wálóma káko-di yeri, kó akakó ñanjókóce kó. ² Kó fum wálóma nwe docu denakáfás mó, pácamé kó fór kirin. ³ Kó Yesu eyif atáksé a sariyé kó aFarisi: «Anwose kátamás ka wátótamné simiti, dósók da káñesám ba, ka afáwose?» ⁴ Kó afum ane ñañcañk. Awa kó Yesu ongbuñene wátótamné nwe, kó wákakó entamné, k'esak kó a páko. ⁵ Nte tençepár mó, kó Yesu eyif ña: «Anó eyi nu dacó nwe wan kón, kó páyóne fe ti wana wán wentempné dákálamp simiti, dósók da káñesám, ta empné wi dósók dadóko mó?» ⁶ Kó abé akakó ñantótam kálukse kó mócóp.

Nte anjyek-yek dákánde, kó nte anjwene fum tes mó

⁷ Kó Yesu olok-lokár afum ane anawe dákásata mó, bawo énakókce nte akakó anç-gbutálene dákánde dósókó-cókó mó. K'oloku ña: ⁸ «Kó fum ew'am káko-táñne kásata ka kágbáñne kón-é, ta máko mánde dákánde dósókó-cókó, bawo tálóma wéka kásata ewe só fum wálóma kásata kanjko, nwe ençepár mána mó. ⁹ Ta tósóñe wáko ewe nu kásata mó, kádelok'am: «Máye fe mäsakáre nwe dákánde dadóko.» Kálapárne kó máñkó káyefe dákánde dósókó-cókó dadóko káko-nde dadaráñ dákó. ¹⁰ Mba, k'aw'am kásata-é, máko mánde dákánde dadaráñ, nte tónsónje nwe ew'am kásata mó k'ender pánanj'ám-é, pálok'am: «Wanapa, mácáñne kirin.» Awa tem tatóko mána málele nnó afum ane náñkó-pañne amesa kádi yeri mó. ¹¹ Nwe o nwe élekne, andetóre kó; nwe o nwe otórene andepéne kó.»

¹² Kó Yesu oloku fum nwe énawe kó kásata mó: «Kó máwe afum kádi yeri yeráñ, kó páyóne fe ti yórófóy-é, ta máwene yi akós'am anja, ta máwene yi awéñc'am anja, ta máwene yi akóméne am, ta máwene yi ande am aka daka. Nte tónsónje ta ñadetam kálukse ayek ña káwene yeri mó. ¹³ Mba kó máwendene afum yeri-é, máwe atóyo daka, lanyiru, atorár kó atónanj. ¹⁴ Tem tatóko pábót'am, bawo ñayo fe daka nde ñanjko-luks'am káway ka pátót papóko mó. Kanu gbácáram kánde-kó-tam káluks'am káway kanjko, nde ayó pátót ñandekó-yefe defi mó.»

Capafó ca yeri ya kásata
(Mt 22:1-10)

¹⁵ Nte afum ñane moloku mame mó, kó fum wálóma nwe énande demésa mó, oloku Yesu: «Pábót mana nwe mándekó-di yeri nde **debe da Kanu** dántof mó!» ¹⁶ Kó Yesu oloku fum wákakó: «Fum wálóma énboc kásata káponj,

k'ewene ki afum alarəm. ¹⁷ Nte tem ta kədi yeri yayəkə tendebəp mə, k'osom wəcar kən kəkə-loku afum aŋe ewe kəsata mə: «Nəder! Alip kəcoŋ.» ¹⁸ Mba kə kan-kan eyefe kəletsene kə. Kə wəkəkə-cəkə oloku kə: «Məŋaŋnen'em, dale d' iway idə pəmar ikə iməmən; iletsen'am ta məsumpər'em til!» ¹⁹ Kə wəka merəŋ oloku kə: «Iway cəna cəbifti wəco, ic-' ifaŋ kəkə-wak; iletsen'am ta məsumpər'em til!» ²⁰ Kə wəka maas oloku sə: «Intep kəc-gbaŋne, itə intətam kəkəne!» ²¹ Kə wəcar olukus k'əŋkə pəloku moloku maməkə wəbe kən. Kə pəntele wəbe kən, k'oloku wəcar: «Məkə katəna nde mofə məpəŋ kə nde dəmirit ma dare! Məwen'em atəyə daka, lanyiru, atorər kə atəŋək.» ²² Kə wəcar ender pəloku kə: «Wəbe nte məsom'im mə telip, mba yeri yəsərcəme!» ²³ Kə wəbe oloku kə sə: «Məkə dəpə da dəkulum kə dəŋgbaŋcan, məloku afum ŋabere nte təŋsəŋe kələ kem kəlare mə.» ²⁴ Bawə, ic-lok'un: Arkun akakə inanŋkenə kəwe kəsata kaŋke mə, ali wəkin əfəsə-di yeri ya ki.»

Cəke cə aŋyi a patam kəyənə wəcepse ka Yesu darəŋ-e
(Mt 10:37-38)

²⁵ Kəŋay kənacəmə Yesu darəŋ, kə Yesu eŋkafəle, k'oloku ŋa: ²⁶ «Məna nwe məŋceps'em darəŋ mə, pəmar mətam kəce papa kam kə iya kam, kə wəran kam, kə awut'am, awəŋc'am aŋa arkun, akire am kə kiyi kam doru yati, kə pəyi fe ti-e, fum wəkəkə əfətam kəyənə wəcepse kem darəŋ. ²⁷ Məna nwe o nwe məntəwose kəgbaŋne kətək kəpəndən ka defi nke aŋcaŋ aŋe ŋandif afum mə, məfətam kəyənə wəcepse kem darəŋ. ²⁸ Bawə nəna akanje daco, məna nwe məŋfaŋ kəcəmbər kələ mə, məfənde kərəsna mələm daka dəkə məŋkəberse teta kələ kam mə, kə pəyənə fə daka dədəkə dəntam kalip kəcəmbər ka kələ kaŋkə-e. ²⁹ Mba kə nəŋcop

kəcəmbər kələ ta nəlip kəcəmbər ki, nwe o nwe eŋəŋk ki, endesələr'un ³⁰ pəc-loku: «Afum akanje ŋaŋcop kəcəmbər kələ mba ŋantam fe ki kələpəs.» ³¹ Itə pəyi wəbe nwe eŋfaŋ kəkə-sutene kə wəbe wələma mə, mēne pənde pəməmən kə pəyənə, afum wul wəco (10.000) ŋantam kəsutene kə afum wul wəco merəŋ (20.000) aka wəbe wəkə ŋaŋkəsutene mə. ³² Kə pəyənə fe ti-e, ŋaŋsərebələne, wəbe wəka afum wul wəco (10.000) pəsom nda wəbe wəka afum wul wəco merəŋ (20.000) wəkə ŋaŋkəsutene mə, nte pəmar pəkət ta ŋasutene mə. ³³ Awa, məna nwe o nwe məntəce ca yəkə məyə mə, məfətam kəyənə wəcepse kem darəŋ.»

Mər mme mēdenje mə
(Mt 5:13; Mk 9:50)

³⁴ «Paka pətət pə mēr məyənə, mba kə mēr mēdenje-e, ak' antam mi kəbətse-e? ³⁵ Mēr mēdenje məfətese tem tatəkə antəf, məfətese ŋcək-cək ya yəbəf, mēne pagbal mi dəyika. Məna nwe məŋyə ləŋəs məc-ne mə, məne til!»

15

Capafə ca aŋkesiya ŋje ŋenasələ,
k'anəŋk sə ŋi mə
(Mt 18:12-14)

¹ Abaŋəs dut kə afum aciya ŋalətərne Yesu kəkə-cəŋkəl kə. ² AFarisi kə acicəs a sariye ŋac-cəpene: «Fum wəkawə eŋselene aciya, pəwose kədi yeri kə ŋa.»

³ Mba kə Yesu oloku ŋa capafə nce: ⁴ «Nəna afum akanje daco, anə ŋyə ŋkesiya tasar tin (100), a ŋin ŋəsələr kə, a pəsak yəkə 99 dətəgbere kəkə-ten ŋin ŋəkə ŋəsələr kə mə, haŋ pənəŋk ŋi-e? ⁵ Kə wəkayi ŋkə pənəŋk ŋi-e, pəgbaŋne ŋi amera ŋobotu disre, ⁶ ŋc-kəna-bere nde ndərən, ewe anapa ən kə ande ən nde ndərən, pəloku ŋa: «Nəwələs kə ina, bawə inəŋk aŋkesiya ŋem ŋəkə ŋenasələr'im mə.» ⁷ Ic-lok'un:

Pəbotu pəŋkə-yi dareŋc teta fum wəkin nwe ŋŋkə-səkpər amera pəcəme dəpə dolompu darəŋ mə, pətas teta afum 99 aŋe ŋantəmar kəsəkpər mera, bawo ŋalomp mə.»

Capafə ca pəsam gbəleŋ mpe pənasələ, k'anəŋk sə pi mə

⁸ «Kə pəyənə fə ti-ε, wəran wəre ŋŋyə pəsam gbəleŋ wəco, a gbəleŋ bin bəsələr kə ta omot lamp, ta efer kələ, ta entən pi bel-bel, haŋ pəŋəŋk pi mə? ⁹ Kə wəran nwe eŋəŋk pəsam gbəleŋ mpe-ε, eŋwe anapa ŋn, kə andə ŋn, pələku ŋa: «Nəwoləs kə ina bawo inəŋk pəsam gbəleŋ mpe pənasələr'im mə.» ¹⁰ Ic-lok'un, pəbotu peyi melekəe a Kanu daco teta fum wəciya wəkin gbəŋ nwe eŋsəkpər amera pəcəme pələmpu darəŋ mə.

Capafə ca wətemp wəsələ, k'anəŋk kə sə mə

¹¹ Kə Yesu oloku sə: «Fum wələma enayə awut arkun mərəŋ. ¹² Kə wəkə efete mə, oloku kas: «Papa məsəŋ'im da pəmar idesətə ke kam mə.» Kə kas eyer daka dən awut ŋn akaŋe mərəŋ daco. ¹³ Nte mataka mepic meŋcepər mə, kə wan wəfet eŋcaməs daka dəkə enasətə mə fəp. K'osumpər dəpə k'ŋŋkə pəbələ, atəf ŋocuru. Nde enakə pəyi yama-yama pəc-ləsər-ləsər daka dəkə enayə mə. ¹⁴ Nte wan nwe elip kədi daka dən mə, kə dor dəpəŋ demberə atəf ŋəŋkə enayi mə, kə ca yəŋcop kəbut kə. ¹⁵ K'ŋŋkə pəyi nda fum wələma wəka atəf ŋəŋkə, wəkə enasəŋ kə kəkək ka səp yən mə. ¹⁶ Wan nwe pəfaŋ kədi yeri ya səp, mba ali fum enasəŋ fə kə yi. ¹⁷ Awa, k'eyefə kəcəm-cəmne teyi tən, k'olokune: «Afum cəke ŋayi kəbəc ndena papa kem aŋe ŋayə cacom cələram mə, a ina ic-fine nnə dor. ¹⁸ Kəyefə k'inder ikə ndena papa kem ikə iloku kə: Papa iŋciya Kanu, k'iŋciya sə mənə. ¹⁹ Imbut pələli mpe pəmar məsumpər'em pəmə wan kam. Mba məsumpər'im ŋj pəmə

wəbəc kam.» ²⁰ Kə wan nwe elək dəpə k'olukus ndena kas.»

«Dəsərbələ, kə kas eŋəŋk kə, kə nənəfər dəpəŋ dosumpər kə. Kə kas eyekse kəkə-fayənə kə, k'enepsərne kə dəkilim, k'ocup kə. ²¹ Kə wan oloku kə: «Papa, iŋciya Kanu, k'iŋciy'am, pəmar fə sə məsumpər'im pəmə wan kam.» ²² Mba kə kas kələku acar ŋn: «Nəkere duma dətət nəber kə! Nəber kə kurunde dətələr, nəsəŋ kə cafta! ²³ Nəkere tana tetifi təkə, nədif pi. Padi yeri, pawoləs! ²⁴ Bawo wan kem wəkawə nəŋnəŋk mə, enafi, mba olukus sə kəder doru! Enasələ, mba inəŋk kə sə!» Kə ŋayefə kəwoləs. ²⁵ Tenatəŋne Coco pəyi dale. Nte wəkəkə ender pələtərne kələ kəŋan mə, k'ene təkə aŋfer pəc-pise mə. ²⁶ Kə Coco ewe wəcar wəkin k'eyif kə tes nte teyi kələ kəŋan mə. ²⁷ Kə wəcar oloku Coco: «Wəŋc'am eder, mba nte olukus kətəmnə disre mə, itə papa kam endife tana petifi pəkə.» ²⁸ Kə pəntele Coco nwe, ta efaŋ sə kəberə deker-ε. Kə kas owur kəkə-letsene kə. ²⁹ Mba kə wan wəcəkə-cəkə nwe oloku kas: «Meren mələram mə mame, iyi'am darəŋ ic-bəc'am pəmə wəcar, ali dəsək din iŋgbəkəl fə mosom mam, mba ali dəsək din sə mənə məsəŋ f'em tir idif səwoləs kə anapa'em. ³⁰ Mba nte wan kam wəkawə ender mə, nwe ŋŋkə pələsər-ləsər daka dam kə aran ayama-yama mə, nkən taŋ mändife kə tana petifi pəkə!» ³¹ Kə kas kələku Coco, «Mənə wan kem, səna eyi de kə mənə, daka nde o nde iyə nnə mə, dam də! ³² Mba pəmar yati pəboc kəsata, pawoləs: Bawo wəŋc'am wəkawə nəŋnəŋk mə, enafi, k'olukus sə kəyi doru; enasələ, k'anəŋk kə sə.»»

16

Capafə ca wəcəmbər-cəmbər daka

¹ Kə Yesu oloku acəpse ŋn darəŋ mə: «Fum wəkə daka wələma

enayɔ wəcəmbərə-cəmbərə daka, k'ander payemsene kɔ, a enləsər-ləsər daka da wəbe kən. ² Kɔ wəbe nwe ewe kɔ, pəc-loku kɔ: «Cəke cɔ ine te tam-ε? Məsɔŋ'em kəcərə təkɔ mənɔcəmbər-cəmbər daka dem mɔ, bawo məfəsɔ-yɔne wəcəmbər-cəmbər daka dem.» ³ Kɔ wəcəmbər-cəmbər daka nwe olokunə dəbəkək: «Cəke cɔ indeyɔ-ε, bawo wəka daka nwe oloku kəwur'em kəcəmbər-cəmbər daka dən? Iyɔ fε fənəntər kədəyɔne wəbifti antɔf, ilapərne sɔ kəc-tola. ⁴ Inɔcərə ɔŋ nte indeyɔ, a afum naban'im wɔlɔ wənjan disre kɔ wəkawε owur'em kəcəmbər-cəmbər daka dən-ε.» ⁵ Kɔ wəcəmbər-cəmbər daka nwe ewe fum wəcəkɔ-cəkɔ wəkɔ enatəmpərə wəbe kən debe mɔ. K'eyif kɔ: «Cəke cɔ mənəntəmpərə wəbe kem debe-ε?» ⁶ Kɔ wəkakɔ oloku kɔ: «Moro m'olif cokos tasar tin (100).» — «Awa, məlek areka, mändε məcic: 50.» ⁷ K'eyif sɔ wəlɔma: «A mənə-a, cəke cɔ mənəntəmpər-ε?» Kɔ wəkakɔ oloku: «Malɔ busul tasar tin (100).» — «Awa, mändε məlek areka, məcic 80.» ⁸ Kɔ wəka daka nwe ɔŋkor-koru wəcəmbərə-cəmbərə kən daka wətɔlomp nwe nte ɔŋkɔt bel-bel mɔ. Awa, afum a doru nənɔcərə kəyɔ mes tanjan pətəs akɔ nyanɔne aka pəwanɔkərə mɔ.»

⁹ Kɔ Yesu ɔnɔcər: «Ic-lok'un: Nətene daka dətəsək anapa, itɔ ɔŋsɔŋε kɔ dendelip-ε, paban'un nde nəkəyi doru o doru mɔ. ¹⁰ Məna nwe anlan teta tes tefet mɔ, antam sɔ kəlan'əm teta tes tɔpɔŋ. Məna nwe mənəntəlomp teta tes tefet mɔ, məfəlomp teta tes tɔpɔŋ. ¹¹ Kɔ mənəntəlomp kəcəmbər-cəmbər ka daka dətəsək nde deyɔ doru dandε mɔ, anɔ endesɔŋ'əm kəcəmbər-cəmbər ka daka dosoku-ε? ¹² Kɔ mənəntəlomp teta daka da fum-ε, anɔ endesɔŋ'əm nde dɔyɔne dam mɔ-ε? ¹³ Ali wəcar wəkin ɔfɔtam kəbəcε abε mərəŋ. Kɔ pəyi ti-ε, enter wəkin pəbətər wəka mərəŋ; kɔ pəyɔne fε

ti-ε, pəcənɔkəle wəkin ta enɔcənɔkəle wəka mərəŋ-ε. Nəfɔtam kəbəcε Kanu kɔ pəsam.»

Moloku mənəŋksəl ma Yesu

(Mt 11:12-13; 5:31-32; Mk 10:11-12)

¹⁴ AFarisi, anɔ nənabətər pəsam mɔ, kəne ka moloku mame, kɔ nyanfε kəfani Yesu. ¹⁵ Kɔ Yesu oloku nɔ: «Nəna, nənɔcəmbərne afum alompun nɔ awenɔc'un anɔ nyan mɔ, mba Kanu kənɔcər'on bəkək; bawo nte afum nampene darenɔc mɔ, itɔ Kanu nkən enɔce. ¹⁶ Tem ta sariye sa Musa kɔ yecicəs yecempi ya adənɔk a Kanu tenawon hanɔ tem ta Saŋ. Kəyefε ɔŋ tem tatəkɔ, k'ənɔcɔp kədənɔk moloku mətət ma **dεbε da Kanu**, nwe o nwe kəsεp k'ende kəberε ka di. ¹⁷ Mba pəfəfərəne kəm kɔ antɔf kəsəle, pətəs tofo tefet ta pecic pin* pa sariye kətəmpene. ¹⁸ Məna nwe mənɔce wəran kam mənənɔce sɔ wəlɔma mɔ, məyi kiciya kəpənɔ disre.† Məna nwe mənənɔce wəran nwe wos enɔce mɔ, dalakɔ dɔ nəyi disre.»‡

Capafɔ ca wəka daka kɔ Lasar

¹⁹ «Wəka daka wəlɔma enayi, pəc-bərne yamos yətət, yeyenɔki kəway; dəsək o dəsək pəyi pətət disre, pəc-di yeri yətət. ²⁰ Kəlɔ kən kirinɔ, fum wətəyɔ daka o daka wəlɔma, nwe anɔc-we Lasar mɔ, pəyɔ runɔc, pəfəntərə kusunɔka kən. ²¹ Lasar nwe pəfan kəc-wətəs yeri nyε yentəmpene-tempe ne aməsə dəntɔf nɔ wəka daka nwe mɔ, pədi. Mba kɔ cen yender yec-nentəs runɔc yɔn. ²² Kɔ Lasar efi, kɔ mələkεε mender mələk kɔ, kɔ mənɔkəre kɔ kəkɔ-nəsəm nde Abraham kəsək. Kɔ wəka daka nwe ender pəfi, k'awup kɔ. ²³ Nde kəfo nkε afi nənɔk mɔ, kɔ wəka daka eyekti fɔr; k'ənənɔk pəbɔle Abraham kɔ Lasar pəc-nəsəm kɔ kəsək. ²⁴ Kɔ wəka daka

* **16:17** itɔ ɔyɔne cəsoma «sigire» † **16:18** dalakɔ dɔ məyi kɔ wəran wəkakɔ ‡ **16:18** dalakɔ dɔ nəyi

nwe onkulørne: «Papa Abraham, mæyon'tem nənəfər! Məsom Lasar pəgbət telər tən dərōmun pəder pəcaŋkəs'im temer; bawo kətərō k'indē nnō neŋc dandē.»²⁵ Kō Abraham oloku kō: «Wan kem, məcəm-cəmne a mənəsətō daka dam nte mənayi doru mō, kō Lasar nkən əsətō pəcuy kiyi kən doru. Ndekəl on, kəŋesəm k'eyi, mənə məyi sō dəmne pəcuy.»²⁶ Kō tēyefē dənda-ε, dobo dəpəŋ deyi su daco kō nənə nte tənəŋe nwe enfaŋ kəcepər pəder nnō səyi mō, ta entam-ε.»²⁷ Kō wəka daka nwe oloku: «Iletsen'am, Papa, məsom Lasar nde kəlō ka papa kem.»²⁸ Bawo, iyō di awəŋc aŋa kəcamət, Lasar pəkō pəloku ŋa nte teyi nnō mō, nte tənəŋe ta ŋa sō ŋadeder nnō pəcuy pampē peyi mō.»²⁹ Kō Abraham oloku: «Ala, awəŋc'əm aŋa ŋayō Musa kō adəŋk a Kanu; ŋacəŋkəl ŋa.»³⁰ Kō wəka daka nwe oloku Abraham: «Ala, Papa, kō fum eyefē nnō afi ŋayi mō pəkō pəlok-lokər ŋa-ε, ŋaŋsəkpər mera ŋacəmə pəlompu darəŋ.»³¹ Kō Abraham oloku kō: «Kō ŋantəcəŋkel Musa kō adəŋk a Kanu, ali fum eyefē nnō afi daco, ŋafəkō-cəŋkəl wəkayi.»

17

Kiciya kō kəŋaŋne

(Mt 18:6-7; Mk 9:42)

¹ Kō Yesu oloku acəpse on darəŋ: «Pəfō-tam kəyi ta mes meyi mme məsəŋe fum kəciya mō. Mba pələc pəyi wəkō onəŋe ti mō.»² Pəfəfəreŋe kəkot wəkayi tasar təpəŋ dəkilim pagbal kō dəkəba, kō pəyōne wəkayi pəsəŋe wəfəfər wəkin kəlonε-ε*.³ Nəkəmbərne bel-bel!

Kō wəŋc'əm enjiya-ε, məgbəŋ-gbəŋər kō; **k'əsəkpər amera pəcəmə pəlompu darəŋ-ε**, məŋaŋne kō.⁴ Kō wəŋc'əm enjiy'am camət-məŋ dəsək din disrε-ε, a pəluksərne kəder'əm

camət-məŋ pəc-lok'əm: «Kəsəkpər k'inder amera few, iŋcəmə pəlompu darəŋ-ε,» məŋaŋne kō.»

⁵ Kō asom a Yesu darəŋ ŋaloku Wəbe: «Məberene su kəlanŋ!»⁶ Kō wəbe oloku ŋa: «Kō nəntəmpər kəlanŋ nke kəyi pəmə tənəŋen tefet mō, nəntam kəloku kətək nke: Məgbukte nnō məkō məcəmə nde dəkəba, kətək kəŋkō kəyō tefan tonu.»

⁷ «Nəna akanε daco, anō əyō wəcar nwe embifti, kō pəyōne fə ti wəkayi pəc-kək, a pəc-kəna-yefē dalε, pəloku kō: «Məder katəna məder mənde demesa!»⁸ Nte onloku kō mō: «Məlompəs'em yeri yem, məberne duma məsəŋ'im yeri, haŋ ilip kədi yeri imun; k'ilip-ε, mənə mədi yeri məmun.»⁹ Wəka wəcar kakō enyek-yekəs kō bawo əyōne kō mes məkō efəŋ mō ba? Ala!¹⁰ Tin tayi tō kō nənə, kō nəlip k'əyō mes məkō afəŋər'un mō fəp-ε, nəloku: «Acar gbəcəŋəm ŋō səyōne; nte pəmar su kəyō mō, tō səyō.»»

Yesu kətaməs kən aka sen wəco

¹¹ Yesu eyi kəkō Yerusalem, kō Yesu eyefē kəcali atəf ŋa Samari kō ŋa Kalile daco mō.¹² Eyi kəberε tadare təlōma, kō afum wəco aka sen alōma ŋander ŋafayne kō; kō ŋaŋcəmə pəbələ.¹³ Kō ŋampene sim ŋac-loku: «Yesu, Wəkirin, məyōne su nənəfər!»¹⁴ Nte Yesu enəŋk ŋa mō, k'oloku ŋa: «Nəko nəmentərne alonə nde kəlō kəpəŋ ka Kanu.» Afum aŋe ŋayi kəkō, kō pəyōne fō ŋasək a kō ŋandebere di.¹⁵ Nte wəkin enəŋk fō entamne mō, k'oluksərne pəc-cam debeki da Kanu dim dəpəŋ.¹⁶ K'efəntərə dəntəf, k'osumpər Yesu wəcək, k'eyek-yekəs kō.† Fum wəkakō, wəSamari enayi.¹⁷ Kō Yesu eyif kō: «Bafō asəkəs afum aŋe wəco? Deke aləpəs aŋe camət-maŋkələ ŋayi-ε?»¹⁸ Ali wəkin enjəc-məmə

* **17:2** pəsəŋe fum wəfəfər kəciya † **17:16** «k'eyek-yekəs kō» = «k'eyif Yesu nəwali teta kətaməs kən.»

fɛ kəlüksərnɛ **pædecam debeki da Kanu**, mɛnɛ wəcɪkərə wəkin wəkawɛ?»¹⁹ Kɔ Yesu oloku kɔ: «Məyɛfɛ məkɔ, kəlan kam kəyac'əm.»

Kæder ka dɛbɛ da Kanu
(Mt 24:23-28,37-41)

²⁰ Ntɛ aFarisɪ ɲayɪf Yesu tɛm ntɛ **dɛbɛ da Kanu** dɛndɛdɛr mɔ, k'oloku ɲa: «**Dɛbɛ da Kanu** dɔfɔdɛr pagbətɛnɛ di fəp. ²¹ Afɔkulɛ di, «Idɛndɛ nnɔ!», «Idəkɔ ndɛ!» Bawo **dɛbɛ da Kanu** nənɔ ɲɔ dɛyɪ daco.»

²² Ntɛ Yesu elɪp kəlɔku ɲa ti mɔ, k'oloku aɛpɛsɛ ɔn darɛɲ: «Dɔsək dɛndɛbɛp ndɛ nɛndɛfan kənɛɲk dɔsək dɪn da Wan ka fum mɔ, mba nɛfɔsɔ-nɛɲk di. ²³ Andɛlok'un: «Eyi nnɔ!» kɔ pəyɔnɛ fɛ ti-ɛ «Eyi ndɛ!» Ta nɛdɛkɔ di, ta nɛdɛyɛksərnɛ kəkɔ ka di. ²⁴ Pəmɔ təkɔ pəmɔt pɔɲmɔt a pəyɔ wɔɲkərə darenɔ kəyɛfɛ kəsək kin haɲ ka mɛrɛɲ mɔ, tatəkɔ tɔ Wan ka fum endɛyɪ kɔ dɔsək dɔn. ²⁵ Mba mɛnɛ pətərə pəpɔɲ kərəs, afum a tɛm tante ɲawɛnəs kɔ. ²⁶ Təkɔ tɛnacɛpər tɛm ta Nuha mɔ, tɛndɛɛpər sɔ dɔsək da Wan ka fum. ²⁷ Afum ɲaɲɔ-di yɛrɪ, ɲac-mun, arkun kɔ aran ɲac-nɛɲɔnɛ, haɲ dɔsək ndɛ Nuha ɛnabɛrɛ dɛbil mɔ: Kɔ dɔmun dɛlarɛm dɛndɛr ndɛ dɛnamɛlɛk ca fəp mɔ.† ²⁸ Pændɛyɪ pəmɔ tɛm ta Lɔt. Afum ɲaɲɔ-di yɛrɪ, ɲac-mun, ɲac-way, ɲac-caməs, ɲac-bɔf, ɲac-cəmbər wɔlɔ. ²⁹ Mba dɔsək ndɛ Lɔt owur Sodom mɔ, nɛɲɔ kɔ pərbɛlɔ yɛnatuf Sodom kɔ yɛmɛlɛk ca ya di fəp.‡ ³⁰ Itɔ pændɛyɪ dɔsək ndɛ andɛmɛntər Wan ka fum mɔ.»

³¹ «Dɔsək dadəkɔ mənɔ nwɛ mɔɲyɪ dɛkɛr, ca yam yɛyɪ dukəlɔ mɔ, mɛfɔtam kɛbɛrɛ mɛlɛk yɪ. Mənɔ nwɛ tɛmbɛp dɛlɛ mɔ, mɛfɔtam kəlüksərnɛ kəlɔ kam ndɛ dare. ³² Nɛcɛm-cɛmɛnɛ wəran ka Lɔt.* ³³ Mənɔ nwɛ mɛndɛsɛp kəkɛkəs kəyɪ doru kam mɔ, kændɛsalpər'əm,

kɔ mənɔ nwɛ kənasalpər mɔ, mɛndɛsɔtɔ ki. ³⁴ Ic-lok'un: Pibi papəkɔ, afum mɛrɛɲ ɲandɛfɛntərə kɛfɛɲɔ kin, pasumpər wəkin pasak wəkɔ; ³⁵⁻³⁶ aran mɛrɛɲ ɲandɛyɪ kəkɔ kirir kin, pasumpər wəkin pasak wəkɔ.† ³⁷ Kɔ aɛpɛsɛ ɔn darɛɲ ɲayɪf kɔ: «Dɛkɛ tatəkɔ tɛndɛkɔ-yi-ɛ, Wəbɛ?» Kɔ Yesu oloku ɲa: «Nɛdɛ pɛfɪ pɛyɪ mɔ, dɪfɔ yɔfɔn yɔɲlɔɲkanɛ.»

18

Capafɔ ca wəran nwɛ wos efi mɔ, kɔ wəbɔc kiti

¹ Kɔ Yesu oloku ɲa capafɔ, kɛmɛntər ɲa fɔ mɛnɛ **ɲac-lok-lokər Kanu** tɛm o tɛm ta dis dɔlɔl ɲa. ² K'oloku: «Dare dɔlɔma dɛnɔyɪ dɔyɔ wəbɔc kiti nwɛ ɛnatɔ kɛ-nɛsɛ Kanu mɔ, ali fum ta elɛlɛs-ɛ. ³ Dare dadəkɔ dɔyɔ sɔ wəran wətɔlɔ wɔlɔma nwɛ ɛɲɔ-der pɛc-loku kɔ: «Məbɔc'em kiti kɔ wəyɛfɛrɛnɛ kem daco!» ⁴ Kɔ wəbɔc kiti nwɛ ɛfatər kɔ haɲ, k'ɛndɛ pəlɔkunɛ dɛbəkɛc: «Ali ntɛ intɔcərə Kanu, ta ilɛlɛs nwɛ o nwɛ mɔ; ⁵ ntɛ wəran nwɛ wos efi, ɔlɔlɛs'im dis mɔ, ibɔcɛ kɔ kiti kɔ wəyɛfɛrɛnɛ kɔn daco, ntɛ tɛndɛsɔɲɛ kɔ kətɔ-gbəkərə-gbəkərə sɔ kæder mɔ, pɛdɛnɛɲkanɛ kəlɔlɛs'im dis mɔ.» ⁶ Kɔ Wəbɛ Yesu ɔnɔcər: «Nɛcɛɲkəl ntɛ wəbɔc kiti wətɔlɔmp ɔɲlɔku mɔ. ⁷ Kanu nkɔn ɔfɔdɛkɔ-bɔcɛ afum ɔn aɲɛ kiti ba, aɲɛ ɲambɔkər kɔ pibi kɔ dan mɔ? Endɛsɔɲɛ ɲa kəwɔn kəkər ba? ⁸ Ic-lok'un: «ɔfɔdɛsɔɲɛ ɲa kəwɔn kəkər, ɛndɛbɔcɛ ɲa kiti katɔna-katɔna. Mba kɔ Wan ka fum ɛndɛdɛr-ɛ, ɛndɛbɛp kəlan doru ba?»

Capafɔ ca wəFarisi kɔ wəwɛrəs dut

⁹ Kɔ Yesu oloku sɔ capafɔ nɛcɛ afum alɔma aɲɛ ɲanacɛm-cɛmɛnɛ kəlɔmp, a ɲac-fɛfɛrəs akɔ mɔ: ¹⁰ «Kɔ afum mɛrɛɲ ɲampɛ kəkɔ-tɔla Kanu ndɛ **kəlɔ kəpɔɲ ka Kanu**; wəkin

† 17:27 Dəkəɔp 6:9-7:24 § 17:29 Dəkəɔp 19:24 * 17:32 mɛmɔmɔn Dəkəɔp 19:26

† 17:35-36 Andɛɲɔr yɛycɪcəs yɔlɔma [Arkun mɛrɛɲ ɲandɛyɪ dɛlɛ dɪn dayɪ, pasumpər wəkin pasak wəkɔ.]

nwe pəyənə wəFarisi, wəkə pəyənə wəwerəs dut. ¹¹ WəFarisi nwe pəcəmə pəc-lok-lokər Kanu dəbəkac nte: «Kanu, iyek-yekəs'am* nte intəyi pəmə afum aləpəs akə nɔyənə abanɔs ca ya afum mə, ta nɔlomp, nɔac-sumpər dalakə, kə intəyi pəmə wəwerəs dut nwe mə. ¹² Kəmerən k'ɔnɔn dəsək doluksər disre, ic-sən sə farile fəp fa yəsətə yem.» ¹³ Wəwerəs dut nwe nkən pəcəmə pəbələ, pəc-nese kəyektɔ fər darenɔc yati, mba pəc-sut-sutne abəkac kəc-loku: «Kanu mənən'em, ina wəciya!» ¹⁴ Ic-lok'un: Fum wəkakə enalomp nno Kanu kəyi mə, a k'endelukus nde ndarən; mba wəFarisi enalomp fə nno Kanu kəyi mə. Nwe o nwe eləkne, andetore kə; nwe o nwe otontne, andepene kə.»

*Yesu kətolane kən awut afət
(Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)*

¹⁵ Afum nɔc-kere Yesu ali cənaka nte tənɔnɔ pəc-denər nɔ waca pətolanə nɔ mə. Nte acepse ən darən nənənɔc ti mə, kə nənɔnɔn-gbənɔn nɔ.

¹⁶ Mba kə Yesu ɔlətərnene awut pəc-loku: «Nəce awut nader nno iyi mə! Ta nənənə nɔ, bawo **dəbe da Kanu**, anɔ nɔyi pəmə awut mə, nɔyənɔ nɔ. ¹⁷ Awa! Ic-lok'un nwe o nwe ɔntəban **dəbe da Kanu** pəmə wan wəfət mə, ɔfəberə nɔ disre few!»

*Wərkun wəkə daka delarəm
(Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)*

¹⁸ Kə wəbe wələma eyif kə: «Wəbe wətət, cəke cə pəmar'im kəyən, isətə kəyi wəyən katina-ε?» ¹⁹ Kə Yesu eyif kə: «Ta ake tə mənwen'em «Wətət»-ε? Ali fum ɔyənə fə wətət, mənə Kanu gbəcərəm. ²⁰ Mənɔcərə mosom ma Kanu: Ta məsumpər dalakə; ta mədif fum; ta məkiye; ta məbanɔc fum yem disre; mələləs akombərə am- papa kam kə iya kam.» ²¹ «Nɔcəmə maməkə fəp darən kəyefe nte inafete mə,» fum wəkakə pəc-loku. ²² Nte Yesu ene

kə dim mə, k'oloku kə: «Awa tes tin tobut'am: Məcaməs daka dam, məyer pəsam papəkə atəyən daka, məndekə-sətə daka dənɔn nde darenɔc. Kə təyefe danda-ε, məder məceps'em darən.» ²³ Nte fum nwe ene moloku ma Yesu mə, kə abəc nɔmberə kə, bawo enayən daka delarəm. ²⁴ Nte Yesu enənɔc kə abəc nɔmberə kə mə, k'oloku: «Pənɔcua aka daka kəberə ka **dəbe da Kanu** dantəf. ²⁵ Pəfəfərene yəkəmə kəberə ka abi nɔ təsəmbə pətəs wəkə daka kəberə ka **dəbe da Kanu** dantəf.» ²⁶ Anɔ nənɔc-cənɔcəl Yesu mə nɔyif kə: «Anə antam nɔ kəyac-ε?» ²⁷ Kə Yesu oloku nɔ: «Nte tənɔmbər afum mə, Kanu kəntam ti.» ²⁸ Kə Piyər oloku: «Sənə səsək daka dosu kə sənɔcəm'am darən.» ²⁹ K'oloku nɔ: «Awa! Ic-loku nu kanɔc: Fum eyi fə, nwe nɔsək kələ kən, wəran kən, wənɔc, akomene ən, kə awut ən teta **dəbe da Kanu**, ³⁰ ta wəkəyi nɔkəsətə pələrəm doru dandə, kə dekirin nde nənɔyən wəyən katina mə.»

*Yesu endənɔc ta maas defi dən kə
kədeyefe kən afi daco*

(Mt 20:17-19; Mk 10:32-34)

³¹ Kə Yesu elək Asom ən wəcə kə mərən, k'oloku nɔ: «Yerusalem andepə. Mes mme adənɔc a Kanu nənənɔcəs teta Wan ka fum mə fəp, məndekə-yi. ³² Bawo andekə-bər kə atəyənə Suyif dəwaca; andekə-fani kə, andekə-tərəs kə, andekə-yuksər kə lin, ³³ andekə-sute kə tənɔnɔn, a pədedit kə. Tataka ta maas ta defi dən, pəyefe afi daco.» ³⁴ Mba Asom ən nənənə fə ti tələm o tələm. Nənənə fə nte tatəkə toloku mə.

*Yesu kətaməs kən wətənənɔc
(Mt 20:29-34; Mk 10:46-52)*

³⁵ Nte nɔyi kələtərnə Yeriko mə, tetənɔc wətənənɔc wələma pəndə dənɔc kəsək pəc-tola. ³⁶ K'ene pəkət pa kənay, k'eyif daka nde dender mə. ³⁷ K'aloku kə: «Yesu wəkə Nasaret eyi kəcepər!»

* **18:11** «iyek-yekəs'am» = «iyifəm nəwali teta . . .»
ta aYisrayel = «wəyac kənan.»

† **18:38** «Wan ka Dawuda,» Ti təyənə tokule

38 K'õŋkulørne: «Yesu waka† Dawuda møyõn'em nõnõfõr!»
 39 Aŋe ñanasol kò Yesu ñayi kò tekirin mò, ñayefe kəgbəŋ-gbəŋər kò a pəcaŋk, mba wəkakò pəc-ŋaŋkane kəkule-kule: «Wəka Dawuda møyõn'em nõnõfõr!»
 40 Kò Yesu eŋcəme, k'osom a pakere kò fum nwe. Nte alətərne kò mò, k'eyif kò: 41 «Cəke cò məfan a iyõn'am-ε?» K'oloku: «Wəbe, iluksərne sò kəŋəŋk!»
 42 Kò Yesu oloku kò: «Məlüksərne sò kəŋəŋk! Kəlan kam kəyac'əm.»
 43 Gbəŋcana babəkò kò fum nwe enəŋk, k'eyefe k'eŋcəme kò darəŋ **pəc-cam debeki** da Kanu. Nte afum fəp ñanəŋk tatəkò mò, kò ñayefe kəkõr-kõru Kanu.

19

Yesu kò Sasey

1 Nte Yesu embere Yerikò mò, k'eŋcali dare. 2 Awa, kò fum wələma, nwe aŋc-we Sasey, nwe enayõne wəbe ka awerəs dut, pəyò daka delarəm, 3 pəc-tən kəcərə fum nwe aŋwe Yesu mò; mba eŋc-tam fe ti, bawo afum ñanala, nkən pəbumpsene. 4 Kò fum nwe eŋcəpər kirin k'õŋkò pəfəŋk dəkətək nte təŋsəŋe kò kəŋəŋk Yesu mò, bawo dif' enakò kəcəpər. 5 Nte Yesu embəp kətət kəŋkò dəntof mò, k'eyeki fər k'enəŋk fum nwe, k'oloku kò: «Sasey məkufe mator; bawo nde kəb kam inkò məkò iyi.»
 6 Kò Sasey embəlkər kətor, k'emban Yesu pəbõtu disre. 7 Nte afum ñanəŋk ti mò, kò ñayefe kəcəpene, ñac-loku: «Ndena fum wəciya ŋkò pəyi.»
 8 Mba Sasey nwe enacəme wəbe fər kirin mò, oloku: «Wəbe, indesəŋ atəyò daka dacò da kəsòtə kem; nwe o nwe inanaŋkane kəbanər pəlarəm mò, indesəŋ wəkayi kəmaŋkəle ka təkò inabanər kò mò.»
 9 Kò Yesu oloku kò: «Məkò, Kanu kəyac aka kəb kəŋke, bawo mənə sò wəka Abraham məyõne! 10 Bawo Wan

ka fum ender kədeten kò kəyac ka aŋe ñanasolə mò.»

Capafò cə meŋcəmbəl ma kema (Mt 25:14-30)

11 Afum ñayi kəcəŋkəl Yesu. Kò Yesu ənəcər capafò cələma, bawo ñanalətərne Yerusalem, afum ñac-cəm-cəmne a **dəbe da Kanu** dəŋkəwur gbəŋcana babəkò. 12 Kò Yesu oloku: «Fum wətət tokom wələma, enayefe k'õŋkò atof ñobol-bolu kəkò-tən dəbe a pədeder. 13 Kò fum nwe ewe acar ən wəcò, k'osəŋ ña nwe o nwe keme kəpəŋ kin, k'oloku ña: «Nəc-kafəle-kafəle ki waca haŋ ic-der.»
 14 Mba afum aka dare dadəkò ñanater kò, kò ñasom kəkò-loku nde fum nwe əŋc-kò kətən dəbe mò: «Səfan fe a fum wəkawe pəyõne su wəbe!»
 15 Kò fum nwe ŋkò pəsòtə dəbe, nte olukus mò, k'ewe acar ən aŋe wəcò kədecərə nte nwe o nwe eŋkafəli-kafəli waca mò. 16 Kò wəcar wəcəkò-cəkò ender, k'oloku: «Wəbe, isòtə wəcò wa kema kəŋkò mənəsəŋ'im mò.»
 17 Kò fum nwe oloku: «Tentesə, wəcar wətət məyõne, bawo məlomp teta tes tefet, indesəŋ sədare wəcò məyõne wəbe kəŋan.»
 18 Kò wəcar wəka mərəŋ ender, kò wəkakò oloku kò: «Wəbe, kəcəmət ka kəŋkò mənəsəŋ'im mò, k'isòtə.»
 19 Kò fum nwe oloku sò wəkakò: «Isəŋ'əm sədare kəcəmət, məyõne wəbe kəŋan.»
 20 Kò wələma ender pəloku: «Wəbe kema kam kəŋke, inafəktər ki dəkəloto kətət iməŋk. 21 Bawo inanes'am nte məŋcuca mes mò: Məŋlek mpe məntəboc mò; mətel nde mənatə-bof mò.»
 22 Kò fum nwe oloku wəcar kən: «Moloku mam m' indekit'əm, mənə wəcar wələc! Mənacərə a inçuca; k'inlək mpe intəboc mò, ic-tel da intəbaf mò. 23 Ak' enasəŋe nte mənatə-bəs-bəsər pəsam pem mò, kò nte ilukus mò, k'inlək iban pi padenəŋen'em kəntəŋgbe?»
 24 K'oloku afum aka ñanayi di mò: «Nəbanər kò kema kəŋkò nəkene ki wəkò əsòtən'em

wəco mə.»²⁵ Kɔ afum ŋaloku: «Wəbe, wəkakɔ ɔsɔtɔ wəco!»²⁶ Kɔ fum nwe oloku ŋa: «Ic-lok'un: Məna nwe məyɔ mə, amberene sɔ məna wəkayi. Mba məna nwe məntɔyɔ mə, ambanjər'əm ali depic pəkɔ məyɔ mə.»²⁷ Ta merəŋ tayi, nəker'em ater'em aŋe ŋanato-faŋ a iyɔne ŋa wəbe mə, nəfay ŋa mera fɔr yem kirin.»

Yesu kəkɔ kɔn Yerusalem
(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Sanj 12:12-19)

²⁸ Nte Yesu elip kəloku afum moloku maməkɔ mə, k'osumpər dɔpɔ afum kirin kəkɔ Yerusalem.²⁹ Nte Yesu ɔlɔtərne sɔdare sa Betfase kɔ Betani mə, kəca ka tɔrɔ təkɔ aŋwe Tɔrɔ ta Olif mə, kɔ Yesu osom aɕepse ɔn darəŋ merəŋ.³⁰ K'oloku ŋa: «Nəkɔ nde dare nde antefərne mə, kɔ nənjkɔberɛ-ɛ, nənjkɔbɔp di sɔfale sɔfət pakot si, nse fum o fum ɛntatɔ-nde mə. Nəsikali si, nəkerɛ.»³¹ Kɔ fum eyif nu: «Ta ake tɔ nəŋsikale si-ɛ?» Nəloku kɔ gbəcərəm: «Bawo Wəbe efaŋ si.»

³² Kɔ afum aŋe anasom mə ŋaŋkɔ, kɔ ŋaŋkɔ ŋabəp sɔfale sɔfət pakot si pəmɔ təkɔ Yesu ɛnaloku ŋa mə.³³ Ŋayi kəsikali sɔfale sɔfət, kɔ asərka ŋayif ŋa: «Ta ake tɔ nəŋsikale sɔfale sasəkɔ-ɛ?»³⁴ Kɔ aɕepse ɔn darəŋ merəŋ aŋe ŋaloku aka sɔfale: «Wəbe efaŋ si.»³⁵ Kɔ afum aŋe ŋaŋkene Yesu sɔfale sɔfət nse, kɔ ŋandəŋəsər si suma sənjan, kɔ Yesu ɛnde si kəronj.³⁶ Təkɔ ɔŋc-kɔ kirin mə, itɔ afum ŋaŋc-perɛ kɔ suma sənjan dɔpɔ.³⁷ Nte ŋalɔtərne Yerusalem nde pətəmbəlɔr pa Tɔrɔ ta Olif mə, kɔ pəmbɔt kənay kəŋkɔ kənacəpse kɔ darəŋ mə fəp. Kɔ ŋayefɛ kəkɔr-koru Kanu pəpəŋ, bawo ŋananəŋk **mes mɛwɛy-wɛy mmɛ Kanu kəmməntər mə.**³⁸ Kɔ ŋac-loku:

«Kanu Kəpəŋ kəpocɛ pətət wəbe nwe ɛnderɛne tewe tən mə!
Pəforu peyi dareŋc,

kɔ **pəmot pa pələl pa dəbe dɔn** peyi dareŋc!»

³⁹ AFarisi akin akin akɔ ŋanayi kənay kəŋkɔ dacɔ mə, ŋaloku Yesu: «Wəbe, məloku aɕepse am darəŋ ŋacaŋk!»⁴⁰ Kɔ Yesu oloku ŋa: «Kɔ ŋaŋcaŋk-ɛ, masar mɔŋkule-kule!»

Yesu kəbok kɔn teta Yerusalem
⁴¹ Nte ŋalɔtərne Yerusalem, a kɔ Yesu ɛnəŋk dare mə, k'ɛyefɛ kəbok teta di,⁴² k'oloku: «Yerusalem, məna ɛŋcərə məkɔ təkɔ aŋyɔ pasɔtɔ pəforu mə! Mba ndəkəl tatəkɔ tənjbɔpən'am, məfotam ti kənəŋk.⁴³ Bawo dɔsək dendeder nde ater'am ŋandenəŋkər'əm kandɛ, ŋakel'əm, a ŋadewəpərən'am waca fəp mə.»⁴⁴ Ŋandeləsər'əm haŋ awut am, ali tasar tin ŋafɔdesakar'am mpe pəndəŋərne pələm mə, bawo mənacərə fɛ tɛm nte Kanu kənader kəmar'əm mə!»

Yesu kəberɛ kɔn nde kələ kəpəŋ ka Kanu
(Mt 21:12-17; Mk 11:15-19; Sanj 2:13-22)

⁴⁵ Nte Yesu ɛmbere nde **kələ kəpəŋ ka Kanu** mə, k'ɛyefɛ kəbeləs acaməs.⁴⁶ K'oloku ŋa: «Dəyecicəs Kanu kəloku: «Kələ kem, tofo nde **əŋlok-lokər Kanu** tɔ, mba nana nənjkafəli ki aŋgbaŋcan nŋe akiye ŋaŋgbɔpne mə.»»

⁴⁷ Dɔsək o dɔsək Yesu ɛŋc-təkse afum dəndo **kələ kəpəŋ ka Kanu** disrɛ. Alonŋe apəŋ, atəkse sariye, kɔ abeki a dətɔf ŋac-tɛn kədif kɔ.⁴⁸ Mba ta ŋaŋcərə nte ŋaŋyɔ, bawo afum fəp ŋaŋc-cəŋkəl moloku ma Yesu, ta ŋafaŋ kəbut ali toloku tən tin kəne-ɛ.

20

Deke kətam mes ka Yesu kəyefɛ-ɛ?
(Mt 21:23-27; Mk 11:27-33)

¹ Dɔsək dələma, nte Yesu eyi kətəkse afum nde **kələ kəpəŋ ka Kanu** mə, pəc-dəŋk moloku mətət. K'alonŋe apəŋ, kɔ atəkse a sariye kələkəne abeki a dətɔf ŋambərər kɔ,² kɔ ŋaloku Yesu: «Məloku su

ma sariye nse səsəŋ'am kəyɔ ka mes mame mə, kə pəyənə fə ti-ε, məbənçər su nwe osom'əm kəyɔ ka mi mə.»³ Kə Yesu oloku ŋa: «Ina sɔ, k'iyif'un k' inder toloku tin: ⁴ Anɔ enasom Saŋ kədegbət fum dərɔmun-ε, Kanu ba, ka afum?»⁵ Kə ŋayefə kəgbəkələne taŋan, ŋac-loku: «Kɔ səlɔku fɔ Kanu-ε, enyif su: «Ta ake tɔ nənata-laŋ-ε?»⁶ Mba kə səlɔku ndekəl fɔ: «Afum ŋanasom kɔ-ε,» afum a dətɔf fəp ŋaŋcacas su, bawo ŋaŋcərə fəp a Saŋ wədəŋk wəka Kanu ɔ enayənə.»⁷ Kə ŋaloku Yesu: «Səŋcərə fə.»⁸ Kə Yesu oloku ŋa: «Ina sɔ ifəbənçər'un nwe osom'im kəyɔ ka mes mame mə.»

Capafɔ ca abum dale alec bəkac
(Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)

⁹ Kə Yesu eyefə kəlɔku afum capafɔ nce: «Fum enabɔf tək yokom dale, k'ənçəmbər yi seke, k'owur k'əŋkə atɔf ŋələma nŋe enakɔ pəwon mə. ¹⁰ Nte tem tembəp mə, kə fum nwe osom wəcar nno abum a dale aŋe ŋayi mə, a ŋapocə kə yokom yələma ya tək yayəkɔ. Mba kə abum a dale ŋasut kə, kə ŋasak kə, k'olukus waca wəsəkər. ¹¹ Kə fum nwe ŋəgbəkərə sɔ kəsom ka wəcar wələma; kə abum a dale ŋasut sɔ wəkakɔ, kə ŋalapəs kə, kə ŋasak kə, k'olukus waca wəsəkər. ¹² Kə fum nwe osom sɔ wəka maas, kə abum a dale ŋambopər wəkakɔ, kə ŋambeləs kə. ¹³ Kə wəka dale nwe eyifnə: «Cəke cɔ indeyɔ-ε? Wan kem nwe imbətər mə indesom; tələma ŋaŋkələləs wəkakɔ.»¹⁴ Mba nte abum a dale ŋanəŋk wəkakɔ mə, kə ŋalokənə: «Wədəlek ke kən ɔfɔ wəkakɔ. Padif kə nte tənçəŋe dale dede dəyənə dosu mə.»¹⁵ Kə abum a dale aŋe ŋasumpər wan ka wəka dale, kə ŋawurenə kə dale kəsək kə ŋandif.»

Kə Yesu eyif acəŋkəl ɔn, «Cəke cɔ pəmar wəka dale nwe pəyɔ ŋa-ε?»¹⁶ Kə Yesu ɔnɔcər: «Pəmar

wəka dale nwe pəder pədif abum a dale akakɔ fəp, pəban sɔ dale pəsəŋ abum ələma.» Nte afum ŋane moloku mme mə, kə ŋaloku: «Ta tatəkɔ tetam kəyi!»¹⁷ Kə Yesu eŋkafəli kəro k'əməmən ŋa, k'eyif: «Cəke cɔ toloku tecic tantə toloku oŋ-ε?»

«Tasar nte acəmbər kələ ŋanace mə, ipede pəyənə oŋ tasar mpə pɔsumpər kələ mə.»

¹⁸ Nwe o nwe etemprenə pi kəroŋ, entepə;

məna nwe pentemprenə sɔ kəroŋ mə, pomputək'əm.»

Abə a dine aSuyif kafəŋ kəŋan
kəkəŋkələ-kəŋkələ Yesu

(Mt 22:15-22; Mk 12:13-17)

¹⁹ Atəkse a sariye kə aloŋne apəŋ ŋac-ten kətəp kə waca tem tatəkɔ, bawo ŋanacərə a te taŋan tɔ Yesu enaloke capafɔ cacəkɔ; mba ŋac-nese afum akɔ ŋanayi di mə. ²⁰ Kə ŋayefə kəkəŋkələ-kəŋkələ Yesu. Ti disre, kə ŋasom afum aŋe ŋanabaŋenə kəcəŋkəl moloku mən mə. Afum ŋanayi aŋe anasom kəkɔ-sumpər Yesu dəmoloku mə, nte tənçəŋe ŋatam kəber kə wəbe dəwaca, nwe enatəmpər kətam kə fənəntər dətɔf mə. ²¹ Kə afum asom aŋe ŋaŋcaŋ kə moloku: «Wətəkse, səŋcərə fɔ moloku mame məŋloku məc-təkse mi afum mə məsək; məfəkiti fum kənəŋk kən, mba kəŋce kə mantəkse afum kəkət nke kəmbət Kanu mə. ²² Awa, məloku su ma, pəmar kəsəŋ dut dosu wəbe wəka Rom* ba, ka pəmar fə ti?»²³ Mba kə Yesu enepəl kəta kəŋan, k'oloku ŋa: ²⁴ «Nəmentər'im pəsam gbələŋ bin. Kəro ka ana kəyi pəsam papəkɔ-ε, kə tewe ta wəkayi?» Kə ŋaloku, «Wəbe wəka Rom.»²⁵ Kə Yesu oloku ŋa: «Awa, nəsəŋ wəbe wəka Rom pəkɔ pəyənə pən mə, kə Kanu sɔ pəkɔ pəyənə pa Ki mə.»²⁶ Afum aŋe ŋantam fə kəsumpər kə dəmoloku kənay nke daco; mba nte

* 20:22 «Wəbe wəka Rom» = «Sesar,» ti təyənə tokule ta wəbe wəka Rom.

moloku ma Yesu mençiyane ña mɔ, kɔ ñançanj.

Kəyif ka kədeyefɛ ka defi afi daco
(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)

²⁷ Kɔ aSadisi alɔma ñander nnɔ Yesu eyi mɔ. ASadisi akakɔ ñanç-loku a k'afi-ɛ, kəyefɛ kəyi fɛ sɔ. Kɔ ñayif Yesu moloku mme: ²⁸ «Wətəkse, nte tɔ Musa enacice su: «Kɔ wɛnç ka fum efi pənɛnçɛ mba ta ɔyɔ wan-ɛ, wɛnç wəkɔ eyi doru mɔ, entam kənasar wəran ka wəfi pəkome kɔ awut.» ²⁹ Mba awɛnç camət-merəñ ñanayi tɔlɔma. Kɔ wəcəkɔ-cəkɔ enɛnçɛ, k'efi ta esak wan-ɛ. ³⁰ Kɔ wəka merəñ enasər wəran kɔn, ³¹ kɔ tɛyefɛ danda kɔ wəka maas enasər kɔ. Tatəkɔ tɔ tənəkɔ hañ kɔ awɛnç anja anje camət-merəñ fəp ñanɛnçɛ wəran wəkin nwe, ta nwe o nwe esak wan-ɛ. ³² Tələpəs on, kɔ wəran nwe efi. ³³ Kɔ dəsək dəyefɛ da afi dendeɓəp-ɛ, anɔ endelek wəran wəkawɛ-ɛ? Bawo awɛnç anja akanje camət-merəñ fəp ñananɛnçɛ kɔ!» ³⁴ Kɔ Yesu oloku ña: «Arkun kɔ aran a doru dandɛ ñanɛnçɛnɛ. ³⁵ Mba nde doru dakɔ dender mɔ, Kanu kənəñk fɔ pəmar alompu ñayefɛ defi, a ñasɔtɔ kəyi wəyɛn doru dadəkɔ-ɛ, ñafode ñac-nɛnçɛnɛ. ³⁶ Ñafɔtam sɔ kəfi, bawo pəyi ña pəmɔ melekɛɛ, ña ñandeyɔnɛ awut a Kanu, bawo Kanu kəyɛkti ña defi. ³⁷ Musa oloku pəsoku pɛs a afi ñandeyefɛ defi. Kəfo nke ançic teta tərəntəm nte tɛnç-mar mɔ, Musa ewe Kanu danda «Kanu ka Abraham, Kanu ka Isiyaka, Kanu ka Yakuba.»» ³⁸ Kɔ Yesu ɔnɔcər, «Kanu bafɔ ka afi kɔ, mba ka ayi wəyɛn; bawo nnɔ Kanu kəyi mɔ, fəp fənyi wəyɛn.» ³⁹ Kɔ acicəs a sariyɛ alɔma ñalɛk moloku, kɔ ñaloku: «Wətəkse, məloku bel-bell!» ⁴⁰ Kɔ ñanç-nesɛ sɔ kəyif kɔ moloku mɔlɔma.

Wəyɛk-yɛk wəka Kanu kɔ Dawuda

(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)

⁴¹ Kɔ Yesu oloku ña: «Cəke cɔ antam kəlɔku a Wəyɛk-yɛk wəka Kanu wəka Dawuda ɔyɔnɛ-ɛ? ⁴² Bawo Dawuda nkən yati oloku buk ba Yabura Dawuda disre: «Wəbɛ enaloku wəbɛ kem: Məder mändɛ nnɔ kəca kem kətɔt, ⁴³ Ifañ kəbocər'əm atereɛnɛ am dəntəf mənas-nas ña.»† ⁴⁴ Kɔ Dawuda ewe wəsom ka Kanu «wəbɛ kən»-ɛ, cəke cɔ wəkakɔ entam kəyɔnɛ wan kən-ɛ?»

Yesu oloku a pakembərne məyɔ ma atəkse sariyɛ

(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

⁴⁵ Nte afum ñayi kəcəñkəl Yesu mɔ, k'oloku acɛpse ɔn darəñ: ⁴⁶ «Nəkembərne atəkse sariyɛ: Nambətər kəkətəsɛ suma səpəñ, ñambətər pac-yif ña kəyif kətɔt mofɔ mme mɛnɔlɛ mɔ, ñambətər dəkəndɛ dəcəkɔ-cəkɔ **dəkəcəpəs**, kɔ səcəm səcəkɔ-cəkɔ mofɔ mme anɔkɔ kədi yeri mɔ. ⁴⁷ Na ñambañər aran anje awos anja ñafi mɔ daka danjan, ña ñambɔləsɛ sali nte tənçɔnɛ pagbəkəre ña mɔ. Andekɔ-kiti ña kiti kəyɛnki!»

21

Kəpocɛ ka wəran wətəyɔ daka nwe wos enafi mɔ

(Mk 12:41-44)

¹ Kɔ Yesu eyɛkti fər, k'ənəñk nte aka daka ñanç-ber kəpocɛ kəñan dətəfala ta **kəlɔ kəpəñ ka Kanu** mɔ. ² K'ənəñk sɔ wəran wətəyɔ daka wəlɔma nwe wos efi mɔ, pəc-ber mɛnçəmbəl mɛfɛt merəñ ma kəpər. ³ K'oloku: «Ic-lok'un, kançɛ: Wəran wətəyɔ daka wəkawɛ wos enafi mɔ, ompocɛ pətəs aka fəp. ⁴ Bawo afum aləpəs anje fəp, nte daka dɛlar ña mɔ, itɔ ñamber kəpocɛ kəñan danda, mba nkən, kətəyɔ kən daka, ɔsəñ pəkɔ pəmar pəsəñɛ kɔ kətam kəyi doru mɔ.»

Yesu kədəŋk kədələsər ka kəlb kəpəŋ

(Mt 24:1-2; Mk 13:1-2)

⁵ Afum aloma ŋaŋc-liku teta **kəlb kəpəŋ ka Kanu:** «Kəntese k'alompəse ki masar mətət kə ca yətət ya ki nye aŋsəŋ Kanu kəpocə mə.» Kə Yesu oloku: ⁶ «Dəsək dendeder, nde nəntədenəŋk tasar tedeŋse tasar kəronj mə, fəp fayi andewuŋ yi.

Pələc kə kətərəs

(Mt 24:3-14; Mk 13:3-13)

⁷ Kə ŋayif kə: «Wətəkse, ake tem tə tatəkə tendeyi-ε? Təyə teŋbəkəre tere tendementer mes maməkə məmbəp-ε?» ⁸ Kə Yesu oloku ŋa: «Nəkembərne, ta nəsakne patalər'un! Bawo afum alarəm ŋadeder ŋac-kətene tewe tem, ŋac-lok'un: «Ina əyone wəsom ka Kanu,» kə, «Tem tembəp!» Mba ta nədecəme ŋa darəŋ! ⁹ Kə nəndene teta kəwan, k'afum a dətəf ŋayəŋkər abe aŋan bəkəc-ε, ta nənese; bawo mēne tatəkə toŋnuŋkēne teder kərəsna, mba bafə ndəkəl doru dandə dendelip.» ¹⁰ K'oloku ŋa sə: «Afum aloma ŋandeyefərēne kə afum aloma, atəf ŋələma ŋayefərēne kə atəf ŋələma; ¹¹ antəf ŋendeyikce mofo mələma, dor kə docu yendeyi mofo mēlarəm; mes mēwēy-wēy mendeyi, kə **mēgbəkər məpəŋ mmē mendeyefē nde Kanu Kəyi mə.** ¹² Mba maməkə mendebəp, pa-sumpər'un, patərəs'un, pasəŋ'un kəkə-kiti **dəkəcəpəs** a padeber'un dəbili. Abe a dətəf ŋandekit'un teta tewe tem. ¹³ Tatakə tendemər'un kələku ka təkə nəŋcəre tetem mə. ¹⁴ Ta təyə nu kəcem-cēmne təkə nəndeyə a nəyacne mə. ¹⁵ Ina wəkawē yati ina endesəŋ'un temer kə kacəre ka kətət nke ater anu, nwe o nwe əntədetam kəgbəkəl mə. ¹⁶ Akomene, awēŋc aŋa, anapa, kə abət anu yati ŋandesəŋ nu, ŋasəŋe alarəm kəfi nu daco. ¹⁷ Fəp fəndeter'un, teta tewe tem.

¹⁸ Mba ali kəfon konu ka dərōmp kin kəfədəsələ; ¹⁹ Kə nəmbere ne kəsumpər bel-bel-ε, nəndeyacne nəyi doru.»

Yesu endəŋk kədələsər ka Yerusalem

(Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)

²⁰ «Kə nəndenəŋk asodar ŋakel Yerusalem-ε, nəcəre tem tatəkə a kələsər ka di kələtərne. ²¹ Tem tatəkə akə ŋayi Yude mə, ŋac-yekse kəpərne ka dəmərə; akə ŋayi Yerusalem daco mə, ŋac-wur; akə ŋayi dəkulum mə, ta ŋabere sə dare-ε. ²² Bawo dəsək dadəkə d' andeboc kiti, nte toŋsəŋe mes mmē anacic mə fəp meyi. ²³ Pələc peyi dəsək dadəkə aran aŋe ŋambəkəs, kə akə ŋaŋməsər mə! Bawo pəyənki pəpəŋ pendeyi dəsək dadəkə dətəf, kə me tele məpəŋ ma Kanu nnə afum akakə ŋayi mə. ²⁴ Sakma sə andedifəte ŋa, təf fəp yosumpər-sumpər ŋa yekekəre ŋa pəbələ; tem tatəkə afum acuru ŋabaŋ Yerusalem, haŋ tem nte asəŋ ŋa mə tec-lip.»

Kəder ka Wan ka fum

(Mt 24:29-31; Mk 13:24-27)

²⁵ «Məyə meŋbəkəre mmē meyefē nde Kanu kəyi mə mendeyi dədəc, dəŋof kə dəcəs; dəntəf, bəkəc yendelece-lece afum teta pukule-kule pa dəkəba kə yam ya ki. ²⁶ Afum ŋandefine kənese ka kəcem-cēmne ka təkə tendeder dəntəf mə, bawo fənəntər fa kəm fəndeyikce. ²⁷ Tem tatəkə tə andenəŋk Wan ka fum kəder dəkəp; dəfənəntər, kə **dəpəmot pa pələl pa dəbe dən** disre d' ender. ²⁸ Kə məyə maməkə mendecop kəder-ε, nəlomp, nəyekti səbomp, bawo kəsəŋ konu kəway kələtərne.»

Cəke cə kətək kəkom kənatəkse-ε?

(Mt 24:32-35; Mk 13:28-31)

²⁹ Kə Yesu oloku ŋa capafə cin: «Nənəŋk kətək kəkom* kə tək yeləpəs nye. ³⁰ Nəŋc-kəna-nəŋk yi yoponj bəpər, nəcəre katin a kətəŋ

* 21:29 f. «figuier»

kəlbətərne. ³¹ Itə nənə nəndesə-yə, kə nəndenəjk mes maməkə mec-der-ε, nəcərə fə **dəbe da Kanu** dəlbətərne. ³² Ic-lok'un kañce: Afum a tem tante njafədelip kəfi fəp, a ta teyi-ε. ³³ Kəm kə antəf yendesəle mba moloku mem məfədesəle.»

Ta nədirərne!

³⁴ «Nəkembərne bel-bel! Ta nəsak bəkəc yonu yetasərne cəsata kə kəcis, kə kəcem-cəmnε ka doru dandε, kə pəyi ti tatəkə-ε, dəsək dəpəñ dadəkə dendebəren'am, ³⁵ pəmə nte manta mənjbəpərne lop mə. Bawo dəsək dadəkə dendebərene afum a doru fəp. ³⁶ Ta nədirərne, **nəc-lok-lokar Kanu** tem fəp, nte tənşəñe nəde nəsətə fənəntər fəmulpene mes məkə mendeder mə fəp, nədekə nəcəme, nəmentərne Wan ka fum, ta nəlapərne.»

³⁷ Dəsək dadəkə, Yesu pəc-təkse afum dəndo **kələ kəpəñ ka Kanu**, k'owur kəkə-cəpərene pibi nde añwe «Tərə ta Olif» mə. ³⁸ Afum fəp, kə dec dəsək-ε, njañc-kə nde **kələ kəpəñ ka Kanu** kəkə-cəñkəl kə.

22

Abε kətəñne kəyə ka Yesu pələc

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Sanj 11:45-

53)

¹ Kə kəsata ka aSuyif ka **sali sa cəcom cətənəñkəl lebin** nke añwe «Pak» mə kəlbətərne. ² Aloñne apəñ kə atəkse sariye njafe kəten ka nte njañyə a njadif Yesu mə, mba njañ-nese afum.

Yudas kəwose kən kəmar abε a aSuyif a njasumpər Yesu

(Mt 26:17-25; Mk 14:10-11)

³ Kə Sentani səmbere Yudas, nwe añc-we Iskariyət mə, nwe añc-ləm asom a Yesu wəco kə mərəñ daco mə. ⁴ Kə Yudas əñkə njanenene kə aloñne apəñ kə abε añe njañc-bum **kələ kəpəñ ka Kanu** mə, təkə

pəmar pəsəñ nja Yesu mə. ⁵ Kə pəmbət nja, kə njanəñne kəpocε kə pəsəm. ⁶ Kə Yudas owose. K'eyefe əñ kəten təyə nte əñyə a pəsəñ Yesu ta afum njañcəre ti mə.

Yesu kəsəñ ka kəlompəs yeri ya Pak

(Mt 26:17-25; Mk 14:12-21; Sanj 13:21-30)

⁷ Kə dəsək da **sali sa cəcom cətənəñkəl lebin** dəmbəp nde pəmar padif añkesiya noloñne mə. ⁸ Kə Yesu osom Piyer kə Sanj, pəc-loku nja: «Nəkə nəlompəse su yeri ya Pak, nte tənşəñe səde sədi yi mə.» ⁹ Kə njañif Yesu: «Deke məfan a səlompəs yi-ε?» ¹⁰ Kə Yesu oloku nja: «Kə nəndena nəc-bere dare disre-ε, nəñkəbərene kə wərkun wələma pəsare təbəl pa domun. Nəcəme kə darəñ hañ nde kələ kəñkə əñkəbere mə. ¹¹ Nəloku wəka kələ kəñkə: «Wəbe osom su a səder səyif'am, a dukələ dere d'endedi yeri ya Pak kə acəpse əñ darəñ-ε?» ¹² Endekə-mentər'un kələ kəron, dukələ dəpəñ kə ca yəkə pəmar mə fəp. Dəndo kəfo kəñkə kə nəñkəlompəs yeri ya Pak. ¹³ Kə afum añe njañkə, kə njañkə njañcə ca fəp pəmə təkə Yesu ənaloku nja ti mə, kə njañcə yeri ya Pak.

Kəyer ka kəcom ka Pak

(Mt 26:26-30; Mk 14:22-26)

¹⁴ Nte tem təmbəp mə, kə Yesu endε demesa kədi yeri kə Asom əñ. ¹⁵ Kə Yesu oloku: «Pəmbas'im kədi yeri ya Pak yayε kə nənə, a idetərə. ¹⁶ Bawo ic-lok'un, ifəsə-di yi, hañ tem nte teta yi tendekə-lare nde **dəbe da Kanu** dəntəf mə.» ¹⁷ Kə Yesu elək apət, k'okor-koru Kanu,* k'oloku: «Nələk apət nñe, nəyerene pedisre pa nji; ¹⁸ bawo ic-lok'un, ifəsə-mun wən hañ **dəbe da Kanu** dedε.» ¹⁹ Kə teyefe day, k'elək kəcom, nte elip kəkor-koru Kanu† mə, k'entepi ki, k'əsəñ nja pəc-loku:

* 22:17 «k'okor-koru Kanu,» kə pəyənε fε ti-ε, «k'eyif Kanu nəwali teta apət»

† 22:19

«kəkor-koru Kanu» kə pəyənε fε ti-ε, «kəyif Kanu nəwali teta kəcom»

«Dis dem dɔ dandɛ, nde asɔŋɛ te tonu mɔ; nɛde nɔc-cɛm-cɛmn'em.»
 20 Nte ŋalip kɛdi yeri mɔ, k'ɛlek sɔ apɔt, k'ɔsɔŋ ŋa, pɛc-loku: «Apɔt ŋaŋɛ ŋɔyɔnɛ **kɛcaŋɛs kɛfu kɛyi ka tes tin** kɔ Kanu. Wɛn wawɛ weyi apɔt ŋaŋɛ disrɛ mɔ, wɔyɔnɛ mecir mem mmɛ alɔŋɛ tes tonu mɔ. 21 Ti disrɛ, fum nwɛ endesɔŋ'im padif mɔ, endɛ nnɔ amɛsa ŋaŋɛ kɔ ina. 22 Wan ka fum ɛntas, pɛmɔ tɔkɔ aloku ti mɔ; mba pɛlɛc pɛyi fum wɛkakɔ endesɔŋ kɔ padif mɔ.» 23 Kɔ acɛpsɛ a Yesu darɔŋ ŋayɛfɛ kɛyifɛtɛnɛ dɛnda, fum nwɛ eyi ŋa dacɔ nwɛ endesɔŋ kɔ padif mɔ.

Anɔ ecɛpɛr'un fɛp-ɛ?

24 Kɔ kɛgbɛkɛlɛnɛ kɛpɔŋ kɛyɛfɛ acɛpsɛ a Yesu darɔŋ dacɔ, teta kɛcɛrɛ ka nwɛ ɛŋcɛpɛr ŋa dacɔ fɛp mɔ. 25 Kɔ Yesu oloku ŋa: «Abɛ a tɔf ŋayi afum aŋan kɛrɔŋ pɛmɔ abɛ, aŋɛ ŋaŋkɔtɛnɛ kɛtam nnɔ ŋayi mɔ, ŋafan a pawɛ ŋa «abɔt a afum». 26 Bafɔ tin tayi tɔ kɔ nana! Mba mɛnɛ nwɛ ɛŋcɛpɛr'un fɛp mɔ, pɛyi pɛmɔ nwɛ ɛfɛtɛ nu dacɔ fɛp mɔ; nwɛ ɔyɔnɛ wɔbɛ mɔ, pɛyi pɛmɔ wɛcar. 27 Bawo, nwɛ ɛŋcɛpɛr nu mɔ ɔyɔnɛ, nwɛ endɛ dɛmɛsa mɔ ba, ka nwɛ ɛŋkɛrɛ kɔ yeri dɛnda mɔ? Bafɔ nwɛ endɛ dɛmɛsa mɔ ɔfɔ? Kɔ ina, iyi nu dacɔ, pɛmɔ nwɛ ɛŋkɛrɛ nu yeri dɛmɛsa mɔ.»

28 «Nana ɛnasimɛs kɔ ina tɛm nte inayi tɔrɔ disrɛ mɔ. 29 Itɔ ɔsɔŋɛ nte papa kem ɔsɔŋ'im dɛbɛ mɔ, ina sɔ isɔŋ'un di: 30 Nte tɔŋsɔŋɛ nɛdi yeri, nɛmun amɛsa ŋɛm kɛrɔŋ nde dɛbɛ dem dɛntɔf mɔ. Nɛndɛ sɛcam sa abɛ kɛrɔŋ, nɛbɔc kiti ka cɛsunjka wɛcɔ kɔ mɛrɔŋ ca Yisrayel.

Yesu endɔŋk a Piyɛr endɛbaŋɛnɛ kɛtɔcɛrɛ kɔ
 (Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Sanj 13:36-38)

31 Kɔ Yesu oloku Simɔŋ Piyɛr: «Simɔŋ, Simɔŋ! Mɛkɛmbɛrɛnɛ! Sɛntani sɛntola kɛdɛs-dɛs'un dɛsifitɛ pɛmɔ kɛcom. 32 Mba intolan'am,

ntɛ tɔŋsɔŋɛ ta abɛkɛc ŋɛkafɛl'am† mɔ. Kɔ mɛndɛdɛr'im-ɛ, mɛyɛŋkɛs bɛkɛc ya awɛŋc'ɔm aŋa.» 33 Kɔ Piyɛr oloku kɔ: «Wɔbɛ, iwɔsɛ kɛkɔ dɛbili kɔ mɛna, kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ, ifi kɔ mɛna.» 34 Mba kɔ Yesu oloku kɔ: «Piyɛr, ic-lok'ɔm, mɛndɛbaŋɛnɛ kɛtɔ-cɛr'em kɛmaas a kicipi kɛc-cam.»

Pɛsam pa delek, alɔba, kɔ dakma

35 Kɔ Yesu eyif ŋa: «Nte iŋc-som'un ta iŋsɔŋ'un pɛsam, ta iŋsɔŋ'un alɔba ŋɛbɛrɛ yamos, ta iŋsɔŋ'un cɔfta cɛbɛrɛnɛ mɔ, paka penayi yi dacɔ mpɛ nɔnatɔ-sɔtɔ mɔ ba?» Kɔ acɛpsɛ ɔn darɔŋ ŋaloku: «Ala! Ali pin penayi fɛ.» 36 Kɔ Yesu oloku ŋa: «Nɛkɛl mes mɛsɛkpɛ! Mɛna nwɛ mɔŋyɔ pɛsam mɔ, mɛlɛkɛnɛ pi; mɛna nwɛ mɔŋyɔ alɔba ŋɛbɛrɛ yamos mɔ, mɛlɛkɛnɛ ŋi; kɔ mɛna nwɛ mɔntɔyɔ dakma mɔ, mɛcamɛs yamos yam, mɛway din! 37 Bawo, ic-lok'un: Mɛnɛ tɔkɔ aŋcic mɔ telarɛ nnɔ iyi mɔ: «Analɛm kɔ ayɛŋki bɛkɛc dacɔ.» Nte tɔyɔnɛ temi mɔ, kɛyi kɔ tender.» 38 Kɔ acɛpsɛ ɔn darɔŋ ŋaloku kɔ: «Wɔbɛ mɔbaŋ sakma nɛ mɛrɔŋ.» Kɔ Yesu oloku ŋa: «Pɛntɔŋnɛ tante.»

Yesu kɛlok-lokɛr Kanu nde tɔrɔ ta Olif

(Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)

39 Pɛmɔ tɔkɔ ɔŋc-yɔ ti mɔ, Yesu endɛwur k'ɔŋkɔ nde tɔrɔ ta Olif. K'acɛpsɛ ɔn darɔŋ ŋaŋcɛpsɛ kɔ.

40 Nte ŋambɔp kɛfo kanjɔ mɔ, k'oloku ŋa: «**Nɛlok-lokɛr Kanu**, ta nɛsaknɛ nɛbɛrɛ kicipi disrɛ.» 41 K'ɔmbɔlɛ ŋa, pɛmɔ kɛlɛm ka tasar katin, k'ɛŋcɛp suwu, k'ontola Kanu, 42 pɛc-loku: «Papa kɔ mɛwɔsɛ-ɛ, mɛbɔlɛn'em pɛcuy pampɛ. Ti disrɛ, ta tɛfan tɛm teyi, mba tam teyi.»

43 Kɔ mɛlɛkɛ mɛlɔma mowurɛr kɔ kɛyɛfɛ dɛrɛŋc, kɛdɛyɛŋkɛs kɔ abɛkɛc. 44 K'abɛkɛc ŋɛlɛcɛ-lɛcɛ kɔ, k'ɛyɛfɛ kɛlok-lokɛr Kanu, k'abɛkɛc ŋɛmpɛ kɔ, kɔ kawɔnɛ kɔn

† 22:32 «ta abɛkɛc ŋɛkafɛl'am,» kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ, «ta kɛlanj kam kɛsolɛ»

kəyi pəmə nte mocul ma mecir mendetempəne dətəf mə. ⁴⁵ Kə Yesu esak sə kəlok-lokər Kanu kənjə enayi mə, k'ənjə pəbəp asepse ən darənj nədirenə bəkəc yerənc. ⁴⁶ Kə Yesu eyif ɲa: «Ta ake tə nəndirenə-ε? Nəyefe, **nəlok-lokər Kanu** ta nəsakne nəberε kiciya disre!»

Kəsumpər ka Yesu

(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Saɲ 18:3-11)

⁴⁷ Yesu enalip fe kəlok-loku kə afum alarəm ɲander, fum wəkə aɲc-we Yudas, asepse ən darənj wəcə kə merənj dacə mə, pəyi ɲa kirin. K'əltərne Yesu kəkə-cup kə. ⁴⁸ Kə Yesu eyif kə: «Yudas, kəcup kə mändelεke Wan ka fum məsənj kə ater ən ba?»

⁴⁹ Nte asol a Yesu ɲanəjk tatəko tenakə-cəpər mə, kə ɲayif Yesu: «Wəbe, səntam kəsutnəne sakma sosu ba?» ⁵⁰ Kə fum wəkin asol a Yesu dacə, eɲcəp wəcar ka wəlonne wəpənj alənjəs ɲa kəca kətət. ⁵¹ Kə Yesu eyac ɲa pəc-loku: «Nəce tatəko!» K'əngbuɲəne alənjəs ɲa fum wəkəkə, k'entamne.

⁵² Kə Yesu eyif alonne apənj, abe a abum a **kələ kəpənj ka Kanu** kə abeki a dətəf aɲe ɲanader kəsumpər kə mə: «Pəmar nəder nətəmpər sakma kə tək, pəmə nte nənder kəsumpər kalbante mə ba? ⁵³ Dəsək o dəsək səna aɲc-yi nde **kələ kəpənj ka Kanu** kə nəna, mba nənasumpər f'em. Ndekəl oɲ, tɛm tonu tebəp, kə kətam ka kubump.»

Piyer embaɲne kətə-cəre Yesu

(Mt 26:57-58,69-75; Mk 14:53-54,66-72; Saɲ 18:12-18,25-27)

⁵⁴ Nte ɲalip kəsumpər Yesu mə, kə ɲaɲkekəre kə nde kələ ka wəlonne wəpənj. Mba kə Piyer eɲgbəkəre ti pəbələ. ⁵⁵ Kə ɲamot neɲc abanja dacə kə ɲandε. Kə Piyer endε ɲa dacə. ⁵⁶ Nte wəcar wəran wələma enəjk kə pənde ɲa dacə neɲc kirin mə, k'oloku: «ɲa ɲayina kə fum wəkawe.» ⁵⁷ Mba kə Piyer eɲgbəkəl

wəran nwe, pəc-loku: «Wəran, iɲcəre fe fum wəkawe!» ⁵⁸ Pəwon fe kə wələma enəjk kə, k'oloku: «Məna sə akin ayi ɲə nəyənε.» Kə Piyer oloku wərkun nwe: «Ala! Bafə akin ayi ɲə səyənε.» ⁵⁹ Kə dec din deɲcəpər mə, kə fum wələma eɲgbəkə kəloku: «Fum wəkawe oɲwurene kənayi kə nkən, bawo wəKalile əfə.» ⁶⁰ Kə Piyer oloku: «Məna, ina iɲcəre fe tante məɲkεre kəloku mə.» ɲayi kəlok-loku kə kicipi kəɲcam. ⁶¹ Kə wəbe Yesu eɲkafələ k'eɲgbətne Piyer. Kə Piyer eɲcəm-cəmne toloku təkə wəbe Yesu enaloku kə mə: «Məndebaɲne kətə-cər'em kəmaas a kicipi kəc-cam.» ⁶² Kə Piyer owur nde dabanja, k'ənjə pəbok bel-bel.

Kələməs kə kəsut ka Yesu

(Mt 26:67-68; Mk 14:65)

⁶³ Arkun aɲe ɲaɲc-bum Yesu mə ɲafani kə, ɲac-sut kə. ⁶⁴ ɲac-kump kə kəro, a ɲac-yifət kə nte: «Məmentər su oɲ a wədəɲk wəka Kanu ə məyənε! Məboɲc ma nwe osut'am mə!» ⁶⁵ Kə ɲales-les kə moloku mələməs mɛlarəm.

Yesu nde aboc kiti apənj fər kirin

(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Saɲ 18:19-24)

⁶⁶ Nte dec dəsək mə, kə abeki a dətəf, alonne apənj, k'atəkse sariye ɲambəpəsene. Kə ɲaɲkekəre Yesu nde aboc kiti aɲan apənj ɲayi mə. ⁶⁷ Kə ɲayif kə: «Kə pəyənε fə məna əyənε nwe Kanu kəyεk-yek mə-ε, məloku su ti.» Kə Yesu oloku ɲa: «K'iloku nu ti-ε, nəfəlan ti, ⁶⁸ k'iyif'un sə-ε, nəfəluks'em moloku. ⁶⁹ Kəyefe ndekəl, Wan ka fum endekə nde kəca kətət ka fənəntər fa Kanu.» ⁷⁰ Kə afum fəp ɲambaɲne: «Məna əyənε oɲ Wan ka Kanu ba?» K'oloku ɲa: «Nəna oloku ti: Nkən iyənε.» ⁷¹ Kə ɲaloku: «Cəke cə afan sə kəcəre-ε? Səna yati, səna enenε kə ti dəkusu.»

23

Yesu fɔr ya Pilat kirin

(Mt 27:1-2,11-14; Mk 15:1-5; Sanj 18:28-38)

¹ Kɔ ɲayefe fɛp faɲan, kɔ ɲasole Yesu kɛkɛkɛ kɔ nde fɔr ya Pilat kirin. ² Kɔ ɲayefe kɛyemsene kɔ, ɲac-loku: «Wɛkawɛ sɛɲkɔ sɛbɛp pɛc-gbinɛr afum kɛyɛɲkɔr su sɛbomp, ɲafati kɛsɔɲ wɛbɛ ka doru fɛp dut, pɛc-wene sɔ «Wɛyɛk-yek wɛka Kanu, wɛbɛ wɛka atɔf.»» ³ Kɔ Pilat eyif kɔ: «Wɛbɛ wɛka aSuyif mɛyɔnɛ?» Kɔ Yesu oloku kɔ: «Mɛna oloku ti.» ⁴ Kɔ Pilat oloku wɛlonɲɛ wɛpɔɲ wɛka kɛlɔ kɛpɔɲ ka Kanu kɔ kɛnay ka afum: «Inɛɲk fɛ tɔlɔm o tɔlɔm nte pɛmar pasumpɛrɛ wɛrkun wɛkawɛ mɔ.» ⁵ Mba kɔ ɲaɲgbɛc gbɛs, kɛloku: «Afum ɲɔ ɛɲgbinɛr, pɛc-tɛksɛ afum atɔf ɲa Yude disrɛ fɛp kɛyefe atɔf ɲa Kalile nde ɛnacop mɔ, haɲ nnɔ.»

Yesu fɔr ya Herodu kirin

⁶ Nte Pilat ene teta Kalile mɔ, k'eyif kɔ: «Wɛka Kalile mɛyɔnɛ ba?» ⁷ Nte Pilat ene a wɛka Kalile ɔfɔ mɔ, k'oloku a fum wɛkawɛ, Herodu pɛmar pɛkiti kɔ. K'oloku a pakene kɔ Herodu nwe ɛnayi mata mamɔkɔ Yerusalem mɔ. ⁸ Nte Herodu ɛnɛɲk Yesu mɔ, kɔ pɛmbɔt kɔ, bawo ɛɲc-tɛn kɛnɛɲk kɔ kɛyefe nte pɛnawon mɔ, teta mes mɔkɔ ɛɲc-ne pac-loku tɔn mɔ, pɛyɔ amera kɛnɛɲk kɔ, pɛyɔ **tɔyɔ tɛgbɛkɛrɛ nte tɛyɛfɛ nde Kanu kɛyi mɔ** fɔr yɔn kirin. ⁹ Kɔ Herodu eyifɛt Yesu mes mɛlarɛm, mba Yesu ɛnalukɛ fɛ kɔ nte o nte. ¹⁰ Wɛlonɲɛ wɛpɔɲ kɔ atakɛ sariyɛ ɲanayi di, ɲac-naɲkanɛ kɛyemsene kɔ. ¹¹ Herodu kɔ abum ɔn ɲafani kɔ, kɔ ɲayɔ kɔ pɛlɛc pɛlɛc; kɔ ɲamber kɔ yamos ya abɛ, kɔ ɲasɔɲ kɔ a pakene Pilat. ¹² Dɔsɔk dadɔkɔ yati dɔ Pilat kɔ Herodu ɲanabɔt ɔɲ, ɲanaterɛnɛ cɔkɔ-cɔkɔ.

Antɔɲnɛ kɛdif Yesu

(Mt 27:15-26; Mk 15:6-15; Sanj 18:39-19:16)

¹³ Kɔ Pilat ewe wɛlonɲɛ wɛpɔɲ, abɛ a dɔtɔf, kɔ afum. ¹⁴ K'oloku ɲa: «Nɛɲkɛr'em fum nwe a nkɔn ɛɲgbinɛr afum kɛyɛɲk sɛbomp. Mba fɔr yonu kirin iyifɛt kɔ, ali tes tin inɛɲk fɛ nte ɔyɔ mes mame nɛmbɔɲɛ kɔ mɔ, nte pɛmar padifɛ kɔ mɔ. ¹⁵ Herodu sɔ ɛnɛɲk fɛ ali tin, bawo olukɛ su kɔ. Awa! Fum wɛkawɛ ɔyɔ fɛ nte o nte pɛmar padifɛ kɔ mɔ. ¹⁶ Kɛsak kɔ k'inder k'andelip kɛsut kɔ-ɛ.» ¹⁷ Kɛsata ka Pak nke o nke, Pilat ɛɲc-sake ɲa wɛyi dɛbili wɛkin. ¹⁸ Kɔ ɲambaɲɛnɛ fɛp kɛkule-kule: «Mɛdif wɛkawɛ! Mɛsake su Barabas!» ¹⁹ Anabɛr Barabas dɛbili teta kɛdifɛtɛnɛ kɛlɔma nke kɛnayi dare mɔ, kɔ kɛdif ka fum. ²⁰ Kɔ Pilat ɔɲgbɔkɛrɛ sɔ kɛloku ɲa kafɛɲ kɔn kɛsak Yesu. ²¹ Mba kɔ ɲaloku gbɛs: «**Mɛcaɲ kɔ dɛkɛtɔk ka defi!** Mɛcaɲ kɔ!» ²² Kɔ Pilat eyif ɲa sɔ tamaas: «Pɛlɛc pere pɛyɔ-ɛ? Inɛɲk fɛ nte o nte pɛmar padifɛ kɔ mɔ. Kɛsak kɔ k'inder k'alip kɛsut kɔ-ɛ.» ²³ Kɔ ɲampɛnɛ sim kɛbupɛrɛ, ɲac-loku: «Pacɛɲ kɔ!» Kɔ sim sɛɲan sɛɲkalɛrnɛ. ²⁴ Kɔ Pilat owosɛ kɛyɔ tɔkɔ ɲanafɛɲ mɔ. ²⁵ Kɔ Pilat ɛsak Barabas wɛkɔ ɲanawɛr kɔ mɔ. Barabas nwe anabɛr dɛbili teta kɛdifɛtɛnɛ, kɔ kɛdif ka fum mɔ. Kɔ Pilat ɛlɛk Yesu, k'ɛmbɛr ɲa dɛwaca ɲayɔ kɔ tɔkɔ ɲanafɛɲ mɔ.

Kɛcaɲ ka Yesu

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Sanj 19:17-27)

²⁶ Nte ɲayi kɛkɛkɛ Yesu mɔ, kɔ ɲambɛpɛnɛ kɔ wɛrkun wɛlɔma pac-we kɔ Simɔɲ, wɛka atɔf ɲa Siren ɛnayi pɛyɛfɛ dale, kɔ ɲasarɛr kɔ **kɛtɔk kɛpandɔn ka defi** a pɛcɛmɛ Yesu darɛɲ pɛkɛkɛrɛ ki. ²⁷ Kɔ kɛnay ka afum alarɛm kɔ aran ɲaɲcɛmɛ kɔ darɛɲ ɲac-sut-sutnɛ bɛkɛc ɲac-yɔnɛ kɔ nɔnɔfɔr. ²⁸ Kɔ Yesu ɛɲkafɛlɛ nnɔ ɲayi mɔ, k'oloku: «Aran a Yerusalem, ta nɛbɔkɛ tetem! Mba ɲɛbɔkɛ te tonu kɔ ta awut anu! ²⁹ Bawo dɛsɔk dɛdɛdɛr ndɛ andeloku: «Pɛmbɔt

aran anje nantobekas mo, pambot cor nce cantokom mo, ko mese mme mantomesar mo!»³⁰ Afum nandeloku moro dasak dadoko: «Matepene su karon!» ko mofomo mejeci, «Magbaparne su!»³¹ Bawo k'ayo ti katok kacanjk-e, cake co andeyo kawosu-e?

³² Ko nasolene so kakekare calbante meraj anje anakodifene ko Yesu mo. ³³ Nte jambere kafe kanjo anje «Kambembale» mo, ko **nanjan ko dakatok kapandan ka defi** dando. Kalexene calbante akako meraj; wakin payi ko kaca ketot, wako payi ko kaca kamerya. ³⁴ Ko Yesu oloku: «Papa manajanene na, bawo nanjare fe nte naye kayo mo.» Ko asodar akanje nayerene yamos yon nac-gbale ti kola. ³⁵ Afum nacame, nac-moman. Abe nac-fani Yesu, nac-loku: «Bawo eyac ako, payacne oj ma nkon sarka, ko payone fo Krist, nkon ayone Weyek-yek nwe Kanu kasom mo-e!»³⁶ Ko asodar so nanjone kaka-fani ko, ko nasonjo ko member modokat. ³⁷ Nac-loku: «Ko payone fo mana ayone wabe ka asuyif-e, mayacne oj ma, mana sarka!»³⁸ Anacic ko domp takaronj: «Wakawe ayone wabe ka asuyif.»

³⁹ Kalbante kin akako anacan mo, pac-lomas Yesu, pac-loku: «Bafoma mana ayone Weyek-yek waka Kanu? Mayacne oj ma, ko sana!»⁴⁰ Mba ko kalbante kameraj kanjo anacan mo, kengbanj-gbanjer ko, kac-loku: «Cepo mafonese Kanu ba, mana nwe andeyo pamo sana mo?»⁴¹ «Ta sana, kanje ko, tante to pamar pasonj su kaway ka melasar mosu; mba wakawe ayofe tolom o tolom telec.»⁴² K'oloku: «Yesu made macem-cemn'em ko mandeko-bere debe dam dantof-e.»⁴³ Ko Yesu oloku ko: «Kanje ko, ic-lok'om: Mako, sana anjoyi Ariyana ko mana.»

Defi da Yesu

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Sanj

19:28-30)

⁴⁴ Danj denabap, dec dosurene afum dasabomp, ko kubump kakabanj atof fap, tenabole katejnc hanj dec maas. ⁴⁵ Dec denakale, panabiye. Ko kaloto nke anagbek kakump ka kafe kacempi ka kabo karonj ka Kanu mo, kawale daco. ⁴⁶ Ko Yesu onkularne dim daronj: «Papa, ilek amera nem, k'imber'am dawaca!» Nte elip kaloku moloku mamako mo, k'engbin kifir. ⁴⁷ Nte wasodar wəRom wabe ka asodar tatar tin (100) enajk mes mamako manaceper mo, **k'engcam debeki** da Kanu pac-loku: «Kanje ko, fum wakawe enalomp!»⁴⁸ Nte kanay ka afum anje nanader kadetajne mes mamako mo, nanajk nte tenaceper mo, ko nalukus nac-sut-sutne bakac nonofor. ⁴⁹ Anje nanacare Yesu mo fap, ko aran ako nanacambap ko kayefe Kalile mo, nanacame pabole, nac-moman tako mes menjceper mo.

Kaber ka Yesu dakufu

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Sanj 19:38-42)

⁵⁰ Warkun walama enayi pacwe ko Isifu. Waboc kiti waronj walama nkon enayone so; fum watot, palomp. ⁵¹ Nkon enawose fe katarne kasek ka moloku mamako, ko moyo ma ako so mo. Waka dare da Ari-mate enayone, atof na Yude; pac-kar **debē da Kanu**. ⁵² K'onjo nde Pilat eyi mo, k'ewer ko fure fa Yesu. ⁵³ K'ontore ko dakatok* nde anacan ko mo, k'enersar ko kasanje, k'onjo paboc ko nde dakufu nke anakay datsar mo; kufu kanayi nke anatoboc fum o fum ki disre karesna mo. ⁵⁴ Yuma yenayi, dasak da kalompasnene Simiti, nse anjesam mo sac-fan kacop. ⁵⁵ Aran anje nanacambap Yesu kayefe Kalile mo, nanader ko Isifu; ko namoman kufu disre, ko nanajk tako anaboc Yesu mo. ⁵⁶ Nte nalip kamoman ko mo, ko nalukus dare, kaka-lompas moro

* 23:53 «dakatok» ito ayone «katok ka kapandan.»

kò labundè da dāris. Simiti, kò n̄ajēsām, pāmò tōkò Kanu kāsom ti mō.

24

Yesu k̄ayefè k̄on afi daco

(Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Saṅ 20:1-10)

¹ Sandeṅ b̄at-b̄at suy, kò aran aṅjè ṅaṅkò sò dāndo dākufu, ṅakek̄arè moro mobotu amb̄oṅc̄ m̄m̄e ṅanalomp̄ās mō. ² Kò ṅaṅkò ṅab̄ap̄ pab̄iṅk̄ali tasar tōkò anasun̄c̄e kufu mō; ³ kò ṅamber̄e, mba ṅanab̄ap̄ f̄e fure fa Yesu. ⁴ Nte tes tatōkò teṅciyan̄e ṅa mō, kò arkun mer̄eṅ ṅawur̄eṅ ṅa, ṅaber̄ne yamos yomot̄ar-mot̄ar. ⁵ K̄an̄ese k̄aṅjan disr̄e, kò ṅaṅc̄ap̄ c̄arò f̄ap̄ fan̄jan d̄ant̄of̄; mba kò afum aṅjè mer̄eṅ ṅayif̄ ṅa: «Ta ake t̄o n̄ant̄ene w̄at̄ofi afi daco-ε? ⁶ Eyi f̄e d̄e! Eyef̄e afi daco! N̄ac̄em-c̄em̄ne tōkò enalok̄'un nte n̄anayi kò nk̄on at̄of̄ ṅa Kalile mō. ⁷ Nte oṅc̄-loc̄u: «M̄ene pal̄ek Wan ka fum p̄aber̄ k̄o aciya d̄awaca, **ṅac̄aṅ k̄o d̄ak̄et̄ok̄ ka defi**, p̄ayef̄e defi tataka t̄on ta maas.»

⁸ Kò ṅaṅc̄em-c̄em̄ne toloku ta Yesu tatōkò. ⁹ Kò ṅayef̄e dāndo dākufu k̄ak̄o-loc̄u ti asom a Yesu aṅjè w̄oc̄o kò pin, k̄ab̄ap̄ ka afum al̄ap̄ās ak̄o. ¹⁰ Mari Madelen, Yohanna, Mari w̄aka Sak kò aran al̄oma; aṅjè ṅanan̄eṅk̄ sò mes mam̄ak̄o mō, ṅaloku sò tin tayi asom a Yesu. ¹¹ Mba moloku mam̄ak̄o m̄enayi ṅa p̄āmò nte ab̄oc̄ ṅandelok̄-loc̄ar ṅa mō, ṅanal̄aṅ f̄e moloku ma aran akak̄o. ¹² Kò Piyer̄ eyef̄e, k̄'eyek̄se k̄ak̄o nde dākufu. Nte ontul̄ne k̄am̄om̄an mō, en̄eṅk̄ f̄e daka o daka m̄ene mop̄ol ma k̄eloto m̄ak̄o m̄enaf̄ant̄ar̄e d̄ant̄of̄ mō; k̄'eyef̄e k̄'ṅ̄k̄o nd̄ar̄on, p̄ac̄iyan̄e kò tōkò en̄eṅk̄ mō.

Nde d̄ap̄o da Emayus

(Mk 16:12-13)

¹³ D̄os̄ok̄ din dad̄ok̄o, ac̄ep̄se a Yesu dar̄eṅ mer̄eṅ ṅac̄-k̄o dare d̄al̄oma

nde aṅc̄-we Emayus mō, dare d̄enayi, nde d̄enabol̄ene Yerusalem k̄ak̄ot̄ ka dec mer̄eṅ mō. ¹⁴ Afum akan̄jè mer̄eṅ ṅac̄-loc̄ene mes m̄ak̄o mer̄cep̄ar̄ mō f̄ap̄. ¹⁵ ṅayi k̄alok̄ene mes mam̄ak̄o, ṅac̄-gb̄ek̄al̄ene, kò Yesu ol̄ot̄arne ṅa, kò ṅasol. ¹⁶ Mba paka p̄ol̄oma p̄eṅc̄-yam̄os ṅa k̄an̄ep̄al̄ k̄o. ¹⁷ Kò Yesu eyif̄ ṅa: «Ake moloku mō n̄ayi tante n̄eṅk̄o mō?» Kò ṅaṅc̄ame, kò dis d̄end̄eṅc̄e ṅa. ¹⁸ Kò w̄akin w̄ak̄o aṅc̄-we Kaleyopas mō, oloku k̄o: «M̄ana sona gb̄oṅ, m̄ana eyi m̄ak̄o Yerusalem n̄we ont̄oc̄ar̄e nte teṅcep̄ar̄ mata mame mō?» ¹⁹ K̄'eyif̄ ṅa s̄o: «Ake?» Kò akak̄o ṅaloku k̄o: «Nte teṅcep̄ar̄ teta Yesu w̄aka Nasaret, n̄we enaȳone w̄ad̄eṅk̄ w̄aka Kanu w̄ap̄oṅ mō; enament̄ar̄ ti d̄am̄oȳo kò d̄amoloku, f̄or̄ ya Kanu kirin̄, kò nn̄o afum ṅayi mō. ²⁰ Aloṅne ap̄oṅ asu, kò ab̄e asu aka d̄ot̄of̄ ṅal̄ek̄ k̄o, kò ṅamber̄ k̄o afum d̄awaca, **k̄'aṅc̄aṅ k̄o d̄ak̄et̄ok̄ k̄ap̄and̄an ka defi**.* ²¹ S̄eṅc̄em-c̄em̄ne f̄o nk̄on enader̄ k̄awur̄as p̄eb̄aṅ Yisrayel, mba mame oṅ f̄ap̄, tataka ta maas t̄o tante, nte mes mame mer̄cep̄ar̄ mō. ²² Kan̄c̄e k̄o: A aran al̄oma ṅayi su daco, aṅjè ṅas̄oṅj̄e kò p̄ac̄iyan̄e su mō; ṅanun̄k̄en̄ena k̄ak̄o nde dākufu, ²³ nte ṅant̄ona-ṅeṅk̄ fure fa Yesu mō, kò ṅander̄ ṅaloku su a m̄el̄ek̄ee mowur̄erna ṅa, kò moloku a eyi doru. ²⁴ Kò afum al̄oma ṅayina su daco, kò ṅaṅk̄o dāndo dākufu, kò akak̄o ṅaṅk̄o ṅab̄ap̄ mes p̄āmò tōkò aran ṅalokuna su mō, mba nk̄on, ṅa ṅan̄eṅk̄na f̄e k̄o.» ²⁵ Kò Yesu oloku ṅa: «N̄ana afum at̄os̄ok̄ s̄abomp̄, b̄ak̄ac̄ yon̄u yon̄won̄ k̄el̄aṅ moloku m̄m̄e ad̄eṅk̄ a Kanu ṅanaloku mō! ²⁶ P̄anamar̄ dis d̄ol̄ol̄ Krist̄ W̄eyek̄-yek̄ w̄aka Kanu tante a p̄odeber̄e deb̄eki d̄on d̄on disr̄e?» ²⁷ K̄ayef̄e ka buk̄ ba Musa k̄ab̄ap̄ ka yecic̄as yec̄empi ya ad̄eṅk̄ a Kanu al̄ap̄ās aṅjè f̄ap̄, kò Yesu ol̄om̄ar̄ ṅa tōkò Yecic̄as yosoku f̄ap̄

* 24:20 «aṅc̄aṅ k̄o» = amp̄and̄an k̄o d̄ak̄et̄ok̄ k̄o = «aṅgb̄ek̄ k̄o d̄ak̄et̄ok̄»

yoloku tetən mə.

²⁸ Nte ŋalotərne tadare təkə ŋaŋc-kə mə, kə Yesu əyə pəmə nte eŋfan kəcepər pəkə pəbələ mə. ²⁹ Mba kə ŋaməne kə kəcepər, ŋac-loku: «Məyi nnə kə sənə, dec dəfan kəkələ, kəbiyə kə pəndə. Kə Yesu embere kəkə-yi di kə ŋa.» ³⁰ Ŋandə demesa kəkə-di yeri, kə Yesu elək kəcom, k'ontola Kanu; k'entepi ki k'əsəŋ ŋa. ³¹ Kə fər yaŋan yemere, kə ŋanepəl kə; mba k'əsələ sə fər yaŋan kirin. ³² Kə afum aŋe ŋayefe kəlokənə: «Pəyina fe pəmə nte neŋc denyi su dəcor, nte endenasəkəse su moloku mecic nde dəpə mə?» ³³ Kə ŋayefe gbəŋcana babəkə kə ŋalukus Yerusalem, kə ŋaŋkə ŋabəp acəpse darəŋ a Yesu aŋe wəco kə pin ŋac-loŋkanə kə asol aŋə, ³⁴ ŋac-loku: «Kaŋce kə: Wəbe eyefe afi daco, k'əŋkə pəwurər Siməŋ!» ³⁵ Kə afum aŋe merəŋ ŋaləm sə təkə tenacepər dəpə mə, kə təkə ŋananepəl kə kətepi kən kəcom pəsəŋ ŋa mə.

Yesu kəmentərne kən acəpse ən darəŋ

(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Saŋ 20:19-23; Mes 1:6-8)

³⁶ Ŋayi kəloku moloku maməkə, kə Yesu nkən sərka owurər ŋa, k'oloku: «Pəforu peyi nu!» ³⁷ Kə ayek-yek ŋontorər ŋa, kə ŋanese, kə pəyi ŋa pəmə nte ŋaŋnəŋk tubəri mə. ³⁸ Mba kə Yesu eyif ŋa: «Ta ake tə pəyine nu yama-yama tantə-ε, ta ake tə nəŋgbəkəlnənə dəbəkəc-ε? ³⁹ Nəməmən ma wəcək wem kə waca wem-a, ina əfə yatil! Nəgbuŋen'em, nəməmən! Tubəri təyə fe səm, təyə fe bənt. Mba ina, iyə yayəkə fəp.» ⁴⁰ Yesu eyi kəloku moloku maməkə, k'ementər ŋa waca wən kə wəcək. ⁴¹ Mba nte pənanəŋkanə kəbət ŋa haŋ ta ŋantam kəlaŋ mə, kə ŋayi pəciyanə disrə. Kə Yesu eyif ŋa: «Nəyə paka pələma pedi ba?» ⁴² Kə acəpse ən darəŋ ŋawure alop ŋenəkət ŋin kə

ŋasəŋ kə. ⁴³ Kə Yesu elək alop ŋaŋəkə k'əsəm ŋi fər yaŋan kirin.

⁴⁴ Nte elip kəsəm alop ŋŋe mə, k'oloku ŋa: «Mes mame m' iŋc-lok'un nte inayi kə nəna mə; mənə mes məkə aŋcic tetem Tawureta Musa, yecicəs yecempi ya adəŋk a Kanu kə Yabura Dawuda mə fəp meyi.» ⁴⁵ Kə Yesu əsəŋe ŋa kəsək səbomp nte təŋsəŋe ŋacərə Yecic ya Kanu fəp mə. ⁴⁶ Kə Yesu oloku ŋa: «Nte tə aŋcic dəyecicəs ya adəŋk a Kanu, a dis dendeləl Wəyek-yek wəka Kanu, kə təyefe dənda-ε, pəde pəyefe afi daco tataka tən ta maas. ⁴⁷ Mənə pacame kəsəkpər mera pacəmə pələmpu darəŋ tewe tən, kəyefe ka Yerusalem, nte təŋsəŋe pəŋaŋnənə afum a təf fəp kiciya kəŋan mə. ⁴⁸ Nəna ŋə mes mame meŋcepər fər yonu kirin. ⁴⁹ Kə ina, kəkere nu k'inder daka ndə Papa kem enasəŋ'un temer kəsəŋ mə; nəyi nnə dare dandə haŋ Kanu kəlas nu fənəntər fa dareŋc.»

Yesu kəpə kən dareŋc

(Mk 16:19-20; Mes 1:9-11)

⁵⁰ Kə Yesu osolə ŋa k'əŋkekərə dare kəsək ntende Betani, nte ŋambəp di mə, k'empənə waca dareŋc, k'ontolane ŋa. ⁵¹ Eyi kətolane ŋa, k'esak ŋa, k'empə dareŋc. ⁵² Kə ŋaŋcəpə kə mobu kəsəŋe kə pələli, kə ŋalukus Yerusalem, pəbotu disrə; ⁵³ təm o təm ŋaŋc-kə oŋ nde **kəlo kəpəŋ ka Kanu**, ŋac-kor-koru Kanu.

Yebac ya Asom a Yesu

Asoj asom a Yesu temer ta kader ka Amera Njecempi na Kanu

¹ Wanapa Teyofil,

Inacicas kitabu kem kacako-cako disre mes mme Yesu enacop kayo ko kataxe ma, ² han dɔsɔk nde anapene ko darenɔ, nte elip kasom asom on Amera Njecempi na Kanu disre, ane enayek-yek ma. ³ Asom akako na Yesu enamentar kanɛe ka mes melarɛm nte enayefe pucuy pa defi ma. K'owurɛr na mata 40 pɛyi wɛyɛn, pɛc-loku na mes ma debe da Kanu. ⁴ Dɔsɔk dolɔma nte nanyi kadi yeri ko Yesu ma, k'oloku na: «Ta nabale dare da Yerusalem, mba nakar tes nte Papa enasɔn temer kadesɔn ma, takɔ nanane ic-loku ma: ⁵ Dɛromun Sanj enɔ-gbat afum teta Kanu, mba nana kɛgbat Amera Njecempi na Kanu disre ko nandesɔto mata mame.»

Kape ka Yesu dakom

⁶ Ako nanalonkanɛ ma ko nayan Yesu: «Wabe, tem tante to mandelompase Yisrayel debe ba?»

⁷ K'oloku na: «Tenɛame fe nu dɔpɔ kacare ka tem ko dɔsɔk nde Apa Kanu enɛem-cemne kayo tefan tan katam kon disre ma. ⁸ Mba nandesɔto fanɔntar ko Amera Njecempi na Kanu njededer nu-e, tem tatoko nandeyone atɛne ane mes menɛpɛr far yanjan kirin ma nde dare da Yerusalem, atɛf na Yude fɛp ko atɛf na Samari kɛko-bɛp cɛpɛc ca doru fɛp.» ⁹ Nte elip kaloku tatoko ma, afum ane nanayi di ma fɛp nanagbatne Yesu nte enɛpɛ darenc ma, ko kɛp kanɛkump ko. ¹⁰ Nte Asom on nanagbatne kom Yesu pɛc-pɛ darenc ma han k'ɔsɔle. Gbanɛana babako ko meleke-e merɛn memberne yamos yomotar-motar

mementarne na, ¹¹ ko moloku: «Afum a Kalile, ta ake to nanɛɛmene kamomɛn kom-ɛ? Yesu, wakako empe dakom far yonu kirin ma, tante nanɛgbatne ko pɛc-pɛ ma, t' endeso-der.»

Wɛɛncɛ ka Yudas

¹² K'asom a Yesu nalukus Yerusalem kayefe nde taro toko anɛe «Taro ta tok ya Olif», mpe pɛntɔbolene dare ma. Pɛbol-bolu mpe dine da aSuyif donɛ-wose fum kɛkot pabɛp dɔsɔk da kanɛsam ma. ¹³ Nte namberɛ dare ma, ko nampe dukalo da karon nde nanɛ-nde ma. Afum ane nanayi di ma: Piyɛr, Sanj, Sak ko Andare, Filip ko Toma, Bartelemy ko Matiye, Sak wan ka Alfe, Simon wɛsanɛka-sanɛka* ko Yudas wan ka Sak. ¹⁴ Fɛp fanjan kɛfo kin ko nanɛ-ko katola Kanu tem o tem ko aran, kɛbɛp ka awenɛ a Yesu, ko iya kon Mari.

¹⁵ Dɔsɔk dolɔma mata mamoko disre, afum ane nanayi di ma, nanɛ-ko han afum tasar tin ko waco merɛn (120). Ko Piyɛr eyefe awenɛ on daco, k'oloku: ¹⁶ «Awenɛ im ane: Pɛnamar yecicas ya dakitabu yelare. Ti disre Amera Njecempi na Kanu nne Dawuda enanunɛne kaloku teta Yudas, nwe enasole ane nanasumpɛr Yesu ma. ¹⁷ Analom Yudas su daco, sɛpanne yebac yin yayi. ¹⁸ Nte elip kasotone abɔf pasam pa kiciya kon ma, k'enɛgbekne, k'entempene tekirin k'ewaline kor ko tosɛne sumpa son fɛp kasamɛsar dɛntɔf. ¹⁹ Tes to nte aka Yerusalem fɛp nanacare ma, it' enasɛne pawe dale dadoko «Hakeldama», ito tatoko kusu kanjan «Dale da mecir.»† ²⁰ Bawo anacic nde Yabura Dawuda disre:

«Kalo kon kayo fos,
ali fum ta pɛyi ki!»

K'enacicas so:

«Waloma pɛlek dakɛcɛme don!» ‡

* 1:13 Mamomɛn Luk 6.13; † 1:19 «Kiciya ka Yudas», mamomɛn Mat. 26:47-53; 27:3-8. ‡ 1:20 Yabura Dawuda (Psaumes) 69.26; 109:8.

21-22 Mene pamomane afum ane njanc-cambor su tem nte Yesu enj-
pe pac-tor ko sana mo, mene wakin
payi su daco nwe endeyane wotajne
mes nme menacepar for yon kirin
kayefe ka Yesu afi daco, mene
wakayi so payane wonatajne mes
fap kalek kagbat ka Sanj teta Kanu,
hanj dasok nde Yesu enayefe su daco
mo.»

²³ Awa ko njamentar afum meraj:
Matiyas, ko Isifu nwe anj-we
Barsabas, pac-denar ko so tewe ta
Yusutu. ²⁴ Ko njantola Kanu nte:
«Wabe, mana nwe manjcare bakac
ya fap mo, mamentar su gbasja
wakin nwe malek kadedenj Yudas
akanje meraj daco mo. ²⁵ Tosajne
wakayi kacop su daco yebac yon,
palek dakacame nde Yudas enasak a
k'ojko kafe nke kamar ko mo.» ²⁶ Ko
nanjot yampun-pun § ko tosurene
Matiyas nwe anaberene Asom ane
waco ko pin mo.

2

Kader ka Amera Njempri ja Kanu

¹ Nte Dasok da kasata ka aSuyif
«Pantekat» denabap mo, alanj a
Yesu fap njanalokane kafe kin.*

² Gbanjana baboko ko pukule payefe
dakom mpe penawurene pukule pa
afef njoraj mo, ko pelas kelo kanjo
nanande disre mo. ³ Ko memer
mowuraj ja nme menawurene
ma nejic mo. Ko meyerasene fap
fajan, ko temer tentapne nwe o nwe
datobu. ⁴ Ko Amera Njempri ja
Kanu njender ja fap, ko njayefe kacop
nwe o nwe kusu kacuru. Amera
Njempri njanc-sajne ja kacop tatoko.†

⁵ Awa tem tatoko aSuyif asumpar
dine gbinj ane njanayefe tof ya doru
fap mo, njanande dare da Yerusalem.

⁶ Nte njane pukule mpe mo, ko

njayekse keko di. Ko panjciyane
acikera fap nte njane afum a Kalile
njac-cop nwe o nwe kusu k'acakera
mo. ⁷ Paciyane, ko kusu kawos
kanjo disre, ko njayifene: «Afum
akanje njalok-loku mo, bafu aka Kalile
nj ba? ⁸ Ake 'sajne nte sana daco,
fum o fum ene njac-cop kusu kon
mo? ⁹ AParto, aMede, aka Elam,
aka Mesopotami, aka Yude, aka
Kapados, aka Ponto, ko aka Asi,
¹⁰ aka Firiki, aka Panjili, aka Misira,
aka Libi ande a atof ja Siren, aRom,
¹¹ aSuyif ko acikera ane njanc-
tubucne patot pa dine da aSuyif
mo: Aka Krit, aka Arabi, sajne ja
njac-loku cusu cosu mes matoraj ma
Kanu!» ¹² Ko cusu cawos ja ko payi
ja yama-yama, ko njayifene tanjan:
«Coke co tante toloku-e?» ¹³ Mba ko
aloma njanfani ja, njac-loku: «Member
mobotu mo njanembare!»

Kacam ka Piyer

¹⁴ Ko Piyer eyefe k'enjcame ko asom
a Yesu ane waco ko pin, k'empe
dim pac-loku kanay nke: «Afum a
Yude ko nana ane nande dare da
Yerusalem mo, nasu larnas, nacanjkal
bel-bel moloku mem! Nacare ti:
¹⁵ Afum akanje njancis fe pamo tako
nacem-cemne ti mo, bawo bat-bat b'
ayi bambu. † ¹⁶ Mba tako anjabi
Yowel enaloku mo teyi kacepar:

¹⁷ «Ko Kanu kaloku mata melapas:
«Indesamasar Amera njem nno afum
fap njayi mo.

Awut anu arkun ko aran njande njac-
dajk casayibe-e.

Indesaj awut atemp anu kananjka ka
majo mem,

indewerapas so afum anu atem.»

¹⁸ «Ej,» Kanu kaloku, «Indeyeras
Amera Njempri njem acar em
arkun ko aran,

§ 1:26 Nte njanafan kacare tafan ta Kanu mo, ko njamber ca yowurene meraj daloba. Pin tewe ta
Matiyas, pako tewe ta Barsabas. Dakawure da yi, ko wakin (Matiyas) asoto. * 2:1 Pantekat,
Mamomaj Lev 23.15-21; Deut 16.9-11. Ito karen o karen aSuyif njamboc kasata ka katal tatoko tataka
ta waco kacamat (50) ko Pak panjepar-e. † 2:4 Mamomaj 1.5, 8 (toloku ta kasaj temer Amera
Njempri ja Kanu.) † 2:15 «bawo dec dajc-ter kac-pe.» ito kusu ka aka Kresi koloku: «Dec maas
da dasok do dand» = 9:00, barbat.

mata maməkə, ɲandedəŋk cəsayibe-e.

19 Indementər mes mɛwɛy-wɛy mɛlarəm dəkəm

kə mɛgbəkərə ma Kanu nno dəntəf: Mecir, nɛŋc, kə acul ɲa kinimɛ.

20 Dec dendesəkrɛ kubump, kə ɲof ɲəsəkrɛ mecir.

Maməkə mendecepər a dəsək da Wəbɛ dedebəp, dəsək dadəkə dəmbək kə dentese.

21 Nwɛ o nwɛ endebəŋc tewe ta Wəbɛ Kanu mə endefis.⟩

22 Afum aka Yisrayel, nəcəŋkəl moloku mamɛ! : Yesu wəka Nasaret, fum nwɛ Kanu kəmentərə nu debeki dən mə, dəmes mɛwɛy-wɛy, dəməpəŋ, dəmɛgbəkərə pəmə tatəkə nəŋcərə ti mə, 23 fum wəkawɛ anasəŋ nu kədif kən pəmə təkə Kanu kanawosɛ ti kə kəsəŋ təkətɛnɛ ta ti mə. Nənim kə nəŋcaŋ kə dəkətək kəpandən kəmar ka waca wa acikərə. § 24 Kanu kəyɛkti kə kəŋgbintər kə pəcuuy pa defi, bawo defi dənataf mɛ kəməŋkərɛ kə. 25 Dawuda enanunɲɛnɛ kəluku dəyəcicəs yecempi teta Yesu:

⟨ɲc-nəŋk Wəbɛ tɛm fəp fər yem kirin, ifəyikcɛ, bawo ey' im kəca kətət.

26 It' əsəŋɛ nte abəkək ɲem ɲeyi dəkəsata mə, kə temer tɛm tesikələ dəpəbotu.

Dis dem yati dendəkə-ɲesəmə kəgbəkər amera.

27 Bawo məfədəkə-sak im dabiya məfədəkə-sak wəsoku kam pəte.

28 Məsəŋ' em kəcərə səpə sa kəcəpərənɛ doru,

kiyi kam ina kəsək kəndəkə-las' im pəbotu.*

29 Awɛŋc im aŋa! Nəwosɛ iloku nu nte kəlaŋ disrɛ teta wətem Dawuda: Enafi, k'awup kə, kə kufu kən kəyi su sə məkə daco. 30 Mba nte Dawuda enayəne sayibe mə, ɛŋcərə sə a Kanu

kənaderəmə kə a kəndedəs wan-sə kən wələma dəcəm da dəbɛ dən kəron. 31 Dawuda enanunɲɛnɛ

pənəŋk kəyɛfɛ ka Krist dəkufu †, enanəŋk nte tendeder mə k'oloku ti: a anasak fɛ Krist dabiya, dis dən dənate fɛ dəkufu. 32 Yesu wəkakə, Kanu kəyɛkti kə, səna fəp səyənɛ atəŋnɛ aka ti. 33 Kə Kanu kəmpɛnɛ Yesu kəfo kələli, k'endəs kə kəca kən kətət. Kə Yesu əsətər nkən apa Kanu Amɛra Nəcempi nɲɛ analoku kədəsəŋ mə, k'eyərəs tatəkə nənəŋk kə nəne mə.

34 Bafə Dawuda enapɛ dərəŋc, nkən yati oloku:

⟨Wəbɛ Kanu oloku wəbɛ kɛm: Məndɛ nno kəfo kələli, kəca kɛm kətət,

35 haŋ ic-lip kəboc atərənɛ am fər yam kirin mənas-nas ɲa.⟩

36 Pəmar aka Yisrayel fəp ɲacərə ti bel-bel: Kanu kənasəŋɛ Yesu kəyənɛ wəbɛ wəyɛk-yɛk kən, Yesu wəkakə nəŋcaŋ dəkətək kəpandən mə.⟩

37 Ntɛ afum ɲane moloku maməkə mə, kə mosumpər ɲa, kə ɲayif Piyɛr kə asom a Yesu akə: «Awɛŋc su aŋa, cəke cə pəmar səyə oŋ-ɛ?»

38 Kə Piyɛr oloku ɲa: «Nəsəkrɛpər mɛra yonu, nəlomp! Nwɛ o nwɛ pəsətə kəgbət dərɔmun tewe ta Yesu Krist disrɛ, nte təŋsəŋɛ pəŋaŋənɛnɛ kiciya ka wəkayi mə, nəndəsətə sə Amɛra Nəcempi ɲa Kanu. 39 Bawo, kəpocɛ nkɛ Kanu kənasəŋɛ temer mə, konu kə, kə awut anu kəbəp ka akə ɲayi pəbələ mə, haŋ kənay ka afum nkɛ Wəbɛ Kanu kosu endewe mə.⟩

40 Kə Piyɛr oloku ɲa sə moloku mɛlarəm nte təŋsəŋɛ ɲanɛnɛ kə mɛs mɛmɛ mənəcəpər fər yən kirin mə. K'ɛŋgbinər ɲa, pəc-loku: «Nəyacnɛ dɛtɛmp dandɛ dɛŋkafələ-kafələ mə!»

41 Afum alarəm ɲawosɛ kəgbət dərɔmun teta Kanu. Dəsək dadəkə

§ 2:23 «acikərə», = afum atətəmpər sariyɛ, atəyənɛ Suyif. * 2:28 Yabura Dawuda 16:8-11.

† 2:31 Krist = Wəbɛ nwɛ Kanu kəyɛk-yɛk mə, Wəyɛk-yɛk ka Kanu

afum wul maas (3.000) ḅamberene akō ḅananuḅkene kēlanj mō.

⁴² Kō ḅaḅcēḅkēl tēm fēp kō bel-bel metākse ma asom a Yesu, kiyi kēḅan tes tin, kēḅaḅḅne kēḅan dap da yeri,[‡] kō kētolā Kanu. ⁴³ Kō kēnese kēsumpēr nwe o nwe bawo Kanu kēḅc-mentāre mes mōḅōḅj kō mes mēwēy-wēy melarēm wācā wā asom a Yesu. ⁴⁴ Akō ḅanalāḅj mō fēp ḅanayī tes tin ḅac-yerene mpe o mpe ḅaḅsōtō mō. ⁴⁵ Kō ḅaḅcamēs daka dōkō ḅanayō mō, kō ḅayer ḅēsām ḅapōkō ḅac-mōmān tōkō ḅēcucāne ḅeḅcēḅārene mō. ⁴⁶ Dōsōk o dōsōk ḅaḅc-lōḅkane nde kēlō kēḅōḅj ka Kanu, ḅac-dinēne yeri kēfō kin nde wōlō wāḅan, ḅac-dinē yi mera yobotu kō ḅākēc yoforu. ⁴⁷ ḅac-kor-koru Kanu, kō mes māḅan mōmbōt afum fēp. Kō Wōḅe Yesu nkōn ēmbērene dōsōk o dōsōk kēḅḅa ka aḅe ēḅc-yac mō.

3

Wōḅac wōtōkōt entamne

¹ Dōsōk dōlōma Piyer kō Saḅj ḅampē nde kēlō kēḅōḅj ka Kanu dec dārōfōy, dec nde antola Kanu mō. ² Tosurēne ḅasare wōḅac nwe aḅkōme kētō-kōt mō. Dōsōk o dōsōk aḅc-kekāre kō ḅadās nde kusuḅka ka kēlō kēḅōḅj ka Kanu. Dādo wōḅac nwe oḅc-tolane daka nōnōfōr disre afum aḅe ḅaḅc-beḅe kēlō kēḅōḅj mō. Kusuḅka nke aḅc-we «Kusuḅka Kētōt». ³ Nte ēḅaḅk Piyer kō Saḅj aḅe ḅaḅc-kō kēḅere kēlō kēḅōḅj mō, k'ēyēfē kētolā akakō nōnōfōr disre. ⁴ Piyer kō Saḅj ḅaḅḅbātne kō, kō Piyer oloku: «Mēḅbātne su!» ⁵ K'ēḅḅbātne ḅa ḅac-kar kēdesōtār ḅa ḅaka ḅōlōm.

⁶ Mba kō Piyer oloku oḅj: «Ali ḅēsām iyō fē, mba mpe iyō mō, ip' indesōḅ' ōm: Tewe ta Yesu Krist wōka Nasarēt, māyēfē, mākōt!» ⁷ Gbēḅcāna ḅabōkō kō ḅasumpēr kō kēcā kētōt kō ḅayēkti, wēcāk kō mōḅbōlkēc mōn yēḅcēp. ⁸ Kēsōrne

katin k'ēyēfē k'ēḅcāme, k'ēlek wēcāk kēkōt. K'ōsol kō ḅa, kō ḅamberē kēlō kēḅōḅj ka Kanu disre, ḅac-kōt, ḅac-yōkē, ḅac-kor-koru Kanu. ⁹ Kō afum fēp ḅaḅcēḅkēl wōḅac nwe ḅac-kōt, ḅac-kor-koru Kanu. ¹⁰ Aḅc-nēḅāl kō, nkōn ēḅc-nde nde kēlō kēḅōḅj nde «Kusuḅka Kētōt» mō, ḅac-tolane daka nōnōfōr disre. Kēnese kō ḅēcīyāne kēmbēp afum fēp teta tōkō tēnāḅēp kō mō.

Moloku ma Piyer nde kēlō kēḅōḅj ka Kanu

¹¹ Nte fum nwe ēnāder ḅāyī oḅj ta ēḅyēfē Piyer kō Saḅj dāntōf mō, kēnese disre kō afum fēp ḅayēkse kēkō nde akēr nḅe aḅwēne «Akēr ḅa Suleman», nde Piyer kō Saḅj ḅanayī mō. ¹² Nte Piyer ēḅaḅk ti mō, k'ōloku afum: «Aka Yisrayel! Ake 'sōḅe nte tantē t' ēḅcīyāne nu mō? T'ake tō nēḅḅbātne su ḅēmō fēnōntār fosu, kō ḅāyōne fē ti-ē, dosoku dosu disre dōsōḅe fum wōkawe kēkōt?» ¹³ Kanu ka atem asu Abraham, Isiyaka, kō Yakuba kēyēk-yekēs wēcār kōn Yesu. Mba nōna nālek, kō nāsōḅj abē, nēḅcē kō fōr ya Pilat kirin, mba Pilat ēnacēm-cēmne kēsāk kōn. ¹⁴ Nōna nōnāce nwe ōyōne wēcēmpi kō wēlōmpu kō nēlōku a ḅawōse kēsake nu wēdifāt afum dare disre. ¹⁵ Nōnadif wēkirin wōka doru, mba Kanu kēyēkti kō afi dācō. Sēn' ōyōne atēḅne aka ti. ¹⁶ Anasōḅj fēnōntār fum wōkawe nēḅḅbātne kō nēḅcāre mō. Kēlanj kōn Yesu ḅbēcārēm kēsōḅj fum wōkawe fēnōntār. Kēlanj kōn, kēlanj Yesu yati kēsōḅj kō kētamne kēḅ fēp fōr yōnu kirin.

¹⁷ Ndēkēl oḅj, awēḅc im aḅa, iḅcāre a kētō-cāre konu kēnasōḅe nu kēyō tatōkō, nōna kō abe anu. ¹⁸ Kanu kēnalas tōkō kēnanuḅkene kēlōke cusu ca sayibe-e oḅ fēp mō: A ḅēnamar dis dōlōl Krist, wēyēk-yek kōn. ¹⁹ Nēsākḅēr ḅākēc yōnu, nēlūksārne nte tōḅsōḅe ḅaḅḅḅne kiciya konu mō; ²⁰ nte tōḅsōḅe Wōḅe

[‡] 2:42 cōKresi = «kēḅene kēcōm kēyerene ki mō»

Kanu pàkèrè tèm ta kànjèsám, pàkèrè nu sò Wàyek-yek kòn, Yesu, nwe ananujkèné kècam nu m̀. ²¹ Nkòn kòm kàntòm̀pər hañ tèm nte mes nme Kanu kànalokè tèm tobol-bolu cusu ca sayibè ɔ̀n sàcèmpì m̀ mèlarè. ²² Añnabi Musa ɛnaloku: «Wàbè, Kanu konu, endekèrè nu sayibè pəm̀ ina. Fum wàkin wàka awɛ̀ɲc anu dacɔ̀ endeyi, nàde nàcàñkəl moloku mamàkò ende pàc-loku nu m̀ fəp. ²³ Nwè o nwè ɔ̀ntòdecàñkəl wədàñk wàkàkò m̀, andelàsər k̀. Endeməlke afum a Kanu dacɔ̀.»

²⁴ Sayibè-e fəp kəyefè añnabi Samiyel hañ aɲe ñanacɔ̀ɲc k̀ m̀, ñanaloku teta mataka mamàkò, k̀ ñaɲdàñk mi. ²⁵ Nəna, awut a sayibè-e ɲò nəyɔ̀nè, k̀ nəyɔ̀nè sò awut a temer t̀kò Kanu kənanacàñəs k̀ atem anu m̀, k̀c-loku Abraham: «Afum a doru fəp ñandesɔ̀tò kəpocè kətòt kem teta kəbànda ka dokom dam.» ²⁶ Te tonu t̀, Kanu kənananujkèné kəyèkti wəcar kòn, k'osom k̀ kədetolanè nu, pəsək̀pər nu nwè o nwè abəkək ɲòn ɲelɛc, ɲɔyɔ̀nè k̀ ɲtòt.»

4

Piyer k̀ Sañ fər ya aboc kiti aSuyifkirin

¹ Piyer k̀ Sañ ñanayi kəlòk-lokər afum tèm nte aloɲnè a kəlò kəpəɲ ka Kanu ñanabèrè k̀ wàbè ka asɔ̀dar aɲe ɲaɲc-bum ki m̀, k̀ aSadisi. ² Pənatelè ɲa nte ñanane Piyer k̀ Sañ ɲac-tàksè k̀ ɲac-cam afum kəyefè ka defì fənəntər fa Yesu. ³ K̀ ɲasumpər Piyer k̀ Sañ, k̀ ɲandəs ɲa pac-bum ɲa dəbili hañ dɔckəsək, bawo pənabiyè. ⁴ Afum alarəm alɔma aɲe ñanane moloku mañan m̀, ñanalaɲ, k̀ kəgba kəñan kəɲc-bəp arkun wul kəcamət (5.000).

⁵ Dɔckəsək abè aɲan, abeki apəɲ a dətɔf, k̀ atàksè a yecicəs ya Añnabi Musa ñambəpsèné Yerusalèm ⁶ k̀

wəloɲnè wəpəɲ Anas, k̀ Kayifa, Sañ, Aleksandər, k̀ akò ñanayɔ̀nè aka kəbànda ka dokom da aloɲnè apəɲ m̀. ⁷ K̀ ɲaɲcəmbər Piyer k̀ Sañ fər yañan kirin kəyifət: «Fənəntər fəre, k̀ tewe ta ana t̀ nəyɔ̀nè tante-ɛ?»

⁸ Awa k̀ Amera Nəcèmpì ɲa Kanu ɲelare Piyer, k̀ ɲɔsɔ̀ɲe k̀ kəlòku ɲa: «Abè a afum k̀ abeki a dətɔf: ⁹ Ayifət su m̀kò teta pətòt m̀pè ayɔ̀nè wəbəc m̀, k̀ nte antaməs k̀ m̀. ¹⁰ Nəcərə ti bel-bel, fəp fonu kəbəp ka aYisrayel: Tewe ta Yesu Krist wəka Nasaret, wəko nənacàɲ dəkətək kəpandən, akò Kanu kəntimi k̀ afi dacɔ̀ m̀, tewe tən t̀sɔ̀ɲe nte fum wəkawè ɛɲcəme nu dacɔ̀ pətamne m̀. ¹¹ Nkòn Yesu ɔyɔ̀nè togbu m̀pè nəna acəmbər kəlò nənater m̀, mba ɛnayɔ̀nè togbu pətòt, pa dacɔ̀.» * ¹² Nkòn gbəcərəm ɛntam kəsəɲ su kəfis. Kanu kənasəɲ fè tewe t̀lɔma ta fum nno doru dandè nte pəmar payacnèné m̀.»

¹³ Nte abeki aɲe ɲanəñk Piyer k̀ Sañ ɲabàɲsè m̀, k̀ pəñciyanè ɲa, bawo ñanacərə a afum gbəcərəm ɲanayi aɲe ɲanato-təkəs m̀. K̀ ɲanəpəl ɲa dacɔ̀ akò ɲanayi k̀ Yesu m̀. ¹⁴ Mba nte abeki apəɲ ɲaɲc-nəñk fum nwè anataməs pəcəme ɲa fər kirin m̀, ñanayo fè tolòku. ¹⁵ K̀ aboc kiti a aSuyif ɲaloku Piyer k̀ Sañ kəwur ka dukəlò ndè aɲc-yifət ɲa m̀, k̀ ɲaməɲksèné tañan, ¹⁶ k̀ ɲayifèné: «Cəke c' andeyɔ̀ afum akanɛ-ɛ? Bawo t̀səkər aka Yerusalèm fəp a ɲa ɲasəɲe k̀ tɛgbəkərə ta Kanu tante teyi. Afətam kəgbəkəl ti. ¹⁷ Mba, nte aɲyo a ta tesam nno afum ɲayi m̀, pabəɲnè ɲa, paməne ɲa k̀c-lok-lokər nwè o nwè tewe tatəkò.

¹⁸ K̀ ɲawè ɲa, k̀ ɲambəɲnè ɲa kətò-loku k̀ kətò-tàksè afum tewe ta Yesu. ¹⁹ Piyer k̀ Sañ ɲayif ɲa: «Pəmar fər ya Kanu kirin paleləs

* 4:11 Yabura Dawuda 118:22. CəKresi = «Nkòn ɔyɔ̀nè tasar m̀pè nəna acəmbər kəlò nənater m̀, akò pəyɔ̀nè pətòt pa dətɔɲkubut.»

nəna patas Kanu Nkən ba? Nəna nəməmən ti bel-bel, ²⁰ bawo səna səfotam kəyi ta səloku təkə sənəjk kə təkə səne mə-ε.»

²¹ Kə aboc kiti njanḡbəkəre sə kəbeḡəsne nja, kə ḡasak nja. Njasətə fe tes nte tənḡsəne nja kəsumpər mə teta afum. Fəp fəjɔc-kor-koru Kanu teta təkə tenayi mə. ²² Fum nwe enasətə teḡbəkəre ta kətaməs tatəkə mə, enatam kəsətə meren wəco manḡkələ pəcepər.

Kətola ka alan

²³ Nte asak Piyer kə Saḡ mə, kə njanḡ ḡaləməḡ afum anjan təkə alonḡne apəḡ kə abeki a dətəf ḡanaloku nja mə. ²⁴ Nte ḡane moloku mamε mə, kətəḡne disre kə ḡampene sim nnə Kanu kəyi mə, ḡac-loku: «Wəbe, mənə nwe məlompəs kəm, antəf, kəba kə ca yəkə yeyi ki mə fəp, ²⁵ dəAmerə Nəcempi ḡə mənaloḡe kusu ka kas kosu Dawuda wəmarəs kam: «Ake 'səḡe nte metele məpəḡ meḡcepərər afum a təf mə?

Ake 'səḡe nte afum ḡantəḡne mes mme məntədeləpər mə?

²⁶ Abε a doru kər-kər ḡalompəsne teta kəyefərene,

kə akiriḡ ḡaləḡkanε kə ḡantəḡne pələc

nnə Wəbe Kanu kə wəyek-yek kən ḡayi mə.»

²⁷ Bawo kanḡe, Herodu kə Pəḡse Pilat ḡantəḡne pələc dare dandε disre atəyənε Suyif kə aYisrayel nnə wəmarəs kam wəcempi Yesu eyi mə, nwe mənayek-yek mə. ²⁸ Njanayə mes fəp mme mənənuḡkenε kəwose kəyə mə. ²⁹ Ndekəl oḡ, Wəbe, məḡbəkəre kəbeḡəsne kəḡan, məsəḡe acar am kəbanḡe kəloku toloku tam kanḡe disre. ³⁰ Məteḡci kəca nte təsəḡe kataməs, məḡbəkəre, kə mes məwəy-wəy meyi tewε ta wəcar kam wəsoku Yesu.

³¹ Nte ḡalip kətola Kanu mə, kə kəfo kəḡkə ḡanaləḡkanε mə kəyikε, kə Amerə Nəcempi ḡəsəḡe fəp fanḡan

kəloku toloku ta Kanu kəbanḡe disre.

Alan Yesu ḡawose kəyerεne daka danḡan

³² Kənay nke kənaləḡ mə, ḡasətə bəkəc yin yayi, kə ḡayənε sə akin ayi. Nwe o nwe oḡc-loku fe a nkən sona əyə daka dən, mba a fəp fanḡan fə ḡanapaḡne di. ³³ Asom a Yesu ḡanḡc-loku təkə ḡananəḡk kəyefe ka Wəbe Yesu afi dacə mə. Kə kəmar ka Kanu kəyi alan fəp kəronḡ. ³⁴ Afum akaḡe dacə, nwe o nwe abəkəc ḡenalεce fe sə teta kətə-yə kən daka, bawo aḡe ḡanayə dale, kə pəyənε fe ti, wələ mə, ḡanacaməs yi. Kə ḡanḡkεre kəway ka ca yayəkə, ³⁵ kə ḡanḡc-bocər ki som a Yesu dəntəf. Kəway kanḡkə k' aḡc-yer nwe o nwe kə təkə pəcuca peyi kə mə.

³⁶ Isifu wəka kor ka Levy enayi, nwe som a Yesu ḡanḡc-we Barnabas mə, tatəkə kusu kəḡan «Wəcəpəs bəkəc.» Nde dare da Sipər anakom kə. ³⁷ Nkən enacaməs antəf nḡe enayə mə, k'ənḡkεre kəway kanḡkə fəp k'ender pəbocər ki som a Yesu dəntəf.

5

Ananiyas kə Safira

¹ Wərkun wələma enayi pac-we kə Ananiyas, kə wəran kən Safira, kə ḡanḡcaməs antəf ḡanḡan. ² Kətəḡne disre kə wəran kən, k'Ananiyas embelər kəway ka antəf ḡanḡkə, k'ənḡkεre kəway kələpas nke k'əḡḡkə pəbocər ki som a Yesu dəntəf.

³ Kə Piyer eyif kə: «Ananiyas, ake 'səḡe nte məwose Sentany səsəḡ am kəyembər Amerə Nəcempi mə? Məmbelər kəway ka dale. ⁴ Nte dale dandε dənayənε dam mə, ak' enasəḡe ta məmənḡkərne di-ε? Ali nte mənacaməs di mə, pəsam papəkə, bafə pam pənayi ba? Ake 'səḡ' am kəyə tantε-ε? Bafə afum ḡə məyembər de, mba Kanu!»

⁵ Nte Ananiyas ene moloku maməkə mə, k'entempene, k'ənḡbiḡ

kifir, k'efi. Kò kànesè kəpəŋ kəsumpər akò ŋanane ti mò fəp. ⁶ K'atəmp ŋayefè kò ŋanəpsər kò dəkasanjke, kò ŋanjko ŋawup.

⁷ Ntè dec maas deŋcepər mò, kò wəran ka Ananiyas embere, ta eŋcərə təkò tenacepər mò. ⁸ Kò Piyer eyif kò: «Məlok' im ma kanje; Kəway kanjke kò nəŋcaməs dale ba?»

Kò wəran nwè oloku «Ey, kəway kanjko yati kò.»

⁹ Kò Piyer oloku kò: «Ake 'səŋe nte nəntəŋne kò nəwak Amera ŋa Wəbe mò-ε? Məcərə a aŋe ŋawup wos əm mò, ŋayi nde dəkusunjka, kəkekərə kò ŋander sò mənə.»

¹⁰ Gbəŋcana babəkò k'entəmpəne kò wəcək dəntəf, k'əŋgbij kifir. Kò atəmp ŋambere kò ŋambəp kò pəfi. Kò ŋanjkekərə kò, kò ŋanjko ŋawup wos kəsək. ¹¹ Kò kànesè kəpəŋ kəsumpər kəlonjkanè ka alaŋ fəp kò akò ŋanane moloku maməkò mò.

Asom a Yesu ŋanatəmpər mes məwey-wey məlarəm ma Kanu

¹² Asom a Yesu ŋaŋc-yò məgbəkərə kò mes məwey-wey məlarəm mme mənayi afum daco mò. Alaŋ fəp ŋanacəme kəfo kin nde akər nŋe aŋc-wenè «Akər ŋa Suliman» mò. ¹³ Afum aləpəs ŋaŋc-nese kənəŋkəl ŋa, mba ŋaŋc-yek-yekəs ŋa. ¹⁴ Kənay ka arkun kò aran aŋe ŋanalaŋ Wəbe mò, ŋaŋc-la oŋ kəla dəm. ¹⁵ Pac-kere a tətətamne səpò, pac-kere ŋa dəyala kò dəsəpoko nte təsəŋe kò Piyer ender-ε, andulu ŋəŋ gbəcərəm ŋetam kəbəp wələma. ¹⁶ Kənay ka afum aŋe ŋanayi sədare nse sənakəl Yerusalem mò, ŋaŋc-yekse kəkere Yerusalem tətətamne kò afum aŋe yəŋk yelɛc yenasəŋ debəc mò nde asom a Yesu ŋanayi mò, fəp faŋan anataməs ŋa.

Antərəs asom a Yesu teta kəlaŋ kəŋan

¹⁷ Wəlonjne wəpəŋ kò asadisi aŋe ŋasol mò ŋayefəne kəraca. ¹⁸ Kò ŋantəp asom a Yesu waca kò ŋambər

ŋa dəbili. ¹⁹ Pibi papəkò disre kò meleke ma Wəbe Kanu məŋgbiti cumba ca bili babəkò, kò mowurəne ŋa. Kò meleke moloku ŋa: ²⁰ «Nəkò kələ kəpəŋ, nəloku afum moloku kò mes fəp ma təkətene ta doru dandε.»

²¹ Ntè ŋane moloku maməkò mò, kò asom a Yesu ŋanjko bət-bət suy nde kələ kəpəŋ, kò ŋaŋcop kətəksε di afum.

Kò wəlonjne wəpəŋ ender kò akò ənasole mò. Kò ŋawe aboc kiti aləpəs aSuyif kò abeki apəŋ aka Yis-rayel fəp, kò ŋasom a pakò pawurəne asom a Yesu dəbili, pakere. ²² Kò asədar ŋafò ŋakò, mba ŋambəp fε ŋa dəbili, kò ŋalukus. Kò ŋanjko ŋaloku ti abe aŋe ŋanasom ŋa mò, ŋac-loku: ²³ «Səŋkò səbəp cumba ca bili pacəŋ ci bel-bel, abum a ci ŋacəme dəkəcəme danjan, mba səŋgbiti ali fum səŋbəp fε bili disre.» ²⁴ Ntè ŋane moloku maməkò mò, kò pəyi wəbe ka asədar a kələ kəpəŋ kò alonjne apəŋ yama-yama te taŋan, kò ŋaŋyifne cəke cò tes tantε tendeləpəsər-ε?

²⁵ Kò fum wələma ende pəloku ŋa: «Afum aŋe nənaber dəbili mò ŋayi nde kələ kəpəŋ, ŋac-təksε afum.»

²⁶ Asədar a kələ kəpəŋ kò wəbe kəŋan ŋanjko kələk asom a Yesu, kò ŋanjkerε ŋa pəforu disre, bawo ŋananese afum kəcacas ŋa. ²⁷ Ntè asədar ŋanjkerε asom a Yesu mò, kò ŋaŋcəmbər ŋa fər ya aboc kiti aSuyif kirinj. Kò wəlonjne wəpəŋ eyifət ŋa, ²⁸ k'oloku: «Bafò sənəmənə nu kətəksε sò afum teta tewe tantε ba? Nələs Yerusalem metəksε monu! Kò nəloku gbəs a mənə nəlonjər su pələc pa defi da fum wəkawε.»

²⁹ Piyer kò asom a Yesu ŋaloku: «Kəcəŋkələ Kanu kəŋcepər ka afum! ³⁰ Kanu ka atem asu kəntimi Yesu nwè nənacəŋ dəkətək kəpəndən kò nəmələk kò mò. ³¹ Kanu kəndəs kò kəca kən kətət pəmò nte əyənə wəkirinj kò wəyac mò, nte tənəŋe

pəsəŋ aka Yisrayel kəsəkpər bəkək
 ŋacəme dəpə da Kanu darəŋ,
 paŋaŋneŋe ŋa kiciya kəŋan mə.
³² Səna səyone atəŋne a moloku kə
 mes maməkə fəp, səna kə Amera
 Nəcempi nŋe Kanu kəsəŋ aŋe ŋaleləs
 kə ŋawose toloku tən mə.»

³³ Pənatelə aboc kiti aŋe ŋaŋc-
 cəŋkəl ŋa mə haŋ pəcəpərər, kə ŋafaŋ
 kədif ŋa. ³⁴ Mba wəFarisi wələma
 enayi ŋa dacə, pac-we kə Kamaliyel.
 Wətəkse sariyə enayi, nwe afum
 fəp ŋanabətər mə. K'eyefe aboc kiti
 aSuyif dacə, k'oloku a pawurene
 afum akanə kərəsna, ³⁵ k'oloku:
 «Arkun a Yisrayel! Nəkembərne
 bel-bel nte nəndeyə afum akanə
 mə. ³⁶ Towon fe, Tudas enalekne,
 afum masar maŋkələ (400) ŋanacək
 kə darəŋ. Mba anamələk kə, afum
 akə enasole mə fəp k'ambeləs ŋa.
 Ali wəkin anasak fe. ³⁷ Nte tatəkə
 teŋcəpər mə, kə Yudas wəKalile
 eyefe tem nte aŋc-ləm afum a
 dətəf mə. K'osole sə afum alarəm.
 Nkən sə anamələk kə, aŋe enasəp
 kəkafəli kəcəme kə darəŋ mə fəp,
 kə ŋasaməsər. ³⁸ Ndekəl ic-lok' un,
 ta nəcəpsər afum akanə, nəsak
 ŋa ŋakə. Kə pəyone fə mefaŋ, kə
 pəyone fe ti məyə maŋan nda fum
 meŋyefe-ε, mendesələ. ³⁹ Mba
 kə pəyone fə nda Kanu meŋyefe-
 ε, nəfədetam kəsəlene mi de!
 Nəkemərne kədeyefərəne kə Kanu
 de!» Kə ŋane moloku maməkə
 Kamaliyel enasəp kəloku ŋa mə.

⁴⁰ Kə ŋawe asom a Yesu, kə ŋasut
 ŋa, kə ŋaməne ŋa kətəsə-lok-loke
 tewe ta Yesu, kə ŋasak ŋa.

⁴¹ Kə asom a Yesu ŋawur ŋa aboc
 kiti dacə. Kə pəmbət ŋa kətərəs
 kəŋan teta kələləs ka tewe ta Yesu.
⁴² Dəsək o dəsək pəyone nde kələ
 kəpəŋ ka Kanu kə pəyone fe ti nde
 wələ waŋan, ŋanasak fe kəc-təkse kə
 kəcəma moloku mətət: A Yesu əyone
 Krist, wəbe nwe Kanu kəyək-yək
 mə.

6

*Ayek-yek arkun camət-mərəŋ
 kəmar ka asom a Yesu*

¹ Mata maməkə nte acəpse a Yesu
 ŋaŋc-la kələ dəm mə, aSuyif acəp
 kusu ka Kresi ŋayefe kəcəpəsne teta
 akə ŋaŋc-cəp Ebəre mə. Aran acəp
 cəkresi aŋe awos aŋan ŋafi mə ŋaŋc-
 sətə fe yeri pəmə acəp Ebəre dəsək o
 dəsək kə andeyer-ε. ² Kə Asom wəco
 kə mərəŋ ŋawe kənay ka acəpse a
 Yesu kənəŋkene, kə ŋaloku: «Pəmar
 fe su kəsək kəcəma kə kətəkse toloku
 ta Kanu teta kəyer yeri. ³ Awa
 awerŋc su aŋa, nəyək-yekene arkun
 camət-mərəŋ, aŋe afum ŋaŋcərə
 kəyə mera yətət mə, ŋalare sə Amera
 Nəcempi ŋa Kanu kə kəcərə kəkət.
 Səsəŋ ayek-yek anu akakə yebac
 yayəkə. ⁴ Səna səsumpər bel-bel
 kətola ka Kanu kə yebac ya kəcəma
 kə kətəkse toloku ta Kanu tem fəp.»

⁵ Kə moloku maməkə məmbət
 afum fəp, kə ŋayək-yek Etiyen,
 fum wəlaŋ Kanu wəpəŋ, pələre
 Amera Nəcempi ŋa Kanu; kə Filip;
 kə Pirəkər; kə Nikanər; kə Timon;
 kə Parmenas; kə Nikola, wəka dare
 da Antiyək, nwe enayone wəcikara
 kəberə ka dine da aSuyif mə. ⁶ Kə
 ŋaŋkə ŋamentər ayek-yek akakə
 asom a Yesu nte ŋalip kətola Kanu
 mə, kə ŋandəŋ ŋa waca kədəs kəŋan.

⁷ Moloku ma Kanu mme aŋc-
 təkse mə meŋc-sam kəsəma dəm, kə
 acəpse a Yesu ŋala katəna-katəna
 Yerusalem, kə alonŋe Kanu alarəm
 ŋawose kəlaŋ Yesu.

Kəsumpər ka Etiyen

⁸ Kanu kənamar Etiyen kə kəsəŋ
 kə kətəma kəyə ka mes məwey-wey
 kə megbəkərə məpəŋ ma Kanu
 afum dacə. ⁹ Afum aləma aka kələ
 ka dəkətola Kanu da aSuyif aŋe
 aŋc-we ki «kələ ka Awur dacar»
 mə, ŋanayine fe Etiyen. ŋa ŋanayone
 afum aka atəf ŋa Sirən, aka dare
 da Aleksandər kə afum a atəf ŋa
 Silisi, kə aka atəf ŋa Asi. Nte tə
 kə ŋambərə kəgbəkələne kə Etiyen.
¹⁰ Mba ŋanətam fe kəsumpər kə
 dəmoloku, bawo Amera Nəcempi

ħa Kanu ħenasoŋ kō kəlok-loke deƨerən.

¹¹ Ti disre, kō afum akakō ħasoŋ calbante pəsam aŋe ħanaloku nte: «Səna sənene kō kəloməs Musa kō Kanu!»

¹² Kō ħamberəs afum mer kəyefe abeki a dətəf haŋ atəkse sariye. Kō ħasumpər Etiyen, kō ħaŋkekəre kō fər ya aboc kiti aSuyif kirin. ¹³ Kō ħaŋkenene sō calbante akakō ħanawose kəyeme mō, ħac-loku: «Fum wəkawe eyi fe nte o nte mene kəloku pələc pa kəfo kəsoku kaŋke kō sariye sa Musa. ¹⁴ Sənene kō pəc-loku a Yesu wəNasarət wəkawe endeləsər kəfo kaŋke, pəsəpər sō mōyō mme Musa enasake su mō.»

¹⁵ Aboc kiti aSuyif fəp ħanagbətne Etiyen, bawo kəro kən kəŋc-mot pəmō ka melekə.

7

Etiyen nde fər ya aboc kiti kirin

¹ Kō wəlone wəpəŋ wəka kəlō kəpəŋ ka Kanu eyif Etiyen: «Itō teyi ba?»

² Kō Etiyen oloku: «Aweŋc im aŋa, Papa kem aŋa, Nəcəŋkəl im! Kanu nke debeki dən doŋmot mō kənawurər Abraham, wətem kosu, nte enayi Mesopotami, ta entadeder kənde Haraŋ mō. ³ Kō Kanu kəloku Abraham: «Məwur atəf ħam, dəŋkom dam, məkō nde atəf ħe indekō-mentər' əm mō.»

⁴ Kō Abraham owur atəf ħa Kaldi, k'əŋkō pənde dare da Haraŋ. Dəndo, nte defi da kas deŋcepər mō, kō Kanu ħəcepərene kō atəf ħaŋe nənde oŋ ndekəl mō. ⁵ Kanu kənasəŋ fe Abraham ke atəf ħaŋe, ali dəkəcəmbər kəcək, mba kənaleke kō temer kədəsəŋ kō ħi kəbəp kəbənda ka dokom dən kō nkən eŋcepər-ε, mba tem tatəkō ta entayō wan-ε. ⁶ Kō Kanu kəloku Abraham nte: «Kəbənda ka dokom dam kəndeyi decikəra atəf ħələma. Andekō-cəmbər ħa di dacar, pətərəs ħa meren masar

maŋkəle (400). ⁷ Mba afum aka atəf ħaŋəkō ħandekō-cəmbər ħa dacar mō, in' endekō-bocər ħa kiti. Kō teŋcepər-ε, ħandewur ħadekor-kor im nno kəfo kaŋke.»*

⁸ Nte tatəkō teŋcepər mō, kō Kanu kəŋcaŋəs kiyi kən tetin kō Abraham, ti təyone kəmeŋkərne ka kəkəŋc arkun. Ti disre kō Abraham oŋkom Isiyaka, k'əŋkəŋc kō tataka tən ta camət-maas. Itō Isiyaka enayō sō Yakuba, kō Yakuba əyō sō ti awut ən arkun wəco kō merəŋ, aŋe ħayone cas ca cusuŋka wəco kō merəŋ ca Yisrayel mō.

⁹ Nte atem asu, awut a Isiyaka, ħanayone weŋc kəŋan Isifu karaca mō, kō ħaŋcaməs kō nte təŋsəŋe pakekəre kō Misira mō. Mba Kanu kənayi kō Isifu, ¹⁰ kənayac kō pəcuca fəp. Kanu kəŋc-mar Isifu, kəc-səŋ kō kəcəre kəkət nde Firawona wəbe ka Misira fər kirin. Firawona enasəŋ Isifu dekirin da Misira kō da kəlō kən disre fəp mō.

¹¹ Kō dor dəpəŋ dende deyi Misira fəp kō atəf ħa Kanahan. Pəcuca pənabek, atem asu ħaŋc-sətō fe yeri. ¹² Kō Yakuba ende pəne a cəgbay cəyi Misira, k'osom təkəkō-cəkō awut ən aŋe ħantəŋne atem asu mō. ¹³ Ta merəŋ, kō Isifu owurərne aweŋc ən, nte tō kō Firawona əsətō kəcəre oŋ akomene a Isifu. ¹⁴ Kō Isifu osom aweŋc ən a pakere kō kas Yakuba, kələkene ka afum ən fəp, aŋe ħaŋc-bəp afum wəco camət-merəŋ kō kəcəmət (75) mō. ¹⁵ Kō Yakuba ontor atəf ħa Misira. Difō enafi, kō atem asu ələma. ¹⁶ K'əŋkekəre cəbel cəŋan Səkem, k'əŋkō pawup nde kufu nke Abraham enawaye pəsam nno kusuŋka ka Hamər kəyi mō.

¹⁷ Tem nte pənamar a Kanu kələs temer nte kənaleke Abraham mō tenalətərne. Kō dokombəra dəmbək, kō afum ħaŋla oŋ kəla dəm Misira, ¹⁸ haŋ kō wəbe wələma

* 7:7 Dəkəcop 15:13-14

ender pände dēbe da atōf ŋanjōkō nwe enatō-cāre Isifu mā. ¹⁹ Wābe wākakō ender pāc-nempās, pāc-tōrās atem asu. K'ende pāsōŋe ŋa kāsak cānaka cāŋan, nte tōŋsōŋe ta akakō ŋantam kāyi doru mā.

²⁰ Tem tatōkō t' anakom Musa, nwe enabōt Kanu kēnāŋk mā. K'antōmpār kō yof maas nde kēlō ka kas disre, ²¹ mba nte tōyō tenatōyi mēne kēgbal kōn mā, kō wan ka wābe ka Misira wēran efir kō, k'ōŋkō pādusom pāyō kō wan. ²² Kēcāre kākōt fōp k' aMisira k' anadusume Musa, k'ōsōtō fēnōntēr dāmōlōkō kō dāmōyō.

²³ Nte Musa ōsōtō meren wāco māŋkālē (40) mā, k'ende pācem-cēmne kākō-nāŋk awēŋc āŋa, afum a Yisrayel. ²⁴ Kō Musa ōŋkō pātōŋne wēŋc wākin wāka Misira pac-cakāra, k'ēŋcāmēne wēŋc wākakō āŋc-tōrās mā. K'olukse ayek ŋa wēŋc, k'endif wāMisira. ²⁵ Kō Musa ēŋcem-cēmne a awēŋc āŋa ŋaŋtam kēc-gbēkārē a Kanu kēntam kēban ŋa kō ŋaŋcāmē kō darōŋ-ē, mba ŋanacāre fē ti. ²⁶ Dōckōsōk, kō Musa ōŋkō pābōp aYisrayel mērōŋ ŋac-sutēne, k'ēyāc ŋa, k'ōlompās ŋa dācō. K'eyif ŋa: «Ta ake tō nāŋsutnēne tantē-ē? Dēwēŋca dō nāyō!»

²⁷ Mba wākō ēŋc-cakāra wēŋc mā, ēwen Musa pāc-yif: «An' ōsōŋ' ēm kāyōne wābe kō wābōc kiti sēna dācō-ē? ²⁸ Kādif' im kō māfan ba, pāmō tōkō mēndifsa wāMisira mā?» ²⁹ Kō mōlōkō mānōkō māōŋe Musa kāyēkse, k'ōŋkō pāndē decikāra atōf ŋa Madiyan. Difō enakom awut arkun mērōŋ.

³⁰ Nte meren wāco māŋkālē mēŋcēpār (40) mā, kō mēleke mōwūrār Musa nde tēgbērē ta tōrō ta Turisnina dēmēmer mā nēŋc nde dēŋcmar dērāntam mā. ³¹ Nte Musa ēnōŋk ti mā, kō pāŋciyanē kō kēnāŋk ka tes tēwēy-wēy tatōkō, nte ōŋc-cōŋne kākō-gbēkārē mā, kō dim da Wābe Kanu dender kō: ³² «In' ōfō, Kanu ka atem am:

Kanu ka Abraham, ka Isiyaka kō Yakuba!» Musa pāc-yikcē, ta ōŋwōse sō kēgbātne di-ē.

³³ Kō Wābe oloku kō: «Mōwūrē cōfta cam dāwēcāk, bawo kēfo kēŋkō mēŋcāmē mā, kēfo kēcēmpi kō. ³⁴ Inōŋk pācuy pa afum em āŋe ŋayi Misira mā, ine kēgbis kēŋan: Intor ideyāc ŋa. Ndekāl ōŋ, mēder isom ēm Misira.»

³⁵ Musa wākakō ŋanace a ŋac-loku: «An' ōsōŋ' ēm kāyōne wābe kō wābōc kiti sēna dācō-ē?» Nkōn Kanu kēnasom pāyōne wābe kō wāyāc, kēberēne ka mēleke mme mēnawūrār kō nde dērāntam mā. ³⁶ Nkōn Musa enawūrēne aYisrayel Misira pāc-yō mes mēwēy-wēy kō mēgbēkārē mā Kanu, nde kēba Kāyim kō nde dātēgbērē, meren mme wāco māŋkālē (40) disre.

³⁷ Nkōn Musa wākakō yati enaloku aYisrayel: «Kanu kēndekērē nu sayibē pāmō ina, nwe kēndeyek-yek awēŋc anu dācō mā, pāsom kō nnō nāyi mā.» ³⁸ Nkōn Musa, nte afum ŋanalōŋkane nde dātēgbērē mā, nkōn enayōne sō wācēpārēne mōlōkō atem asu dācō kō mēleke mme mōŋc-lok-lokār kō nde dātōrō ta Turisnina mā. K'ōsōtō mōlōkō meyi wāyēŋ, nte tōŋsōŋe sēcāre mi mā.

³⁹ Atem asu ŋanafāŋ fē kēcēŋkāl kō, kō ŋawēnās kō. ŋanacēm-cēmne dābākēc kēlūksārne Misira. ⁴⁰ Kō atem asu ŋaloku Aruna, «Mēlompāsē su mērōŋka, mme mēndesolē su mā, bawo Musa nwe owūrēne su Misira mā, sēŋcārē fē nte tāsōtō kō mā.» ⁴¹ Mata mānōkō, kō ŋalompās tērōŋka ta tura, kō ŋalōŋne nnō tērōŋka kīriŋ, kō ŋamboce kāsata yēbāc ya wāca wāŋan. ⁴² Mba kō Kanu kēmbēr ŋa kumunt, kō kēsake ŋa kēkor-kōru ca ya dareŋc. It' āŋcic ti buk ba sayibē-e disre:

«Nāna aka Yisrayel, meren wāco māŋkālē (40) mme nēŋcēpārēne dātēgbērē mā, in'

ɔ nənɔ-difɛ sɛm kəlɔŋnɛ disrɛ
ba?

43 Nənanəkɛrɛ abal ɲa tɛrɛŋka ta
Mələk
kɔ tɛrɛŋka ta kɔs ka kanu konu Re-
fanj.

Nənapat mɛrɛŋka teta kɛc-tontnɛnɛ
ka mi fɔr kirinj!

Ti disrɛ kəkɛkɛrɛ nu k' inder de-
cikɛra Babilɔŋ tadarɛŋ.»

44 Atem asu ɲanayɔ dɔndo
dɛtɛgbɛrɛ abal ɲa sedɛ nɲɛ
anamɛŋk walakɛ wa masar nwe
Kanu kənacicɛ Musa mɔ. Tatɔkɔ tɔ
wələk-lokɛr ka Musa ɛnalokɔ kɔ a
pɛyɔ, a ɲowurɛnɛ kɔ ɲɔkɔ ɛnanɛŋk
mɔ. 45 Ntɛ atɛm asu ɲasɔtɔ ɲi mɔ,
kɔ ɲankekɛrɛ ndɛ atɔf nɲɛ Kanu
kənabɛlɛs afum fɔr yanjan kirinj
mɔ. Yosuwɛ pɛyɔnɛ ɲa wəkirinj.
Abal ɲanɔkɔ ɲɛnayi di haŋ tɛm ta
Dawuda. 46 Kɔ Dawuda ɔsɔtɔ kɛmar
ka Kanu, k'ontola sɔ kəsɔŋ kɔ kɛfo
nkɛ ɔŋkɔcɛmbɛrɛ Kanu ka Yakuba
dɛkɔyi mɔ. 47 Mba Sulemany
ɛnader pələ kələ kanjɔ.

48 Mɛnɛ ntɛ Wɔbɛ wɛka dareŋc
ɔntɔwosɛ kɔyi paka disrɛ mpɛ kɛca
ka fum kələmpɛs mɔ, pəmɔ tɔkɔ
sayibɛ səlɔku ti mɔ:

49 «Wɔbɛ olɔku:

«Kɔm kɔyɔnɛ dɔcɔm dem da dɛbɛ,
kɔ antɔf ɲɔyɔnɛ dɛkɛcɛmbɛr dem
wɛcɔk.

Akɛ kələ kɔ nɔyi kɛcɛmbɛr em-ɛ?

Kɛfo kɛrɛ k' inde ic-ɲɛsɛm-ɛ?

50 Bafɔ kɛca kɛm kələmpɛs mame
fɔp ba?»

51 Nəna afum atanj ləŋɛs, ayɔ
bɛkɛc pəmɔ bilakoro! Haŋ mɔkɔ
nəna nɔyi kəwɛnɛs Amera Nɛcɛmpi
ɲa Kanu pəmɔ atɛm anu! 52 Sayibɛ
sɛrɛ atɛm anu ɲanato-tɔrɛs-ɛ?
Njanadif anjɛ ɲananunjkɛnɛ kɛcam
kɛdɛr ka Wələmpu nwe nəna
nənasɔŋ ɔŋ a kɔ andif mɔ. 53 Nəna
anjɛ nənasɔtɔ sariyɛ sa Musa nɛɛ
mɛlɛkɛ ma Kanu mɛnalokɔ kɔ mɔ,
mba nənakɔtɛnɛ fɛ si, nəmɛŋkɛrɛnɛ
fɛ sɔ si.»

Kadifka Etiyɛn

54 Ntɛ Etiyɛn ɔŋc-lok-loku mɔ,
afum akɔ ɲanɔc-nɛ molokɔ mamɔkɔ
mɔ, pənananjkɛnɛ kɛtɛlɛ ɲa haŋ
ɲanɔc-ɲanɔrɛnɛ sɛk nɔɔ ɛyi mɔ.

55 Mba Amera Nɛcɛmpi ɲa Kanu
ɲɛŋc-bɛc Etiyɛn dɛris. K'ɛŋgbɛtɛnɛ
kɔm, k'ɛnɛŋk nɔrɔ da debɛki da
Kanu, Yesu pɛcɛmɛ kɛca kən kɛtɔt.

56 K'olokɔ: «Inɛŋk kɛm kɛgbɛtɛ, Wan
ka fum pɛcɛmɛ kɛca kɛtɔt ka Kanu!»

57 Kɔ afum anjɛ ɲanjkulɛ-kulɛ
pəpɔŋ, kɔ ɲasunjkɛnɛ ləŋɛs, kɔ ɲawɛtɛnɛ
fɔp fanjan kɛkɔ-bɛp Etiyɛn. 58 Kɔ
ɲambɛlɛs kɔ haŋ kɔ ɲawurɛnɛ kɔ
dɛrɛ, kɔ ɲanɔcacas kɔ masar. Atɛŋnɛ
aka ti ɲanaboc suma saŋjan sa kəroŋ
wɛtɛmp dɛntɔf, nwe anɔc-wɛ Sol mɔ.

59 Ntɛ ɲanɔc-cacas kɔ mɔ, kɔ Etiyɛn
ontola pɛc-loku: «Wɔbɛ Yesu,
mɛbanj amera ɲɛm.» 60 Ntɛ tɔ
kɔ Etiyɛn ɛŋcɛp suwu, k'ɔŋkulɛ-
kulɛ: «Wɔbɛ, ta mɛsarsɛr ɲa kiciya
kanjkɛ!» Ntɛ elip kələkɔ tatɔkɔ mɔ,
k'ɛŋgbɛn kɛfir.

8

¹ Sol ɛnawosɛ kɛdif ka Etiyɛn.

*Sol ɔŋc-tɔrɛs kəlɔŋkanɛ ka alaŋ
Yesu*

Dɔsɔk dadɔkɔ d' anacɔp kɛtɔrɛs
kəlɔŋkanɛ ka alaŋ Yesu dɔndo
Yerusalem. Kɔ alaŋ fɔp fanjan
ɲasamɛsɛr ndɛ tɔf ya Yude kɔ
Samari, mɛnɛ asom a Yesu. ² Kɔ
afum alomp alɔma ɲawup Etiyɛn,
kɔ ɲambok kɔ bel-bel.

³ Kɔ Sol nkɔn ɛyɛfɛ kɛtɔrɛs ka
kəlɔŋkanɛ ka alaŋ Yesu, pɛc-bɛrɛ
dɔwɔlɔ wanjan, pɛc-wurɛnɛ ɲa, pɛc-
sumpɛr arkun kɔ aran, pɛc-bɛr ɲa
dɛbili.

*Filip kɛcam kən molokɔ mɔtɔt
atɔf ɲa Samari*

⁴ Alaŋ anjɛ ɲanasamɛsɛr mɔ, ɲanɔc-
cam molokɔ mɔtɔt mofɔ fɔp mɛmɛ
ɲanɔc-cɛpɛr mɔ. ⁵ Filip nwe ɛnator
dɛrɛ da Samari mɔ, ɛŋc-cam tɛta ,
nwe Kanu kɔyɛk-yɛk kɔyɔnɛ Wɔbɛ
mɔ. ⁶ Kənay k'afum kɛtɔŋnɛ disrɛ

ḡaḡc-cəḡkəl bel-bel təkə Filip oḡc-
loku mə, nte ḡaḡc-ne kə ḡac-nəḡk
sə meḡbekərə ma Kanu mme oḡc-
yə mə. ⁷ Yəḡk yelec yəḡc-kule-
kule kəwur afum alarəm dəris aka
dare dādəkə. Anataməs atorər kə
afum alarəm akə ḡanafi wəcək mə.
⁸ Kə pəbotu pəpəḡ pəmbərə dare da
Samari.

⁹ Wərkun wəlōma enayi di pac-
we kə Siməḡ. Enawon dare dādəkə,
pəyōne dure, pəc-səḡe aka Samari
cusu kəwos, pəc-wene sə fum
wəpəḡ. ¹⁰ Afum fəp, kəyefe wanfet
haḡ wəbeki ḡanaleləs kə, ḡac-loku:
«Fum wəkawe əyōne fənəntər fa
Kanu, fənəntər fəkə aḡwe «Fəpəḡ»
mə.» ¹¹ ḡanacəme kə darəḡ, bawo
enawon kəwosəs ḡa cusu teta
dureya dən. ¹² Mba nte ḡanalaḡ
moloku ma Filip, nwe eḡc-cam
moloku mətət ma dəbe da Kanu
kə tewe ta Yesu Krist mə, k'əḡḡbət
arkun kə aran dərōmun. ¹³ Kə
Siməḡ nkən yati eləḡ moloku ma
Filip, k'owosə kəḡbət dərōmun.
K'eḡcəme Filip dəntəf tēm fəp. Nte
Siməḡ enəḡk meḡbekərə kə mes
mewey-wey ma Kanu mme meḡc-
yi mə, kə kusu kəwos kə.

¹⁴ Nte asom a Yesu ḡanayi
Yerusalem kə ḡane a aka Samari
ḡawosə toloku ta Kanu mə, kə ḡasom
Piyer kə Saḡ kəkə di. ¹⁵ Nte Piyer
kə Saḡ ḡantor dare da Samari
mə, kə ḡantolane ḡa nte təḡsəḡe
ḡasətə Amera ḡecempi ḡa Kanu
mə, ¹⁶ bawo haḡ tēm tatəkə Amera
ḡecempi ḡenatorər fē nwe o nwe
kərəsna dəndo. Mene kəḡbət
dərōmun ḡbəcərəm kə ḡanasətə
tewe ta Yesu Krist. ¹⁷ Awa Piyer
kə Saḡ ḡandenḡer ḡa waca, kə ḡasətə
Amera ḡecempi ḡa Kanu.

¹⁸ Nte Siməḡ enanəḡk a kədenḡer
kəca ka asom a Yesu ḡbəcərəm
kənasəḡ afum Amera ḡecempi
mə, k'eḡkərə ḡa pəsam pəc-loku:
¹⁹ «Nəsəḡ im ina sə kətam! Nwe o
nwe indedenḡer waca mə, wəkayi
pəsətə Amera ḡecempi ḡa Kanu.»

²⁰ Mba kə Piyer oloku kə: «Kanu
kəsəḡe məlecə kə pəsam pam, bawo
məḡcem-cəmmə kəsətene pi kəpocə
ka Kanu! ²¹ Məna məyō fē daka,
məyō fē tofokəl nnə tes tante disre,
bawo abəkəc ḡam ḡolomp fē fər ya
Kanu kirinḡ. ²² Məlüksərne Wəbe
Kanu, məletsene kə, mətola kə
nte təḡsəḡe pəḡaḡneḡ' am məcəm-
cəmmə məlec ma abəkəc ḡam mə, kə
Kanu kəwosə ti-e. ²³ Bawo inəḡk
fə məcəm-cəmmə məlec ma kərəca
məntam əm, kə kətə-lomp kəsəkət'
əm.»

²⁴ Kə Siməḡ oloku kə: «Nətolan'
em Kanu Wəbe, nte təḡsəḡe mame
nəloku mə ta tələm o tələm təsət'
em.»

²⁵ Piyer kə Saḡ ḡaḡcam nte
ḡananəḡk kə təkə ḡanane teta Yesu
mə, kə ḡalukus Yerusalem, ḡac-cam
toloku tətət ta Kanu sədare səlarəm
sa Samari.

*Filip kə wərkun wəpəḡ wəka atəf
ḡa Ecopi*

²⁶ Melekə ma Wəbe məlōma
mender nde Filip eyi mə moc-
loku: «Məkə ntende kəca-kətət,
məsolne dəpə deyer-yer nde dəḡyefe
Yerusalem doc-tor Kasa mə.» ²⁷ Kə
Filip eyefe katin, k'entas. Wərkun
wəpəḡ wəka Ecopi enayi pabane kə.
Nkən enatəmpər kəcəmbər-cəmbər
ka daka da Kandas, wəbera wəka
atəf ḡa Ecopi fəp. Enader Yerusalem
kədəkor-koru Kanu. ²⁸ Kəlukus
k'eḡc-nde ndəḡən pənde pəyekseḡe
pən kəronḡ, pəc-karaḡ pəpəḡ buk ba
aḡnabi Esayi. ²⁹ Kə Amera ḡa Kanu
ḡoloku Filip: «Məcəḡne mələtərne
pəyekseḡe mpe.»

³⁰ Kə Filip eyekse kəkə dəndo,
k'ene wəka Ecopi nwe pəc-karaḡ
buk ba aḡnabi Esayi. K'eyif kə:
«Məḡcərə nte məyi kəkaraḡ mə ba?»

³¹ Kə wəEcopi nwe oloku Filip:
«Cəke c' intam ti kəcərə-e, k'intəyō
nwe entəks' em mə?» K'oloku Filip
a pəpəse pənde kə kəsək pəyekseḡe
pən kəronḡ.

³² Moloku ma kitabu mme eḡc-
karaḡ mə menayōne mme:

«K'anjekare ko dakadif pamo ankesiya.

Pamo ankesiya nowut nne nontakulekule wafon waka ni dantaf mo, enawani fe kusu.

³³ Owose katoro kon banca, k' am-banar ko kanje kon.

An' endetam kalom teta kabanda ka dokom don-e?

Bawo anim kiyi kon doru antaf nane karon.»*

³⁴ Ko warkun wabane nwe eyifne Filip: «Iletsen' am, malok' im: Tes ta ana to sayibe seloku tant-e? Ta nkon wasarka ba, ka fum wacuru?»

³⁵ Ko Filip elek moloku k'onjor damoloku ma kitabu mamako, k'oloku ko toloku totot ta Yesu.

³⁶⁻³⁷ Nte nanasolne doro nac-ko mo, ko nariko nabap domun. Ko warkun wabane oloku: «Domun do dand: Ak' endeyamos on kagbat kem daromun teta Kanu-e?»† ³⁸ Ko Filip oloku a pacambap peyeksene, ko ntanor daromun. ko Filip engbat ko daromun teta Kanu. ³⁹ Nte nampre daromun mo, ko Amera Necempi na Wabe Kanu nempene Filip. Ti disre, wabane waka Ecopi nwe enanj fe ko so, k'osolne doro don abakac njobotu disre. ⁴⁰ Ko Filip onko pananjne dare da Asot. K'oloku moloku motot ma Kanu sadare fap nse enj-cepap mo, han k'onjo pabap dare da Sesari.

9

Kanu kancambap Sol doro dotot (22:3-16; 26:9-20)

¹ Tem tatoko Sol pac-bejasne kadifat acapse a Wabe Yesu daron, k'onko ndena wolonne wapon waka kelo kapon ka Kanu. ² Ko Sol ewer wolonne wapon reka teta walo wa dakatola Kanu da aSuyif nde Damas, nte tansone k'embap di akin akin-e, payone arkun payone aran ane nancame doro da Yesu daron mo, patam kasumpap na pakekare

Yerusalem. ³ Doro Sol enayi pac-lotarne dare da Damas, gbancana baboko ko pamot peyefe dakom, ko pason pawankera mpe penakel ko mo. ⁴ K'entempene dantaf. K'ene dim nde denayif ko: «Sol! Sol! T' ake to mantaras em-e?» ⁵ Ko Sol eyif ko, «Wabe, mana an' ofo-e?»

«Ina, Yesu iyone, nwe mayi kataras mo. ⁶ Mba mayefe, maber dare, anko-lok' em toko pamar mayo mo.» ⁷ Ko arkun ane nansol ko nkon Sol mo nancame, ta ntam kalokloku-e kanese disre, nac-ne dim mba ta nannanj fum-e. ⁸ Ko Sol eyefe dantaf pamepi far, mba ta ennanj paka o paka-e. K'asumpap ko kaca, k'ambersene ko dare da Damas. ⁹ K'eyi di mata maas ta ennanj-e, ofodi peri, ofomun.

¹⁰ Dando dare da Damas wacapse waka Wabe Yesu daron walo ma enayi di pac-we ko Ananias. Ko Wabe oloku ko kenanj disre: «Ananias!»

K'owose: «Iyi nno, Wabe!»

¹¹ Ko Wabe Yesu oloku ko: «Mako doro doko anwe «Dolompu» mo, mako maten nde kelo ka Yudas fum wako anwe Sol mo, waka dare da Taras ayone. Bawo ontola Kanu, ¹² ko Kanu kanamentar ko kenanj disre fum nwe anwe Ananias mo paberar ko. K'endenar Sol waca, nte tansone ko so kenanj mo.»

¹³ Mba Ananias olukse: «Wabe, inene afum alaram nac-lom palem mpe fum wakako yo afum am acempi nde Yerusalem mo. ¹⁴ Nno kelo kanje yati ko alonne aron aSuyif nawanure Sol a padesumpap nwe o nwe ombonj tewe tam mo.»

¹⁵ Mba ko Wabe oloku Ananias: «Mako! Bawo fum wakako paka po mpe inayek-yek kakatene tewe tem nno abe a tafya doru ko aka Yisrayel

* **8:33** Esayi 53:7 † **8:36-37** Yecias yoloma anjenar moloku maloma: Ko Filip oloku: «Ko malan abakac nam fap-e, santam ti.» Ko waEcopi wabane oloku: «Ilan a Yesu Krist ayone Wan ka Kanu.»

fər kirin mə. ¹⁶ Ina yati in' endementər Sol pəcu y fəp pəkə pəmar pədeceperəne teta tewe tem mə.»

¹⁷ Kə Ananiyas ənkə. Nte embəp kələ kanjka mə, k'embere, k'endenjər Sol waca. K'oloku: «Sol Wənc im, Wəbe Yesu, nwe enawurər əm nde dəpə nde mənasolne məc-der Damas mə, osom im nte tənşən' am sə kənənk, a məlare sə Amera Nəcempi ɲa Kanu mə.» ¹⁸ Gbəncana babəkə, kə ca yonkəne kə dəfər pəmə wokwok, kə fər yən yentam sə kəc-nənk. Kə Sol eyefe, k'əsətə kəgbət dəromun teta Kanu. ¹⁹ Nte elip kədi yeri mə, k'əsətə sə fənəntər.

Sol kəcam kən toloku ta Kanu dare da Damas

Kə Sol enjəpərəne mataka mələma kə acəpse a Wəbe Yesu akə ɲanayi dare da Damas mə. ²⁰ K'eyefe kəcam katina dəwələ wa dəkətola Kanu da aSuyif, pəc-locu a Yesu Wan ka Kanu əyənə. ²¹ Kə pənçiyənə afum fəp anjə ɲənc-ne polok-locu pa Sol mə, kə ɲayif: «Bafə nkən nde Yerusalem enj-c-fəj kəmələk anjə ɲənc-bojəc tewe tantə mə ba? Bafə kəsumpər kəɲan k'ənaderənə nnə, pəkekərə ɲa nde alonjə apən ɲayi mə ba?» ²² Mba Sol pəc-yə kəyə dəm kətam pəc-sənə aSuyif anjə ɲanayi dare da Damas mə kəciyanə, kəc-mentər a Yesu əyənə Krist, wəbe wəyek-yek wəka Kanu.

²³ Nte mataka mələma məncəpər mə, aSuyif anjə ɲanayi Damas mə ɲantənne kənim ka Sol. ²⁴ Kə Sol ende pəcərə tetənne tanjan. ASuyif ɲənc-bum danj kə pibi dəkəwur da dare nte tənşənə ɲatam kənim kə mə. ²⁵ Mba pibi papəkə kə acəpse a Wəbe Yesu darəɲ ɲamber kə dəkəsaksaka, kə ɲayokənə kə damba da sarjka sa dare darəɲ.

Kəyi ka Sol Yerusalem

²⁶ Nte Sol embere Yerusalem mə, k'ənşəp kənənkələne acəpse a Wəbe Yesu darəɲ. Mba fəp fənc-nese kə, ta ɲalan a nkən sə əyənə wəcəpse wəka

Yesu darəɲ-ε. ²⁷ Mba kə Barnabas əlek kə, kə ɲənkə nde asom a Yesu ɲayi mə. Kə Barnabas ələmə ɲa nte Sol ənənənk Wəbe Yesu dəpə, a kə Yesu olək-ləkər kə mə, kə nte tewe ta Yesu kənasənə kə kəbanşə mə. ²⁸ Sol enj-c-kə pəc-der kə ɲa dəndo Yerusalem pəc-loc-locə kəlanj disre tewe ta Wəbe Yesu. ²⁹ Sol pəc-loc-locu, pəc-gbəkələne kə afum aKresi, mba, ɲa sə, ɲac-tən kənim kə. ³⁰ Nte awenç alanj ɲəncərə ti mə, kə ɲasənə Sol kətor Sesari, k'əlek dəpə k'ənjkə dare da Tarəs.

³¹ Kəlonkənə ka alanj Yesu a atəf ɲa Yude, atəf ɲa Kalile kə atəf ɲa Samari, ɲa fəp ɲanayi pəforu disre. Alanj Yesu ɲəncəpəsənə bəkəc, ɲayinə kənese ka Wəbe Kanu disre. Amera Nəcempi ɲa Kanu ɲenç-marəs kəlonkənə ka alanj Yesu, ti disre ɲənc-la kələ dəm.

Kətaməs ka Eney

³² Piyer nwe enç-cəpər sədare sasəkə fəp mə, ənader pətor sə ndena afum acempi anjə ɲanandə dare da Lida mə. ³³ K'ənjkə pəbəp di fum nwe anç-we Eney mə, ta ənjkət-ε, pəfəntərə debik meren camət-maas disre. ³⁴ Kə Piyer oloku kə: «Eney, Yesu Krist entaməs əm! Məyefe mana wəsərka mənep abik ɲam!» Gbəncana babəkə k'eyefe, k'ənçamə. ³⁵ Nte aka Lida kə aka Sarən fəp ɲanənk kə mə, kə ɲənkəfəli mərə yanjan nnə Wəbe Yesu eyi mə.

Kəyektə ka Tabita def

³⁶ Wəran wəcəpse ka Wəbe Yesu darəɲ wələma enayi dare da Yope, pəc-we kə Tabita. Kusu kəɲan disre anç-we kə sə Dorkas, ti təyənə «were». Wəran wəkəkə enç-yə mes mətət məlarəm, kə kəmar. ³⁷ Mata maməkə disre, k'əfəntərə docu, k'efi. K'ambike kəbel kən, k'ampənə ki nde dukulə da kələ darenç. ³⁸ Nte acəpse a Wəbe Yesu darəɲ ɲanə a Piyer eyi Lida nde dələtərnə dare da Yope mə, kə ɲasom arkun mərən

kəkə-lətsenə kə: «Ta məwon kəcepər nde ndorosu.»

³⁹ Kə Piyer eyefe kə ɲaɲkə kə asom aɲe mərəɲ. Nte ɲambere mə, k'ampene kə nde dukulə da kələ dareɲc. K'acəbokəra fəp ɲander ɲabəp kə ɲac-bok, ɲac-mentər kə səbrumus kə yamos nye Dorkas enalompəs nte enayi kə ɲa mə.

⁴⁰ Kə Piyer owurene afum fəp nde doru, k'eɲcəp suwu, k'ontola Kanu tətən. Nte elip mə, k'eɲkafələ nde kəbel kəyi mə, k'oloku: «Tabita, məyefe!» Awa kə Tabita emepi fər, nte enəɲk Piyer mə, k'eyefe, k'endə. ⁴¹ Kə Piyer əsəɲ kə kəca, k'eyekti kə. K'ewe afum acempi kə acəbokəra, k'ementər ɲa Tabita pəyi wəyeɲ. ⁴² Kə aka dare da Yope fəp ɲaɲcərə ti, kə alarəm ɲaɲcəp kələɲ Wəbe Yesu. ⁴³ Kə Piyer eyi dare da Yope mataka mələrəm, ndena Siməɲ wələma nwe eɲc-bəc kata mə.

10

Kəwe ka Piyer ndena Kərneli

¹ Wərkun wələma enayi Sesari pac-we kə Kərneli, pəyone wəbe ka kəgba ka asədar tasar tin (100). Kəgba kaɲkə k'aɲc-we «Kəgba Itali.»

² Nkən kə aka kələ kən disre fəp ɲaɲc-nese Kanu, ɲacəme tefan ta ki darəɲ. Kə Kərneli əɲc-yone afum nənəfər, pəc-tola Kanu təm fəp. ³ Dəsək dələma dec dərəfəy, k'enəɲk pəsoku pəs kənəɲk disre, meleke ma Kanu mələma meberə nde kələ kən disre, kə mewe kə: «Kərneli!»

⁴ K'eɲgbətnə mi, kə kənese kəyi kə, k'eyif mi: «Acəke Wəbe?»

Kə meleke maməkə moloku kə: «Motola mam kə kəyone kam afum nənəfər, mes maməkə fəp mēmpə nde Kanu fər kirin, kə kəɲcem-cəmnə mi. ⁵ Məsom oɲ afum dare da Yope ɲakəwen' am fum wələma nwe aɲwe Siməɲ mə, pac-denər kə tewe ta «Piyer». ⁶ Ndena Siməɲ wələma eyi, wəkəkə wəbəc kata əfə, kələ kən kəyi kəba kəsək.»

⁷ Nte meleke maməkə menalok-lokər kə mə menadelukus, kə Kərneli ewe amarəs ən mərəɲ kə wəsədar wəcəme mēfan ma Kanu darəɲ wələma aɲe ɲanayi kə dəntəf mə. ⁸ Nte Kərneli elip kələmər asədar ən mes məkə menacepər nkən kə meleke dacə mə, k'osom ɲa Yope.

⁹ Dəckəsək, nte ɲanayi dəpə, a ɲac-lətərne dare da Yope mə, kə Piyer empese aker ɲa kələ kən kakəroɲ kəkə-tola Kanu, tenatəɲne daɲ dəc-bəp. ¹⁰ Kə dor dəyə kə, k'efan kədi yeri. Təm təkə anayi kələmpəse kə yeri mə, kə kənəɲk kənder kə. ¹¹ K'enəɲk kəm kəgbite, paka pələma mpe pənawurene kə manta mərəɲ mme anasumpər monkubut mankələ mə, montor han kə mēfəntərə dəntəf. ¹² Səm dokom fəp yenayi manta maməkə disre, kəyefe səm ya wəcək mankələ, yelinje-liɲe han kəbəp bəmp ya dareɲc. ¹³ Kə dim dələma doloku kə: «Piyer, Məyefe, mədif, məsəm!»

¹⁴ Kə Piyer oloku: «Ala Wəbe! Tələm o tələm tentasəɲe f'em kəsəm paka mpe sariye səməne mə.»

¹⁵ Ta mərəɲ kə dim nde dolok-lokər kə sə: «Paka mpe Kanu kəcempəs mə, ta mənə məyik-yikəs pi.»

¹⁶ Kə teyi kəmaas, pəwon fə k'ampene dəkəm manta maməkə menəyə səm mə.

¹⁷ Kə tedisre ta kənəɲk kaɲkə teyi Piyer yama-yama. Təm tatəkə tə asom a Kərneli, nte amentər ɲa kələ ka Siməɲ mə, kə ɲaɲkə ki nde dəkusunja. ¹⁸ Kə ɲawe, kə ɲayif kə pəyone fə kələ kaɲkə kə Siməɲ nwe andenər tewe ta «Piyer» mə eyi-ε.

¹⁹ Nte Piyer eyi kəcem-cəmnə tedisre ta kənəɲk kən mə, kə Amera ɲa Kanu ɲoloku kə: «Arkun maas ɲayi nde dabanja ɲac-tən əm. ²⁰ Mətor, nəsol nəkə kə ɲa, ali kənese ta kəy' im, bawo In' osom ɲa.»

21 Kò Piyer ontor k'eyif arkun anje: «Ina nàntèn, ta ake tò nànderène nnò-ε?»

22 Kò ñaloku kò: «Kòrneli, wàbè wàka asòdar tasar tin (100), fum wàlompù pàc-nesè Kanu, nwè aSuyif fàp ñañcàrè dótót dòn ako ñaloku mes mòn mótót mò, ndòròn Kanu kàsom mèlèkè mosoku, a pàsak su sàdew' am pàkò-càñkàl' àm nte pàmar málòku kò mò.» 23 Awa kò Piyer embèrè ña dèkèr, k'òsòñ ña dákàyi.

Dòckòsòk kò Piyer eyèfè, k'òñkò kò ña. K'awèñc aláñ a dare da Yope aláma ñañcàmbàr kò. 24 Kò ñambèrè Sesari dòckòsòk, Kòrneli pàc-kar ña, k'èwè akomèné òn aláma nde ndòròn kò anapa òn atót. 25 Kàbèrè ka Piyer, kò Kòrneli òñkò pàfayné kò, k'èntèmpèné kò wècàk dántóf. K'èñcàpè kò suwu. 26 Mba kò Piyer eyèkti kò, k'òlòku: «Màýèfè, ina sò fum iyòné.»

27 Ñayi kàlòk-lòku kò Kòrneli, k'embèrè k'embàp afum alarèm ñalòñkanè. 28 Kò Piyer olòku ña: «Nàñcàrè a amòné aSuyif kàbòt kò acikàra, kò pàýòné fè ti-è, pàbèrè ndòròn. Mba Kanu kàmèntàr im a pàmar fè a pakulè fum o fum a eyik-yik, kò pàýòné fè ti-è, pàmar fè sò a pakulè fum o fum a òsòk fè fòr ya Kanu kirinj. 29 It' òsòñè nte màsóm a pakò-w' em mò, k'inder ali ta inçèm-cèmne-è. Ndekàl iyif àm, T' ake tò mawen' em-ε?»

30 Kò Kòrneli olòku: «Tòsòtò mata manjàlè ic-tòla nnò nderem, dófòy dèndèbàp. K'inàñk fàr yem kirinj wàrkun wàlòma pàbèrè yamos yomotàr-motàr. 31 Kò fum wàkàkò olòku: «Kòrneli, Kanu kàmbàñ kàtòla kam, k'èñcèm-cèmne sò kàýòné kam afum nònòfàr. 32 Màsóm fum dare da Yope pakò-wen' am Simòñ nwè andèñàr tewe ta «Piyer» mò, nde kàlò ka Simòñ, wàbàc kata, nwè kàlò kòn kàyi kàba kàsàk mò.» 33 K'isóm kàtina fum, kò màna màsòtò abèkàc ñjótót kàder.

Ndekàl òñ sàyi fàp fosu Kanu fàr kirinj, sàdècàñkàl molòku màkò Wàbè osóm àm kàlòku mò.»

Moloku ma Piyer ndena Kòrneli

34 Awa kò Piyer èlèk molòku, k'òlòku: «Kàñcè: Inçàrè òñ a Kanu kàyi fè kàsàk kin. 35 Mba afum fàp daco màna nwè màñnesè Kanu, màcàmè pàlompù daràñ mò, Kanu kàmbàñ àm. 36 Kanu kànakèné aka Yisrayel toloku, pàc-lòku ña molòku mótót mò pàfòru mpè Yesu Krist èñkèrè afum fàp mò: Nkòn òýòné Wàbè ka afum fàp. 37 Nàna nàñcàrè tókò teyi Yude fàp mò, Kalile tenacop, nte Sañ ènacàm kàgbàt dàromun mò. 38 Kanu kànbòy Yesu wàka Nasaret Amèra Nècèmpi ñòn kò fànòntàr. Nnò o nnò èñc-cèpàr mò, òñc-yò pètót, pàc-tamàs afum fàp anje amèra ñèlèc ñjòñc-tòrès mò, bawo Kanu kànyai kò nkòn Yesu.

39 Sàýòné atàñné a mes fàp mme Yesu ènàyò nde atóf ña aSuyif kò Yerusalem mò. Nkòn nwè ñànanim, ñacàñ kò dákàtòk mò, 40 mba Kanu kànatimi kò tataka tòn ta maas. Kò kàsòñ kò kàmèntàrne, 41 bafò nnò afum fàp ñayi mò, mba nnò atàñné mes anje Kanu kànanunjàné kàýèk-yèk, kò sàna anje sànadì yeri, sàmun kò nkòn nte ènàyèfè afi daco mò. 42 K'òsóm su kàlòku afum, sàmèntàr a nkòn Yesu, nkòn ò Kanu kàñcàmbàr kàýòné nwè èndèbòcè afum afi kò ayi wàýèñ kiti mò. 43 Sayibè-e fàp sànalòku tetòn: Nwè o nwè ègbèkàr kàlàn kòn Yesu mò, èndèsòtò nde Kanu kàyi mò kàñajàñné ka mes mòn mèlèc teta tewe ta Yesu.»

Atàýòné Suyif ñasòtò Amèra Nècèmpi ña Kanu

44 Molòku mamàkò mò Piyer ènyai kàlòku, nte Amèra Nècèmpi ña Kanu ñènatòrèr afum ako ñañc-càñkàl molòku mòn mò. 45 Cusu cànawos aláñ a Kanu, akàñc ako ñànader kò Piyer mò,

kənəjk a kəpocə ka Amera Nəcempi kənasaməsər kəbəp hanj acikəra anjə nantəyənə aSuyif mə, ⁴⁶ bawo njanç-ne nja kəkor-koru Kanu cusu c' acikəra.

Awa kə Piyer əngbəkəre: ⁴⁷ «Antam kəfatənə kəgbət afum dəromun nno akanjə nəsətə Amera Nəcempi pəmə səna mə ba?» ⁴⁸ K'oloku a pagbət akakə dəromun tewə ta Yesu Krist. Kə njaletsənə Piyer kəyi dəndo mataka mələma.

11

Piyer kəsəksər alanj a Yerusalem mes məkə mənəcəpər dare da Yope mə

¹ Asom a Yesu kə awənç anja alanj anjə njanayi atəf nja Yude mə njane a acikəra, anjə nantəyənə Suyif mə, njawosə toloku ta Kanu. ² Ntə Piyer enapə Yerusalem mə, kə afum anjə anakənç mə njayefə kənal kə, ³ njaç- loku: «Məmbərə ndena afum anjə antəkənç mə, kə məndi yeri kə nja, bawo aSuyif njanamənə ti!»

⁴ Awa kə Piyer eyefə kələmər nja tin tin tin mes məkə mənəcəpər mə: ⁵ «İna, nde dare da Yope inayi, dəsək dadəkə ic-tola Kanu kə kənəjk kənder im. Ti disrə, k'inəjk paka pələma poc-tor powurənə kə manta pasumpər pi monkubut manjələ, kə pontor kəyefə dəkəm hanj nno inayi mə. ⁶ Ntə inagbətne pi disrə mə, k'inəjk səm ya wəcək manjələ, səm ya dop, yeliñe-liñe, kə bəmp ya dəkəm. ⁷ K'ine sə dim doc-lok' im: «Məyefə Piyer! Mədif, məsəm.»

⁸ K'iloku: «Ala Wəbəl! Tələm o tələm tentasənə f'em kəber paka pətəcəmp dəkusu, mpə Kanu kəmənə kədi mə.»

⁹ Kə dim ndə dənğbəkəre sə kəyefə dəkəm: «Paka mpə Kanu kənçempəs mə, ta mənə məlokə pi kətə-cəmp!» ¹⁰ Kə teyi kəmaas, pəwon fə kə ca nyə fəp yolokus sə dəkəm.

¹¹ Gbənçana babəkə, kə arkun maas anjə anasom nde nderem kəyefə dare da Sesari mə, njander

njacəmə dəkusənka ka kələ kənjkə sənayi mə. ¹² Kə Amera Nəcempi njolok' im a səsəl səkə kə nja, ali inesə fə. Kə awənç asu anja alanj camətətin anjə njacəm' em darən, kə sənjkə səbərə ndena Kərnəli. ¹³ Kə Kərnəli oloku su ntə enanəjk mələkə nde ndərən, kə moloku kə: «Məsom fum dare da Yope pakə wen' am Simən, wəkə andənər tewə ta «Piyer» mə. ¹⁴ Nwə endelok' əm moloku mme mendeyac' əm, kəbəp aka kələ kam disrə fəp mə.»

¹⁵ İyi kələk-loku, kə Amera Nəcempi nja Kanu njontorər nja pəmə ntə njəntorər səna sə dəkəcop mə. ¹⁶ Awa k'inçem-cəmnə toloku ta Wəbə ntə enaloku: «Sanj enagbətə afum domun, mba nənə Amera Nəcempi nja Kanu njə nəndəsətənə kəgbət teta Kanu.» ¹⁷ Kə pəyənə fə kəpocə kin kayi kə njanəsətər Kanu pəmə səna anjə səlanj Yesu Krist mə-ə, anə inatam kəyənə-ə ntə injkəyamsər Kanu mə?»

¹⁸ Ntə njane moloku maməkə mə, kə bəkəc yontor nja, kə njançkor-koru Kanu, njaç-loku: «Kanu kəsən sə acikəra anjə nantəyənə Suyif mə kətəm kəsəkpər bəkəc, ntə tənşənə njəsətə teəcəpərəne doru ntə Kanu kəfanj mə!»

Kələnkanə ka alanj Yesu nde dare da Antiyək

¹⁹ Ntə andif Etiyən mə, k' ançop kətərəs afum alanj kə təsənə nja kəsaməsər. Aləma njanəkə atəf nja Fenisi, aləma njəkə Sipər, aləma njəkə hanj Antiyək, njanç-lukxə fə nwə o nwə sə toloku ta Kanu mənə aSuyif gbəcərəm. ²⁰ Afum akakə dəcə, aləma njanayi, anjə njanader dare da Antiyək kəyefə ka sədare sa Sipər kə Siren mə, njanç-lok-lokər aka kusu ka Kresi, njaç-loku nja toloku tətət ta Wəbə Yesu. ²¹ Kəca ka Wəbə Yesu kənayi alanj akakə kəronj. Kə afum alarəm njayənə alanj, kə njançkəfəli bəkəc yanjan nno Wəbə Yesu eyi mə.

²² Kə moloku maməkə mēmbərə kələnkanə ka alanj Yesu ka

Yerusalem däləñəs, k'asom Barnabas Antiyök. ²³ Kəberə kən di, nte enadenəñk pətət kə pəbotu mpe Kanu kənayəne alañ a Antiyök mə, kə pəmbət kə. K'əñgbiñər ƚa kəgbəkər ka Wəbe Yesu mera yañan fəp kəlañ disre. ²⁴ Barnabas fum wətət enayi. Kəlañ kənayi kə dəbəkək kə Amera Nəcempi ƚa Kanu ƚeyi kə sə darəñ. Kə afum alarəm ƚaƚcəme dəpə da Wəbe Yesu darəñ.

²⁵ Kə Barnabas oñkə dare da Tarəs kələk Sol. ²⁶ Nte Barnabas enəñk Sol mə, k'əñkəkəre kə Antiyök. Teren tin camcam, ƚac-təñne kəlonkane ka alañ, kə ƚaƚtəkse kənay ka afum. Dəndo Antiyök, difə anacop təkəkəkəkə kəwe acəpse a Wəbe Yesu darəñ «aka Krist.»*

²⁷ Mata maməkə, kə adəñk a Kanu aləma ƚantor dare da Antiyök kəyefe Yerusalem. ²⁸ Wəkin enayi ƚa daco pac-we kə Akabus, k'eyefe, kə Amera Nəcempi ƚəsəñe kə kədəñk a dor dendeysi doru fəp. Dor dadəkə dənader deyi tem nte Kələd enayəne wəbe ka təf ya Rom fəp mə. ²⁹ Kə acəpse a Yesu ƚaƚcem-cəmnne kəfək teta kəmar ka awəñc aña alañ añe ƚanayi atəf ƚa Yude mə, nwe o nwe kə nte enatam kəfək mə. ³⁰ Ito ƚanayo: Kə ƚasom Barnabas kə Sol kəkenə ki abeki añe ƚanayi kəlonkane ka alañ a Yude mə.

12

Kədif ka Sak, kə kəber ka Piyer dabili

¹ Tem tatəkə tə wəbe wəka atəf Herodu enatəpsər afum alañ aləma waca teta kətərəs kəñan. ² K'endife Sak wəñc ka Sañ dakma. ³ Nte Herodu enanəñk a məyo mən maməkə məñc-bət aSuyif mə, k'əñcem-cəmnne sə kətəp Piyer waca, nte təñsəñe pəcañər kə mə. Mataka ma kəsata kəpəñ ka aSuyif mənayi. Kəsata ka cəcom cətəñəñkəl lebin. ⁴ Nte Herodu

osumpər Piyer, k'ember kə dabili mə, k'əsəñ cəgba məñkələ ca asodar kəbum kən, kəgba o kəgba kənayə asodar məñkələ. Eñc-cəm-cəmnne kəbocər Piyer kiti fər ya afum fəp kiriñ kə kəsata ka Pak kəñcepər-ε.

⁵ Añc-bum Piyer dabili, mba afum alañ ƚaƚc-tolane kə bel-bel nno Kanu kəyi mə tem fəp.

Kəwure ka Piyer dabili

⁶ Nte dəsək nde Herodu enacəmə-cəmnne kəbocər Piyer kiti dəmbəp mə, pibi papəkə, pakote Piyer gbekce məerəñ, pəfəntərə pəc-dire asodar məerəñ daco. Nde dəkumba, asodar ƚanacəmə sə dəndo ƚac-bum bili. ⁷ Gbəñcana babəkə, kə wəsom wəka dareñc, melekə ma Wəbe, mender, kə pəmot pəsəñ pəwanəkəra bili disre. Kə melekə nme mentimi Piyer k'oc-sut-sut kə kəsək, kə moloku kə: «Məyefe katəna!» Kə gbekce yəñkəñe kə dəwaca.

⁸ Kə melekə moloku kə: «Mələk yamos yam, məberne cəfta cam!» Kə Piyer əyo məməkə fəp. Kə melekə moloku kə sə: «Məberne yi, məcəm' em darəñ!» ⁹ Kə Piyer eñcəme melekə nme darəñ. Enacərə fe a kəmar ka melekə kəñkə a kəñce kə: kənəñk ka dareñc kə nkən enacəmə-cəmnne. ¹⁰ Nte ƚaƚcepər abum acəkəkəkə kə aka məerəñ mə, kə ƚambəp kumba ka fəc nkə kənatəfərne dare mə. Kə kumba kəñgbite ki sərka fər yañan kiriñ, kə ƚawur, kə ƚasumpər dəpə dələma. Gbəñcana babəkə, kə melekə məsak Piyer.

¹¹ Nte pəndecəñe Piyer mə, k'oloku: «ƚəcərə oñ a Wəbe osomna melekə mən, mede məban' im waca wa Herodu disre, kə pələc pəkə aSuyif ƚanafəñ em mə fəp.»

¹² Nte eñcərə ti oñ mə, k'əñkə nde kələ ka Mari, iya wəka Sañ, nwe añc-dəñər tewə ta «Mark» mə, nde afum alarəm ƚanəlonkane ƚac-tola Kanu mə. ¹³ Nte Piyer

* **11:26** «Kretiyen,» ito təkə kusu ka Kresi «kristianos,» ito 'mentər cəBaka «awurene a Krist,» pəyənne fe ti-ε, «aka Krist.»

osut-sut kumba ka dəkəberε mɔ, kɔ wəyεcərə wəlɔma pəc-we kɔ Rodu, ɛŋcɔŋne kəkɔ-cəŋkəl. ¹⁴ Kɔ Rodu ɛnɛpəl dim da Piyer, mba pəbotu disrε ɛŋgbiti fε kumba. K'eyεkse kəkɔ-loku afum aŋɛ ŋanayi dəkəlɔ mɔ a Piyer ender, k'ɛŋcəme dəkumba.

¹⁵ Kɔ afum ŋaloku Rodu: «Məna məntammε fε!» Mba k'ɛŋgbac a təkɔ oloku mɔ itɔ teyi. Kɔ ŋaloku: «Mεlεke mən mɔ!»

¹⁶ Piyer nkən pəc-sut-sut kəsut-sut dəm kumba. Nte ŋaŋgbiti kumba kɔ ŋanəŋk Piyer mɔ, kɔ cusu cəwos ŋa. ¹⁷ K'olok-lokəre ŋa kəca a ŋacəŋk, k'ɔlɔmər ŋa nte Wəbε owurε kɔ dəbili mɔ. K'oloku: «Nəlɔku ti Sak kɔ awɛŋc asu.» K'owur k'ɔŋkɔ kəfo kəlɔma.

¹⁸ Nte dec dəsək mɔ, kɔ pəyama-yama pəpəŋ peyi asɔdar dacɔ: Ake 'sɔtɔ Piyer-ε, Deke eyi-ε? ¹⁹ Kɔ Herodu osom a paten Piyer, mba ŋananəŋk fε kɔ. K'ombocər asɔdar akakɔ ŋaŋc-bum Piyer mɔ kiti, kɔ Herodu oloku a padif ŋa. Nte telip mɔ, kɔ Piyer eyεfε atɔf ŋa Yude, k'ontor dare da Sesari kəkɔ-cəpərəne di tem tɔlɔma.

Kəfi ka wəbε Herodu

²⁰ Herodu ɛnayi kəyεfərəne kɔ aka sɔdare sa Tir kɔ Sidəŋ. Mba kətəŋne disrε aka sɔdare sasəkɔ ŋander ŋabəp Herodu. Nte ŋasəp kəsɔtər Bəlastus nwe ɛnayɔne wətəmpər ka mes ma dukulɔ dən kəwosε kəyac ŋa mɔ, kɔ ŋantola wəbε Herodu pəforu, bawo nde atɔf ŋən difɔ yaŋan yɔŋc-sɔtɔ yeri.

²¹ Nte tataka taŋan tətəŋne tɛmbəp mɔ, kɔ Herodu ɛmbərne yamos yən ya dεbε, pəndε nde aŋgbəŋcan ŋən pəc-lok-lokər ŋa. ²² Tem nte afum fəp ŋaŋc-kulε-kulε, a ŋac-loku: «Bafɔ dim da fum dɔ dandε, mba da kanu dɔ!» ²³ Gbəŋcana babəkɔ kɔ mεlεke ma Wəbε mosut kɔ, bawo ɛnayek-yekəs fε Kanu, kɔ yet yɔŋcɔp kəsəm kɔ, k'efi.

²⁴ Toloku ta Wəbε tɛŋc-sam ɔŋ kəsam dəm tɔc-kɔ kirin.

²⁵ Barnabas kɔ Sol nte ŋalip kəkətεne kəsom kəŋan nde dare da Yerusalem mɔ, kɔ ŋalukus, ŋac-ləkεne Saŋ, nwe aŋc-dɛŋər tewe ta «Mark» mɔ.

13

Ayεk-yεk Barnabas kɔ Sol kəkətεne ka moloku ma Kanu

¹ Kəlɔŋkanε ka alaŋ Yesy aŋɛ ŋanayi dare da Antiyok mɔ, sayibe-e kɔ atəkse ŋanayi ŋa dacɔ: Barnabas, Siməŋ nwe aŋc-dɛŋər tewe ta «Wəbi» mɔ, Lusiyus wəka Siren, Manahɛŋ nwe anadusum kəfo kin kɔ Herodu wəbε wəka topoc tin k'ayer atɔf kəmaŋkələ-ε, kɔ Sol. ² Dəsək dɔlɔma, nte alaŋ akakɔ ŋaŋc-kor-koru Kanu mɔ, ŋac-suŋ, kɔ Amara Nəcempi ŋa Kanu ŋoloku: «Nəcəmbər em kəsək Barnabas kɔ Sol, teta yebac yəkɔ inawene ŋa mɔ.» ³ Nte alaŋ ŋalip kəsun kɔ kətola Kanu mɔ, kɔ ŋanderəp Barnabas kɔ Sol waca, kɔ ŋasom ŋa.

Kəyi ka Barnabas kɔ Sol nde Sipər

⁴ Nte Amara Nəcempi ŋa Kanu ŋosom Barnabas kɔ Sol mɔ, kɔ ŋantor atɔf ŋa Selusi, dəndɔ ŋanalek abil kɔ ŋaŋcali kəkɔ ka mokuru ma Sipər. ⁵ Nte ŋambere Salamin mɔ, kɔ ŋaŋcɔp kəlukse tolɔku ta Kanu nde kəlɔ ka dəkətola Kanu da aSuyif. Saŋ ɛnayi di pəc-mar ŋa.

⁶ Nte ŋaŋcali mokuru haŋ dare da Pafos mɔ, kɔ ŋambəp di fum wəwɛŋkε wəlɔma pəc-wene sayibe, mba ta ɔyɔne si-ε. WəSuyif ɛnayi, pəc-we kɔ Bar-Yesu. ⁷ Wəwɛŋkε wəkakɔ ndena Serkus Polu ɛnayi, nwe ɛnayɔne wəkirin wəka sɔdare sa atɔf ŋaŋkɔ mɔ. Nkən Serkus Polu wərkun wəcempi dɔmp ɛnayi. K'ender k'ewe Barnabas kɔ Sol pəc-tɛn kənene ŋa tolɔku ta Kanu. ⁸ Elimas, itɔ tatəkɔ «wəwɛŋkε» kusu kəŋan, ɛŋc-gbəkəl moloku ma Barnabas kɔ Sol, pəc-tɛn kəkafəli kələn

ka wəkirin Serkus Polu. ⁹ Mba Sol, nwe anɔ-we sɔ Pol mɔ, Amera Nɛempi nɛyi kɔ darəŋ, k'ɛŋgbətne Elimas. ¹⁰ Kɔ Sol oloku kɔ: «Məna wəkəkɔ mələ mowul kɔ yem mɔ, wəka amera nɛlɛc, wəter pəlompu fəp, məfɔsak kəkafəli-kafəli səpɔ sa Wəbe Kanu nɛ səlomp mɔ ba? ¹¹ Ndekəl kəca ka Wəbe kəy'əm kəroŋ: Wətənəŋk mənɛyɔnɛ! Tɛm tendebəp, mənɛyɔ ta mənəŋk pəwanɔkəra pa dec-ɛ.»

Gbənɔcana babəkɔ kɔ fɔr yɔyɔ kɔ pafulu kɔ kubump kəwəkərne kɔ. K'ɛyɛfɛ kanana-nana pəc-tən kəca nke kəŋkɔsumpər kɔ kəsɔlɛ mɔ. ¹² Ntɛ wəkirin ka dɔtɔf ɛnəŋk ntɛ tenacəpər mɔ, k'ɔyɔnɛ wəlan. Mɛtəkɛ mme ɛnanenɛ Barnabas kɔ Sol teta Wəbe mɔ mənabɔt kɔ dɛbəkəc.

Pol kɔ Barnabas dare da Antiyək nde Pisidi

¹³ Ntɛ Pol kɔ asol ɔn nɛyɛfɛ dare da Pafɔs mɔ, kɔ nɛyɛkti abɛla kəkɔ ka Perke, nde atɔf nɛ Panɔfili. Kɔ Saŋ Mark ɛŋgbey nɛ, k'olukus Yerusalem. ¹⁴ Kɔ nɛyɛfɛ Perke nɛcəmə dɔpɔ danan darəŋ haŋ Antiyək, atɔf nɛ Pisidi. Kɔ nɛŋkɔ kəlɔ ka dəkətɔla da Kanu da aSuyif dɔsək da kəŋesəm, kɔ nɛandɛ. ¹⁵ Ntɛ alip kəkaranɔ Tawurɛta Musa kɔ Sayibɛ-e mɔ, kɔ abɛ a kəlɔ ka dəkətɔla da Kanu nde nɛlɔku Barnabas kɔ Pol: «Awɛŋɔ su aŋa, kɔ nəyɔ toloku tɛcəpəse abəkəc ntɛ nənɛfaŋ kəlɔku afum mɔ, nəloku ti.»

¹⁶ Kɔ Pol ɛyɛfɛ, k'ondot kəca, k'oloku: «Arkun a Yisrayel, kɔ nəna aləpəs aŋɛ nənɛnɛse Kanu mɔ, nəcəŋkəl! ¹⁷ Kanu ka afum akanɛ, Kanu ka Yisrayel, kənayək-yək atem asu, kɔ kəsəŋɛ nɛ kələ tɛm ntɛ nənayɔ decikəra Mísira mɔ, kɔ Kanu kin kəŋkɔ kəwurɛnɛ nɛ atɔf nɛŋkɔ fənəntər fa kəca kən. ¹⁸ Kɔ kələkɛ nɛ mes mɛlɛc manan nde dətɛgbɛrɛ meren wəcɔ manɔkələ (40). ¹⁹ Ntɛ Kanu kənim afum a

cusunɔka camət-mɛrəŋ nde atɔf nɛ Kanahan mɔ, kɔ kəsəŋ atɔf nɛŋkɔ afum ɔn ntɛ tənɔsəŋɛ nɛyɔnɛ nɛ kɛ mɔ. ²⁰ Mes maməkɔ fəp mənawon meren masar manɔkələ kɔ wəcɔ kəcamət (450).

Ntɛ tatəkɔ tənɔcəpər mɔ, kɔ Kanu kəsəŋ nɛ aboc kiti, aŋɛ nənətəmpər dɛbɛ da aka Yisrayel mɔ haŋ kəbəp ka tɛm ta aŋnabi Samiyɛl. ²¹ Kɔ tɛyɛfɛ dənda kɔ aka Yisrayel nɛwɛr Kanu wəbɛ. Kɔ kəsəŋ nɛ Sawul wan ka Kis pəyɔnɛ nɛ wəbɛ meren wəcɔ manɔkələ (40). Fum wəka kusunɔka ka Benyamín ɛnayɔ. ²² Ntɛ Kanu kəfən Sawul mɔ, kɔ kəsəŋ nɛ wəbɛ Dawuda, nwe Kanu kənalokɛ ntɛ mɔ: «Inəŋk Dawuda wan ka Yísay, fum ɔfɔ nwe səwurɛnɛ bəkəc mɔ, inɛcɛm-cɛmnɛ a endeyɔ mɛfaŋ mem fəp.»*

²³ Kəbənda ka dokombəra da nkən Dawuda, difɔ Kanu kənasəŋ kəkɔm ka Yesu Krist kədeyɔnɛ ka nwe endeyac afum a Yisrayel, pəmə ntɛ kənasəŋ ti atem asu temer mɔ. ²⁴ Ta Yesu ɛntader-ɛ, Saŋ ɛnacam kəgbət dərɔmun, ntɛ tənɔsəŋɛ afum a Yisrayel fəp nɛsəkprɛ bəkəc yanɔn yɛtɛfərnɛ Kanu mɔ. ²⁵ Ntɛ Saŋ ɛŋc-ləpəs yebəc nyɛ Kanu kənasom kɔ mɔ, ɛŋc-yif: «Pɛcɛm-cɛmnɛ ponu, an' iyɔnɛ-ɛ? Nwe nənɛcɛm-cɛmnɛ a nkən iyɔnɛ mɔ, bafɔ nkən iyɔnɛ de! Mba endeder tadarəŋ tɛm nwe pəntəmar' im yati kəsikələ cɔfta dəwɛcək mɔ.»

²⁶ Awɛŋɔ im aŋa, nəna awut aka dokom da Abraham, kɔ nəna akɔ nənɛnɛse Kanu mɔ, sənə nɔ anakɛrɛ toloku ntɛ tendeyac su mɔ. ²⁷ Mba aka Yerusalem kɔ abɛ aŋan nənacərə fɛ fum nwe Yesu ɛnayɔnɛ mɔ. Nənagbəkərə fɛ sɔ moloku ma sayibɛ-e mme aŋc-karanɔ dɔsək o dɔsək da kəŋesəm mɔ, mba nənader nɛlas moloku maməkɔ ntɛ nənabocər Yesu kiti mɔ. ²⁸ Nənəsɔtɔ fɛ ntɛ o ntɛ təkɔ pənamar a nɛadifɛ Yesu mɔ, mba

* 13:22 I Sam. 15:23

ɲantola Pilat kədif kɔn. ²⁹ Nte ɲalip kəyɔ mes fəp məkɔ anacic tetɔn mɔ, kɔ ɲantore kɔ dəkətək kəpəmpəl, kɔ ɲaɲkɔ ɲaboc kɔ dəkufu. ³⁰ Mba Kanu kəɲayekti kɔ afum afi daco. ³¹ Kɔ Yesu owurər mataka mɛlarəm akɔ ɲanape kɔ nkɔn kəyefɛ Kalile kəkɔ ka Yerusalem mɔ. ɲa ɲayɔnɛ oɲ aɲɛ ɲanatəɲnɛ kəyefɛ ka Yesu afi daco mɔ, ɲa ɲantam sɔ kəlukse ti afum alɔma.

³² Kɔ sənə toloku tətət tatəkɔ tɔ səloku nu: Temer mpe anasɔɲ atem asu mɔ, ³³ Kanu kəlasɛ su ti bel-bel, sənə dokomɛnɛ daɲan, kəyɛkti ka Yesu, pəmɔ təkɔ aɲcic ti Yabura Dawuda ya mɛrəɲ disrɛ mɔ:

«Wan kem məyɔnɛ,
bawo in' okom əm kəyefɛ məkɔ.»

³⁴ Kanu kənaloku a kəndeyekti kɔ afi daco, nte təɲsɔɲɛ ta oluksərne pətɛ mɔ. It' enasɔɲɛ pəloku:

«Indesɔɲ un memer mosoku mme
inasɔɲ Dawuda mɔ,
memer mme məyɔnɛ kaɲce mɔ.»

³⁵ Itɔ Kanu kəlɔkɛnɛ kəfo kəlɔma Yabura Dawuda disrɛ:

«Məfodesak Wəsoku wəkam pətɛ
dəkufu.» †

³⁶ Dawuda nkɔn enabəc tɛfanɲ ta Kanu detɛmp dɔn disrɛ, k'ɛfəntərə k'ɛfi, k'awup kɔ nde atem ən kəsək, k'ente dəkufu. ³⁷ Mba fum nwe Kanu kənatimi afi daco mɔ, nkɔn enate fɛ.

³⁸ Awɛɲc im aɲa, nəcərə ti: Teta nkɔn Yesu t' aɲcamɛ nu kəɲaɲnɛnɛ ka kiciya, kiciya nke sariyɛ sa Musa sənətɔ-tam kəsəkəs nu mɔ. ³⁹ Ti disrɛ, nwe o nwe omboc kəlanɲ kɔn nnɔ Yesu eyi mɔ, Kanu kəndesəkəs kɔ. ⁴⁰ Nəkɛmbərne nte təɲsɔɲɛ mes məkɔ sayibɛ-e ɲaɲcic mɔ ta mɛbəp nu:

⁴¹ «Nəməmən nəna afum aɲɛ
nəbətər kəfani mɔ!

Nəyi pəciyanɛ disrɛ, nəsolɛ!

Bawo ina kəyɔ k'inder tes tɔlɔma kiyi konu doru kaɲkɛ disrɛ, tes nte nəntədelaɲ kɔ fum olok' un ti-ɛ.»

⁴² Dəkəwur daɲan, kɔ afum ɲaletsɛnɛ ɲa kəder sɔ dəsək da kəɲesəm dəkɔ dender mɔ kədəgbəkərə moloku min mayi.

⁴³ Nte kəɲay kəsəkətɛnɛ mɔ, aSuyif alarəm kɔ akɔ ɲambərə dinɛ d' aSuyif mɔ ɲaɲcɛpsɛ Pol kɔ Barnabas kəlɔk-lɔku kəɲan disrɛ. Kɔ akakɔ ɲasɛp kəcəpəs ɲa bəkəc teta kəsumpər kəmar ka Kanu.

⁴⁴ Dəsək da kəɲesəm nde dɛnacɔɲc mɔ, kɔ aka dare fəp ɲalɔɲkanɛ kəkɔ-cəɲkəl toloku ta Wəbɛ. ⁴⁵ Nte aSuyif ɲananəɲk kəɲay ka afum mɔ, kɔ ɲayɔ karaca kəpəɲ. Kɔ ɲayefɛ kəgbəkəl Pol, ɲac-ləməs kɔ.

⁴⁶ Pol kɔ Barnabas ɲambaɲsɛ kəlɔku ɲa: «Nəna yati pənamar a pacop kəlukse toloku ta Kanu. Mba nte nənabupərə ti, kɔ nəncɛm-cɛmɲɛ a pəmar fɛ a nəsɔtɔ kəyi wəyɛɲ ka doru o doru mɔ, ndekəl oɲ sənə səndekafələ səkɔ ndena akɔ ɲantəyɔnɛ aSuyif mɔ. ⁴⁷ Bawo Wəbɛ osom su nte:
«Isɔɲ' am kəyɔnɛ pəwanɲərə pa tɔf,
nte tɔsɔɲɛ məkəkərə kəyac ka afum haɲ nde cəpəc ca doru fəp cəyi mɔ.»

⁴⁸ Nte afum ɲane ti mɔ, kɔ pəmbət atəyɔnɛ Suyif dəbəkəc. Kɔ ɲaɲkɔr-koru toloku ta Wəbɛ, aɲɛ Kanu kənacəmbərə kəyi wəyɛɲ ka doru o doru mɔ, kɔ ɲayɔnɛ alaɲ.

⁴⁹ Kɔ toloku ta Wəbɛ tɛsaməsər dətɔf fəp. ⁵⁰ Mba kɔ aSuyif alɔma ɲaɲgbinɲər aran abeki akor-koru Kanu, kɔ abeki a dare, kɔ ɲaɲcɔp kətərəs Pol kɔ Barnabas teta kəlanɲ kəɲan kɔ ɲambeləs ɲa dare daɲan.

⁵¹ Pol kɔ Barnabas ɲaɲkɔɲər ɲa kəbof ka wɛcək waɲan, kɔ təyɔnɛ sedɛ sa kəfati kəɲan kəcəɲkəl toloku

† **13:35** Es 55:3 † **13:51** «Kɔ akakɔ ɲaɲkɔɲər ɲa kəbof ka wɛcək waɲan,» pəmɔ təkɔ Wəbɛ Yesu enaloku ti acɛpsɛ ən darəɲ mɔ: a dare o dare dəkɔ ɲaɲkɔ a tawosɛ kəcəɲkəl toloku ta Kanu mɔ, a ɲakɔɲər dare dadəkɔ kəbof ka wɛcək waɲan. Ti t' enmentər a ɲanacɛpər dare dadəkɔ akɔ antəwosɛ kəcəɲkəl toloku ta Kanu.

ta Kanu, kɔ ɲaŋkɔ Ikoniyon. †
52 Pambɔt acepse a Yesu darəŋ, kɔ
Amera Nəcempi ɲa Kanu ɲenayi kɔ
ɲa.

14

*Pol kɔ Barnabas nde dare da
Ikoniyon*

¹ Dəndo dare da Ikoniyon, Pol kɔ
Barnabas ɲambere kələ ka dəkətola
da aSuyif. Kɔ ɲaloku moloku mme
menasəŋe aSuyif kɔ aKresi alarəm
kəlan Yesu mə. ² Mba kɔ aSuyif
ayenki səbomp aŋe ɲamberəs afum
atəyone Suyif mɛr kəter ka awenɔ
aŋa alan. ³ Ti disre, Pol kɔ Barn-
abas ɲambələse kiyi kəŋan dəndo
dare dadəkɔ. Kɔ ɲalok-loke kəgbekər
mera yaŋan teta Wəbe. Kɔ Wəbe
əsəŋ ɲa fənəntər fəyone mes mɛwey-
wey kɔ mɛgbekərə, pəc-mentər sɔ
kaŋce ka mes makɔ Pol kɔ Barn-
abas ɲaŋc-cam teta kəmar ka Wəbe.
⁴ Kɔ kənay ka afum a dare dadəkɔ
ɲayersene. Aloma ɲanayine aSuyif,
aloma ɲayine asom a Yesu. ⁵ Mba,
aSuyif kɔ acikərə kəbər ka abe
aŋan ɲanalompəsne kəkɔ-tərəs Pol kɔ
Barnabas kəcacas kəŋan masar haŋ
ɲadif ɲa. ⁶ Nte Pol kɔ Barnabas ɲane
ti mə, kɔ ɲayekse kəkɔ-yacne nde
Listər kɔ Derbe, sədare sa atəf ɲa
Likayoni, kɔ səkəsək sayi. ⁷ Dəndo
sɔ ɲaŋc-cam toloku tətət ta Yesu.

*Pol kɔ Barnabas nde dare da
Listər*

⁸ Fum wələma enayi Listər pəyone
wəbəc, wəcək wən wənafi. Kəyefe
nte aŋkom kɔ mə, ali əŋc-kət fe.
Enande, ⁹ pəc-cəŋkəl moloku ma Pol.
Kɔ Pol enɟbətne kɔ. Nte enəŋk a
wəbəc əyɔ kəlan nke kəntam kəyac
kɔ mə, ¹⁰ kɔ Pol oloke kɔ dim
dəpəŋ: «Məyefe! Məcəme wəcək
wam kəron, məlomp!» Kɔ wərkun
nwe oyokne, k'eyefe k'ənɟcəme kəkət.

¹¹ Kɔ kənay ka afum akako
ɲanəŋk nte Pol əyɔ mə, kɔ afum
kənay ɲampene cəbebe ɲac-loku

cəLikayoni: «Canu cəntəŋkələ afum
kɔ cəntor nnɔ ndorosu!» ¹² It'
enasəŋe ɲawe Barnabas «Sus»,
ɲawe Pol nkən «Hermes», bawo
Pol nkən enɟc-cəpərəne moloku. *

¹³ Wəlɔŋne kə Sus enakerɛ mura
kɔ yenekəs nde dəkəbere da kələ
ka dəkəlɔŋne nke kəyi nde dare
dəkusu mə. Pənasab kɔ kəlɔŋne mi,
nkən kɔ kənay ka afum nnɔ Pol kɔ
Barnabas ɲayi mə.

¹⁴ Mba nte asom a Yesu Barnabas
kɔ Pol ɲane ti mə, kɔ ɲawal-wali
yamos yaŋan, kɔ ɲambere afum daco
ɲac-kule-kule: ¹⁵ «Anapa! Ta ake tɔ
nəyone tantɛ-ɛ? Səna sɔ, afum ɲɔ
səyone, palompəs su tin tayi pəmə
nəna. Səlɔk' un toloku tətət nte
təŋsəŋe nəsak mes mɛyama-yama
mamɛ! Nəkafələr Kanu fər nke
kəyi wəyən mə, Kanu nke kəlompəs
kəm, antəf kɔ kəba, kɔ ca yəkɔ yeyi
ki mə fəp. ¹⁶ Dɛtəmp dəkɔ dənacəpər
mə, Kanu kənasosene afum a tɔf ya
doru fəp ɲac-tam kəcəme dəpɔ darəŋ
dəkɔ ɲaŋfaŋ mə. ¹⁷ Ali nte nkən
Kanu kənato-sak kəc-mentər' un
dətət dəməyɔ ma Ki mə, bawo kəŋc-
səŋ un wəcəfən, kəŋc-səŋe sɔ yəbɔf
yonu kəkom pəlarəm, kɔ kəŋc-səŋ
un sɔ yeri yelərəm, kɔ kəŋc-las'
un sɔ pəbotu dəbəkəc.» ¹⁸ Ali nte
Pol kɔ Barnabas ɲanaloku moloku
maməkɔ mə, pəcuca pənayi ɲa
kəyamsər ka kənay kəŋkɔ kəlɔŋne
cəna nke ɲanafəŋ kəyone ɲa mə.

¹⁹ Kɔ aSuyif aloma ɲander kəyefe
Antiyək ɲa Pisidi kɔ Ikoniyon mə,
kɔ ɲasəp haŋ kɔ ɲantalər kənay
ka afum akako. Nte tɔ kɔ kənay
ka afum aŋe ɲayefe kəcacas Pol.
Teləpəs kɔ ɲalinəs kɔ haŋ dare kəsək,
ɲacəm-cəmne a efi. ²⁰ Mba nte
acepse a Wəbe ɲanadenəŋkər Pol mə,
k'eyefe, k'oluksərne dare. Dəkəsək
kɔ ɲaŋkɔ dare da Derbe, nkən kɔ
Barnabas.

*Kəlukuks ka Pol kɔ Barnabas An-
tiyək atəf ɲa Siri*

* **14:12** Dine da aKresi «Sus» enayone wəbe ka canu, kɔ «Hermes» enayone wəcəpərəne kən moloku.

21 Nte Pol ko Barnabas nambap dare da Derbe ko nanjam dando toloku totot ta Yesu. Ko nasoto di afum alaram ane nanalan teta Yesu ma. Nte to ko nalek dapo kalukus ka Listar, Ikoniyon ko Antiyok na Pisidi. 22 Ko nacapas acerpse daraj bakac, nac-gbinar na kayine kalan, nac-loku: «Ko sana, mene saceperene pacyu pelaram a sac-bere nde debe da Kanu deyi ma.» 23 Ko nayek-yek na abeki dakalokane fap da alan. Nte nalip ketola Kanu ko kasun ma, Pol ko Barnabas nasaj na Wabe nwe nanagbekar kalan ma kabum kanan. 24 Ko nancepap dapo da atof na Pisidi ko nambere atof na Panfili. 25 Nte nalip kaloku toloku ta Wabe dare da Perke ma, ko nantor dare da Atali.

26 Dando Atali, difo Pol ko Barnabas nanalek abil ko nanjali kaka Antiyok na Siri, dare nde anatolane na kamar ka Kanu teta yebac nye nanalip ma. 27 Nte nambere ma, ko nalonka alan a Antiyok fap, ko nalom toko Kanu kanayone na ma, ko toko nkon Kanu kanasone atayone Suyif kalan ma. 28 Pol ko Barnabas nawon dando dare dadoko ko acerpse a Wabe Yesu daraj.

15

Kabapsene ka alan nde Yerusalem

1 Afum aloma nanayefe atof na Yude, nac-takse awenc ana alan nte: Ko nantoyo pakanc' un pamo toko toyo tokur ta Musa toloku ti ma, Kanu kafadewose kayac nu. 2 Nte Pol ko Barnabas nanagbekalene ko arkun akako kalijene kanan moloku ma, ko nantajne a nkon Pol ko Barnabas kabap ka akin akin arkun akako daco, nako Yerusalem kaka-none moloku mamako nno asom a Yesu ko abeki a kalonkane ka alan far kirin. 3 Ko kalonkane ka alan a Antiyok nasaj na daka nde panamar a nayo teta marant ma. Nte nancepap atof na Fenisi ko atof na Samari ma, ko nalomar na nte

atayone Suyif nanakafali bakac yanjan nno Wabe eyi ma, nac-sone awenc ana alan fap pabotu. 4 Nte nambere Yerusalem ma, ko kalonkane ka alan, asom a Yesu, ko abeki a kalonkane namban na. Nte to Pol ko Barnabas nalom toko Kanu kanayo fap ko na ma.

5 Awa ko aFarisi aloma ane nanayone alan ma nayefe ko naloku: «Pamar pakanc' atayone Suyif, pagbinar na so kaleles sariye sa Musa.»

6 Asom a Yesu ko abeki a alan aka Yerusalem nanabapsene kaka-moman ka tes tatako. 7 Nte kagbekalene kawon na daco ma, ko Piyer eyefe k'oloku: «Arkun, awenc im ana, nancare ti: A pawon nte Kanu kanayek-yek im nana daco kacam ka toloku totot ta Yesu, nte tansone atayone Suyif natam kane ti ko kalan ti ma. 8 Kanu kancare bakac ya afum, Ki yati kamentar a kamban atayone Suyif, bawo kasaj na so Amera Necempi pamo sana. 9 Ali kagbey kafet engbey fe su ko atayone Suyif, bawo kalan k'osokase na bakac. 10 Ndekaj on, ta ake to nafan kadakotere Kanu-e? Nte nafan kasarsar acerpse a Yesu tes tocu nte, kayefe atem asu harj sana yati sentotam kasare ma. 11 Mba salan a andeyac su kamar ka Wabe Yesu disre pamo na atayone Suyif.»

12 Kanay ka afum fap nanacanj, k'ancanjkal on moloku ma Barnabas ko Pol. Ko nalom mes mewey-wey ko megbekare mme Kanu kanasone na kayo atayone Suyif daco ma. 13 Nte nalip kaloku ma, ko Sak endenar: «Awenc im ana! Nacanjkal im! 14 Simaj lom nte tatakoko Kanu kanader kayek-yek taf ya doru fap daco, afum ane nayone akon ma. 15 Ito moloku ma sayibe-e mosolne ko moloku ma Simaj pamo nte anjic ti ma:

16 «Ko Wabe oloku: «Ko tante tencepap-e, indeder so.

Indeyekti sɔ abal ɲa Dawuda ɲɛ
ɲɛnatempɛnɛ mɔ,
indeyekti samba sa abal ɲaɲɔkɔ,
Indecambɛr ɲi sɔ ɲolomp,

17 nte tɔɲsɔɲɛ afum alɔpɛs ɲatɛn ina
Wɔbɛ mɔ.

Ɛy, dɛtɔf fɛp nyɛ anakornɛ tewe tem
mɔ.»

Wɔbɛ oloku tante, nwe ɔɲɔ mes
mme

18 aɲcɛrɛ tem nte pɛnawon mɔ.»*

19 It' ɔsɔɲɛ nte, ina Sak, ɲɲwosɛ
sɔ a ta patɔrɛs atɔyɔnɛ Suyif aɲɛ
ɲantɛfɛrnɛ nnɔ Kanu kɔyi mɔ.

20 Mba pacice ɲa a ɲakɛmɛrnɛ
pɛtɔ-cɛmp mpe pɛyɛfɛ nnɔ kɛtola
mɛrɛnka kɔyi mɔ, kɔ dalakɔ,
kɔ kɛsɔm ka sɛm nyɛ antɔfay
mɔ, ɲakɛmɛrnɛ sɔ kɛmun mecir.

21 Kɔyɛfɛ dɛtemp dɔcɔkɔ-cɔkɔ, Musa
ɔyɔ sɛdare fɛp afum aɲɛ ɲaloku
tetɔn mɔ, bawo aɲkarɔɲ Tawureta
tɔn dɔsɔk o dɔsɔk da kɔɲɛsɛm nde
dɛkɛtola Kanu da aSuyif.»

*Areka ɲakɔ anakenɛ alɔɲ atɔyɔnɛ
Suyif mɔ*

22 Asom a Yesu kɔ abeki kɛbɛp
ka kɛlɔɲkanɛ ka alɔɲ Yesu kɔr-kɔr
ɲande ɲamɔmɔn a pɛmar payɛk-yɛk
ɲa dɔcɔ afum alɔma akɔ pɛmar a
pasom Antiyɔk mɔ, kɛbɛrɛnɛ ka Pol
kɔ Barnabas. Ti disrɛ kɔ ɲayɛk-yɛk
afum mɛrɔɲ aɲɛ ɲanatɔmpɛr delel
awɛɲɔ aɲa dɔcɔ mɔ: Yudas wɛkɔ
aɲc-we sɔ Barsabas mɔ, kɔ Silas.
23 Kɔ ɲasom ɲa kɔ areka nyɛ:

«Awɛɲɔ anu, asom a Yesu kɔ abeki
kɔ alɔɲ ɲaɲɔcice nu areka, ɲɔna
awɛɲɔ su aɲa aka Antiyɔk, aka Siri,
aka Silisi aɲɛ ɲantɔyɔnɛ Suyif mɔ:

Sɔyif un! 24 Sɔnɛ a afum asu
alɔma aɲɛ ɲawur nnɔ ndorosu
mɔ, ɲantɔrɛs nu kɔ ɲampɛmpɛ nu
moloku marɲan, mme sɛntɔsom ɲa
mɔ. 25 Nte sɛnenɛnɛ akɔ sɛntɔɲɛ
ti mɔ, itɔ sɛnɔɲk fɔ pɛntɛsɛ sɔyɛk-
yɛk afum, sɛsom ɲa nde nɔyi mɔ,
kɛbɛrɛnɛ ka Barnabas kɔ Pol, aɲɛ
sɛmbɔtɛr mɔ, 26 afum aɲɛ ɲaɲcamɔs
kiyi kɔɲan doru tewe ta Wɔbɛ Yesu

Krist mɔ. 27 Itɔ sɛsom Yudas kɔ Silas
ɲakɔ ɲalok' un nte teyi areka ɲaɲɛ
disrɛ mɔ.

28 Pɛnabas Amera Ɗɛcɛmpi kɔ
sɔna sɔ, a pɛntɛsɛ fɛ a sɛnɔɲkɛr
nu mes mɔkɔ nɛntɔtam kɛsarɛ
mɔ, mɛnɛ mes mɔkɔ mɛmar
nu kɛsumpɛr mɔ: 29 Ta nɛsɔm
sɛm nyɛ alɔɲnɛnɛ mɛrɔɲka mɔ,
nɛbɔlɛnɛ mecir kɔ sɛm nyɛ antɔfay
mɔ, nɛbɔlɛnɛ sɔ dalakɔ. Pɛmar
nɛkɛmɛrnɛ mes mamɔkɔ fɛp.

Kanu kɛsɔɲɛ a nɛtamnɛ.»

30 Nte anasak asom aɲɛ mɔ, kɔ
ɲawurnɛ kɔkɔ Antiyɔk. Kɔ ɲaɲkɔ
ɲalɔɲka di alɔɲ, kɔ ɲasɔɲ ɲa areka
ɲaɲɔkɔ. 31 K'ɔɲkarɔɲ ɲi kɔ pɛmbɔt
ɲa, bawo areka ɲaɲɔkɔ ɲɛnacɔpɛs
ɲa bɛkɛc. 32 Yudas kɔ Silas aɲɛ
ɲanayɔnɛ sɔ sayibɛ-e mɔ ɲaɲc-
gbɲɔr awɛɲɔ aɲa alɔɲ kɔ ɲacɔpɛs
ɲa sɔ bɛkɛc dɛmoloku mɛlarɛm.

33-34 Ɗanayi dɛndo Antiyɔk haɲ, kɔ
awɛɲɔ aɲa alɔɲ ɲatolɛnɛ ɲa marɛnt
moforu, kɔ afum a Antiyɔk ɲasak
ɲa kɛlukus nde asom aɲa ɲayi mɔ.
35 Mba tem tatɔkɔ Pol kɔ Barnabas
ɲanayi Antiyɔk, kɛbɛrɛnɛ kɔɲan kɔ
afum alarɛm alɔma, ɲac-tɔkɛ, ɲac-
cam sɔ toloku tɔtɔt ta Wɔbɛ.

Pol kɔ Barnabas ɲaɲgbɛyɛnɛ

36 Nte mataka mɔlɔma mɛɲɔɔpɛr
mɔ, kɔ Pol oloku Barnabas:
«Sɔluksɛrnɛ sɔkɔ-nɔɲk awɛɲɔ su
aɲa sɛdare nɛsɛ sɛnadɔɲk toloku
ta Wɔbɛ mɔ, nte tɔɲsɔɲɛ sɛcɛrɛ nte
ɲayi mɔ, kɔ tɔkɔ ɲasumpɛr toloku
tatɔkɔ mɔ. 37 Barnabas nkɔn ɛɲc-faɲ
kɛkɛnɛnɛ Saɲ, wɛkɔ aɲwe sɔ «Mark»
mɔ. 38 Mba Pol nkɔn ɛnawosɛ
fɛ ti, ɛnacɛm-cɛmɛnɛ a pɛmar fɛ
kɛkɛkɛnɛ Mark, bawo dɛndo Paɲfili
Mark ɛnasak ɲa pɛfati kɛcambɛr ɲa
kɛkɔtɛnɛ ka yɛbɔc yɔkɔ anasom ɲa
mɔ. 39 Kɛgbɛkɛlɛnɛ kɔɲan kɛnayɛɲk
haɲ kɔ tɔsɔɲɛ ɲa kɛgbɛyɛnɛ. Nte tɔ
kɔ Barnabas ɛlɛk Mark kɔ ɲambɛkɛ
debil kɔ ɲaɲɔcali kɔkɔ Sipɛr. 40 Nte
Pol ɛnayɛk-yɛk Silas mɔ, awɛɲɔ aɲa
alɔɲ ɲantolɛnɛ kɔ, ɲac-tola Wɔbɛ

* 15:18 Amos 9:11-12

a pabum na kamar kon disre, ko njanjo. ⁴¹ Keko kajan, ko njanjali taf ya Siri ko Silisi, nac-capas alan aka di bakac.

16

Timote enjambor Pol ko Silas

¹ Pol enabere dare da Derbe, k'ojko so Listar. Dando wacapse Yesu daraj walama enayi pac-we ko Timote, kere payone wosuyif nwe enader palan Yesu ma, mba kas payone wakresi. ² Awenc ana alan aka Listar ko Ikoniyon nanatagne kayo kon mes matot. ³ Ko Pol efan kakekare Timote, k'elek ko k'enkejnc teta asuyif ako nanayi ataf njanjo ma, bawo fap fanacare a Timote kas wakresi enayi. ⁴ Sadare nse nanc-cepap ma, nanc-lukse moloku mme asom a Yesu ko abeki alan a Yerusalem nanasom na kakotene ma, nte tansone alan atoyone Suyif nacame mi daraj ma. ⁵ Alonkane alan nac-capas bakac kalan disre, nac-berene kala dasak o dasak.

Pol enasoto kanejk kayefe darenj

⁶ Nte Amara Njempri na Kanu nejyamsa Pol ko Silas kaloku toloku totot ta Kanu ataf na Asi ma, ko njanjali ataf na Firiki ko ataf na Kalat. ⁷ Nte nalatene ataf na Misi ma, ko nasap kaka ataf na Bitini, mba Amara na Yesu nenawosene fe na ti. ⁸ Ko nasolne ataf na Misi ko nantor dare da Torowas. ⁹ Pibi disre ko Pol asoto kanejk kayefe ka darenj. Ti disre, waka Masedon pacame ko kasak pac-letsene ko: «Mader Masedon, mamar su!» ¹⁰ Pol enadesoto kanejk kanjo, ko santen katina kaka ka ataf na Masedon, sac-boc ti a Kanu kawe su kaka-cam di toloku totot ta Yesu.

Ludy kalan Wabe Yesu

¹¹ Ko sayefe Torowas ko sayeki abela ko santefarne kaka ka Samotiras, dockosak ko sambere Neyapoli. ¹² Ko sayefe dando, ko sanjo Filipi, dare dopon da ataf na Masedon

dalama nde aka Rom alaram nanande ma. Ko sanacepene mataka malama dare dadako.

¹³ Dasak da kanjesam ko sawur dare dakusu kengboko kasak, nde sanacem-cemne kifo nke santam ketola Kanu ma. Ko sände kaloklokak aran ane nanalonkane di ma. ¹⁴ Waran walama enayi na daco pac-we ko Ludy, pac-camas caloto ca kare. Pakom ko dare da Tiyatir. Woyek-yekas Kanu enayi. Pac-canjkal su, ko Wabe enjgbiti ko abakac, nte tansone ko kac-ne bel-bel moloku mme Pol onj-liku ma. ¹⁵ Nte anagbat ko daromun teta Kanu ma, Ludy ko aka kalo kon disre ma, k'ewe su kayi nde ndoran mataka malama, pac-tola: «Ko nancem-cemne fo ilan Wabe bel-bel-e, nader nno nderem, nayi nno ko sana.» K'elatsene su kayi di.

Kacanjor ka Pol ko Silas nde bili ba Filipi

¹⁶ Dasak dalama sac-ko daketola Kanu da asuyif, ko wacyera wacar walama ender papap su, payo njanj nje nansone ko kaloku nte tender ma. Wacyera nwe onj-sotone ti abe on pasam pelaram teta kaloku kon mes mme mender ma. ¹⁷ Ko wacyera nwe enjcape su daraj Pol ko sana, pac-kule-kule: «Afum akanje acar a Kanu nke kayi darenj ma no! Dopa da kayac do nayi kamentar un!» ¹⁸ Nte wacyera oyo mes mamako mata melaram ma, ko talalas Pol dis. K'enkafale, k'oloku njanj: «Tewe ta Yesu Krist ilok' am, mawur wacyera wakawe daris!» Gbanjana baboko ko njanj njanjo nowur ko daris.

¹⁹ Nte abe on nanejk fo tasotone tanan pasam tasalar na ma, ko nasumpar Pol ko Silas, ko njankekare na nde abanja na dare daco abe a dare for kirin. ²⁰ Ko njanjo namentar na aboc kiti, nac-liku: «Afum akanje payama-yama po nayi kabersene dare dosu. ASuyif no nayne, ²¹ ane nayi kacam moyo manan mme

pəmar fe su kəwose kəyɔ ka mi, səna aṅe səyɔne aka Rom mɔ.»²² Kɔ kənay ka afum ṅayefe kɔ ṅaṅcəme ṅa dəbəkac. Kɔ aboc kiti a dare dadəkɔ ṅawure ṅa yamos, k'asute ṅa cəṅgban-gban.²³ Nte alip kəsut ṅa pəlarəm mɔ, kɔ ṅamber ṅa dəbili, kɔ abe ṅaloku wəbum bili a pəkemərne ṅa bel-bel.²⁴ Nte wəbum bili ene moloku maməkɔ mɔ, k'ember ṅa nde bili mbe ṅantətam kəwur mɔ, k'ɔṅkotərəne ṅa wəcək məmborɔk ma tək.

²⁵ Cək-cək cəndəbəp, Pol kɔ Silas ṅac-tola Kanu, ṅac-leṅəs melen ṅokor-kore Kanu, kɔ ayi dəbili ṅaṅne sim səṅan.²⁶ Gbəṅcana babəkɔ kɔ antəf ṅeyikce pəpəṅ, kɔ təsəṅe kəlɔ ka bili tantəf kəcekələ. Kɔ cumba fəp cəṅgbite, kɔ gbekce fəp yorɔkɔṅe.²⁷ Kɔ wəbum bili entime, k'ənəṅk nte cumba ca bili cəṅgbite mɔ, k'owure dakma dən pəc-kɔ kədifne, bawo enacəm-cəmne a afum aṅe amber dəbili mɔ ṅayekse.²⁸ Kɔ Pol ɔṅkule-kule pəpəṅ: «Ta məyɔne pələc, səyi nɔɔ fəp fosu!»

²⁹ Kɔ wəbum bili ewe neṅc, k'emberə katəna-katəna, k'ɔṅkɔ pətəmpene fər ya Pol kɔ Silas kirin, pəc-yikce kənese disre.³⁰ K'owurene ṅa nde doru k'eyif ṅa: «Abe, cəke cɔ pəmar iyɔ nte tendeyac im mɔ-ε?»

³¹ Pol kɔ Silas ṅaloku kɔ: «Məlan Wəbe Yesu, andekɔ-yac əm, məna kɔ aka kəlɔ kam disre fəp.»³² Kɔ ṅaloku kɔ toloku ta Wəbe, kɔ afum akɔ ṅanayi nde kəlɔ kən mɔ fəp.³³ Pibi papəkɔ kɔ wəbum bili elək ṅa, k'ənkekəre ṅa kəkɔ-yak gbali yaṅan. Wəbum bili kɔ afum ɔn fəp ṅasətɔ gbəṅcana babəkɔ kəgbət dərɔmɔn teta Kanu.³⁴ K'empene ṅa nde ndərɔn, k'əṅcəmbər amesa, kɔ ṅawoləs kɔ aka kəlɔ kən disre pəbotu pa kəlan kən Kanu.

³⁵ Nte dec dəsək mɔ, kɔ aboc kiti a dare ṅasom afum aṅan aləma kəkɔ-

loku wəbum bili: «Məsak afum akaṅe.»³⁶ Kɔ wəbum bili olukse moloku maməkɔ Pol: «Aboc kiti a dare ṅasom afum nɔɔ iyi mɔ, a isak' un. Awa nəwur nəkəne bəkac yoforu.»

³⁷ Mba kɔ Pol oloku ṅa: «Nte ṅalip ɔṅ kəsut su fər ya afum kirin mɔ, ta aṅkiti su-ε, səna aṅe səyɔne aka Rom mɔ, ṅaber su dəbili. Ndekəl ɔṅ yək-yək yɔ ṅandefan kəsak su ba? Tatəkɔ tətəyi, ṅader ṅa sərka ṅasak su!»

³⁸ Kɔ asɔdar ṅaṅkɔ ṅalukse moloku mme aboc kiti, kɔ ṅanese nte ṅanane a Pol kɔ Silas aRom ṅa ṅayɔne mɔ.³⁹ Kɔ aboc kiti a dare ṅander ṅaletsene Pol kɔ Silas kəṅaṅne, kɔ ṅasak ṅa. ṅac-loku a ṅawur dare dande.⁴⁰ Nte ṅawur dəbili mɔ, Pol kɔ Silas ṅaṅkɔ ndena Ludy. Kɔ ṅanəṅk awenɔc aṅa alan, kɔ ṅacəpəs ṅa bəkac. Kɔ ṅasumpər dəpɔ, kɔ ṅaṅkɔ.

17

Pol kɔ Silas nde dare da Tesaloni

¹ Nte ṅaṅcəpər Aṅfipoli kɔ Apoloni mɔ, kɔ ṅamberə dare da Tesaloni, nde aSuyif ṅanayɔ kəlɔ ka dəkətola Kanu mɔ.² Kɔ Pol ɔṅkɔ pəmə təkɔ ɔṅc-yɔ mɔ, dəsək deṅesəm maas ṅac-gbəkələne dəyəcicəs yecempi kɔ ṅa.³ Pol enɔc-mentər ṅa kəsək pəs dəkıtabu a pənamar dis dələl Krist, a pədeyefe afi daco. Pol ɔṅc-loku ṅa: «Yesu nwe inɔcamər nu tetən mɔ, nkən ɔyɔne Krist, wəbe nwe Kanu kəyek-yek mɔ.»⁴ Anasəp haṅ kɔ aṅkafəli aləma ṅa daco kɔ ṅalan ti, kɔ ṅaṅcəme moloku ma Pol kɔ Silas darəṅ, kəbəp ka akor-koru Kanu aKresi alarəm, kələkəne sɔ aran abeki aləma.

⁵ Mba kɔ aSuyif aka dare da Tesaloni aləma ṅayɔ kəraca. Kɔ ṅalonka afum alək aləma dəpɔ daco, kɔ ṅayekti pəyama-yama dare disre. Kɔ ṅaṅkɔ ṅamepne kəlɔ ka Yason, ṅac-tən Pol kɔ Silas kəkəkəre ṅa kənay ka afum fər kirin.⁶ Nte ṅantənəṅk Pol kɔ Silas mɔ, kɔ ṅalinəs

Yason kɔ awɛɛɛ aɲa alañ alɔma fɔr ya abɛ a dare kirinj. ɲac-kule: «Afum akanɛ ɲaɲkafɛli-kafɛli doru dandɛ fɔr mɔ, ɲayi oɲ nnɔ, ⁷ kɔ Yason nkɔn embanj ɲa!» Afum akanɛ fɔr ɲaɲcɛ moloku mme wɔbɛ wɔka tɔf ya Rom fɔr oloku mɔ, ɲac-loku a wɔbɛ wɔlɔma eyi, pac-we kɔ Yesu!» ⁸⁻⁹ It' enasɔɲɛ ɲayekti pɔyama-yama kɔnɔy ka afum dacɔ. Ntɛ abɛ a dare ɲane ti mɔ, ɲambanjɛr Yason kɔ awɛɛɛ aɲa alañ pɔsam, kɔ ɲasak ɲa.

Pol kɔ Silas nde dare da Bere

¹⁰ Pibi papɔkɔ disrɛ kɔ awɛɛɛ aɲa alañ ɲasak Pol kɔ Silas kɔkɔ dare da Bere. Ntɛ ɲambɛrɛ di mɔ, kɔ ɲaɲkɔ nde kɔlɔ ka dɔkɔtola Kanu da aSuyif. ¹¹ Akakɔ ɲanabɔt mes ɲatas aka Tesaloni, kɔ ɲaɲcɛɲkɔl toloku ta Kanu bel-bel pɔbotu disrɛ. ɲac-kɔkɛ sɔ kitabu bel-bel dɔsɔk o dɔsɔk kɛcɛrɛ kɔ pɔyɔnɛ fɔ moloku min mayi mɔ kɔ tɔkɔ Pol kɔ Silas ɲaɲloku ɲa dɔkɔtola Kanu mɔ. ¹² Kɔ afum alarɛm ɲa dacɔ ɲayɔnɛ alañ, kɔlɛkɛnɛ aran aKresi aɲɛ ɲanabɛk dɔkɛcɛmɛ mɔ, kɔ arkun alarɛm.

¹³ Mba ntɛ aSuyif aka Tesaloni ɲanadecɛrɛ a Bere sɔ Pol eyi kɛcam toloku ta Kanu mɔ, kɔ ɲander sɔ dɔndo kɔdɛyɛkti pɔyama-yama ɲabɛr kɔnɔy ka afum mɛr. ¹⁴ Kɔ awɛɛɛ aɲa alañ ɲambɛlkɛr kɛkɛkɛrɛ Pol kɛca ka dɔkɔba, mba Silas kɔ Timote ɲayi dɔndo Bere. ¹⁵ Afum aɲɛ ɲanasɔlɛ Pol mɔ, ɲanakekɛrɛ kɔ hanɲ dare da Atɛn. Dɔkɔlukus danɲan kɔ Pol osom ɲa nde Silas kɔ Timote ɲayi mɔ, a ɲabelɔr kɔ katɔna-katɔna.

Pol nde dare da Atɛn

¹⁶ Ntɛ Pol ɛɲc-kar Silas kɔ Timote nde dare da Atɛn mɔ, kɔnɔɲk ka dare dadɔkɔ delarɛ mɛrɔɲka kɔnabɛr-bɛrɛ Pol dɛbɛkɛc. ¹⁷ Pol ɛɲc-gbɛkɛlɛnɛ kɔ aSuyif kɔ alɔma akɔ ɲanader kɛkor-koru nde kɔlɔ ka dɔkɔtola Kanu mɔ, pɛc-gbɛkɛlɛnɛ sɔ dɔsɔk o dɔsɔk kɔ afum akɔ ɲaɲc-yi nde abanjka ɲa dare mɔ. ¹⁸ Acɛpɛ mɛtɔkɛ ma Epikuru

kɔ ma Seno darɔɲ alɔma ɲander ɲacanɲ kɔ moloku. Alɔma ɲac-loku: «Wɔlɔk-loku ɔfɔ wɔkawe! Cɛke c' ɛfanɲ kɔlɔku tante?» Akɔ ɲac-loku: «Wɔkawe pɔwureɛnɛ pɔmɔ ntɛ endecam teta canu cɛcɛkɛra mɔ!» ɲanaloku ti bawo toloku tɔtɔt ta Yesu kɔ kɔyɛfɛ kɔn afi dacɔ kɔ Pol oɲc-loku.

¹⁹ Awa kɔ ɲalɛk Pol, kɔ ɲaɲkɛkɛrɛ kɔ tɛpɛsa mɛrɛ aɲc-we Areyɔpakɔ mɔ kɔrɔɲ, kɔ ɲayif Pol: «Mɔlɔku su kɔtɔkɛ kɛfu kanɲɛ mɔyi kɔlɔku ta ki mɔ, ²⁰ bawo moloku mame mɔyi kɔlɔku mɔ, mɔyɔnɛ lɔɲɔs yosu mofu. Sɔfanɲ kɛcɛrɛ tɛdisrɛ ta mi.» ²¹ Awa dɔmɔyɔ ma aka dare da Atɛn kɔ acɛkɛra aɲɛ ɲanayi di mɔ fɔr, ɲaɲc-cɛpɛrɛnɛ di tɛm tanɲan fɔr kɛc-loku, kɔ pɔyɔnɛ fɛ ti-ɛ, ɲac-cɛɲkɔl moloku mofu.

²² Pol pɛcɛmɛ tɛpɛsa ta Areyɔpakɔ kɔrɔɲ, k'oloku: «Arkun a dare da Atɛn, inɔɲk a afum asumpɛr dinɛ bel-bel ɲɔ nɔyɔnɛ. ²³ Ntɛ indenakɔt dare donu mɔ, k'inɔɲk mɛrɔɲka monu, k'inɲkɛcɛ aɲgbip ɲɔnu ɲɔlɔma pacic ɲi ntɛ: «Ta kanu nkɛ antɔcɛrɛ mɔ.» Awa tɛs tɔkɔ nɔɲkor-koru ta nɔɲcɛrɛ ti mɔ, tɔtɔkɔ yati t' inder kɔlɔk' un.

²⁴ Kanu nkɛ kɔlompɔs doru kɔ daka ndɛ dɔyɔ mɔ fɔr, nkɔn nwe ɔyɔnɛ Wɔbɛ wɔka kɔm kɔ antɔf ɔfɔtam kɔyi kɔlɔ kɔpɔɲ nkɛ alompɔsɛ waca wa fum teta kɔkor-koru kɔn mɔ. ²⁵ Waca wa fum wɔfɔtam kɔmar Kanu kɔyi, pɔmɔ ntɛ kɔɲfanɲɛr fum tɔlɔm mɔ. Nkɔn ompocɛ afum yeyinɛ yanɲan doru, kɔpɛnɛ kifir kɔ kɔtɔrɛ, kɔbɔp ka ca yɛlɔpɔs nyɛ fɔr. ²⁶ Dɔfum wɔkin ɔ Kanu kɔwure tɔf ya afum alɔpɔs a doru aɲɛ fɔr, ntɛ tɔɲsɔɲɛ ɲandɛ antɔf fɔr kɔrɔɲ mɔ. Kɔ Kanu kɔnanunɲkɛnɛ kɛcɛc cɔlɔɲcɛr ca tɔf yayɔkɔ fɔr. Kɔ kɔlompɔs dɛran kɔ kɔtɔn tɛrɛn o tɛrɛn disrɛ. ²⁷ Kanu kɔnɔyɔ ti ntɛ tɔɲsɔɲɛ ɲatɛn kɔ hanɲ ɲanɔɲk kɔ kɔbuma-buma disrɛ mɔ, bawo Kanu kɔmbɔlɛ fɛ nwe o nwe.

28 Nte tɔ nane moloku mame: «Nkɔn ɔsɔŋe su kɔyi doru, nkɔn ɔsɔŋe su kacepe, nkɔn ɔsɔŋe su kɔyi tante ayi mɔ.» Itɔ alenɛse anu alɔma ŋaloku:

«Kɔbɛnda ka dokom da Kanu kɔ sɛna sɔ sɔyi.»

29 Kɔ pɔyɔne fɔ kɔbɛnda ka dokom dɔn kɔ sɛna sɔ sɔyi-ɛ, pɛmar fe a pacem-cɛmne a Kanu kɔwurene kɔ kɛma, kɔ gbɛti, kɔ pɔyɔne fe ti-ɛ, tasar mpɛ fum enɛem-cɛmne k'empate decerɛŋ dɔn mɔ. 30 Kanu kɔnacepsɛr fe afum akɔ ŋanayi tɛm nte anatɔcɛre me sɔm, mba kɔfan ɔŋ afum a doru fɔp a ŋasɛkpɛr bɛkɛc. 31 Kɔ Kanu kɔmbɔŋc dɔsɔk ndɛ kɛndekɔ-bocɛ afum a doru fɔp kiti kɔlompɔ mɔ. Kanu kɔnayek-yek fum nwe endekɔ-boc kiti kɔŋkɔ mɔ, kɔnasɔŋe afum fɔp kɛcɛre wɔkayi nte kɔnayekti kɔ afi daco mɔ.»

32 Nte ŋane Pol pɛc-loku teta kɔyefe ka defi mɔ, kɔ alɔma ŋayefe kɔfani kɔ, mba alɔma ŋaloku: «Sɛndesɔ-cɛŋkɔl' ɛm kɔloku ka tatɔkɔ dɔsɔk dɔlɔma.» 33 Kɔ Pol owur ŋa daco, k'ɔŋkɔ. 34 Kɔ afum alɔma ŋasumpɛr moloku mɔn kɔ tɔsɔŋe ŋa kɔyɔne ka alɔŋ Yesu, pɛmɔ Denis wɔka kɛgba ka Areyopako, wɛran wɔlɔma pac-we kɔ Damaris, kɔ afum alɔma.

18

Pol nde dare da Kɔrɛnt

1 Nte tatɔkɔ tenɛpɛr mɔ, kɔ Pol eyefe dare da Aten k'ɔŋkɔ Kɔrɛnt. 2 K'ɔŋkɔ pɛbɛp di wɔSuyif wɔlɔma pac-we kɔ Akila, nwe anakom dare da Pɔnt mɔ, pɛtɛp kɛc-der atɔf ŋa Itali kɔ wɛran kɔn Pirsila, bawo wɔbɛ Kɔlod ɛnaloku a aSuyif fɔp ŋawur Rom. Kɔ Pol ɔŋkɔ pɛbɛp ŋa. 3 Nte tenasurene ŋapaŋne yebac yin yayi mɔ, kɔ eyi ndaranɔn, ŋac-bɛc, ŋac-lompɛs cɛbal. 4 Dɔsɔk da kɔŋesɛm fɔp Pol enɛc-gbɛkɛlɛne kɛlɔ ka dɛkɔtola da aSuyif pɛc-sɛp dɛmoloku a aSuyif kɔ aKresi ŋawose kɛcɛme moloku mɔn darɛn.

5 Nte Silas kɔ Timote ŋanator Masedon mɔ, kɔ Pol enɛcɛme ɔŋ gbɛcɛrɛm kɛcam ka toloku tɔtɔt, pɛc-sɔŋe aSuyif kɔlanɔ a Yesu ɔyɔne wɔbɛ nwe Kanu kɔyɛk-yek mɔ.

6 Mba nte aSuyif ŋaŋc-gbɛkɛl kɔ ŋac-lɔmsɛne kɔ mɔ, k'ɔŋkɔŋ-kɔŋɛr ŋa yamos yɔn teta kɔyɛnkɛs kɔŋan sɔbomp, k'oloku: «Doru donu deyi nu dɔwaca! Kɔ ina, isɔk ti disre. Ndekɛl ɔŋ, nda atɔyɔne Suyif indekɔ.»

7 Kɔ Pol eyefe di, k'ɔŋkɔ nda Titi Yusutu wɔkor-koru Kanu wɔlɔma, nwe kɛlɔ kɔn kɔnasɔŋkɛrɛne kɔ kɛlɔ ka dɛkɔtola da aSuyif mɔ. 8 Krispɔs, wɔbɛ ka kɛlɔ ka dɛkɔtola wɔlɔma ɛnalɔŋ teta Wɔbɛ Yesu kɔ aka kɛlɔ kɔn disre fɔp. Kɔ aKɔrɛnt alarɛm aŋe ŋaŋc-cɛŋkɛl mɔ ŋanayɔne alɔŋ, kɔ aŋgbɔt ŋa dɛromun teta Kanu.

9 Pibi disre kɔ Wɔbɛ oloku Pol kɔnɛŋkɔ disre: «Ta mɛnesɛ! Mɔlok-loku, ta mɛcɔŋkɔ de, 10 bawo ina iyi kɔ mɛna! Fum o fum ɔfɔtɔp' ɛm kɛca kɔyɔ 'm tes tɛlɛc, bawo iyɔ afum alarɛm dare dandɛ disre.»

11 Kɔ Pol eyi ŋa daco teren tin kɔ yof camɔt-tin pɛc-tɛkse ŋa toloku ta Kanu.

12 Tɛm tatɔkɔ tɔ Rom dɛnadɛs Kaliyɔŋ kɔyɔne ka wɔbɛ nde atɔf ŋa Akaya. Kɔ aSuyif alɔma ŋantɔŋne kɔyɛfɛrɛne kɔ Pol, kɔ ŋaŋkɛkɛre kɔ dɛŋkiti. 13 Kɔ ŋaloku: «Fum wɔkawɛ, afum ŋ' ɛfan a ŋacɛme dɔpɔ da Kanu darɛŋ, ndɛ dɛŋciyanɛ kɔ ndɛ sariye sɔloku mɔ.»

14 Pol eyefe kɛkɔ-loku, mba Kaliyɔŋ oloku aSuyif: «Pɛc-yɔne a fum endif, kɔ pɔyɔne fe ti, tes tɛlɛc tɔpɔŋ tɔlɔma tɔyɔ-ɛ, k'ɛŋcɛŋkɛl nu, nɛna aSuyif! 15 Mba nte pɔyɔne fɔ dɛmoloku, dɛmewe, kɔ pɔyɔne fe ti, teta sariye sonu nɛna a sɛrka sɔ nɔyi kɛgbɛkɛlɛne mɔ, nɛna ŋɔ tatɔkɔ tɛmɔmɛn. Ina intola fe kɔyɔne wɔboc kiti kɔŋkɔ.» 16 Kɔ Kaliyɔŋ ɛmbelɛs ŋa dɛndo dɛŋkiti. 17 Kɔ aSuyif ŋaŋkɔ ŋantɔp Sɔsten wɔbɛ wɔka kɛlɔ ka dɛkɔtola Kanu waca,

kɔ ɲayɛfɛ kɛsut kɔ dɛndo dɛɲkiti, mba Kaliyɔɲ ɛnawɛ fɛ ti ali daka.

Pol olukus Antiyɔk

¹⁸ Kɔ Pol owon dare da Kɔrɛnt mataka mɔlɔma, k'ender pɛlɛmbɛrɛnɛ awɛɲc aɲa alɛɲ, k'ɛlɛk abil kɛkɔ atɔf ɲa Siri, nkɔn, Pirsila kɔ Akila. K'ofonne domp nde dare da Senkɛrɛ kɛmentɛr ka kɛlip ka tes nte ɛnadermɛ teta Kanu mɔ. ¹⁹ Nte ɲambɛrɛ dare da Efesi mɔ, kɔ Pol ɛsak Pirsila kɔ Akila. Kɔ Pol ɔɲkɔ kɛlɔ ka dɛkɛtola da aSuyif kɔ ɲaɲgbɛkɛlɛnɛ kɔ ɲa. ²⁰ Kɔ akakɔ ɲantola kɔ kɛyi ka dɛndo dare dɛɲan kɛrɛsna, mba ɛnawosɛ fɛ. ²¹ K'ɛlɛmbɛrɛnɛ ɲa pɛc-locu: «Indelukus nnɔ ndoronu kɔ Kanu kɛwosɛ-ɛ.» K'ɛlɛk abil dare da Efesi, ²² k'ontor dare da Sesari nde ɛnacɔp mɛrɛnt mɔn mɔ. K'ɛmpɛ kɛrɛs Yerusalem kɛkɔ-yif alɛɲ. Nte elip mɔ, k'ontor dare da Antiyɔk ɲa Siri.

²³ Nte tɛm tɔlɔma tɛɲcɛpɛr mɔ, kɔ Pol ɔɲkɔ k'ɛɲcɛpɛr atɔf ɲa Kalat kɔ Firiki pɛc-cɛpɛs acɛpɛ a Yesu bɛkɛc fɛp.

Apɔlɔs nde sɛdare sa Efesi kɔ Kɔrɛnt

²⁴ WɛSuyif wɛlɔma aɲc-we Apɔlɔs, ɛnader Efesi. Dare da Aleksandɛr* dɔ anakom kɔ, fum wɛcɛrɛ kɛlok-locu ɛnayi, pɛcɛrɛ sɔ kitabu bel-bel. ²⁵ Dɔpɔ da Wɛbɛ dɔ anatɛkɛ kɔ, kɔ kɛsumpɛr ka mes bel-bel, kaɲcɛ k' ɔɲc-lokɛ, pɛc-tɛkɛ teta Yesu, mba mɛnɛ kɛgbɛt dɛromun ka Saɲ gbɛcɛrɛm kɔ ɛnacɛrɛ. ²⁶ K'ɛyɛfɛ kɛlok-lokɛ kɛlɛɲ disrɛ nde kɛlɔ ka dɛkɛtola da aSuyif. Nte Pirsila kɔ Akila ɲane kɔ kɛlok-locu mɔ, kɔ ɲalɛk kɔ ndaraɲan, kɔ ɲambɛrɛnɛ kɔ kɛtɛkɛ kɛcɛrɛ kɛɲkɔ kɛnabut kɔ teta dɔpɔ da Kanu mɔ.

²⁷ Nte Apɔlɔs ɛnacɛm-cɛmnɛ kɛcɛpɛr ka Akaya mɔ, kɔ awɛɲc aɲa alɛɲ ɲaɲgbɛɲɛr kɔ. Kɔ ɲaɲcɛ acɛpɛ a Yesu darɛɲ aɲɛ ɲayi Akaya mɔ

areka, ɲac-locu ɲa kɛbaɲ kɔ bel-bel. Nte ɛmbɛrɛ mɔ, k'ɛntɛsɛ afum aka di, akɔ kɛmar ka Kanu kɛnasɔɲɛ kɛyɔnɛ alɛɲ mɔ. ²⁸ Bawo fɛnɔntɛr fɔ Apɔlɔs ɛɲc-gbɛkɛlɛ aSuyif fɔr ya afum alarɛm kirɲɔ pɛsɔɲɛ ɲa kɛcɛrɛ dɛkitabu a Yesu ɔyɔnɛ wɛbɛ nwe Kanu kɛnayɛk-yɛk mɔ.

19

Pol nde dare da Efesi

¹ Tɛm nte Apɔlɔs ɛnayi Kɔrɛnt mɔ, kɔ Pol nwe ɛnacɛpɛr sɛdare sa kɛrɔɲ mɔ, ontor dare da Efesi. K'ɛmbɛp di acɛpɛ a Wɛbɛ Yesu darɛɲ alɔma. ² K'ɛyif ɲa: «Nɛnasɔtɔ Amera Nɛcɛmpi ɲa Kanu kɛyɛfɛ nte nɛnayɔnɛ alɛɲ Yesu mɔ ba?»

Kɔ ɲalukɛ Pol: «Sɛntane fɛ yati teta Amera Nɛcɛmpi.»

³ Kɔ Pol eyif ɲa sɔ: «Kɔ kɛgbɛt dɛromun kɛrɛ kɔ nɛsɔtɔ-ɛ?»

Kɔ ɲalukɛ Pol: «Kɛgbɛt ka Saɲ.»

⁴ Kɔ Pol oloku: «Kɛgbɛt dɛromun ka Saɲ, kɛsɛkpɛr mɛra yati kɛnayi teta Kanu. Mba Saɲ ɔɲc-locu afum a ɲalaɲ wɛkɔ endeder nkɔn tadarɛɲ mɔ, itɔ tatɔkɔ Yesu.» ⁵ Nte ɲane moloku mamɔkɔ mɔ kɔ ɲasɔtɔ kɛgbɛt dɛromun tewe ta Wɛbɛ Yesu. ⁶ Kɔ Pol endɛɲɛr ɲa waca, kɔ Amera Nɛcɛmpi ɲɛnder ɲa, kɔ ɲayɛfɛ kɛlɔku cusu nɛ ɲantɛcɛrɛ mɔ, ɲac-dɛɲk sɔ moloku mɔtɔt mɛmɛ Kanu kɛnasom ɲa kɛdɛɲk mɔ. ⁷ Arkun akakɔ ɲaɲc-bɛp wɛcɔ kɔ mɛrɛɲ.

⁸ Kɔ Pol ɛmbɛrɛ kɛlɔ ka dɛkɛtola da aSuyif, pɛc-lok-lokɛ di kɛbaɲsɛ disrɛ haɲ yof maas, pɛc-gbɛkɛlɛnɛ, pɛc-sɛp kɛsɔɲɛ afum kɛcɛrɛ mes ma dɛbɛ da Kanu. ⁹ Mba nte ayenki sɛbomp alɔma ɲaɲc-fati kɛlɛɲ mɔ, ɲac-fani dɔpɔ da Wɛbɛ nnɔ kɛnay kɛyi mɔ. Kɔ Pol ɔmbɔlɛ ɲa, k' ɛlɛkɛnɛ acɛpɛ a Yesu darɛɲ alɔma, kɔ ɲawɛnnɛ kɛsɛk, kɔ ɲaɲlok-lokɛrɛnɛ dɔsɔk ɔ dɔsɔk nde dɛkɛtɛkɛ da Tirano. ¹⁰ Tatɔkɔ tɛnawon mɛrɛɲ mɛrɛɲ, kɔ tɔsɔɲɛ aSuyif kɔ aKresi

* 18:24 Aleksandɛr, dare dɔpɔɲ nde Misira nde afum alarɛm a doru fɛp ɲaɲkɔ kɛtɛkɛs mes.

anɛ ɲanayi atɔf ɲa Asi mɔ kɛne toloku ta Wɔbɛ.

Awut a Sefa

¹¹ Kanu kɛɲc-sɔɲɛ waca wa Pol kɛyɔ mes mɛwɛy-wɛy mme menacuca kɛnɛɲk mɔ. ¹² Tenasɔɲɛ pac-bacɛse acuy cɔlotɔ, kɔ pɔyɔnɛ fɛ ti-ɛ kɛpɔl nkɛ kɛɲgbuɲɛnɛ Pol mɔ, kɔ ayɔ ti-ɛ, docu donɲc-wur wɛkayi, kɔ yɔɲk yeɛc yoc-wur sɔ wɛkayi dɛris.

¹³ Kɔ aSuyif alɔma ɲaɲkɔs-kɔs mofɔ melarɛm, kɔ ɲatubucnɛ Pol kɛbelɛs ka yɔɲk yeɛc nnɔ acuy ɲayi mɔ, ɲac-loku: «Ilok' ɛm: Mɛwur wacuy wɛkawɛ tewe ta Yesu wɛkɔ Pol ɛɲcam mɔ.» ¹⁴ Wɔlɔɲnɛ wɛpɔɲ wɛka aSuyif wɔlɔma ɛnayi pac-we kɔ Sefa. Awut ɔn atɛmp camɔt-mɛrɔɲ ɲa ɲaɲc-yɔ mɔyɔ mamɔkɔ. ¹⁵ Mba kɔ ɲawak kɛbelɛs ɲɔɲk ɲɛɛc-ɛ, ɲi ɲoloku ɲa: «Yesu, ɲɲcɛrɛ kɔ. K'ɲɲnɛpɛl sɔ bel-bel fum nwe Pol ɔyɔnɛ mɔ, mba nɔna, an'ɔ nɔyɔnɛ-ɛ?» ¹⁶ Kɔ fum wɛkɔ ɲɔɲk ɲɛɛc ɲɛnayi mɔ ɛɲgbɔpɛrɛnɛ ɲa kɔyɛfɛrɛnɛ, k'ɛntam ɲa fɛp k'ambɔpɛr-bɔpɛr atɛmp anɛ, kɔ ɲayɛkɛ fɛp faɲan dis fɔs kɔ ɲasak kɛlɔ.

¹⁷ ASuyif kɔ aKresi aka dare da Efesi ɲaɲcɛrɛ toloku tatɔkɔ, kɔ kɛnɛsɛ kɔyi ɲa fɛp, kɔ ɲalɛlɛs ɔɲ tewe ta Wɔbɛ Yesu. ¹⁸ Afum alarɛm anɛ ɲanawɔsɛ kɔlanɲ Yesu mɔ, ɲaɲc-der ɲalɔku fɔr ya afum fɛp kirɲ pɛɛc mɛpɛ ɲaɲc-yɔ mɔ. ¹⁹ Kɔ afum akɔ ɲanayɔnɛ dure mɔ, ɲaɲc-kɛrɛ sɔbuk sɔɲan sa dure kɔ ɲaɲcɔf si fɔr ya afum fɛp kirɲ. Kɔwaya ka sɔbuk sasɔkɔ kɛnabɔp mɛɲcambɛl ma gbeti wul wɔcɔ kɛcamɔt (50.000). ²⁰ Ti disrɛ kɛtam ka toloku ta Wɔbɛ kɛsam kɔ kɛsɔtɔ fɛnɔntɛr.

Pɔyama-yama dare da Efesi

²¹ Ntɛ tɛɲcɛpɛr mɔ kɔ Pol olompɛsɛnɛ kɛkɔ dare da Yerusalem pɛc-cɛpɛrɛnɛ tɔf ya Masedon kɔ Akaya. K'oloku: «K'ɲɲkɔbɛrɛ Yerusalem-ɛ, mɛnɛ idekɔsɔ-mɔmɛn Rom.» ²² Kɔ Pol osom Masedon amar ɔn mɛrɔɲ Timote kɔ Erasto,

mɛba kɔ nkɔn Pol eyi mataka mɔlɔma atɔf ɲa Asi.

²³ Tɛm tatɔkɔ tɔ pɔyama-yama pɔpɔɲ pɛnayi Efesi tɛta dɔpɔ da kɔlanɲ ka Wɔbɛ Yesu. ²⁴ Wɔgbɛc wɔlɔma ɛnayi di, pac-we kɔ Demeteri, pac-tubucnɛ kɔlompɛs ka wɔlɔ wa tɛrɔɲka mɛpɛ anɲc-we Artemi mɔ. Agbɛc a wɔlɔ wa gbeti wawɔkɔ ɲaɲc-sɔtɔnɛ wi daka delarɛm. ²⁵ Kɔ Demeteri olɔɲka agbɛc kɔ akɔ ɲaɲc-dinɛ yɛbɔc yayɔkɔ mɔ, k'oloku ɲa: «Arkun! Nɛɲcɛrɛ ti bel-bel a yɛbɔc yayɛ y' andinɛ. ²⁶ Mba nɔnɔɲk kɔ nɔnɛ a nnɔ Efesi kɛbɔp ka atɔf ɲa Asi Pol pampɛ ɛsɛp kɛsɔɲɛ afum alarɛm kɔlanɲ hanɲ pɛc-kafɛli ɲa mɛra kɔlɔku a mɛrɔɲka mme waca wa fum wolompɛs mɔ, bafɔ canu cɔ. ²⁷ Moloku mamɔkɔ mentam kɛsɔɲɛ yɛbɔc yosu kɛɛcɛ. Tɔsɔɲɛ sɔ tɛta kɛlɔ ka tɛrɔɲka Artemi tɔyɔ sɔ abɔc. Afɔdɛ sɔ pac-loku a Artemi tɛrɔɲka a kanu kɔ, kanu kɛran nkɛ afum fɛp ɲaɲkor-koru nnɔ atɔf ɲa Asi, kɔ doru kɔr-kɔr mɔ.»

²⁸ Ntɛ afum ɲane moloku mamɔkɔ mɔ, kɔ mɛtɛɛ mɛɲcɛpɛrɛr ɲa, kɔ ɲayɛfɛ kɛkule-kule: «Artemi kanu ka Efesi kɔyɔnɛ kɔpɔɲ!» ²⁹ Kɔ pɔyama-yama papɔkɔ posumpɛr dare fɛp, kɛtɔɲnɛ disrɛ kɔ afum ɲambɔpsɛnɛ abanɲka ɲaɲan ɲɔpɔɲ. Kɔ ɲalinɔs asol a Pol Kayus kɔ Aristarko, anɛ ɲanayɛfɛ Masedon mɔ, kɔ ɲaɲkɛkɛrɛ. ³⁰ Pol ɛnafan kɛkɔ-mentɛrɛnɛ afum fɔr kirɲ, mba acɛpɛsɛ a Wɔbɛ darɔɲ ɲanawɔsɛnɛ fɛ kɔ ti. ³¹ Abɛ alɔma a atɔf ɲa Asi, anɛ ɲanayɔnɛ anapa a Pol mɔ, ɲanasom afum nnɔ eyi mɔ ɲac-letsɛnɛ kɔ a ta pɛkɔ dɛndɔ abanɲka ɲaɲan ɲɔpɔɲ de!

³² Kɔ pɔyama-yama pɔɲcɔp afum dacɔ, anɛ ɲac-kul-kulɛnɛ ntɛ, akɔ ɲac-kul-kulɛnɛ tɔkɔ. Afum alarɛm ɲa dacɔ ɲanacɛrɛ fɛ ntɛ o ntɛ anabɔpsɛnɛnɛ mɔ. ³³ Kɛnay kanɲkɔ dacɔ kɔ afum alɔma ɲalɔmɛr Aleksandɛr, nwe aSuyif alɔma ɲanacɔɲɛs kɛkɔ-lok-loku fɔr ya

afum kirin mō. Kō Aleksandār efek kēca, pəfanj kəlok-loku pəyacsē. ³⁴ Mba nte ŋanadenpəl a Aleksandār wəSuyif əyənē mō, kō fəp fəyefē kəkulē-kulē hanj dec mērəŋ: «Artemi kanu ka Efesi kəyənē kəpəŋ!»

³⁵ Kō wəbē wəlōma wəka di entam kətorē-torē afum bəkēc pəc-loku: «Arkun a Efesi, an' tōcərə a dare da Efesi dətəmpər kəbum ka kəb kəpəŋ ka kanu kosu Artemi kō tərəŋka tən mpe pontor kəyefē dareŋc mō-ε? ³⁶ Fum əfətam kəgbekəl tətəkō, pəmar nəndē nəcəŋk ta nəbəlkar kəyō nte o nte. ³⁷ Nte təsək mō, afum aŋj nəŋkerē mō ŋaləsər fē kəb kosu kəpəŋ, ŋalməs fē sō kanu kosu Artemi. ³⁸ Kō Demeteri kō awēŋc aŋa apanj nē əŋ yebac ŋayō kəbokēnē teta fum-ε, dəkəboc kiti deyi kō aboc kiti ŋayi, dəndo pəmar ŋakō ŋabokēnē! ³⁹ Kō nəyō sō tobokēnē təlōma-ε, andekō-lōmpəs ti pəmə təkō sariyē səluku ti mō nde aboc kiti ŋanlōŋkanē mō. ⁴⁰ Nəkəmbərne, bawo antam kəbōŋcē su kəsəŋjē pəyama-yama pampē kəyi, teta mes mamē meŋcəpər dē məkō mō, bawo ali toloku səfətam kəsətō kəluku nte təsəŋjē afum kəbəpsēnē tantē mō.» Nte wəbē elip kəluku tətəkō mō, k'oloku nwe o nwe kəluku nde ndərən.

20

Pol nde təfyā Macedon kō Kresi

¹ Nte pəyama-yama pəsak mō, kō Pol ewēnē acəpsē a Wəbē darəŋ, k'əŋcəpəs ŋa bəkēc. Nte elip kələmbərne ŋa, k'əŋkō Masedon. ² Nte eŋcəpər atəf ŋaŋəkō mō, k'əŋcəpəs alanj bəkēc dāmoloku mēlarəm, k'ender atəf ŋa Kresi. ³ K'eyi di yof maas. Təm nte enadefanj kəyektī abēla kəkō ka atəf ŋa Siri mō, k'asəŋjē kō kəcərə a aSuyif ŋantəŋnē kəyō kən pələc, k'əŋcəm-cəmne kəlukušərne sō dəpō da atəf ŋa Masedon. ⁴ Afum aŋj ŋanacəmbər

kō mō, ŋanayənē: Sopateri wan ka Purus wəka Bere, Aristarko kō Sekondu aka Təsaloni, Kayus wəka Dərbē, Timote, Tikiko, kō Tirofimo aka atəf ŋa Asi. ⁵ Afum akakō ŋanayi su kirin kəkō, kō ŋaŋkō ŋakar su Torowas. ⁶ Kō sənā nte mataka ma kəsata ka cəcom cətəyō lebin meŋcəpər mō, kō sələk abil dare da Filipi. Mata kəcəmət disrē kō səmbəp ŋa dare da Torowas, nde sənacəpərənē mata camət-mērəŋ mō.

Kəcəpər kələpəs ka Paul dare da Torowas

⁷ Tataka təcəkō-cəkō ta tataka tolukušər, kō səlōŋkanē kətepi ka kəcom. Pol nwe pənamar kəkō dəkəkəsək mō eyi kəlok-loku ŋa, k'əmbəlsē moloku hanj cək-cək. ⁸ Səlamp səlārəm sənayi dəndo dukulō da dareŋc dətəkō sənəlōŋkanē mō. ⁹ Wətemp wəlōma pac-we kō Eyutik enandē biŋkəli ba wunder kəronj tēm tətəkō Pol oŋc-lok-loku mō. Kō mere meŋgbəpərne kō, k'entəmpənē kəyefē dukulō dakəronj da maas. Aŋkələk kō, tətəŋjē efi. ¹⁰ Kō Pol ontor, k'əŋkō pəsipnē kō, k'elek kō dəwaca, k'oloku: «Ta pəyi nu yama-yama. Eyi wəyən!» ¹¹ Nte Pol empe sō mō, k'entepi kəcom kəsəm, k'əŋcəpər sō moloku mən hanj dəsəka. Nte elip mō, k'əŋkō. ¹² K'əŋkerē wətemp wəkakō pəyi wəyən, kō təyənē təcəpsē bəkēc təpəŋ.

Marənt kəyefē Torowas hanj Mileto

¹³ Sənā, sənānuŋkēnē kələk abil kəkō dare da Asəs nde Pol enaloku a səndekō-lək kō mō, bawo kərōru k'ənafanj kəkō. ¹⁴ Nte enabəp su Asəs mō, kō sələk kō kəkō ka Mitilen. ¹⁵ Nte səyefē kəcāli dəkəba dəndo mō, kō səmbərə dəkəkəsək Kiyō. Dəkəkəsək damerəŋ kō səŋgbuŋjēnē Saməs, tataka ta maas kō səmbəp Mileto. ¹⁶ Pol enafanj kəcəpər dare da Efesi takəronj ta eŋcəmbərəs di-ε, nte tənšəŋjē ta owon sō Asi

mə. Yerusalem eḅc-belkər kəbəp, kə tentam kəyi-ε, a dəsək da Pantəkət dεc-bəp.

17 Tεm nte enayi Mileto mə, k'osom dare da Efesi kəkə-wenε kə abeki a kəlonkanε ka alanj aka di. 18 Nte ḅander kəwe kən mə, kə Pol oloku ḅa nte: «Nəḅcəre fəp fonu təkə isumpər nu mə, kələk dəsək dəcək-cəkə ndε inčəmbər kəcək atəf ḅa Asi mə. 19 Imḅəce Wəbe kətore ḅanjca disre, ic-bok, ic-tərə, bawo aSuyif ḅaḅc-faḅ kəy' em pələc. 20 Tes o tes tentam kətεse nu iloku nu ti fər ya afum kirinḅ kəkə ḅaḅ dəwəb wonu disre, ali tin imεḅkər fε nu. 21 K'ingḅinḅər sə aSuyif kə aKresi kəsəkḅər bəkəc ḅakafəle nnə Kanu kəyi mə, ḅagbekər Wəbe kosu Yesu kəlanj.

22 Ndekəl oḅ Amera ḅa Kanu ḅesəkət' im, Yerusalem inḅə. Inčəre fε nte tənḅkə-bəp im di mə, 23 mεnε Amera Nεcempi ḅa Kanu ḅoḅlək' im dare o dare nte: A kətərə k'inder, paber' im dəbili. 24 Teta ina, mes ma ina darəḅ meyi, tεfaḅ ta ina təyənε kəkətεnε kəsom nke asom im mə, mes mme Wəbe Yesu olək' im kəyə mə fəp m' ifaḅ kəyə, nte təyənε kəmentər sede sa toloku tətət kə kəmar ka Kanu mə.

25 Ndekəl oḅ intas, inčəre a nəfəsə-nəḅk im, nəna fəp aḅe inaceḅər kəcəm dεbe da Kanu mə. 26 İlip kələku nu moloku fəp mme Kanu kənasom im kələku nu teta kəyac konu mə. Kə nəntəyə oḅ təkə inatəks' on mə, te mi teyi fε sə ti, 27 bawo iloku nu mεfaḅ ma Kanu fəp, ali tin imεḅkər fε nu. 28 Nəkemərne nəna sərka kəbəp ka alanj aḅe ḅayi pəmə yəcəl nye Amera Nεcempi ḅa Kanu ḅəsəḅ nu kəkək mə. Nəkembərne kəlonkanε ka alanj a Kanu, mecir mən yati məsətənε ḅa. 29 Inčəre a k'indekət-ε, afum alεc ḅandetərəs kəlonkanε konu pəmə calma cəwey-wey nce cəmbere cəntədəsak yəcəl mə. 30 K'inčəre a aləma nəna dacə yati ḅandeyefε

kələku yem, nte tənḅəḅe acεḅse alanj ḅacəme ḅa darəḅ mə. 31 Nəde nəkəmərne, ta nəḅəler a meren mme maəs pibi kə daḅ isak fε kələk' un dəmεḅcər a nəkembərne!

32 Ndekəl oḅ isəḅ nu Kanu kə toloku ta kəḅaḅne kən. Toloku tatəkə tentam kəcəḅəs' un bəkəc kə kəsəḅ on ke, nəna aḅe ḅayənε afum ən mə. 33 Inafaḅ fε pəsam, inafaḅ fε kema, inafaḅ fε yamos ya fum. 34 Nəna yati nəḅcəre a waca wem wawε w' imḅəce kətεn ka yeri yem kə ya afum aḅe inḅole mə. 35 İmentər nu a kə mənḅc tatəkə-ε, mεnε nəmar atəyə fənəntər. Məc-cem-cemne moloku ma Wəbe Yesu, nkən nwe enaloku: «Kəḅocε kəḅcḅər kəsətə.» »

36 Nte Pol elip kələku moloku maməkə mə, k'εḅcəḅ suwu kətola Kanu kə ḅa fəp faḅan. 37 Afum fəp kəbok disre ḅanεḅsərne Pol dəkilim ḅac-cup kə, 38 nənəfər dεnananḅkanε kəyi ḅa nte Pol enaloku a ḅafəsə-nəḅk kə mə. Nte telip mə, kə ḅaḅcəmbər kə nde dəkətənta.

21

Pol əḅkə Yerusalem

1 Nte səmbaḅərne ḅa mə, kə səyekti abela kəkə ka Kəs. Dəcəkəsək kə sənḅcḅər sə ḅaḅ Rodu, kə səyefε dəndo kə sənḅkə dare da Patara. 2 Nte səmbəḅ di abil nḅe ḅeḅc-cali kəba kəkə ka ntende atəf ḅa Fenisi mə, kə səmbəkε ḅi, kə sənḅali. 3 Sənadetəfərne Sipər, kə səsak si kəca kəmeriya, kə sənḅkə kəca ka atəf ḅa Siri, kə sənḅkə səḅe dare da Tir nde pənamar abil ḅotore ca yəkə ḅenayə disre mə. 4 Nte sənabəḅ di acεḅse a Yesu mə, kə səyi di mata camət-mərəḅ. Kəcəḅəs ka Amera ḅa Kanu disre kə ḅaḅḅinḅər Pol a ta pəḅe Yerusalem. 5 Nte kiyi kosu dəndo kənalip mə, kə sənḅkə. Kə alanj fəp ḅaḅcəmbər su, kəyefε aran kəbəḅ awut ḅaḅ kə səwur dare disre, kə sənḅkə səcəḅ suwu dəndo dεḅḅep

kətola Kanu. ⁶Nte sənalembərne ɲa mɔ, kɔ sɛmbɛkɛ debil, kɔ ɲa ɲalukus ndaranjan.

⁷ Kɔ sɛna, kɛlɛpɛs kosu kəkɔt kɔ sɛmbɛkɛ dare da Tir kɛkɔ ka dare da Pətōlemay. Nde sɛnakɔ sɛyif awɛɲc asu aɲa alaj mɔ, kɔ sɛɲɛpɛrɛnɛ di dɔsɔk din. ⁸Dɔckɔsɔk dɔ sɛnayɛfɛ di kɛkɔ dare da Sesari. Dɛndo sɛnabɛrɛ kɛlɔ ka Filip, wɛcam ka toloku tɔtɔt, nwe ɛnayɔnɛ wɛkin ka afum camɛt-mɛrɛɲ aɲɛ anayɛk-yɛk Yerusalem mɔ. Kɔ sɛɲɛpɛrɛnɛ dɛndo mata camɛt-mɛrɛɲ. ⁹ Filip ɛnayɔ awut aran maɲkɛlɛ aɲɛ ɲanato-cɛrɛ arkun mɔ, aɲɛ ɲaɲc-dɛɲk moloku mɛnɛ Kanu kɛɲc-mar ɲa kɛcam mɔ.

¹⁰ Nte sɛnayı di matakա melarɛm mɔ, kɔ sayibɛ sɛlɔma sɛntɔr dare da Sesari kɛyɛfɛ ka atɔf ɲa Yude, pac-we kɔ Akabus. ¹¹ Nte ɛɲc-der nɔ sɛyi mɔ, k'ɛlɛk bɛlɛt ba Pol, k'ɔɲkɔtɛnɛ wɛcɛk kɔ waca. K'oloku: «Nɛcɛɲkɛl nte Amera Nɛcɛmpɛ ɲa Kanu ɲoloku mɔ: Fum nwe ɔyɔ bɛlɛt bambɛ mɔ, tantɛ tɔ abɛ aSuyif alɔma ɲandekot kɔ Yerusalem, ɲabɛr kɔ atɔyɔnɛ Suyif dɛwaca.»

¹² Nte sɛnɛ toloku tɔtɔkɔ kɔ afum akɔ ɲanayı su kɛsɛk mɔ, kɔ sɛlɛtsɛnɛ Pol ta pɛpɛ Yerusalem. ¹³ Mba kɔ Pol oluksɛ su: «Ta ake tɔ nɛmbokɛ, nɛsɔɲ' em abɛkɛc kɛlɛcɛ-ɛ? Iwosɛ kɛkɔt kem, iwosɛ sɔ kɛfi kem Yerusalem tɛta tɛwɛ ta Wɛbɛ Yesu.» ¹⁴ Nte anasɛp kɔ antɔ-tam Pol dɛmoloku mɔ, kɔ sɛɲcɛ kɔ. Kɔ sɛntɔla: «Kanu kɛsɔɲɛ tɛfan ɲa Wɛbɛ tɛyi!

¹⁵ Nte sɛɲɛpɛrɛnɛ matakա mamɔkɔ dare da Sesari mɔ, kɔ sɛlɔmpɛsɛnɛ, kɔ sɛlɛk dɔpɔ kɛpɛ ka Yerusalem. ¹⁶ Kɔ sɛsɔl kɔ acɛpsɛ a Yesu alɔma kɔ sɛnder kɛyɛfɛ ka dare da Sesari. Kɔ ɲaɲkɛkɛrɛ su nda fum wɛlɔma nwe pɛnamar sɛyi ndɛrɔn mɔ, pac-we kɔ Manasɔɲ. WɛSipɛr ɛnayɛ, ɛnayɔnɛ wɛcɛpsɛ wɛka Yesu darɛɲ kɛyɛfɛ nte pɛnawon mɔ.

Pol ndena Sak

¹⁷ Kɛbɛrɛ kosu Yerusalem, kɔ awɛɲc asu aɲa alaj ɲasɛlɛnɛ su pɛbotu disrɛ. ¹⁸ Dɔckɔsɔk kɔ sɛsɔl kɔ Pol, kɔ sɛɲkɔ ndena Sak. Kɔ abɛki a kɛlɔɲkanɛ ka alaj a Yerusalem fɛp ɲambɛpsɛnɛ dɛndo. ¹⁹ Kɔ Pol ɛfaynɛ ɲa, k'yɛyɛfɛ kɛlɔmɛr ɲa tin tin tin mes fɛp nɛmɛ Kanu kɛnamar kɔ kɛyɔ aSuyif dacɔ mɔ.

²⁰ Nte ɲalip kɛcɛɲkɛl Pol mɔ, kɔ ɲayɛk-yɛkɛs Kanu. Kɔ ɲaloku Pol: «Mɛmɔmɛn, wɛɲc kosu, afum asu wul wɛlarɛm ɲayɔnɛ alaj Yesu ɲasumpɛrɛnɛ sɔ sariyɛ waca mɛrɛɲ. ²¹ Awa aSuyif alɔma ɲacɛm-cɛmmɛ kɛnɛ a kɛtɛksɛ kam disrɛ a mɛlɔku aSuyif aɲɛ ɲayi afum acuru dacɔ mɔ a ɲasak sariyɛ sa Musa: Ta ɲakɛɲc awut, ta ɲacɛmɛ mɔyɔ mokur ma aSuyif darɛɲ. ²² Cɛkɛ c' andɛyɔ-ɛ? Bawo ɲaɲkɔnɛ a mɛnder nɔ. ²³ Awa mɔyɔ tɔkɔ sɛndɛlok' ɛm mɔ. Sɛyɔ nɔ arkun maɲkɛlɛ aɲɛ ɲanasɔɲ Kanu temer mɔ. ²⁴ Mɛlɛk ɲa, nɛkɔ kɛlɔ kɛpɛɲ ka Kanu, mɛsɔkɛsnɛ kɔ ɲa. Kɔ mɛwosɛ-ɛ, mɛlɛk kɛwure pɛsam pa kɛway kɛɲan ka kɛlɔɲnɛ, nte tɔɲsɔɲɛ ɲafonnɛ sɛbomp mɔ. Ti disrɛ fɛp fɛndɛtam kɛcɛrɛ a mes mɔkɔ asɔɲɛ ɲa kɛlaj tetam mɔ fɛp mɔyɔnɛ fɛ kɛɲcɛ, a mɛna sɔ yati mɛlɛlɛs tɛta sariyɛ sa Musa. ²⁵ Nte tɔyɔnɛ ta atɔyɔnɛ Suyif aɲɛ ɲayɔnɛ alaj mɔ, sɛnɛɲk fɔ pɛntɛsɛ kɛcɛcɛ ɲa reka kɛbocɛ ɲa tɔɲc: A ta ɲasɔm sɛm nyɛ alɔɲnɛnɛ molom mɔ, ta ɲadi mɛcir, ta ɲasɔm sɛm nyɛ antɔfay mɛra mɔ, ta ɲasumpɛr dalakɔ.»

²⁶ Dɔckɔsɔk kɔ Pol ɛlɛk afum aɲɛ, kɔ ɲaɲcɔp kɛsɔkɛsnɛ, k'ɛmbɛrɛ kɛlɔ kɛpɛɲ ka Kanu disrɛ, k'ɔɲkɔ pɛbɔɲc dɔsɔk ndɛ kɛsɔkɛsnɛ kɛɲan kɛndɛlip mɔ, kɔ dɔsɔk ndɛ andɛlɔɲnɛnɛ nwe o nwe mɔ.

Kasumpɛr ka Pol nde kɛlɔ kɛpɛɲ ka Kanu disrɛ

²⁷ Dɛkɛlɛpɛsɛr da matakա mamɔkɔ camɛt-mɛrɛɲ, nte aSuyif alɔma aɲɛ ɲayɛfɛ atɔf ɲa Asi ɲanɛɲk

Pol kəlo kəpəŋ ka Kanu disre mə, kə ŋampene bəkəc ya afum fəp, kə ŋasumpər kə. ²⁸ Ŋac-kule-kule: «Arkun a Yisrayel, nader nəmar su! Wəkawə entəkse afum fəp kəfo o kəfo təkə təntətesə afum asu, sariye sosu, kə nnə kəfo kəŋkə mə! Ali aKresi embərsene ŋa nnə kəlo kəpəŋ ka Kanu, k'eyik-yikəs kəfo kəsoku kəŋkə!» ²⁹ Ŋanabokene nte bawo təkək-cəkə ŋananəŋk Pol kə Tirofimo wəka Efesi ŋasol dare disre, kə ŋaŋcem-cəmnə a Pol enabərsene kə kəlo kəpəŋ ka Kanu disre.

³⁰ Kə dare məl-məl deyi yama-yama, kə afum ŋayefe waca fəp kə ŋasumpər Pol, kə ŋalinəs kə kəwurene abəŋka ŋa kəlo kəpəŋ ka Kanu disre, k'aŋcaŋəs cumba katina. ³¹ Nte ŋanayi kəsəp kədif kə mə, k'aŋkə paloku wəbe wəsodar wəRom a pəyama-yama peyi Yerusalem fəp. ³² Gbəŋcana babəkə kə wəbe wəsodar wəpəŋ nwe elək asodar kə abe aŋan aləma kə ŋayekse kəkə di. Nte aSuyif ŋanəŋk asodar aŋe kə abe aŋan mə, kə ŋasak kəsut Pol.

³³ Kə wəbe wəpəŋ wəsodar nwe ŋəcəŋne, k'osumpər Pol, k'osom a pakote kə gbekce mēreŋ. K'eyif fum nwe əyənə mə, kə təkə əyə mə. ³⁴ Kəŋay kəŋkə dacə, aləma ŋac-kule nte, akə ŋac-kule təkə. Nte enader pəyi oŋ ta eŋne tələm o tələm teta pəyama-yama papəkə mə, kə wəbe oloku a pəkəkəre Pol dəkədire da asodar. ³⁵ Nte Pol embəp dəkusəŋka mə, kə asodar ŋasipne kə, bawo ŋananesene kə pələc pəkə afum ŋanafəŋ kəyə kə mə. ³⁶ Kəŋay ka afum kənacəmə Pol darəŋ, ŋac-kule: «Pamələk kə!»

Pol kəyacne kən dəmoloku

³⁷ Tem nte anadeko-fəŋ kə kəbərsene dəkədire da asodar mə, kə Pol eyif wəbe wəsodar cəKresi: «Aŋwos'em kəlok' əm tes tələma ba?» Kə wəbe eyif kə: «Məŋcəre kəcəp cəKresi ba? ³⁸ Bafə

wəMisira məyənə, wəkə entəp kəc-səŋe pəyama-yama kəyi mə, məkəre adifət afum wul mankəle (4000) nde dətəgbere ba?»

³⁹ Kə Pol oloku: «Awəŋ! Ina, wəSuyif iyənə, dare da Tarəs atəf ŋa Silisi aŋkom im, fum wəka dare dəpəŋ de! Intol' am, məwosə ilok-lokər afum.»

⁴⁰ Kə wəbe wəsodar owosə kə ti. Kə Pol empə k'eŋcamə dəkusəŋka, k'efek afum kəca. Kə afum fəp ŋaŋcaŋk, k'olok-lokər ŋa cəArame, kusu ka aSuyif aka di.

22

¹ «Awəŋc im aŋa, Abek' em aŋa!» Pol oŋc-loku, «Nəcəŋkəl oŋ moloku mme iyə mēyacnəne mə.» ² Nte ŋane pəc-cəpər ŋa kusu kəŋan cəArame mə, kə pənaŋkanə kəyə yeŋ.

K'oloku: ³ «WəSuyif iyənə, pakom im dare da Tarəs, atəf ŋa Silisi. Mba nnə dare dandə d'andusum im nnəna Kamaliyel nwe afum fəp ŋaŋcəre mə. Nwe entəks' em bel-bel sariye sa atem asu mə, k'inasumpər sə teta Kanu bel-bel kə abəkəc fəp, pəmə tantə pəyi nəna sə məkə mə. ⁴ K'inatərəs afum aləma aŋe ŋanacəmə dəpə da Yesu dandə darəŋ mə haŋ kə ŋafi. K'inkot aran kə arkun, k'imber ŋa dəbili. ⁵ Wəloŋne wəpəŋ kə abeki a dətəf fəp ŋayənə atəŋne aka ti. Inasətər ŋa reka kəkene afum em aka Damas, nde iŋc-kə kəkə-sumpər alaŋ akə ŋanayi di mə, ikerə ŋa fər ya abe kirin nde Yerusalem pakə-sut.

Pol ələm təcəmə tən dəpə dətət

⁶ Dəpə inayi ic-lətərne Damas, daŋ peŋ, gbəŋcana babəkə, kə pəmot pəpəŋ pəyefe dareŋc kə pəŋkel im pəwanəkəra. ⁷ K'intempene dətəf, k'ine dim nde doŋc-lok' im: «Sol, Sol, ta ake tə məntərs' em-ε?»

⁸ K'iyif: «Wəbe, məna an'əfo-ε?»

K'olok' im: «Ina, Yesu wəka Nasaret iyənə, nwe məna məyi kətərəs mə.» ⁹ Afum aŋe sənasol mə

ɲananɲk pəwanɲkəra papəkə bel-bel, mba ɲanane fɛ dim da nwɛ ɲɲc-lok-lokər im mɔ.

¹⁰ K'i'yif kɔ: «Cəke cɔ pəmar iyɔ-ɛ, Wəbɛ?»

Kɔ Wəbɛ olok' im: «Məyɛfɛ, məkɔ dare da Damas, dəndo aɲkɔlok' əm təkɔ pəmar' əm kəyɔ mɔ fəp. ¹¹ Mba nte pəwanɲkəra pa pəmot papəkə penasəɲ' em kətɔ-nəɲk mɔ, afum akɔ sənəsɔl mɔ ɲasumpər im kəca kɔ ɲaɲkəkər' em haɲ kɔ imberɛ Damas.

¹² Mba fum wəbɔma enayi di pac-we kɔ Ananiyas, pəcəme tɛfaɲ ta Kanu darəɲ pəmə təkɔ sariyɛ səlɔku ti mɔ. Nwɛ aSuyif aɲɛ ɲanandɛ di ɲanacərə kɔ dətɔt amera mɔ. ¹³ Kɔ Ananiyas ender nɲɔ iyi mɔ, k'ɛɲcəm' em kəsək, k'olok' im: «Sol, wɛɲc im, məluksərɲɛ sɔ kənəɲk.» Gbəɲcana babəkɔ k'inəɲk nkən Ananiyas.

¹⁴ Kɔ Ananiyas olok' im: «Kanu ka atem asu kəsəɲ əm kəcərə ka tɛfaɲ tən, mənəɲk Wəlompɔ, mənɛ sɔ dim dən, ¹⁵ bawo məndəkɔ-yɔnɛ kɔ sedɛ fər ya afum fəp kirin ta nte kɔ nte mənɛ sɔ mɔ. ¹⁶ Ndekəl ɲɔ ta ake tɔ məyi kəwɔnɛ-ɛ? Məyɛfɛ məyɔ pagbət əm dərɔmum teta Kanu, payak' əm kiciya kam kəwe ka Wəbɛ disrɛ.»

Kəsom ka Pol decikəra

¹⁷ Nte ilukus Yerusalem mɔ, ic-tola nde kəlɔ kəpəɲ ka Kanu, kɔ kənəɲk kənder im kəyɛfɛ dareɲc. ¹⁸ Ti disrɛ, k'inəɲk Wəbɛ Yesu, nwɛ ɛnalok' im: «Məkufɛ məwɔr Yerusalem, bawo ɲafɔdewosɛ kənɛ sedɛ səkɔ məsumpər tetem mɔ.»

¹⁹ K'ilokɔ kɔ: «Wəbɛ, ɲaɲcərə a ɲɲc-kɔ dəwɔlɔ wa dəkətola da aSuyif, ic-sut, ic-bɛr afum dəbili aɲɛ ɲanalaɲ tetam mɔ. ²⁰ Nte analoɲ mecir ma sedɛ sam Etiyən mɔ, ina wəkawɛ yati inayi di, kɔ mes maɲan məmbət im. In' enamɛɲkɛ akakɔ ɲanadif kɔ mɔ yati yamos.»

²¹ Mba kɔ Wəbɛ olok' im: «Məkɔ! Pəbɔlɛ pɔ ina indesom əm, nde atəyɔnɛ Suyif ɲayi mɔ.»

Pol kɔ wəbɛ wəsɔdar wəRom

²² Afum ɲanacəɲkəl kɔ haɲ tɛm nte ɛnalokɔ tolɔku tatəkɔ mɔ, mba ndekəl ɲɔ kɔ ɲampɛnɛ sim ɲac-loku: «Pamələk kɔ! Ta pasak fum pəmə wəkawɛ pəyi doru.»

²³ Kɔ ɲaɲkule-kule, kɔ ɲaɲgbal suma səɲan kɔ ɲaləm kəbof dareɲc. ²⁴ Kɔ wəbɛ wəsɔdar wəRom osom asɔdar ən a pəbersɛnɛ kɔ dəkədire daɲan. K'olokɔ a pasut Pol nte təɲsɔɲɛ pəlɔku-loku, pacərə tɛ təkɔ əyɔ nte təsəɲɛ afum kəkule-kule tetən mɔ. ²⁵ Nte anakot Pol kəkɔ sut kɔ mɔ, kɔ Pol eyif wəbɛ wəsɔdar wəkɔ enayi di mɔ: «Awos' am kəsut wəkɔm wəRom nwɛ antəkiti mɔ ba?»

²⁶ Nte wəbɛ wəsɔdar nwɛ ɛne tolɔku tatəkɔ mɔ, k'ɔɲkɔ pəyif wəbɛ wəsɔdar wəpəɲ, pəc-loku: «Cəke məndeyɔ-ɛ? Wəkɔm wəRom ɔfɔ.»

²⁷ Kɔ wəbɛ wəpəɲ wəsɔdar wəRom ender k'eyif kɔ: «Məlɔk' im kaɲcɛ, wəkɔm wəRom məyɔnɛ ba?»

Kɔ Pol owosɛ: «Ey.»

²⁸ Kɔ wəbɛ wəpəɲ wəsɔdar wəRom nwɛ olɔku sɔ: «Ina, pəsam pɛlarəm p' isətɔnɛ kəyɔnɛ ka wəRom!»

Kɔ Pol olɔku: «Ina, aɲkɔm em ti kəkɔmɛ dəm.»

²⁹ Gbəɲcana babəkɔ, akɔ pənamar ɲasəɲɛ Pol kəlɔk-loku mɔ ɲambɔlɛ, kɔ wəbɛ wəsɔdar ɛnɛsɛ, kəcərə a wəkɔm wəRom yati əsəɲɛ k'əɲkot.

Pol nde fər ya aboc kiti kirin

³⁰ Dɔckəsək wəbɛ wəkɔ asɔdar nwɛ pəfaɲ kəcərə tes təkɔ aSuyif akakɔ ɲambɔɲcɛ Pol mɔ, k'olokɔ a pasikəlɛ kɔ, k'olokɔ sɔ alɔɲɛ apəɲ kɔ aboc kiti aSuyif fəp kəlɔɲkanɛ. Kɔ wəbɛ ɛɲkɛrɛ Pol k'ɛɲcəmbər kɔ fər yaɲan kirin.

23

Pol kəyacɲɛ kən nde fər ya aboc kiti kirin

¹ Pol pəgbətɲɛ aboc kiti aSuyif aɲɛ, k'olokɔ: «Kɔ ina, awɛɲc im aɲa, amera ɲosokɔ pɛs ɲ' ɲɲkɔtɛnɛ fər ya

Kanu kiring hanj məkə.» ² Ananiyas wəloŋne wəpəŋ oloku akə ŋanayi Pol kəsək mə a ŋafer kə kəca dakança. ³ Kə Pol oloku kə: «Kanu kəndesut' əm, məyənə pəmə damba dete nde aŋcem alom ŋefer mə! Mənde nnə məc-kit' im pəmə təkə sariyə səloku mə, mba məc-loku a pasut em, təkə sariyə səməne mə!»

⁴ Afum akə ŋanayi di mə, ŋaloku: «Wəloŋne wəpəŋ ka Kanu məyi sə kəlməs ba?»

⁵ Kə Pol olukse ŋa: «Awəŋc im aŋa, iŋcərə fe a nkən əyənə wəloŋne wəpəŋ. Itə aŋcic kitabu disre: «Pəmar fe mələməs wəkiring wəka afum am.»*»

⁶ Nte tenayənə a alonkanə ŋanayi kəsək kin aSadisi kə kəŋkə aFarisi mə. Kə Pol eyefe k'empene dim dəndo aboc kiti ŋaŋc-yifət kə mə: «Awəŋc im aŋa! Ina sə, wəFarisi iyənə, wan ka aFarisi! K'aŋcəmbər im kəkiti-ε, kəlanj kem a afi ŋandeyefe defi kəsəŋe ti!» ⁷ Nte Pol oloku moloku maməkə mə, kə kəgbekələne kəyi aFarisi kə aSadisi daco, kə kəgbeyənə kəyi. ⁸ Kə aSadisi ŋaloku a kəyefe defi kəyi fe, meleke meyi fe, yəŋk kə arkifin yeyi fe. aFarisi kəca kəŋan, ŋanalanj a maməkə fəp meyi doru.

⁹ Kə sim səmpə hanj, kə atəkse sariyə kəca ka aFarisi ŋayefe kə ŋambupərə pəpəŋ, ŋac-loku: «Sənəŋk fe nte o nte telec nnə fum wəkawə eyi mə! Aŋcərə fe: Tələma ŋəŋk, kə pəyənə fe ti-ε, meleke molok-lokər kə.» ¹⁰ Nte kəgbekələne kəŋc-cəŋne oŋ kəcəŋne dəm kiring mə, kə wəbe wəsədar wəpəŋ enesə a ta ŋawatəri-watəri Pol, k'oloku asədar a ŋator ŋakə ŋalək Pol ŋalukse kə nde asədar ŋandire mə.

¹¹ Dəckəsək pibi kə Wəbe Yesu ender Pol kənəŋk disre, k'oloku: «Məbanşə! Təkə mənayən' em sede fər ya aboc kiti nde Yerusalem mə, məne məkə sə məyən' em si Rom.»

Kəsek kədifka Pol

¹² Nte dec dəsək mə, k'aSuyif aləma ŋasek kədif Pol, kə ŋantəŋne kəsəŋene temer kətə-di yeri, kətə-mun hanj ŋac-lip ti. ¹³ Afum aŋe ŋanasek kədif Pol kəŋkə mə, ŋaŋc-kə hanj ŋacepər afum wəco maŋkələ. ¹⁴ Kə ŋaŋkə ŋabəp alonŋe apəŋ kə abeki a dətəf kəkə-loku ŋa: «Səsəŋene temer kətə-di peri ta səntalip kədif Pol-ε. ¹⁵ Nəna oŋ ndəkəl kəbəp ka aboc kiti aSuyif, nəkə nətola wəbe wəsədar pəkere nu Pol pəmə nte nəŋfanj kəməmən tetən bel-bel mə. Səna səŋcəmə səc-kar kədif kən ta entabəp un-ε.»

¹⁶ Nte wan ka wəkire ka Pol ene pac-loku toloku ta kəcərə kə towul pədife pən mə, k'əŋkə nde asədar ŋandire mə, k'emberə k'oloku ti Pol.

¹⁷ Kə Pol ewe wəsədar wəpəŋ wələma k'oloku kə: «Məsələ wətəmp nwe məkene kə wəbe wəsədar wəRom, bawo efanj kəsəŋe kə kəcərə toloku tələma.» ¹⁸ Kə wəsədar wəkəkə elek kə, kə ŋaŋkə ndena wəbe wəsədar wəRom.

K'oloku kə: «Kelmani Pol ew' em k'olok' im a iker' am wətəmp wəkawə, a efanj kəsəŋ' am kəcərə toloku tələm.»

¹⁹ Kə wəbe wəsədar wəRom os-umpər kə kəca kə ŋawurne kəsək. K'eyif kə: «Ake toloku tə məyə nte məfanj kələk' im mə-ε?»

²⁰ Kə wətəmp nwe oloku: «ASuyif aləma ŋantəŋne a ŋawer əm alna Pol mətorene ŋa kə ndena aboc kiti aSuyif, pəmə nte ŋaŋfanj kəyifət kə ŋaməmən tetən bel-bel mə. ²¹ Mba məsep ta ŋatam əm dəmoloku de! Bawo afum wəco maŋkələ kə tələm ŋa daco ŋayi kəcərə Pol towul pədife pən. ŋasəŋene temer kətə-di yeri, kətə-mun ta ŋantanim kə-ε. Tem tante ŋalip kələmpəsne. Kəwose kam gbəcərəm kə ŋayi kəkar.»

²² Kə wəbe wəsədar wəRom eməŋkəs wətəmp nwe a ta pələmər

* 23:5 «Pəmar fe mələməs wəkiring wəka afum am.» Ex. 22:27

sə nwe o nwe toloku tatako oloku ko ma, k'esak ka, k'onka.

Pol nde for ya wabe Felikas kirin

²³ Ko wabe wasodar waRom ewe asodar on apoj meraj, k'oloku ja: «Nalek asodar masar meraj (200), ayeksene fales waco camat-meraj, ko atompər mbəncəran masar meraj (200), ɲalompəsne kəko ka Sesari pibi-ana. ²⁴ Nəlompəs sə fales, nte tənəne pakene wabe Felikas Pol pəyi wəyən mə.»

²⁵ Ko wabe wasodar waRom enjice Filikas areka nje ɲenaloku nte mə:

²⁶ «Ina, Kolodu Lisijas, injic' am areka ɲaje mənə wabe kem Felikas, ic-yif əm.

²⁷ Wərkun wəkawε, aSuyif aloma ɲalek ko ɲac-ko kənim. Mba alok' im a wəkom wəRom əfo, it' əsəj em kəder ko asodar em kabənjər ɲa ko. ²⁸ Nte ifan kəcəre tes nte ambonje ko mə, k'intorene ko nde aboc kiti anan ɲayi mə. ²⁹ K'inəjk, k'ambonje ko tes-ε, kəgbəkəlene ko nke kənjotərene sariye sənjan mə, mba ali tes eləsər fe nte pəmar padife ko, ko pəyənε fe ti-ε, pəber ko dəbili mə. ³⁰ Nte alok' im kəsek kədif ka wərkun wəkawε oɲ mə, itə inken' am ko katina. K'ilokene ambonje on tes, ɲako ɲabokene tetən nno mənə məyi mə. Dənda əfo ləntaj.»

³¹ K'asodar ɲayo pəmə tatako wabe kəjan enasom ɲa mə. Ko ɲalek Pol ko ɲənjəkəre ko pibi disre han Antipatiri. ³² Dəckəsək ko asodar aloma ɲaluksərne nde ɲandire mə, ko ɲasak ayeksene fales ɲakekəre ko. ³³ Nte ɲambere Sesari mə, ko ɲasəj areka ɲənjəkə Felikas wabe ka dətəf, ko ɲamentər ko Pol. ³⁴ Nte wabe ka dətəf elip kəkəran areka nje mə, k'eyif Pol wəka atəf ɲere ɲ'əyənε-ε. Nte ene a wəka Silisi əyənε mə, ³⁵ ko wabe Felikas oloku: «Indecənkəl əm ko abonje am tes ɲandeder-ε.» K'osom a pacənjər Pol nde bili bəko

bənayi nde abanjka ɲa wabe Herodu mə.

24

Ambonje Pol mes

¹ Nte mata kəcamət mənəcəpər mə, ko wəloɲne wəpəj Ananiyas ontor ko abeki a dətəf aloma ko wəgbəkəlene wəkin pac-we ko Tertulu. Ko ɲənjəkə ɲabokene nno wabe wəka dətəf eyi mə teta Pol. ² Ko wabe ka dətəf osom k'awe Pol, ko Tertulu oɲcop moloku mən nte: «Wabe, mən' əsəne nte səyine bəkəc yoforu mə. Kəkətene dəbe kam kətət, ko kəsəkpər ka mes mələma teta atəf ɲosu ɲaje, bawo mənayay ɲi nte tender mə. ³ Wabe Felikas wələləs kosu, sənəsətə pətət papəkə tem fəp ko mofə fəp. Sənjək-yekəs' am ti. ⁴ Mba nte intəfan kələkər əm tem telarəm mə, it' intolan' am kəcənkəl su abəkəc ɲətət disre tem tepic.

⁵ Sənkəkce a fum wəkawε wəberəs afum dacə əyənε, nkən əsəne aSuyif fəp kəgbəkəlene doru mofə fəp. Wəkirin wəka kəgba ka afum a Nasarət əyənε. ⁶⁻⁷ Enafan yati kəyik-yikəs kələ kəpəj ka Kanu, itə sənəsumpəre ko. ⁸ Mənə Wabe məntam kəyifət ko, mətən kəcəre ko pəyənε fə a təkə səmbonje ko mə kənce kə-ε.»

⁹ Ko Asuyif anje ɲanayi di mə, ɲambaje Tertulu, kəc-loku: «Itə teyi yati!»

Pol for ya Felikas kirin

¹⁰ Nte wabe ka dətəf efek Pol kəca a pələk-loku mə, ko Pol oloku nte: «Wabe, injcəre a meren mələrəm mə məyi atəf ɲaje məc-kiti. Kəlan kənjəkə disre k'indeloken' am kəyac kem. ¹¹ Tentəcəpər fe mata waco ko meraj nte impε dare da Yerusalem kəkə-kor-koru Kanu, məntam ti kəyifət. ¹² Ambəp f'em kələ kəpəj ka Kanu, ambəp f'em dəkələ ka dəkətola Kanu da aSuyif, ambəp f'em dare disre səc-gbəkəlene ko

fum, kɔ pəyɔnɛ fɛ ti-ɛ, ic-gbinjər afum kəyɛfərənɛ. ¹³ Nafɔtam sɔ kəc-mentər əm kanɟe ka tes təkɔ nɔmbɔɟɛ em mɔ. ¹⁴ Kanɟe intam kəwɔsɛ nnɔ fər yam kirin a Kanu ka atem em k'injkor-koru, k'injɟəmɛ dɔpɔ da Wəbɛ darəŋ ndɛ ɲa ɲaɟɟem-ɟəmɲɛ a yem yɔ mɔ. Mba ina ilaŋ nte o nte aɲɟic dəkitaɲu Tawureta Musa kɔ Sayibɛ-ɛ mɔ. ¹⁵ Inɟɟɛkər teta Kanu təlɔma amera, nte ɲa abɔɟɟ' em mes ɲa sɔ ɲaɲɟɟɛkər mera mɔ: It' ɔyɔnɛ a Kanu kəndeyɛkti afi, alompu kɔ atəlɔmp. ¹⁶ It' ɔsɔɲɛ nte ina sɔ inɟɟɛp tɛm fəp kəkɔtɛnɛ amera ɲɔtɔt fər ya Kanu kɔ afum kirin.

¹⁷ Nte meren mɛlarəm mɛɲɟɟɛpər mɔ, k'inder nnɔ Yerusalɛm kədɛmar afum em, k'ilɔɲɛnɛ sɔ domun. ¹⁸ Kɔ ɲaɲkɔ ɲabəp im ic-səkəsɲɛ kəlɔ kəpɔɲ ka Kanu disrɛ, bafɔ afum ɲalɔɲkanɛ di, bafɔ pac-ɟɟɛkəlɛnɛ. ¹⁹ Mɛnɛ aSuyif a atɔf ɲa Asi alɔma akɔ ɲanayi di mɔ, ɲa ɲɔ pəmar kəder nnɔ məyi mɔ ɲac-ɔɲɟ' em mes, kɔ pəyɔnɛ fɔ a ɲantɔmpər em mi-ɛ. ²⁰ Kɔ pəyɔnɛ fɛ ti-ɛ, afum akaɲɛ ɲaloku tes tɛlɛɛ nte abɔɟ kiti a kəlɔ kəpɔɲ ka Kanu ɲananəɲk im nte ɲanakit' im mɔ. ²¹ Mɛnɛ pəyɔnɛ toloku təkɔ inalokɛ dim dɔpɔɲ, icəmɛ ɲa daco mɔ de: «Teta kədɛyɛfɛ defɛ nke ilaŋ mɔ, k'ɲɟɟɛmbər' im məkɔ kiti nnɔ fər yam kirin-ɛ!»

²² Tɛnabəp paloku Felikəs bel-bel mes ma dɔpɔ da Wəbɛ Yesu, k'olukəsɛ kiti dəsək dɔlɔma, pəɟ-ɟɟɛ: «Kɔ wəbɛ wəsɔdar wəRom Lisiyas endɛder-ɛ, indɛməmən tes tonu.» ²³ Kɔ wəbɛ ka dɔtɔf oloku wəsɔdar a pəɟaɲər kɔ, mba ta pəkɔt kɔ, ta pəmɔnɛ sɔ afum ɔn kəmar kɔ mes mɔlɔma.

Pol fər ya Felikəs kɔ Durusil kirin

²⁴ Nte mataka mɔlɔma mɛɲɟɟɛpər mɔ, Felikəs ɲasol kɔ wəran kən, Durusil, wəSuyif ɛnayi, kɔ ɲander, kɔ ɲasom pakə-we Pol. Kɔ ɲaɲɟɟɛkəl kɔ kəlɔku ka kəlaŋ kən Yesu

Krist. ²⁵ Mba nte Pol ɛnatɛfərɲɛnɛ mɔloku mən teta pəlɔmpu, teta kəsumpərɲɛ, kɔ kiti nke kəndɛder mɔ, kɔ kənɛsɛ kəyi Felikəs. K'oloku Pol: «Pəntəɲɲɛ məkɔ tantɛ. Məkɔ kərəsna. K'indɛsɔtɔ tɛm-ɛ, indɛsɔ w' am.» ²⁶ Felikəs ɛnatɔtɔma a Pol ɔɲkɔsɔɲ kɔ pəsam. It' ɔɲɟ-soməsɛ tɛm fəp, pakə-wɛnɛ kɔ Pol ɲalokuloku.

²⁷ Kɔ ɲayi ti disrɛ haŋ kɔ meren mɛrəɲ mɛɲɟɟɛpər, k'asəkpər Felikəs dɛbɛ, k'andəs Pərsiyus Fɛstus. Mba nte Felikəs ɛnafəɲ kəbɔtəs abɛ aSuyif mera mɔ, k'ɛsak Pol dəbili.

25

Awe Pol fər ya wəbɛ wəkə tɔf ya Rom fəp kirin

¹ Kədəs ka Fɛstus dɔɟɔm da dɛbɛ tataka ta maas, k'ɛyɛfɛ dare da Sesari kəkɔ ka Yerusalɛm. ² Aloɲɲɛ apɔɲ kɔ afum aɛlɛ a dɔtɔf aSuyif ɲaɲkɔ ɲabokɛnɛ nnɔ eyi mɔ, teta Pol. ³ Kɔ ɲaɲɟɟɛɟɛ ɲac-tola Fɛstus kəmar kəɲan pakɛrɛ Pol Yerusalɛm, mba kɔ ɲalompəs towul mɛpɛ ɲantam kədɛfɛ Pol dɔpɔ mɔ. ⁴ Kɔ Fɛstus oloku ɲa a aɲɟaɲər Pol dare da Sesari, a nkən yati pəmar pəkɔ di mata maməkɔ. ⁵ K'ɛndɛɲər, «Afum acərə kəlɔk-ɟɟɛ aɲɛ ɲayi nu daco mɔ, ɲasol kɔ ina, səkɔ. Kɔ fum wəkəwɛ ɛnaləsər tɛs-ɛ, ɲakɔ ɲalɔm kəbɔkɛnɛ kəɲan dəndo.»

⁶ Fɛstus ɛnacɛpərənɛ fɛ mata camət-maas, kɔ pəyɔnɛ fɛ ti-ɛ mata wəɟo Yerusalɛm, k'olukus dare da Sesari. Dɔɟkɔsək k'ɛndɛ dəɲkiti, k'osom a pakɛrɛ Pol. ⁷ Nte Pol endɛr mɔ, kɔ aSuyif aɲɛ ɲanator Yerusalɛm mɔ ɲaɲkɛl kɔ, kɔ ɲambɔɟɛ kɔ mes məpɔɲ mɛlarəm, mɲɛ ɲanatɔ-tam kəsəkəs mɔ.

⁸ Pol ɔɲɟ-ɟɟɛ kəyacɲɛ kən: «Ali tɛs iləsər fɛ! Inɟiya fɛ sariyɛ sa aSuyif, inɟiya fɛ kəlɔ kəpɔɲ ka Kanu, inɟiya fɛ.»

⁹ Fɛstus, nwe ɛnafəɲ kəbɔtəs aSuyif mera mɔ, eyif Pol: «Məfaɲ

kæpe Yerusalem pakə-kit' əm di fər yem kirinj ba?»

¹⁰ Kə Pol oloku: «Fər ya dənjkiti da Sesar y' injcəme kirinj tantε, difə pəmar pakit' im. Ali tes iləsəre fε aSuyif, pəmə tatəko mənə yati mənçəre ti mə. ¹¹ Kə pəyənε fə injciya, kə pəyənε fə iyə nte o nte pəmar padif'em mə-ε, ifətola a paŋaŋnen' em. Mba kə pəyənε fə mes mame ambonç' em məyənε fε kaŋce-ε, pəmar fε nwe o nwe pəsəŋ im ŋa. Intola ti wəbe wəka tɔf ya Rom fəp pakit' im.»

¹² Awa Fəstus, nte ŋalip kəməmən mes mme kə amar ən mə, k'oloku: «Nte məloku a Sesar məfan a pakit' əm mə, kəkə kə mənder Rom pəkə-kit' əm.»

Pol fər ya Akripa kə Bernis kirinj

¹³ Nte mataka mələm məŋçepər mə, kə wəbe Akripa kə wəkire kən Bernis ŋander dare da Sesar, kədeyif Fəstus. ¹⁴ Nte ŋawak di kəwən mə, kə Fəstus ələmər wəbe nwe teta Pol, pəc-loku: «Felikəs enasak fum wələma dəbili. ¹⁵ Nte inakə Yerusalem mə, aloŋne apəŋ kə abeki a dətɔf aSuyif ŋanabokene tetən, ŋac-tola kədif kən.

¹⁶ K'iloku ŋa a aRom ŋafəsəŋ fum kədif ta wəkayi ŋantatefərəne kə abonçε ən mes-ε, pəyacne moloku məkə ambonçε kə mə. ¹⁷ It' əsəŋ nte ŋatəwən kəderene nno mə. Dəckəsək, k'inde dənjkiti, k'isom a pakere fum wəkakə. ¹⁸ Nte abonçε ən mes ŋander mə, ali tes ŋambonçε fε kə nte inafətəne kə mə. ¹⁹ ŋaŋgbəkələne kəgbəkələne dəm teta dinε daŋan, kə teta Yesu wələma, nwe efi mə, mba kə Pol nkən oloku a eyi wəyən. ²⁰ Kə ina, nte intəcəre nte indeloku teta mes ma dinε daŋan mə, k'iyif Pol, kə pəyənε oŋwosε kəkə Yerusalem pakə-kiti kə dəndo-ε. ²¹ Mba Pol ontola nte efan mə: A wəbe kosu wələl pəkiti kə, it' əsəŋ nte iloku

a pacəŋər kə haŋ ic-tam kəkene kə Sesar wəbe wəka tɔf ya Rom fəp.»

²² Kə Akripa oloku Fəstus: «Ina sə, ifaŋ kəcəŋkəl fum wəkawε.» Kə Fəstus oloku: «Alna məŋçəŋkəl kə.»

²³ Dəckəsək Akripa kə wəkire kən Bernis ŋanderene asos ŋayesne, kə ŋambere nde dukulə dəkə aŋkiti mə, kə abe apəŋ asədar aRom, kə afum alɛl a dare. Kə Fəstus osom k'aŋkεre Pol. ²⁴ Awa kə Fəstus oloku: «Wəbe Akripa, kə nənə fəp fonu aŋe nəyi su daco mə, nənəŋk fum wəkawε, tetən tə aSuyif alarəm akaŋe ŋambokene nno iyi mə. Kəyεfε Yerusalem haŋ nno, ŋac-kule-kule a pəmar fε pəyi doru. ²⁵ Kə ina, inəŋk fε nte o nte pəmar a padifε kə mə. Mba nte nkən wəsərka ontola a wəbe kosu wələl pəkiti kə mə, it' injcəm-cəmnε kədəkene kə Pol wəkawε. ²⁶ Nte intəyɔ nte o nte tosoku tecicε wəbe kosu wələl teta fum wəkawε mə, it' injkεrene kə fər yonu kirinj, pənaŋkane mənə wəbe Akripa, nəyifət kə nte təŋsəŋε isətə təkə indecic mə. ²⁷ Bawo, pəwuren' em kəyi samne, kəsəŋ kelmani pac-kekəre Rom ta məsəkəs kəcic mes məkə ambonçε kə mə-ε.»

26

Pol kəyacne kən nno Akripa eyi mə

¹ Kə Akripa oloku Pol: «Awos' am kəloku-loku tetam.»

Kə Pol ondət kəca kələk moloku kəyacne. ² «Pəmbət im, Wəbe Akripa, kənəŋkne məkə ideyacne nno məyi mə mes mme aSuyif ələma ŋambonçε em mə. ³ Məŋçəre bel-bel mes mokur aŋa ma aSuyif kə kəgbəkələne ka mi. Iletsen' am məcəŋkəl im bel-bel.

⁴ ASuyif fəp ŋaŋçəre nte tenayənε teyi tem kəyεfε dowut dem mə, dəkəcop nte inayi afum em daco Yerusalem mə. ⁵ ŋaŋçər' em kəyεfε nte pənawən mə, ŋantam sə kəbonçε ti, bawo fər yaŋan yati ŋanatəŋne mes kə məyɔ ma doru dem fəp, a

cəFārisi c' inayi, kəgba ka afum akə
 ŋananan̄kanē kəyēnk mes dinē dosu
 mō. ⁶ Məko ayi kəkīt' im, bawo
 iŋgbəkər amera temer nte Kanu
 kənasəŋ atem asu mō. ⁷ Cusun̄ka
 cosu ncē wəco kō mērəŋ cəŋsali tēm
 fəp, dan̄ kō pibi, ŋayō amera kəsōtō
 ka kələkē temer kan̄kō. Wəbē, teta
 kəgbəkər amera kan̄kō kō aSuyif
 ŋamboŋc em mes. ⁸ Teta ake tō
 nəntəfan̄jē kəlan̄ a Kanu kəntam
 kəyēkti fum defi disrē-ε?

⁹ Ina wəkawē yati, inacēm-cēmne
 kəsīmās kō tewe ta Yesu wəNasaret
 səpō fəp. ¹⁰ It' enayō Yerusalem, ina
 wəkawē yati inabər afum acempi
 alarəm dəbili kətam disrē nkē abē
 a aloŋne ŋanasəŋ im mō. Nte ŋan̄c-
 loku kədif kəŋan mō, ina sō iŋc-wose
 ti. ¹¹ Iŋc-kō dəwəlō wa dəkətola
 Kanu da aSuyif fəp, ic-tərəs alan̄,
 iŋc-gbəc ŋa kələmās tewe ta Yesu.
 Pəc-tel' em nno ŋayi mō, iŋc-beləs ŋa
 han̄ sədare səcuru.»

Pol olam kəkafələ kən amera

¹² «It' enasəŋjē dəsək ndē indekō
 dare da Damas mō, kətam kō kəsom
 ka abē a aloŋne apəŋ. ¹³ Dan̄ dec-fan̄
 kəbər, Wəbē Akripa, k'inəŋk dəndo
 dəpō pəwan̄kəra mpe pənakel im
 kō afum akō sənəsəl mō. Pəmot
 mpe pənayefē dəkəm mō, poc-mot
 pətəs dec. ¹⁴ Kō səntəmpənē fəp
 fosu dəntəf, k'ine dim doc-lok'
 im cəArame: «Sol, Sol, ta ake tō
 məntərəs em-ε? Pəŋcuc' am kəbər
 tefan̄ ta wəbē kam.»

¹⁵ K'iyif: «Wəbē, an' ɔfō-ε?»

K'oluks' em: «In' ɔfō Yesu, nwe
 mənā məyi kətərəs mō. ¹⁶ Mba
 məyefē məcəmə wəcək wam kəroŋ.
 Məcərə tes nte təsəŋ' em kəwurər
 əm mō: Iyek-yek əm kəyənē ka
 wəbəc kem, məyənē sō wətəŋne
 mes məkō mənəŋk nno iyi mō
 kō məkō indesə-wurər əm mō.
¹⁷ Indeban̄ əm afum am akan̄jē
 dəwaca kō atəyənē Suyif nda an̄jē
 indesom əm mō, ¹⁸ kəkō-mepi ŋa
 fər. Nte təŋsəŋjē ŋawur dəkəbump
 ŋatəfərnē pəwan̄kəra, ŋawur kətam

ka Sentani ŋayi kətam ka Kanu
 disrē mō. Kō ŋalan̄ im-ε, ŋandesōtō
 kəŋan̄ne ka kiciya kəŋan, ŋasōtō
 dəkəcəmə afum dacō an̄jē ŋayənē aka
 Kanu mō.»

Pol oloku yebəcyən

¹⁹ «Ti disrē, Wəbē Akripa, iyen̄kər
 fē kənəŋk nkē kəŋyefē daren̄c mō
 domp. ²⁰ Mba inacam kərəsna
 afum aka Damas kō aka Yerusalem,
 kəbər ka afum aka atəf ŋa Yude
 fəp han̄ atəyənē Suyif. Iloku ŋa
 kəsəkpər bəkəc ŋakafələ nno Kanu
 kəyi mō, ŋayō mōyō mətət mme
 mēŋmentər kəsəkpər kəŋan bəkəc
 mō. ²¹ Tante tənəsəŋjē kō aSuyif
 ŋasumpər im nde kələ kəpəŋ ka
 Kanu disrē, ŋac-fan̄ kənīm im.
²² Mba kəbum ka Kanu kəsəŋ'
 em kəyi doru han̄ məkō, iŋyənē
 kō wətəŋne mes mme nno awut
 kō abeki ŋayi mō. Ifəloku nte o
 nte sayibē-e kō Musa ŋanatə-loku
 mō, ²³ kəcərə a Krist endekekərə
 pəcucanē, k'əyənē wəyefē wəcəkō-
 cəkō defi-ε, nkən endecam teta
 pəwan̄kəra nno aSuyif kō atəyənē
 Suyif ŋayi mō.»

Pol kəfan̄ kən kəsəŋjē Akripa kəlan̄

²⁴ Nte Pol oŋc-loku moloku mən
 mēyacnēne mō, kō Fəstus oŋkulərne:
 «Pol cəpō mətamne fē? Kətəkəs kam
 kələram kəsəŋ' am kətō-tamne.»

²⁵ Kō Pol oloku: «Daka o daka
 dəyō f'em. Intamne kəŋ, Wəbē
 kem wələl, Fəstus! Moloku ma
 kan̄ce kō molompənē m' iyi kələloku.
²⁶ Wəbē eŋcərə maməkō fəp, it'
 iŋloke mi kəlan̄ disrē fər yən̄ kirin̄.
 Iŋcərə a mən̄cərə mes maməkō fəp,
 bawo mənəcəpər fər ya afum kirin̄.
²⁷ Məlan̄ sayibē-e ba, Wəbē Akripa?
 Iŋcərə bel-bel a məlan̄ ŋa!»

²⁸ Kō Akripa oloku Pol: «Kō
 məsəp kəbərəne pəpic-ε, mən̄səŋ'
 em kəyənē wəlan̄ Krist.»

²⁹ Kō Pol oloku: «Təyənē fə ndekəl
 kō pəyənē fē ti-ε, tekirin̄, intola kō
 Kanu kəwosē-ε, kəyefē mənā han̄
 akō ŋayi kəcəŋkəl im məkō mō, nəyi

pəmə ina, mba ta gbekce yayε yeyi ti de.»

³⁰ Awa wəbε ka atəf, wəbε ka sədare sələrəm, Bernis, kəbəp ka afum akə njanandε kə nja mə fəp njaɣfε. ³¹ Nte njaɣc-wur mə njaɣ-lokεnε: «Fum wəkawε ɔyɔ fε nte o nte pəmar padifε kə, kə pəyənε fε ti-ε paber kə dəbili mə.»

³² Kə Akripa nkən oloku Fəstus: «K'antam kəsak fum wəkawε pətə-yənε fə ewe wəbε wəka Rom-ε.»

27

Anjekərə Pol Rom

¹ Nte antənnε on a səbεke debil kəkə ka atəf nja Itali mə, k'asənj Pol kə afum aloma akə njanayi dəbili mə wəsədar wəpən wəloma nwe aɣc-we Yuliyus mə. Wəbum ka wəbε wəka Rom ənayənε, k'asom kə kəkəkəs nja. ² Kə səmbεke dəbil kəyεfε ka dare da Adaramit kəkə ka cəgbεp ca Asi kə sənjko səpε. Aristarko wəMasedon wəka dare da Tesaloni ənayi su daco.

³ Dəckəsək kə səmbεrε Sidənj. Yuliyus nwe aɣc-yə Pol mes mətət mə, owosε kə kəkə ndena anapa on kəkə-tənər nja kəmar kəloma. ⁴ Nte səyεfε dəndo mə, kə səsumpər kəca ka Sipər bawo sənjc-gbofnε afef. ⁵ Nte səjcali kəba nke mənɣ monɣsut təf ya Silisi kə Panɣfili mə, kə sənjko sətər dare da Mira, atəf nja Lisi. ⁶ Dəndo kə wəbε wəsədar ɔsətə dəndo abil nje njanakə-yεfε dare da Aleksandər kəkə ka Itali mə, k'embek su nji disrε. ⁷ Mataka mələrəm disrε səkət mətən dəkəba. Pəcuca disrε pə sənadebəp Sinidi, mba nte afef njanatə-wosε su kəkə pəbəlε mə, kə səsumpər agbεp nja atəf nja Krət, kə səjɣpər Salmən. ⁸ Kə səjgbofnε dobo dadəkə pəcuca disrε, kə sənjko səbəp kəfo kanjko aɣwe «Cətənta Cətət,» ta pəmbələnε di kə dare da Laseya.

⁹ Nte tēm telarəm tənɣ-cəpər, akə kəkətənε abil kənjc-yə kəyə dəm

wεy-wεy mə, kə mata ma kəsuj mənɣpər-ε. Kə Pol enjgbinər nja: ¹⁰ «Anapa, inəjk fə kəkət kosu kanjke kəyə wεy-wεy. Abil kə yecaməs yəkə yeyi nji disrε mə yendelεcε, sənə aɣε səyi nji disrε mə yati sətər.» ¹¹ Mba wəbε wəsədar pəlanj wəgbek abil kə wəka nji, ta ewe moloku ma Pol daka-ε. ¹² Nte tenderjərne ti mə, kətənta kənatesε fε kəcəpərənε dərən. Kə ayi a abil njanəkə disrε alarəm njaloku kəyεfε ka di nabelər Fenik, kətənta ka Krət nke kanjkanjkanε afef njederən mə.

Afef njəpən njosut dəkəba

¹³ Kə afef njepic njeyfε kəwur kəca-kətət, kə njaɣcəm-cəmne a nantam kəyə tefanj tanjan. Kə njayekti abela njanan kə njasolnε dobo da Krət, njagbərənε di. ¹⁴ Pəwon fε kə afef njəpən njəkə aɣc-we «Erakilonj» mə njowur kəyεfε ka mərə ma dare. ¹⁵ Kə afef njanəkə njeyfε kəcərjənε abil ta antam sə kəcəmə afef njanəkə kirin-ε, kə səsaknε kə njekəkərə su nde njənafanj mə. ¹⁶ Səyi kəcəpər mokuru mɣfət mələma tantəf, mme aɣc-we Koda mə, kə səntam pəcuca disrε kəcəmbərəs abil. ¹⁷ Nte səlınərne nji mə, kə aɣε njayi kəbəc abil disrε mə njanjotε nji bənda yəkə yənayənε yemənjkərne mə, njaɣ-nesε kəkə-lonjε agbεp nja atəf nja Siriti, bawo kərere ka asənj kəyi di. Kə njanjbal anjka, mba afef njosolε nja. ¹⁸ Nte afef njananjanε kəyikəs su mə, dəckəsək kə njanjbaləs yecaməs yələma dəkəba. ¹⁹ Tataka ta maas, kə abəc a debil njasumpər gbalanj ba abil dəwaca wanjan kə njanjbal yi dəkəba. ²⁰ Mataka mələrəm disrε dec kə cəs yonj-c-wur fε, afef njεc-bək onj kəbək dəm, teləpəs kə səwure mera kəyi sə doru.

²¹ Njanadi fε yeri kəyεfε nte pənawon mə. Itə kə Pol eyεfε k'ənɣcəmə nja daco, k'oloku: «Anapa, pəc-yənε fə nəcənjkal im ta nəyεfε Krət nəyekti abela-ε, nədenabumne pəcuɣ pampe pəsətə su, kə ca nyε

yosolær su mǎ. ²² Mba ndekäl oṅ, intola a aṅcǎpǎs nu bǎkǎc, bawo ali fum ǎfǎfi nu daccǎ, mǎne abil ṅendelece. ²³ Itǎ nno pibi mǎleke mǎlǎma ma Kanu nke iyǎne wǎkǎn kǎ nke iṅkor-koru mǎ, mowurǎrn' em. ²⁴ Kǎ molok' im: «Ta mǎnese, Pol! Mǎne mǎcǎme fǎr ya wǎbe ka tof ya Rom fǎp kirinṅ, tetam to Kanu kǎsake akanṅe nǎyi abil ṅanṅe disre mǎ fǎp kǎyi doru.» ²⁵ Nǎcǎpǎsne bǎkǎc arkun, bawo ilanṅ tǎko Kanu kǎlokun' em mǎ tendeyi. ²⁶ Mba mǎne pakǎ-loṅṅe mokuru mǎlǎma.»

²⁷ Pibi pa wǎco kǎ maṅkǎle p' anakǎ pafecǎrene su kǎba ka Adiriya. Pibi daccǎ kǎ akǎtene abil ṅanṅcǎre a alǎtǎrne antǎf ṅowosu. ²⁸ Kǎ ṅantore paka pelel pakotǎr pi kǎbǎnda, kǎ ṅanǎṅk fǎ putukum pǎmbǎp mǎtǎr wǎco maas kǎ camǎt-tin. Kǎ ṅanṅcǎṅne kirinṅ kǎ ṅawak sǎ, kǎ ṅanǎṅk fǎ pǎtukum pǎmbǎp mǎtǎr wǎco mǎrǎṅ kǎ camǎt-mǎrǎṅ. ²⁹ Nte ṅanesene abil kǎcǎṅǎrene masar mǎ, itǎ ṅanagbale aṅka maṅkǎle tadarǎṅ, kǎ ṅande ṅac-kar pǎwanṅkǎra, mba pǎc-won ṅa. ³⁰ Mba nte abǎc a debil ṅanafanṅ kǎyeksǎr abil mǎ, kǎ ṅantore agbanṅke, ṅac-liku a ṅakǎ ṅagbal aṅka tekirinṅ ta abil. ³¹ Kǎ Pol oloku wǎbe wǎsǎdar kǎ asǎdar, «Kǎ afum akanṅe ṅantǎyi debil-ε, nǎfǎtam kǎyi doru.» ³² Kǎ asǎdar ṅanṅcopu bǎnda ya agbanṅke, kǎ ṅasak ṅi kǎ ṅentempene.

³³ ṅayi kǎkar dec kǎsǎk, kǎ Pol ewene fǎp fosu kǎkǎ-di yeri, k'oloku: «Mǎko tataka ta wǎco kǎ maṅkǎle nte nǎyi kǎkar, ta nǎndi yeri mǎ. ³⁴ Intola nu oṅ kǎdi yeri, bawo pǎmar nǎdi yi nte tǎṅsǎṅe nǎyacne mǎ. Ali wǎkin nu daccǎ, kǎfon kǎn da dǎromp kǎfǎ-sǎlær kǎ!» ³⁵ Nte Pol elip kǎloku tatǎko mǎ, k'elek kǎcom k'eyek-yekǎs Kanu fǎr ya afum fǎp kirinṅ, k'entepi ki, k'eyefe ki kǎsǎm. ³⁶ Kǎ fǎp fǎṅcǎp bǎkǎc kǎ ṅayefe kǎsǎm cǎcom. ³⁷ Sǎnayi afum masar mǎrǎṅ wǎco

camǎt-mǎrǎṅ kǎ camǎt-tin (276) akǎ ṅanayi abil ṅanṅokǎ disre mǎ. ³⁸ Nte fǎp fǎnembǎre mǎ, kǎ ṅanṅbal mǎlo mǎlǎpǎs dǎkǎba nte tǎṅsǎṅe abil ṅeḅereṅe kǎfoy mǎ.

Kǎloṅṅe ka abil

³⁹ Nte dec dǎsǎk mǎ, abǎc a debil ṅananepǎl fe antǎf, mba ṅananǎṅk kǎreṅe, kǎ ṅanṅcem-cǎmne kǎcǎṅǎs abil hanṅ ṅabǎp ki. ⁴⁰ Kǎ ṅasikǎli aṅka kǎ yontor dǎkǎba, kǎ ṅasikǎlene sǎ bǎnda ya yas nye aṅc-gbǎke abil mǎ. Kǎ ṅayekti abela abil dǎkǎro, kǎ afef ṅelek ṅa, kǎ ṅanṅcǎṅs abil kǎca ka dǎkerere. ⁴¹ Mba kǎ ṅanṅkǎ ṅapǎt kǎreṅe acir mǎrǎṅ daccǎ, kǎ kǎro ka abil kǎmǎtne dǎsǎṅc, ṅentam fe sǎ kǎcǎṅne kirinṅ. Kǎ yam yǎpǎṅ yen-der yosut abil ṅanṅan kǎ ṅelǎsǎr ṅi tadarǎṅ.

⁴² Kǎ asǎdar ṅanṅcem-cǎmne kǎdif ka kelmani-e, ta wǎlǎma pǎṅerǎṅ pǎyeksǎr ṅa. ⁴³ Mba wǎbe wǎsǎdar nwe ṅnacem-cǎmne kǎmar Pol ta efi dǎkǎba mǎ, eyamǎsǎr asǎdar kǎyo ka tǎfanṅ tǎṅan, k'oloku akǎ ṅanacǎre kǎṅerǎṅ mǎ ṅanunṅkene kǎtor dǎkǎba ṅanṅerǎṅ nte tǎṅsǎṅe ṅape kare mǎ. ⁴⁴ Afum alǎpǎs akǎ ṅandelek cǎbam kǎ cǎpom ca abil ṅanṅerǎṅ ṅabǎp ṅa dǎndo kare. Kǎ afum fǎp ṅampe kare, ali wǎkin tes tenasǎto fe.

28

Pol eyi Malit

¹ Nte sǎmpǎe ta tǎlǎm o tǎlǎm tǎsǎto fum mǎ, k'aloku su a mokuru mamǎko m' aṅwe Malit. ² Kǎ afum aka di ṅasumpǎr su bel-bel. Kǎ ṅanṅkekǎre su kǎkǎ-saye nǎṅc nde ṅanacǎl teta wǎcafǎn wǎko ṅnacop kǎtuf mǎ, kǎ kǎfe. ³ Pol ṅnawetǎs yanṅan yǎlǎma nye ṅnayi kǎcǎl dǎnǎṅc mǎ, mba teta pǎwon, kǎ dǎf dowur yanṅan disre kǎ dǎndǎtǎrne kǎ dǎkǎca. ⁴ Nte aka atǎf ṅanṅokǎ ṅanǎṅk dǎf dǎdǎtǎrne Pol dǎkǎca mǎ, kǎ ṅalokene: «Fum wǎkawε tǎlǎma wǎdif afum ǎyǎne, bawo entǎp kǎc-cafe dǎkǎba, mba Pǎlompu powose

fe nkɔn kɛyi doru.» ⁵ Mba kɔ Pol ewes abok nɛɛ dɛnɛɛ, ali ta pɛɛɛ kɔ-ɛ. ⁶ Afum akakɔ ɲac-kar a pɛɛkɔ-kɛf kɔ dɛnda abok ɲadɛtɛrɛnɛ mɔ, kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ pɛtɛmpɛnɛ pɛfi. Ntɛ ɲaɲkar kɔ pɛwɔn ta ɲaɲɲaɲk tɔlɔm o tɔlɔm tɔsɔtɔ kɔ mɔ, kɔ ɲasɛkpɛr tɛcɛm-cɛmɛnɛ taɲan, kɔ ɲaloku a kanu kɔ ɔyɔnɛ.

⁷ Kɛfo kanɲkɔ kɛsɛk antɔf ɲɔpɔɲ ɲɛnayi di ɲa fum wɛbɛki wɛpɔɲ wɛka mokuru mamɔkɔ wɛlɔma, pac-we kɔ Pubiliyu. Nkɔn ɛnasɔɲ su dɛkɛyi dɔtɔt mata maas. ⁸ Papa ka Pubiliyu ɛnafɛntɛrɛ ta ɛntamɛnɛ-ɛ, fiba kɔ kupur yeyi kɔ. Kɔ Pol ɛmberɛr kɔ, k'ɔntola Kanu, pɛc-dɛɲɛr kɔ waca, k'ɛntamɛs kɔ. ⁹ Ti disrɛ kɔ acu aka mokuru alɛpɛs akɔ ɲander sɔ, kɔ ɲa sɔ ɲantamɛnɛ. ¹⁰ Kɔ aka dare ɲalɛlɛs su bel-bel, ntɛ sɛndeyɛfɛ kɛkɔ mɔ, k'asɔɲ su ca yɔkɔ pɛnamar su kɛyɔ mɔ fɛp.

Pol kabɛp kɔn Rom

¹¹ Ntɛ sɛɲcɛpɛrɛnɛ yof maas mɔ, kɔ sɛsɔtɔ abil nɛɛ ɲeyɛfɛ dare da Aleksandɛr, kɔ ɲɛɲcɛpɛrɛnɛ dɛrɛɲ mokuru ma Malit. Abil ɲaɲkɔ ɲ' aɲc-we «Diyɔskur.» ¹² Ntɛ sɛmbɛrɛ dare da Sirakus mɔ, kɔ sɛyi di mata maas. ¹³ Kɔ sɛyɛfɛ dɛndo, sɛsolnɛ agbɛp kɔ sɛɲkɔ sɛsɛmpɛr dare da Resiyo. Kɔ afɛf ɲa kɛcɛkɛtɔt ɲeyɛfɛ dɛckɔsɔk, mata mɛrɛɲ disrɛ kɔ sɛmbɛp dare da Pusɔl. ¹⁴ Difɔ sɛnabɛp awɛɲc su aɲa alɛɲ akɔ ɲanatola su kɛyi di mata camɛt-mɛrɛɲ mɔ. Tɔkɔt tante tɔ sɛnakɔt kɛbɛrɛ dare da Rom. ¹⁵ Awɛɲc su aɲa alɛɲ a dare da Rom aɲɛ ɲanane te tosu mɔ, ɲander kɛfaynɛ su haɲ ndɛ makit ma Apiyus, kɔ ndɛ aɲc-we Dɛkɛyikiya Maas mɔ. Ntɛ Pol ɛnɛɲk ɲa mɔ, k'eyɛk-yekɛs Kanu, k'ɛmberɛnɛ sɔ kɛcɛp abɛkɛc. ¹⁶ Ntɛ sɛmbɛrɛ Rom mɔ, k'awosɛ Pol kɛyi taciɲa kɔ wɛsɔdar wɛkɔ oɲc-bum kɔ mɔ.

Pol kɛcam kɔn toloku tɔtɔt ta Kanu Rom

¹⁷ Ntɛ mata maas mɛɲcɛpɛr mɔ, kɔ Pol ewe afum alɛl aSuyif aɲɛ ɲanayi Rom mɔ. Ntɛ ɲambɛpɛnɛ mɔ, k'oloku ɲa: «Awɛɲc im aɲa, ali tes ilɛsɛrɛ fɛ afum asu, ali tes ilɛsɛr fɛ ta mes mosu mokur ma atɛm asu, mba ɲanasɛmpɛr im ndɛ Yerusalem kɔ ɲambɛr im aRom dɛwaca. ¹⁸ Ntɛ ayifɛt im mɔ, abɛ akakɔ ɲanafɛɲ kɛsak im, bawo ɲananɛɲk fɛ ntɛ o ntɛ pɛmar padif' em mɔ. ¹⁹ Mba aSuyif ɲawosɛ fɛ. It' ɛnasɔɲ' em kɛwɛ kiti ka wɛbɛ ka tɔf ya Rom fɛp ta ifaɲ kɛbɔɲcɛ afum em tes-ɛ. ²⁰ Tes tɔtɔkɔ tɔsɔɲɛ ntɛ ifaɲ kɛnɛɲkɛ nu, isɔɲɛ nu ti kɛcɛrɛ mɔ, bawo tɛta kɛgbɛkɛr amera ka afum a Yisrayel kɛsɔɲɛ ntɛ ambɛr im gbɛkɛcɛ yayɛ mɔ.»

²¹ Kɔ afum alɛl a Rom ɲaloku kɔ: «Ali areka ɲɛfɛt ɲin sɛsɔtɔ fɛ kɛyɛfɛ atɔf ɲa Yude tetam. Ali awɛɲc su aɲa wɛkin ender fɛ pɛloku su pɛlɛc pam. ²² Mba sɛfaɲ fɔ sɛn' am kɛlɔk-loku mɛna yati tɔkɔ mɛɲcɛm-cɛmɛnɛ mɔ, bawo sɛɲcɛrɛ a kɛgbɛkɛlɛnɛ kɛyi mofɔ fɛp tɛta kɛgba nɛɛ mɛyi mɔ.»

²³ Kɔ ɲambɔc tataka, kɔ ntɛ dɔsɔk dadɔkɔ dɛmbɛp mɔ alarɛm ɲander nda Pol kɛcɛɲkɛl kɔ. Kɔ Pol ɛɲc-mɛntɛr ɲa kɛsɔk pɛs kitabu disrɛ mes ma dɛbɛ da Kanu fɛp, kɛyɛfɛ sariyɛ sa Musa kɛbɛp yɛcicɛs ya Sayibɛ-e. Kɛyɛfɛ bɛt-bɛt haɲ dɔfɔy kɔ Pol ɛɲc-sɛp kɛsɔɲɛ ɲa kɛlanɲ tɛta Yesu. ²⁴ K'ɛɲkafɛli afum alɔma kɛlanɲ tɔkɔ oɲc-loku mɔ, mba alɔma ɲanalɛɲ fɛ ti. ²⁵ Ntɛ afum ɲaɲc-sakɛtɛnɛ kɛgbɛkɛlɛnɛ disrɛ dɛndo oɲc-lok-loku mɔ, kɔ Pol endɛɲɛr ntɛ gbɛcɛrɛm: «Amera Nɛcɛmpi ɲa Kanu ɲɛnalok-lokɛr atɛm anu bel-bel, dɛyɛcicɛs yɛcɛmpi ya aɲnabi Esayi,

²⁶ ntɛ t' ɛnaloku:
«Mɛkɔ nnɔ afum akanɛ ɲayi mɔ,
mɛloku:

Nɛndewon kɛcɛɲkɛl, mba
nɛfɔdɛnɛ!

Nəndewon kəgbətne, mba
 nəfədenəjk! ²⁷ Bawo bəkəc
 ya afum akanje yəfətam kəne,
 nantaj ləjəs, kə namerə fər.
 Nac-nese kənəjkə fər yañan,
 nac-nese kənene ləjəs yañan.
 Nac-nese kəcərəne mes bəkəc yañan.
 Nac-nese kəluksərn' em nte tənəje
 itaməs ɲa mə.»

²⁸⁻²⁹ Nəcərə a kəñajne ka Kanu
 kəjkə atəyəne Suyif ɲ' anakere ki,
 ɲa ɲandecəjkəl ki.»

³⁰ Kə Pol eyi kəb kəjkə əjk-səj
 kəway mə meren merəj, difə akə
 ɲajc-faj kənəjk kə mə fəp ɲajc-bəp
 kə. ³¹ Pol pəc-cam debe da Kanu,
 pəc-təksə afum teta Wəbe Yesu Krist
 kəlanj fəp disre, ali tes ta ayamsər
 kə-ε.

Sak An'ɔ Sak ɔyɔnɛ-ɛ, t'ake tɔ pɛmar pakaraŋɛnɛ areka ŋɔn-ɛ?

Areka ŋɛfɛt ŋaŋɛ ŋɔyɔnɛ yecicɛs a moloku ma Kanu, nɛɛ alañ a Krist ŋambɔtɛr kɛkaraŋ doru dandɛ fɛp mɔ. Wɛnc ka Yesu, Sak, ɛnacicɛs ŋi nte tɔŋsɔŋɛ alañ aka Krist ŋacɛpɛs bɛkɛc yaŋaŋ, ali tɔyɔnɛ a ŋanayi dɛpɛcucɛ. AKresi ŋaŋkule «Sak», aHebɛru ŋa ŋakule «Yakuba». Tewe tin tayi tɔ.

Sak ɛnayɔnɛ wɛbeki wɛlɛl acɔkɔ-cɔkɔ a kɛlɔŋkanɛ ka alañ nde Yerusalɛm dacɔ. Dɛndo Yerusalɛm Sak ɛnayi, nte kɛbɛpsɛnɛ kɛpɔŋ ka abeki kɛnacɛpɛr mɔ. K'ɛmar Paul kɔ Barnabas kɛsɔtɔ ka moloku kɔ mɔkɔt mɔtɔt nte ŋanagbɛkɛlɛnɛ kɔ aSuyif alɔma tɛta kɛkɛnc ka atɔyɔnɛ Suyif mɔ. Antam kɛnɛŋk mes mamɔkɔ nde buk ba Yɛbɛc ya Asom a Yesu disrɛ, sapitɛr 15.

Nnɔ areka ŋaŋɛ disrɛ, Sak ɛnacɔŋɛs alañ a Yesu nte tɔŋsɔŋɛ ŋamɛntɛr kɛlɔŋ kɛŋaŋ kɛtɔt dɛmɔyɔ mɔtɔt mɔ. ɛnatɛksɛ alañ tɔkɔ pɛmar ŋatam kɛsumpɛr kɛlɔŋ kɛtɔt kɔ dine dosoku ndɛ Kanu kɛmbɔtɛr mɔ.

Sak ɛnaloku alañ a ŋakɛmbɛrɛnɛ kɛbɔtɛr ka mes ma doru, k'ɔlɔm tin tin tin tɔkɔ tɔyɔnɛ kɛbɔtɛr ka Kanu kɔ kɛbɔtɛr ka afum alɔma mɔ.

Itɔ areka ŋa Sak nɛɛ ŋeyɛŋkɛs alañ bɛkɛc hanj mata mosu mamɛ ayi mɔ.

Sak

Kɛyif

¹ Ina Sak, wɛcar ka Kanu kɔ Mariki Yesu Krist, incicɛ nu areka ŋaŋɛ nɔna afum a Kanu cusuŋka wɛcɔ kɔ mɛrɛŋ (12) aŋɛ ŋasamsɛr doru mɔ, injiyif nu!

Kɛlɔŋ kɔ kɛcɛrɛ

² Awɛnc'im anja alañ, kɔ nɛncɛpɛrɛnɛ pucucɛ pɔlɔm-ɛ, nɛcɛm-cɛmɛnɛ pi pɛbɔtu disrɛ, ³ bawo nɛncɛrɛ kɔ kɛlɔŋ kɛŋcɛp kɛwakɛs fɛr kirin-ɛ, kɛŋsɔŋ kɛkar kɛbol-bolu. ⁴ Mba pɛmar kɛkar konu kɛbol-bolu kɛŋkɔ kɛtɛsɛ, kɛlɛpsɛr sɔ, nte tɔsɔŋɛ nu kɛbɛk kɛbɛk dɛm ta nte o nte tɔŋbut kɛlɔŋ konu mɔ. ⁵ Mba kɔ afum alɔma ŋayi nu dacɔ aŋɛ kɛcɛrɛ kɛkɔt kɛmbut mɔ-ɛ, pɛmar ŋa ŋatola ki Kanu, endɛsɔŋ ŋa ki. Bawo Kanu kɛmpocɛ afum fɛp abɛkɛc ŋɔtɔt ta kɛnal'am-ɛ. ⁶ Mba mɛnɛ mɔtola Kanu kɛlɔŋ disrɛ ta kɛlɔŋ kam kɛmbut-ɛ! Bawo mɛna nɛɛ mɛntolɛnɛ kɛnɛsɛrɛnɛ disrɛ mɔ, mɔyi pɛmɔ yam ya dɛkɛba, nyɛ afɛf ŋeyɛkɛti ŋɛwɛn kɛsɛk mɔ. ⁷ Ta fum wɛkakɔ pɛcɛm-cɛmɛnɛ kɛsɔtɛr paka mɛrɛ o mɛrɛ yopocɛ yɔn dacɔ, ⁸ bawo fum wɛkakɔ ɛntɛmpɛr fɛ tɔyɔ tin, ɔfɔcɛrɛ dɛpɔ ndɛ o ndɛ ɔŋsumpɛr dɔyɔkɔt yɔn mɔ.

Wɛka daka kɔ wɛtɔyɔ daka

⁹ Pɛmar wɛnc kosu wɛlɔŋ wɛtɔyɔ daka pɛpus, bawo Kanu kɛndɛpɛnɛ kɔ. ¹⁰ Pɛmar wɛka daka pɛpus, bawo Kanu kɛndɛtɔrɛ dɛkɛcɛmɛ dɔn, endɛkɔ-cɛpɛr pɛmɔ pɛlɛŋk pa dɛkulum. ¹¹ Kɔ dec dowur-ɛ, nne yowon yowosɛs yika, yɛlɛŋk ya yi yɛtɛmpɛnɛ, dɛtɛs da yi dɔsɔlɛ. Itɔ pɛyi sɔ wɛka daka, ɔŋsɔlɛ dɛmosumpɛr-sumpɛr mɔn.

Pucucɛ kɔ mɛwakɛs

¹² Pɛbɔt fum nɛɛ ɛmbɛr mɛwakɛs mɔ! K'ancɛrɛ kɔ dɛkɛcɛmɛ dɛtɔt-ɛ, ɔŋkɔ-sɔtɔ kɛway kɛtɔt ka kiyi kɔn doru nɛɛ Mariki ɛnasɔŋ temer kɛsɔŋ afum aŋɛ ŋambɔtɛr kɔ mɔ. ¹³ Ta nɛɛ o nɛɛ pɛwakɛs pɛlɛc mɛrɛ mɛfɛŋ mɔn mɛndɛlinjɛrɛnɛ kɔ mɛc-pɛnɛ kɔ abɛkɛc a pɛlɔku: «Kanu kɛwak kɛsɔŋ'em kɛciya,» bawo afɔtam kɛsɔŋɛ Kanu kɛciya, kɔ nkɔn Kanu kɛfɔsɔŋɛ fum o fum kɛbɛrɛ kiciya disrɛ. ¹⁴ Mba nɛɛ o nɛɛ mɛfɛŋ mɔn mɛlɛc mɛnjinjɛrɛnɛ

kɔ kəwakəs kəyɔ tes tɛlɛc, mɛc-pɛnɛ kɔ abəkac. ¹⁵ Kɔ mɛfanj mɛlɛc mɛmbɛkəs-ɛ, mokom kiciya, kiciya kəbəkəs kəkom defi. ¹⁶ Awɛnc'im aɲa aɲɛ imbɔtər mɔ, ta nəwosɛ a pətɪɲkər un, ¹⁷ bawo kəpocɛ kətɔt kɔ kətəɲɲɛ nke o nke darenc kəɲyɛfɛ. Kanu Kas nke kəlompəs yomotər-motər ya darenc mɔ, otore ki, nkən Kanu nke kəntəsəkpər ali kəmɛpər ka fər mɔ. ¹⁸ Bawo tatəkɔ t'ɛnafan ti k'ɔɲkome su sɔ ta mɛrəɲ toloku ta kance, nte təɲsɔɲɛ payɔnɛ yɛbanjəs yɔcəkɔ-cəkɔ ya yolompəs yɔn daco mɔ.

Mɛnɛ fum wətɔt pəyɔ mɔyɔ mətɔt!

¹⁹ Nəcərə tantɛ bel-bel awɛnc'im aɲa: Pəmar nwe o nwe pəcɛlək kəcəɲkəl, ta pəbɛlkər kəlɔk-loku, pəc-won kətɛlɛ kɔ, ²⁰ bawo mɛtɛlɛ mɔfɔsɔɲ kəlomp fər ya Kanu kirɪɲ. ²¹ Nəlɪɲɲɛ pəyik-yik fəp kɔ mes mɛlɛc fəp mɛnɛ nəc-yɔ mɔ, nəbanjɛ waca mɛrəɲ toloku nte anatəp nu. Toloku nte tentam kəyac kəyi konu doru mɔ. ²² Nəcəmə toloku darəɲ, ta nəyɔnɛ acəɲkəl gbəcərəm aɲɛ ɲantɪɲkərɲɛ mɔ! ²³ Nwe o nwe edecəɲkəl toloku ta ɔɲkɔt ti mɔ, owurɛnɛ fum nwe endeməmənɲɛ kəro dɛmɛm mɔ. ²⁴ K'ɛlip kəməmənɲɛ bel-bel-ɛ, pəkɔ, pəpələrɲɛ katəna alulu* ɲɔn təkɔ ɲeyina mɔ. ²⁵ Məna nwe məɲkəkɛ sariyɛ sətəɲnɛ sətɔt nɛsɛ səsikli afum mɔ, məsumpər si bel-bel, bafɔ məyɔnɛ wəcəɲkəl ka si gbəcərəm nwe empələr mɔ de, mba wəcəɲkəl nwe encəmə mes mɔyɔ mətɔt ma si darəɲ bel-bel mɔ. Pəbɔt fum nwe encəmə si darəɲ mɔ. ²⁶ Kɔ fum encəm-cəmɲɛ kəyɔnɛ wəka dɪnɛ ta ɛɲkɛmbərɲɛ kəlɔku-loku-ɛ, abəkac ɲɔn ɲeyi kənempəs, dɪnɛ dən dəsək fɛ. ²⁷ Dɪnɛ dosoku ndɛ dəntəyɔ ali tɛbɛlək ta pəbir-bir ndɛ fər ya Kanu Papa kosu kirɪɲ mɔ dɔyɔnɛ nte: Nəgbəkərə awut aɲɛ akərə kɔ akas aɲa ɲafi mɔ, kɔ aran aɲɛ

awos aɲa ɲafi mɔ dəpucuca paɲan. Nəkɛmbərɲɛ mes mɛlɛc ma doru fəp.

2

Ta nəcəmənɛ fum

¹ Awɛnc'im aɲa, kɔ nəlanj Mariki kosu Yesu Krist nwe debeki dən dɛmbɛk mɔ-ɛ, ta nəcəmənɛ afum! ² Kɔ fum ɛmbɛrɛ ndɛ kəlɔ ka dəkətola donu Kanu pəbərɲɛ kurundɛ ka kɛma dətɛlər pəbərɲɛ yamos yɔtɔt, wəlɔma wətəyɔ daka sɔ pəbɛrɛ pəbərɲɛ yamos yɛlɛc-ɛ, ³ nəɲkafəli fər nɲɔ wəbərɲɛ yamos yɔtɔt eyi mɔ. Nəlɔku kɔ: «Məna, məndɛ nɲɔ dɔcəm dətɔt ndɛ!» Mba nəloku wətəyɔ daka: «Məna, məcəmə ndɛ», kɔ pəyɔnɛ fɛ ti-ɛ, nəloku kɔ: «Məndɛ ndɛ dətɛgbəkəlɛ pəkɔ.» ⁴ Kɔ nəyɔ tatəkɔ-ɛ, bafɔ nəmbocnɛ tatəkɔ kiti ba? Pəmar fɛ nu kəyɔ ti! ⁵ Nəcəɲkəl awɛnc'im aɲa aɲɛ imbɔtər mɔ: Kanu kəyɛk-yɛk atəyɔ daka doru dandɛ nte ɲantam kəbɛk kəlanj mɔ, ɲasɔtɔ kɛ ka dɛbɛ da Kanu nke ɛnasɔɲ temer kəsɔɲ aɲɛ ɲambɔtər kɔ mɔ. ⁶ Mba nəna, nəfər-fərəs atəyɔ daka! Bafɔ aka daka akakɔ ɲantərəs un, bafɔ ɲa ɲaɲkəkərə nu dabɛ kəkɔ-caɲər nu ba? ⁷ Bafɔ ɲa ɲaɲlɔməs tewɛ tɔtɔt ta Mariki ba? ⁸ Kɔ pəyɔnɛ a nəcəmə sariyɛ sa abɛ darəɲ pəmɔ təkɔ yecicəs yosoku yoloku ti mɔ: Məbɔtər wɛnc əm pəmɔ məna sərka-ɛ! Kɔ nəyɔ nte, nəyɔ bel-bel. ⁹ Mba kɔ nəncəmənɛ afum-ɛ, nənciya tɛm tatəkɔ, sariyɛ səmar kəsumpər un aciya, bawo məlɛləs fɛ si. ¹⁰ Kɔ fum encəmə sariyɛ fəp darəɲ mba pəciya toloku tin gbɔɲ ta si-ɛ, sariyɛ səmar kəsumpər'əm bawo məlɛləs fɛ si fəp. ¹¹ Bawo nwe ɛnaloku: «Ta məsumpər dalakɔ!» mɔ, ɛnaloku sɔ: «Ta mədif fum!» Ti disɛ, kɔ məsak kəsumpər dalakɔ mba mədif fum-ɛ, pəmar sariyɛ səsumpər'əm, bawo məlɛləs fɛ si. ¹² Pəmar nəlok-loku kɔ nəyɔ pəmɔ afum aɲɛ

* 1:24 «Alulu» = «andulu»

an̄kə-kitinē sariyē nse səsəŋ afum akakə kəsikələ mə. ¹³ Afədəkə-yəne nənəfər fum nwe əntəyəne akə nənəfər mə, bawo nənəfər dətam kiti.

Kəlan̄ kə məyo

¹⁴ Ake dəkəcəmə də tatəkə dəyo-ε, awenc'im an̄a, fum kəc-loku: «İlan̄» mba k'əntə kəc-mentər ti dəməyo mətət-ε? Kəlan̄ kan̄kə kəntam kəyəc kə ba? ¹⁵ Kə wenc'am wərkun̄ kə pəyəne fē ti, wenc'am wəran̄ pəyi ta əyo yamos, ta əyo yeri yən̄ ya dəsək-ε, ¹⁶ mba kə nələmbərnē ŋa: «Kanu kəsölē nu! Kanu kəsəŋ nu yamos yətət! Kanu kəsəŋ nu yeri yelərəm!» ta nəsəŋ ŋa ca yəkə yombut ŋa mə-ε, ake dəkəcəmə də təyo-ε? ¹⁷ Itə kəlan̄ nke kəntəmentərnē dəməs məyo mətət mə kəlan̄ kəfi kə kəyəne. ¹⁸ Mba fum wələma pələku: «Məna məyo kəlan̄, kə ina iyə mes məyo mətət.» Ina ic-yif ŋa: «Məmentər'im cəke cə kəlan̄ kəntam kəyi ta mes məyo mətət meyi-ε. Kə pəyəne ina-ε, dəməs məyo mətət mem in̄mentər kəlan̄.» ¹⁹ Məna məlan̄ a Kanu kin̄ kə. Məyo ti bel-bel. Itə yəŋk yelan̄ sə, mba yeyi kəyikcənē kənesē. ²⁰ Məntamnē fē ba? Məfan̄ kəcərə, a kəlan̄ nke kəntəsöl kə mes məyo mətət mə kəyo fē dəkəcəmə ba? ²¹ Ak'enasəŋe Kanu kələm bəmba bosu Abraham wələmpu-ε? Teta mes mən̄ məyo, bawo enasəŋ wan̄ kən̄ Siyaka nde den̄gbip teta kələŋne. ²² Mənəŋk kəlan̄ kən̄ kə mes mən̄ məyo mətət mənasumpərəne: Dəməs məyo mətət kəlan̄ kəŋmentərnē kənaləpsər teta təyo tən̄ tətət təkə əyo mə. ²³ Tante tə yecicəs yenalare, kəc-loku: «Abraham enalan̄ Kanu, kə Kanu kələm kə wələmpu teta kəlan̄ kən̄.» K'awe kə wanapa ka Kanu. ²⁴ Nənəŋk ti oŋ, Kanu kəfənəŋk dolompu da fum teta kəlan̄ kən̄ gbəcərəm, mba kəməmən̄ sə mes mən̄ məyo mətət. ²⁵ It'enayi sə

teta Rahabu wəran̄ wəyama-yama, bafə dəməs mən̄ məyo mətət Kanu kənaləm kə wələmpu, nte wəran̄ nwe enaban̄ asom aka Yisrayel mə, k'ən̄kafələ k'ementər ŋa dəpə dələma mə ba? ²⁶ Itə pəyi sə dis nde dəntəsöl kə ni mə defi, kəlan̄ nke kəntəsöl kə mes məyo mətət mə kəfi.

3

Kəcəmbər temer

¹ Awenc'im an̄a, ta nəwosē kələ kəyəne ka atəkse, bawo səna an̄e səntəkse mə, andekə-bocē su kiti nke kəndekə-yəŋk kətəs ka afum alpəs akə mə. ² Anciya fəp fosu məyo məlarəm. Kə fum əntə kəc-ciya dətəkə oŋloku mə, fum wələmpu əfə, nwe entam kəcəmbər dis dən̄ fəp təkə en̄fan̄ mə. ³ An̄gbəməs fələs fēc dəcusu nte təŋsəŋe yēcəmə tefan̄ tosu darəŋ mə, antam kəsölē dis dayi fəp. ⁴ Nəcəm-cəmnē sə cibil cəpəŋ: Kə afef ŋəpəŋ ŋewen ci-ε, ŋas ŋefet ŋen̄kafəli ŋi, wəgbək pəkəkərə ŋi nno o nno en̄fan̄ mə. ⁵ Temer sə, paka pefet pə pəyəne dərīs, mba pəntam kəpus kəyəne ka paka pəkə pəŋsəŋe mes məpəŋ kəyefē mə. Nəcəm-cəmnē nenc̄ defet nde dəntam kəcəf kulum kəpəŋ mə! ⁶ Temer ta fum sə nenc̄ də! Paka pələc pə mpe peyi su dərīs mə, pi penyik-yikəs dis dosu fəp. Pi pendikəc̄ nenc̄ da yahanama kəyi kosu doru fəp. ⁷ Fum entam kəcəmbər sēm ya doru tefan̄ tən̄: Sēm ya dop̄ fəp, bəmp̄, yeliŋe-liŋe kə sēm ya dəkəba. Ayi kəcəmbər sēm ya doru fəp tefan̄ ta fum, k'encəmbər yi tefan̄ tən̄. ⁸ Mba fum əfətam kəcəmbər temer tefan̄ tən̄: Paka pələc pə kə peyi kəkafələ-kafələ tēm fəp, pələre məkəl* tēp mmē meŋdif mə. ⁹ Pi pə sən̄kor-kore nwe əyəne Mariki kə Papa mə, mba sə pi pə səntolanē pələc afum an̄e Kanu kələmpəs ŋawurēnē kə nkən̄ mə. ¹⁰ Moloku

* 3:8 məkəl = məkən

ma kəkor-koru kə ma kətolanə awenc'im anja pələc kusu kin kanjke kə moŋwur. Awenc'im anja, pəmar fə teyi tatəkə de! ¹¹ Kələmp kin kəfəsəŋ domun dobotu kə dodokət. ¹² Awenc'im anja, akomp ŋeyi nŋe ŋoŋkom məntambənc mə ba? Kə pəyənə fə ti, alembəra ŋoŋkom comp ba? Kələmp ka domun dodokət kəfətam kəsəŋ domun dobotu.

Kəcərə nke kəyefe darenc mə

¹³ Fum eyi nu daco nwe encəm-cəmne kəsək domp, pəyə sə kəcərə kəkət mə ba? Pəmar wəkako pəmentər ti dəmes mən mətət mosumpər, pəbətə mi amera kə kəcərə kəkət. ¹⁴ Mba kə nəntəmpər bəkək yelare kəraca kədokət kə amera ŋa kələkne-ε, nəsak kəpuse kəcərə konu mes, nəc-yemsənə kance. ¹⁵ Kəcərə kəkət kanjko bafə darenc kəyefe, mba nno dantəf kanjko kəyefe dəkəcəm-cəmne ka fum kə ka yəŋk. ¹⁶ Bawo nno o nno kəraca kə amera ŋa kələkne ŋeŋyi mə, pəyama-yama kə məyə melec fəp meŋyi di. ¹⁷ Mba kəcərə kəkət nke kəyefe darenc mə, kənuŋkene kə kəncemp, kə tēyefe dənda kə kəyə pəforu, dərənc, kəcəŋkəl moloku ma afum, kəla nənəfər kə məyə mətət, kəfəyer fum, kəfətsənər fum kəbət. ¹⁸ Pəmə fum nwe əmbəf meŋgben mətət dantəf k'əsətə yetel yətət mə, atən pəforu aŋe ŋambəf pəforu disre mə, ŋandesətə yetel ya dolompu.

4

Kəbətər ka ca ya doru

¹ ¹ Deke kəwan kəlarəm kə deke kəgbeklənə kəlarəm kəyefe nu daco-ε, kə pəntəyənə dəməfan melec mme moŋsutənə dis donu fəp disre mə? ² Nəfan ta nəsətə-ε. Nədif fum, kə nəyənə afum kəraca, mba nəfətam kəsətə nte o nte. Nəberənə kəcəp kəlarəm kə kəwan kəlarəm, mba nəyə fə, bawo nəntola fə Kanu. ³ Nəntola Kanu

ta nəsətə-ε, bawo bəkək yeləc yə nəntolanə, nte təŋsəŋe nətam kəsətə kələsər-ləsər teta məfan monu mə. ⁴ Asumpər dalakə! Nəncərə fə a kəyənə wanapa ka doru dandə kəyənə wəterənə ka Kanu ba? Məna nwe məŋfan kəyənə wanapa ka pələc pa doru mə, məsəŋenə kəyənə ka wəterənə ka Kanu. ⁵ Yecicəs yosoku yolok-loku fə samne, kəc-loku: «Efan haŋ kə amera nŋe enaber su mə ŋembas kə.» ⁶ Mba kəmar ka kəbət amera nke əsəŋ su mə kəmbək, itə Yecicəs yoloku: «Kanu kəntəfərnə alekne, mba atələkne ŋə Kanu kəŋsəŋ kəmar ka kəbət kən amera.» ⁷ Itə pəmar nəyi Kanu darəŋ, kə nəyənəkər ŋəŋk ŋeləc səbomp-ε, ŋeŋyekəsər nu pəbələ. ⁸ Nələtərne Kanu, ki sə kəŋlətərne nu. Nəsəkəsne waca nəna aciya! Məsəkəsne abəkək məna nwe o nwe məntətməpər pəcəm-cəmne pin mə! ⁹ Nəŋaŋne telər kəyi konu pucuca, nəndə kəbal ka pi, nəbok! Kəsel konu kəsəkpər kəyənə nu kəbok ka kəbal, pəbotu ponu pəyənə nu kəmənəncə. ¹⁰ Nətore banca nno Mariki eyi mə, k'endepənə nu.

Ta məyemsənə wənc əm wəlan

¹¹ Awenc'im anja, ta nəyemsənənə! Nwe enyemsənə wənc, kə pəyənə fə ti-ε, pəkiti kə mə, sariye s'eyi kəyemsənə, sariye s'eyi kəkiti. Kə məŋkiti sariye, ta məyənə fum nwe encəme si darəŋ mə-ε, wəboc kiti ka si məyənə. ¹² Bawo Kanu sona kəsəŋ su sariye, ki kəntam kəboc kiti. Kanu sona kəntam kəyac, kə pəyənə fə ti-ε, kəmələk. An'ə məna məyənə oŋ-ε, məna nwe məŋkiti wəndə kam mə?

Ta mələkne

¹³ Nəcəŋkəl'im, ndəkəl oŋ nəna aŋe nəŋloku: «Məkə kə pəyənə fə ti alna dare ndə də səŋkə, səko-cəpərənə di teren tin, səŋko-caməs, səsətə pəsam pələrəm.» ¹⁴ Ta nəncərə təkə doru donu deŋyi nu alna mə! Doru donu dowurənə kibi nke kəntuf təm tepic kəsəkə sə mə.

15 Mba nte tɔ pɛmar nɛloku: «Kɔ Mariki ɛfan ti-ɛ, sɛɲyi doru, sɛyɔ nte kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ tɔkɔ.» 16 Mba nɛyek-yekasne kɔ nɛlom. Kɛlom fɛp mes mɛlɛc mɔ kɛyɔnɛ. 17 Kɔ fum ɛncɛrɛ tɔkɔ aɲyɔ pɛtɔt ta aɲyɔ pi-ɛ, wɛkako ɔyɔ tes tɛlɛc.

5

Kɛberɲɛ ka aka daka

1 Nɛkɛl oɲ nɛcɛɲkɛl'im, nɛna aka daka! Nɛbok nɛsɛɲɛ-sɛɲɛ teta pɛcuɲ mɛpɛ pendebɛp nu mɔ! 2 Daka donu dente, yet yɔsɔm yamos yonu. 3 Kɛma konu kɔ gbeti bonu yosumpɛr mɛrka. Mɛrka mmɛ mɛɲkɔ-yɔnɛ sede nɛɛ sɛndekɔ-sumpɛr nu kiti mɔ, mɛrka mɛc-sɔm dis donu pɛmɔ nɛnc mɔ. Mataka mɛlpɛs mame nɛwɛtɔs daka. 4 Nɛnɛɲk! Kɛway nke nɛnagbɔk abɛcɛ anu dale mɔ, kɛɲkule. Kɛbokenɛ ka atel anu kɛɲkɔ kɛberɛ Mariki ma asɔdar a dɛrenc dɛlɛɲɛs. 5 Nɛnɛcɛpɛrɛnɛ doru donu kɛsɔtɔ daka dɛlarɛm disrɛ kɔ nɛɲcɛpɛrɛr tɛfan tonu. Bɛkɛc yonu yɛnanɛmbɛrɛ pɛmɔ nte asɛɲɛs pɛcɔl yeri pɛtɛf teta dɔsɔk ndɛ aɲkɔ-fay pi mɔ. 6 Nɛnaboc kiti nɛsɛɲɛ padif fum wɛlompu, nwe ɔntɔgbɛkɛl nu mɔ.

Kɛkar kɔ kɛtola

7 Nɛɲaɲɛ nɛkar awɛnc'im aɲa alan, haɲ Mariki pɛc-der. Nɛnɛɲk tɔkɔ wɛbifti dale ɛɲkar yetɛl yɔtɔt ya antɔf mɔ: ɛncɛrɛ a mɛnɛ wɛcafɛn ka mɔlɔfɛ kɔ wɛka dɛrɛɲ dɛlpɛs pɛtuf kɛrɛsna. 8 Nɛna sɔ, nɛɲaɲɛ nɛkar, nɛyɛɲk bɛkɛc, bawo kɛder ka Mariki kɛlɔtɛrnɛ. 9 Ta nɛbokɛrɛnɛ, awɛnc'im aɲa alan, nte tɔɲsɛɲɛ ta Mariki ɛɲkiti nu mɔ. Wɛkiti ɔlɔtɛrnɛ, pɛmbɔlɛ fɛ sɔ pɛberɛ!

10 Awɛnc'im aɲa alan, nɛcɛm-cɛmnɛ sayibɛ-e aɲɛ ɲanalok-loke tewe ta Mariki mɔ. Nɛtubucnɛ kɛkar kɛbol-bolu ka aɲɛ ɲanabɛr pucuca mɔ. 11 Nɛnɛɲk tɔkɔ sɛntam kɛloku a pɛmbɔt aɲɛ ɲanabɛr pucuca mɔ. Nɛnane pac-loku kɛkar kɛbol-bolu ka Yobu, nɛncɛrɛ tɔkɔ Mariki ɛnɛyɔnɛ kɔ tɛlpɛs mɔ. Mariki ɛla nɛnɔfɛr k'ɔmbɔt amera. 12 Pɛnanɲkanɛ, awɛnc'im aɲa, ta nɛdɛrɛm dɛrenc, ta nɛdɛrɛm antɔf, ta nɛdɛrɛm kɛdɛrɛm nke o nke. Mba «ɛy» ɲonu ɲɔyɔnɛ «ɛy», «Ala» ɲonu ɲɔyɔnɛ «Ala», nte tɔɲsɛɲɛ ta nɛntɛmpɛnɛ kiti dɛntɔf mɔ. 13 Fum eyi nu dacɔ nwe eyi pɛcuca mɔ ba? Pɛmar pɛtola Kanu. Fum eyi pɛbotu nu dacɔ ba? Pɛlɛɲɛs kɛkor-koru. 14 Fum wɛtɔtamnɛ eyi nu dacɔ ba? Pɛmar fum wɛkako pɛwɛ abeki a kɛlɔɲkanɛ ka alan, ɲatola Kanu tetɔn, ɲabɔy kɔ moro mɛpic dɛromp tewe ta Mariki. 15 Kɔ fum ontola Kanu kɔ kɛlan-ɛ, kɛtola kɛn kɛndɛsɛɲɛ wɛtɔtamnɛ kɛtamnɛ. Mariki ɛɲyɛkti kɔ pɛcɛmbɛr, k'ɛnɛyɔ mes mɛlɛc-ɛ, Kanu kɛndɛɲaɲɛnɛ kɔ mi. 16 Nɛsɔksɛrɛnɛ kiciya konu, nɛtolanɛnɛ, nte tɔɲsɛɲɛ nɛtamnɛ mɔ. Kɛtola ka fum wɛlompu kɛyɔ fɛnɔntɛr nɛ fɛntam kɛsɛkpɛr mes mɔ. 17 Eli fum ɛnɛyɔ pɛmɔ sɛna. Pɛc-tola pɛyɛɲki fɛp wɛcafɛn kɛtɔder, kɔ wɛcafɛn ɔntɔtuf haɲ meren maas kɔ yof camɛt-tin. 18 Kɔ Eli ontola sɔ Kanu, kɔ wɛcafɛn ontuf sɔ, kɔ antɔf ɲɔsɔɲ sɔ yokom. 19 Awɛnc'im aɲa, kɔ wɛkin ɛɲgbaymɛ kance-ɛ, wɛlɔma ɛntam kɛlɛɲɛrnɛ kɔ pɛsolnɛnɛ kɔ dɛpɔ da kance. 20 Wɛkako pɛcɛrɛ nte: Nwe ɔɲsolnɛnɛ wɛciya dɛpɔ da Kanu mɔ, endeyac kɔ defi, pɛkufun mes mɛlɛc mɛlarɛm.